

Økonomiske analyser

26. årgang

3/2007

Innhold

Konjunkturtendensene	3
Internasjonal økonomi	4
Norsk økonomi	9
<i>Andreas Benedictow:</i> Internasjonale konjunkturutsikter fra AIECE – Redusert vekst i verdensøkonomien	27
<i>Torgeir Ericson og Bente Halvorsen:</i> Har vi en potensiell kraftkrise i Midt-Norge?	36
<i>Leif Andreassen og Tom Kornstad:</i> Utviklingen i sykefraværet på 1990-tallet	43
Forskningspublikasjoner	53
Innholdsfortegnelse for Økonomiske analyser de siste 12 måneder	54
Tabell- og diagramvedlegg	
Konjunkturindikatorer for Norge	1*
Nasjonalregnskap for Norge	17*
Makroøkonomiske nøkkeltall og OECDs prognoser for utvalgte land	53*
Makroøkonomiske hovedstørrelser for Norge, regnskap og prognoser	58*

Redaksjonen ble avsluttet tirsdag 29. mai 2007.

Spørsmål om konjunkturutviklingen:

Torbjorn.Eika@ssb.no, tlf. 21 09 48 07

Roger.Bjornstad@ssb.no, tlf. 21 09 48 17

Andreas.Benedictow@ssb.no, tlf. 21 09 47 98

Signerte artikler står for forfatterens regning.

Konjunkturtendensene og artiklene er tilgjengelig på internett: www.ssb.no/oa/

Redaksjonen: Ådne Cappelen (ansv.), Knut H. Alfsen, Helge Brunborg, Torbjørn Eika, Erik Fjærli, Bente Halvorsen, Elin Halvorsen, Johan Heldal, Tom Kornstad, Steinar Todsén og Frøy Lode Wiig.

Redaksjonssekretær: Aud Walseth, telefon: 21 09 47 57, telefaks: 21 09 00 40

Redaksjonens adresse: Statistisk sentralbyrå, Forskningsavdelingen, P.b. 8131 Dep, NO-0033 Oslo

Trykk: Statistisk sentralbyrå

Økonomiske analyser

utgis av Forskningsavdelingen i Statistisk sentralbyrå. Forskningsavdelingen ble opprettet i 1950 og har ca. 80 ansatte. Knappt halvparten av virksomheten finansieres av eksterne oppdragsgivere, hovedsakelig forskningsråd og departementer. Avdelingen er delt i 7 grupper og ledes av forskningsdirektør Ådne Cappelen.

- Gruppe for skatt, fordeling og konsumentatferd
Forskningsleder Thor Olav Thoresen
- Gruppe for energi og miljøøkonomi
Forskningsleder Annegrete Bruvoll
- Gruppe for makroøkonomi
Forskningsleder Torbjørn Eika
- Gruppe for arbeidsmarked og bedriftsatferd
Forskningsleder Torbjørn Hægeland
- Gruppe for offentlig økonomi
Forskningsleder Erling Holmøy
- Gruppe for økonomisk vekst og effektivitet
Forskningsleder Brita Bye
- Gruppe for petroleum og miljøøkonomi
Forskningsleder Mads Greaker

**Økonomiske analyser utkommer med 6 nummer i året.
Neste utgave publiseres i begynnelsen av september 2007.**

Standardtegn i tabellen	Symbol
Oppgave mangler	..
Tall kan ikke offentliggjøres	:
Null	0
Foreløpige tall	*

Konjunkturtendensene

Konjunkturoppgangen i norsk økonomi har fortsatt inn i 2007. BNP-veksten er fortsatt høy og viser ingen tegn til avmatning. Det er sterk vekst i sysselsettingen og arbeidsstyrken. Ledigheten har falt kraftig gjennom 2006 og har vært lav og stabil i begynnelsen av 2007. Vi må tilbake til 1980-tallet for å finne en lavere arbeidsledighetsrate. Inflasjonen er lav, men svakt økende. Internasjonale råvarepriser, herunder råoljeprisen, holder seg på svært høye nivåer. Det bidrar fortsatt til store overskudd på statsbudsjettet og driftsregnskapet overfor utlandet. Statens Pensjonsfond – Utland øker følgelig mye i verdi. Ifølge Revidert Nasjonalbudsjett 2007 vil Norge i år, for første gang siden den finanspolitiske handlingsregelen ble innført i 2001, bruke mindre enn forventet realavkastning av fondskapitalen. Man sparer altså ikke bare alle statens løpende oljeinntekter, men også litt av den forventede realavkastning fra fondet. Dette er i tråd med handlingsregelen, konjunktursituasjonen tatt i betraktning. Med en sterk konjunkturoppgang i norsk økonomi har Norges Bank økt styringsrenten jevnt og trutt de siste to årene.

Internasjonalt har den økonomiske veksten vært meget høy i senere tid. Særlig er vekstratene høye i mange asiatiske land. I euroområdet har veksten økt klart gjennom 2006 etter en lengre periode med svak vekst. I USA derimot har veksten vært lav i noen kvartaler etter flere år med vekst over trend. Det er grunn til å regne med at den svake veksten i USA vil fortsette, og bidra til å dempe den samlede veksten i OECD-området framover. Vi legger imidlertid til grunn at avdempningen i veksten er moderat og at vi kun står foran en svak konjunkturedgang sammenliknet med tidligere konjunktursyklus. Det vil bidra til at norske eksportpriser ikke faller så mye som de ville ha gjort dersom tilbakeslaget internasjonalt hadde blitt mer markert.

Vi har nok en gang oppjustert veksten i petroleumsinvesteringene et par år fram i tid. Isolert sett bidrar dette til noe sterkere vekst i økonomien enn tidligere anslått. I tråd med regjeringens signaler i RNB 2007, regner vi med at finanspolitikken også i årene framover legger opp til at underskuddet på statsbudsjettet ikke vil tilsvare hele avkastningen av petroleumsfondet. Vi forutsetter at de store utgiftskomponentene på offentlige budsjetter vokser reelt på linje med anslått trendvekst i økonomien. Vi antar nå at Norges Bank setter foliorenta gradvis opp til 5 prosent ved inngangen til 2008, og holder den der ut prognoseperioden. Siden rentenivået i euroområdet bare antas å ville øke svakt fra dagens nivå og deretter falle noe igjen i 2008, vil det da oppstå en klar rentedifferanse overfor euroområdet. Dette venter vi vil bidra til at eurokursen styrker seg fra og med 2008. Det vil dempe veksten i økonomien noe og samtidig gjøre at inflasjonen ikke øker noe særlig fra dagens nivå.

Våre beregninger tyder på at ledigheten vil holde seg meget lav i flere år framover. Med bare moderate justeringer i bytteforholdet overfor utlandet, vil lønnsomheten i næringslivet forbli god selv om også lønnsveksten tiltar. En vekst framover på linje med trendveksten for økonomien tilsier at arbeidsstyrken må fortsette å øke også ved økte yrkesfrekvenser for mer marginale grupper i arbeidsmarkedet. En slik styrking av produksjonsevnen i økonomien er et viktig bidrag til offentlige finansers bærekraft på lang sikt og gjør økonomien mindre sårbar overfor uventede endringer i pensjonsfondets størrelse.

Internasjonal økonomi

Internasjonalt var den økonomiske veksten meget høy i 2006. Både Kina og India hadde en BNP-vekst rundt 10 prosent i fjor. Også i en del andre land i Asia og Latin-Amerika og i Russland har veksten vært høy. Japans økonomi er inne i det tredje året med høykonjunktur. I 2006 tok veksten seg klart opp også i euroområdet. Eksporten er fortsatt en viktig drivkraft her, men innenlandsk etterspørsel har i økende grad bidratt til det europeiske oppsvinget. Vi venter imidlertid at den globale veksten vil avta i 2007. Hovedårsaken er den klare avmatningen vi allerede har sett i amerikansk økonomi det siste året. Nedgangen er så langt i stor grad knyttet til boligmarkedet. Det ventes imidlertid en bredere avmatning framover, noe som vil gi ringvirkninger til resten av verdensøkonomien. I euroområdet vil også høyere renter og sterkere euro bidra til lavere vekstimpulser framover. I de fremvoksende asiatiske økonomiene ventes fortsatt høy vekst, selv om veksten vil avta noe også der.

Dette nummeret av Økonomiske analyser inneholder en noe forkortet versjon av en internasjonal konjunkturrapport SSB har skrevet på oppdrag fra AIECE¹, en forening for uavhengige europeiske konjunkturinstitutter. Her analyseres internasjonal økonomi i større detalj. Prognosene avviker imidlertid noe fra SSBs, ettersom AIECE-rapporten² er basert på et gjennomsnitt av medlemsinstituttene anslag. Kort fortalt venter SSB en noe mer markert internasjonal konjunktur-nedgang.

Lav inflasjon framover

I USA økte inflasjonen markert i 2005 og holdt seg høy i første halvår 2006. Etter at oljeprisene falt i fjor høst avtok prisstigningen midlertidig. Den har allerede tatt seg noe opp igjen i 2007, som følge av en ny

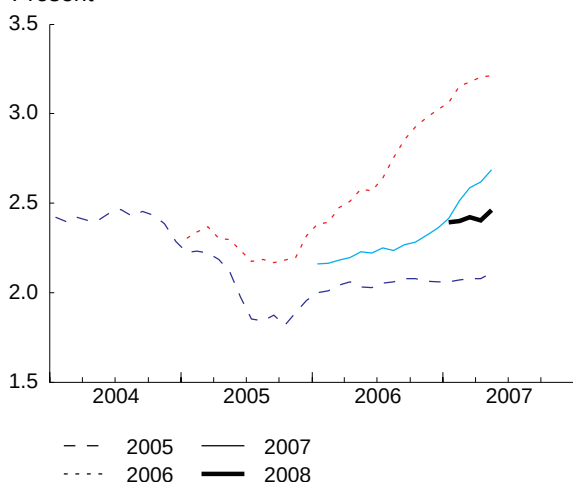
oppgang i oljeprisene. Konsumprisveksten falt fra 4,3 prosent i juni fjor til 1,3 prosent i desember, men har deretter steget til 2,6 prosent i april i år. Justert for matvarer og energi har inflasjonen vært relativt stabil rundt 2,5 prosent siden i fjor sommer. I euroområdet har inflasjonen vært meget stabil siden årtusenskiftet, stort sett i overkant av den øvre grensen for den europeiske sentralbankens (ESB) mål på 2 prosent. I september i fjor falt imidlertid inflasjonen under 2 prosent, og har vært 1,9 prosent de tre siste månedene. Justert for energi er prisveksten nå om lag på samme nivå, etter å ha økt fra rundt 1,5 prosent i fjor sommer. Momsøkningen i Tyskland i januar i år har bidratt noe til høyere priser i begynnelsen av året, men effekten har hittil vært mindre enn ventet.

I Kina er prisstigningen fortsatt lav, til tross for BNP-vekst rundt 10 prosent gjennom en årrekke. Den store tilgangen på arbeidskraft har holdt lønnsveksten nede, og motvirket effekten av økende priser på råvarer og energi, som til dels skyldes den kraftige kinesiske etterspørselsveksten i disse markedene. I India derimot har inflasjonen økt vesentlig det siste året, og passerte 6 prosent i 1. kvartal i år. Høyere renter og en tilstramming av finanspolitikken er ventet framover, og vil bidra til å dempe BNP-veksten. I Japan faller konsumprisene igjen, etter å ha steget for første gang på 9 år i 2006. Den japanske sentralbanken har satt opp renta til 0,5 prosent. Med fallende priser er det ikke grunn til å vente ytterligere renteøkninger med det første.

Nær rentetoppen

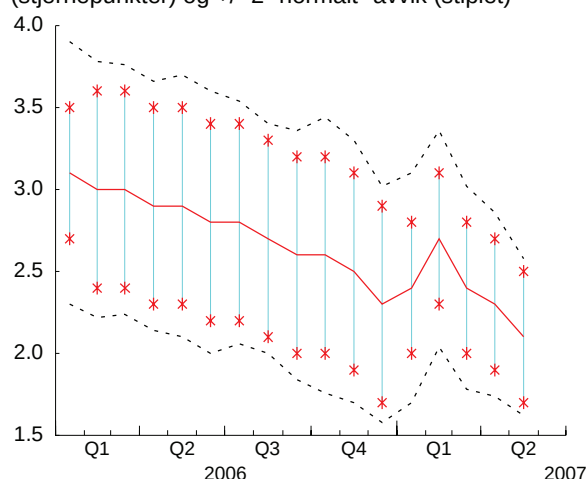
Den amerikanske sentralbanken har holdt styringsrenta på 5,25 prosent siden i fjor sommer, etter å ha satt den opp med til sammen 4,25 prosentpoeng i løpet av

BNP-vekstanslag for Norges handelspartnere for årene 2005 - 2008 gitt på ulike tidspunkter
Prosent

Kilde: Consensus Forecasts.

BNP-vekstanslag for USA for 2007 på ulike tidsp.
Gjennomsnittsanslag (linje) med +/- 2 standardavvik (stjernepunkter) og +/- 2 "normalt" avvik (stiplet)

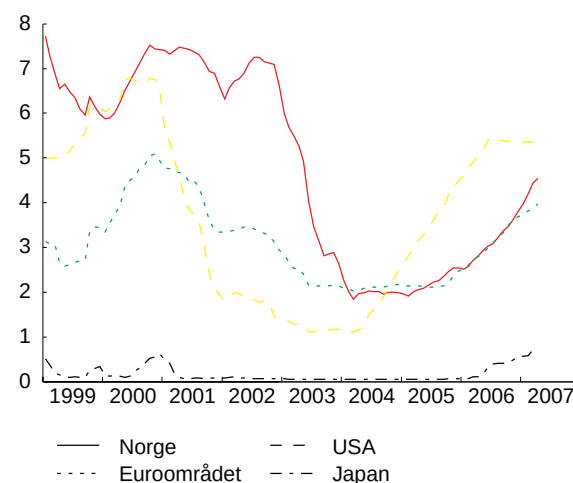
Kilde: Consensus Forecasts.

de to foregående årene. I pengemarkedet prises det i slutten av mai inn en rentenedgang på om lag 0,5 prosentpoeng mot utgangen av året. ESB har satt opp styringsrenta seks ganger med 0,25 prosentpoeng siden begynnelsen av 2006, siste gang i mars i år. Vi legger til grunn at det kommer ytterligere en økning i juni 2007, og at tremåneders pengemarkedsrente blir liggende på 4,25 prosent ut året. I tråd med forutsetningen om avtakende vekst legger vi til grunn at pengemarkedsrenta faller til 3,75 prosent i løpet av 2008, og at den deretter holder seg uendret ut prognoseperioden. Det er noe lavere enn det som prises inn i pengemarkedet. Sverige og særlig Danmark følger ESB relativt tett i rentesettingen. Bank of England har satt opp styringsrenta to ganger et kvart prosentpoeng i år, til 5,5 prosent, blant annet på bakgrunn av at boligprisene igjen viser tosidige vekstrater. Penge-markedet indikerer forventninger om at rentetoppen er nådd også her.

Langsiktige renter er fortsatt lave internasjonalt. Dette må sees i sammenheng med lave inflasjonsforventninger og stor etterspørsel etter langsiktige statsobligasjoner som følge av høy sparing i flere asiatiske land. Lange renter har imidlertid utviklet seg forskjellig i USA og euroområdet siden i fjor sommer, som en følge av ulik økonomisk utvikling. Denne rentedifferansen er om lag halvert i denne perioden, til 0,7 prosentpoeng. I USA steg renta på 10 års statsobligasjoner til 5,5 prosent i fjor sommer, etter å ha ligget mellom 4 og 5 prosent de fire foregående årene. I løpet av 3. kvartal falt imidlertid rentene igjen, og har siden vært om lag 5 prosent. I euroområdet har 10 års statsobligasjonsrenter steget med rundt 1,25 prosentpoeng siden bunnen i september 2005 og med 0,5 prosent siden desember i fjor, og var i slutten av mai rundt 4,3 prosent.

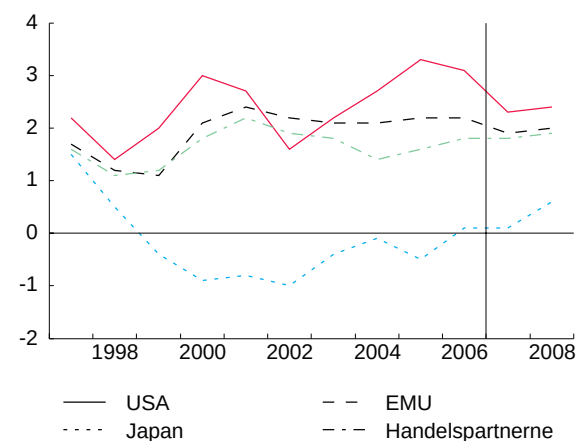
USAs store handelsunderskudd skaper press mot dollaren, som har svekket seg med rundt 30 prosent

Internasjonale renter 3-måneders pengemarkedsrente

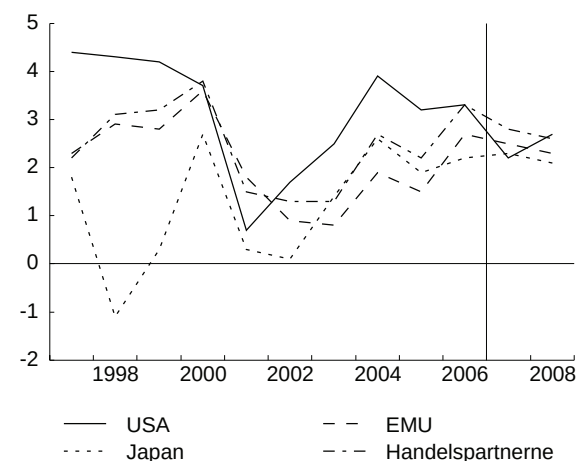
Kilde: Norges Bank.

Konsumprisvekst for USA, Japan, euroområdet og Norges handelspartnere

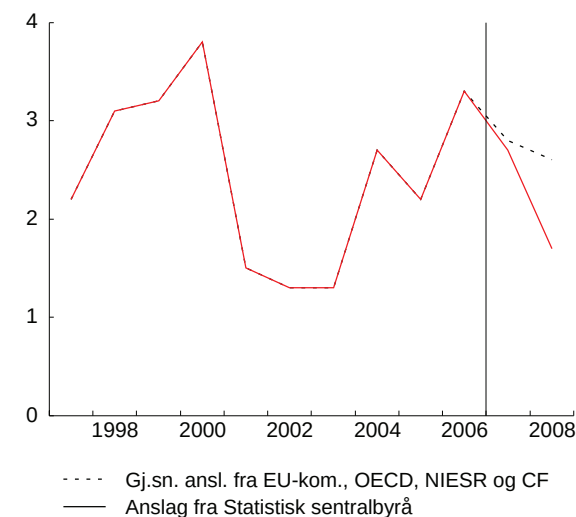
Kilder: Gj.sn. av anslag fra EU-kommisjonen, OECD, NIESR og Consensus Forecasts. Prisanslagene fra NIESR gjelder konsumdeflatoren.

BNP-vekst for USA, Japan, euroområdet og Norges handelspartnere

Kilder: Gj.sn. av anslag fra EU-kommisjonen, OECD, NIESR og Consensus Forecasts.

BNP-vekst for Norges handelspartnere

Makroøkonomiske anslag ifølge ulike kilder. Årlig endring i prosent

	BNP-vekst								Prisvekst							
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
USA																
NIESR	0,8	1,6	2,5	3,9	3,2	3,3	2,6	2,6	2,1	1,4	2,0	2,6	2,9	2,7	2,2	2,6
ConsF	0,8	1,6	2,5	3,9	3,2	3,3	2,1	2,8	2,8	1,6	2,3	2,7	3,4	3,2	2,4	2,3
EU-kom	0,8	1,6	2,5	3,9	3,2	3,3	2,2	2,7	2,8	1,6	2,3	2,7	3,4	3,2	2,3	1,9
OECD	0,8	1,6	2,5	3,9	3,2	3,3	2,1	2,5	2,8	1,6	2,3	2,7	3,4	3,2	2,6	2,6
Japan																
NIESR	0,2	0,1	1,5	2,7	1,9	2,2	2,3	2,4	-1,0	-1,4	-0,9	-0,7	-0,8	-0,3	0,5	1,2
ConsF	0,2	0,1	1,5	2,7	1,9	2,2	2,2	2,2	-0,7	-0,9	-0,2	0,0	-0,3	0,2	0,1	0,5
EU-kom	0,4	0,3	1,4	2,7	1,9	2,2	2,3	2,1	-0,6	-0,9	-0,3	0,0	-0,3	0,2	0,0	0,4
OECD	0,2	0,3	1,4	2,7	1,9	2,2	2,4	2,1	-0,8	-0,9	-0,2	0,0	-0,3	0,2	-0,3	0,3
EMU																
NIESR	1,8	1,0	0,8	1,8	1,5	2,8	2,5	2,3	2,5	2,0	2,1	2,0	2,0	2,1	2,0	2,0
ConsF	1,8	0,9	0,8	1,8	1,5	2,8	2,5	2,2	2,4	2,3	2,1	2,1	2,2	2,2	1,9	1,9
EU-kom	1,9	0,9	0,8	2,0	1,4	2,7	2,6	2,5	2,4	2,3	2,1	2,1	2,2	2,2	1,9	1,9
OECD	1,9	0,9	0,8	1,8	1,5	2,8	2,7	2,3	2,4	2,3	2,1	2,2	2,2	2,2	1,8	2,0
Handelspartnere																
NIESR	1,5	1,3	1,4	2,6	2,2	3,4	2,7	2,5	2,3	1,8	1,9	1,4	1,6	1,7	1,9	2,0
ConsF	1,4	1,3	1,3	2,7	2,2	3,4	2,8	2,5	2,2	1,9	1,7	1,3	1,6	1,9	1,9	1,8
EU-kom	1,4	1,2	1,3	2,8	2,1	3,2	2,8	2,6	2,2	1,8	1,8	1,4	1,7	1,9	1,7	1,8
OECD	1,6	1,3	1,3	2,6	2,2	3,4	3,0	2,6	2,2	1,9	1,7	1,4	1,6	1,9	1,7	1,9
SSB	1,5	1,3	1,3	2,7	2,2	3,3	2,7	1,7								

Kilde: NIESR fra mai, Consensus Forecasts fra mai, EU-kommisjonen fra april og OECD fra mai 2007. Alle prisanslagene fra NIESR gjelder konsumdeflatoren.

handelsvektet de siste fem årene, og med hele 50 prosent mot euro. Mange utviklingsland, herunder Kina, opprettholder ulike former for fastkursregimer mot amerikanske dollar, som derfor har svekket seg mer mot blant annet euro. Siden tidlig i 2006 har amerikanske dollar svekket seg med 5 prosent handelsvektet og 12 prosent mot euro.

Handelsvektet har euroen styrket seg 25 prosent siden 2002. Lav lønnsvekst har likevel bidratt til å opprettholde konkurranseevnen i mange sektorer og land, spesielt i Tyskland. Andre land er hardt rammet, ikke minst gjelder det Italia, som en følge av treg tilpasning til den økende konkurransen fra lavkostland.

Nedturen fortsetter i amerikansk økonomi

Amerikansk BNP-vekst falt markert i 2006. Foreløpige nasjonalregnskapstall for 1. kvartal i år indikerer at konjunkturavmatningen har fortsatt inn i 2007. I 1. kvartal var BNP-veksten på 1,3 prosent årlig rate. Husholdningenes konsumvekst falt fra 4. kvartal i fjor, men er fortsatt høy. Den forutgående konjunkturoppgangen var drevet av husholdningenes konsum, understøttet av lave renter, stigende boligpriser og skatteletter. Rentene har økt markert siden bunnen i 2004, og det har vært en klar avmatning i boligmarkedet det siste året. Boliginvesteringene har falt de fire siste kvartalene, med til sammen rundt 15 prosent, etter å ha steget med oppunder 10 prosent årlig i perioden 2003-2005. Omsetningen av boliger har vist den kraftigste nedgangen siden 1979, og boligprisene faller etter mange år med høy vekst. Lavere boligbygging

har medført økende ledighet i bygg- og anleggsbransjen. Siden slutten av 2006 har investeringsveksten falt markert også utenom boligmarkedet, både i bygg- og anleggsbransjen og i industrien.

Husholdningenes evne og vilje til å opprettholde konsumveksten tross nedgangen i boligmarkedet har vært bemerkelsesverdig. Arbeidsmarkedet har vært sterkt, med lav ledighet og sterk vekst i sysselsettingen, og stigende aksjekurser har bidratt til å understøtte konsumet. Lavere inflasjon som følge av fallet i oljeprisene i fjor høst, har motvirket effektene på husholdningskonsumet av høyere renter og nedgang i boligmarkedet. Avmatningen i amerikansk økonomi har dessuten blitt dempet av sterk internasjonal etterspørsel og svakere dollar. Oljeprisen har imidlertid igjen steget markert i vår. Det vil bidra til å dempe konsumveksten framover. Det er også tegn til svakere vekst i sysselsettingen. I 1. kvartal i år økte sysselsettingen i gjennomsnitt med 143000 personer i måneden, mot en vekst på 189000 i 2006. I april økte sysselsettingen med 88000 personer. Ledighetsraten, som har falt sakte men sikkert siden 2003, ser nå ut til å ha flatet ut rundt 4,5 prosent det siste halvåret.

... og Europa følger etter

Veksten tok seg markert opp i euroområdet i 2006, tiltross for høyere renter, høy oljepris og avmatningen i amerikansk økonomi. BNP vokste med 2,8 prosent sammenliknet med året før. I 4. kvartal vokste euroøkonomien med hele 3,6 prosent fra kvartalet før regnet som årlig rate. Den sterke veksten mot slutten av året kan delvis skyldes at tyske husholdninger økte

sitt konsum i forkant av momsøkningen i januar i år. Det kan også forklare at foreløpige nasjonalregnskapstall indikerer lavere vekst i 1. kvartal 2007, på 2,3 prosent. Vi venter at renteoppgang, sterk euro og avmatningen i USA vil slå ut i svakere vekst også i euroområdet.

Moderat nedgang

Det er knyttet stor usikkerhet til konjunkturutviklingen framover. I hvilken grad vil nedgangen i det amerikanske boligmarkedet bidra til en avmatning i husholdningenes konsum og resten av økonomien, og vil en bred nedgang i amerikansk økonomi spre seg til resten av verdensøkonomien? Ettersom avmatningen hittil i stor grad har vært avgrenset til boligmarkedet, har ringvirkningene internasjonalt vært begrenset. Imidlertid ser vi nå tegn til at nedgangen er i ferd med å bre seg. Investeringsveksten faller i flere næringer og arbeidsmarkedet svekkes.

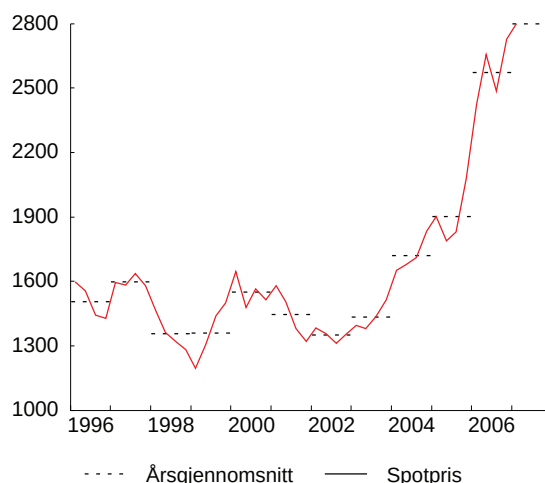
Historisk har amerikansk økonomi ligget i forkant av konjunkturutviklingen internasjonalt. Euroområdet har i gjennomsnitt fulgt amerikansk økonomi med et etterslep på rundt to kvartaler. Vi legger til grunn at konjunkturedgangen fortsetter i amerikansk økonomi på bredere basis, og at veksten vil avta også i Europa og resten av verdensøkonomien framover. Målt ved SSBs eksportmarkedsindikator passerer den internasjonale konjunkturtoppen i første halvår 2007. Avmatningen ventes å bli moderat i et historisk perspektiv, men likevel mer markert enn det som følger av anslagene fra IMF, Consensus forecasts og AIECE. Videre forutsetter vi at veksten tar seg opp igjen i 2009, i tråd med en normal konjunktursykel.

Noter

¹ Association d'Instituts Europeens de Conjuncture Economique.

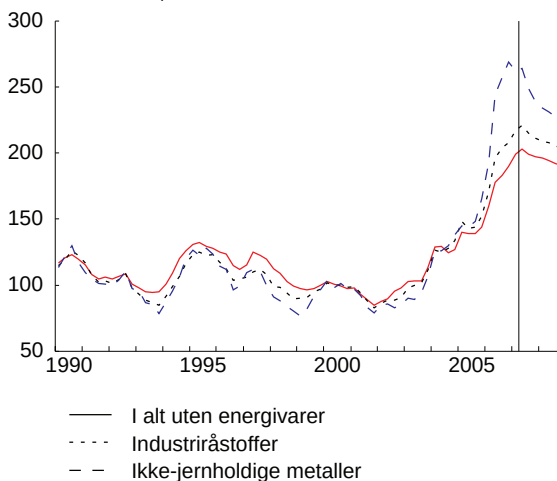
² Benedictow, A, R. Bjørnstad, P. Boug, T. Eika, A. Fagereng, T. Harding, H. Hungnes, E. Jansen, J.-A. Jørgensen, D. Kolsrud, L. Lindholt og E. Tveter (2007): AIECE General Report, Reports 2007/20, Statistisk sentralbyrå. http://www.ssb.no/english/publications/etter_serie/rapp/

Spotprisen på aluminium. 1996-2007
Dollar per 100 pund (lbs.)

Kilde: IMF.

Indekser for råvarepriser på verdensmarkedet. 1990 - 2008
På dollarbasis, 2000 = 100

Kilde: AIECE.

Utviklingen i oljemarkedet

Spotprisen på Brent Blend nådde 77 dollar fatet i midten av august i fjor. Deretter falt oljeprisen og lå i en kort periode bare noe over 50 dollar per fat tidlig i 2007. Siden har den steget og var i slutten av mai i år om lag 70 dollar. Som gjennomsnitt over årets fem første måneder har prisen vært i overkant av 60 dollar fatet, mot vel 65 dollar som årsgjennomsnitt i 2006.

Det er flere årsaker til at oljeprisen var relativt lav ved starten av 2007. For det første var det forholdsvis mildt i 4. kvartal på den nordlige halvkule, slik at etterspørselen etter fyringsolje ikke var spesielt høy. Dessuten inngikk partene i konflikten i Libanon en våpenhvile, noe som førte til mindre frykt for at oljeproduksjonen i Midt-Østen skulle bli redusert.

Prisene steg utover vinteren i år først og fremst på grunn av kaldere vær på den nordlige halvkule. I tillegg gjennomførte OPEC ytterligere produksjonskutt. Dessuten har det hersket usikkerhet om situasjonen rundt Irans atomvåpenprogram kunne løses med fredelige midler, og bekymring for at produksjonen hos OPECs nest største oljeeksportør ville bli påvirket. Prisoppgangen de siste ukene skyldes at bensinet-

terspørselen i USA har vært høy, produksjonen i Nigeria har vært lav, ny uro har blusset opp i Libanon og USA har nylig sendt store flåtestyrker til den Persiske Golf.

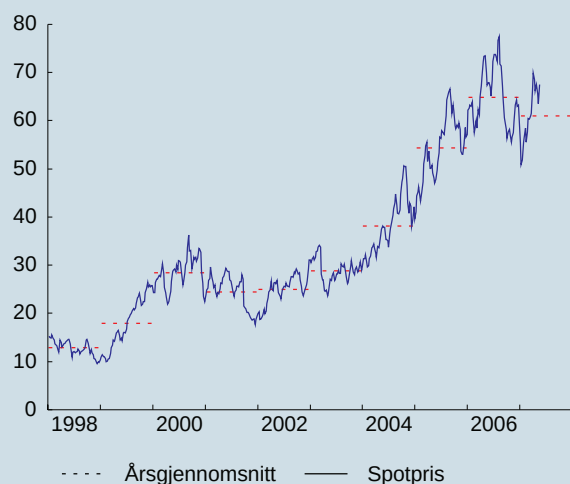
IEA (International Energy Agency) forventer at etterspørselen etter råolje vil øke med 1,7 millioner fat per dag i 2007 og 1,6 millioner fat i 2008. Oppgangen er først og fremst ventet å komme i Asia, Midt-Østen og Nord-Amerika. Noen analytikere mener at en konjunkturedgang i USA vil gi lavere etterspørsel enn det IEA legger til grunn i sine prognoser. Det er uansett forventet at økningen i etterspørselen vil være om lag tre ganger høyere utenfor OECD enn i OECD-området. Det er etterspørselen etter transportoljer som fortsatt utgjør hoveddelen av økningen i oljeetterspørselen både i og utenfor OECD, siden det er få substitusjonsmuligheter for olje i denne sektoren. Som følge av en fortsatt relativt høy oljepris, forventer IEA at etterspørselen etter fyringsolje vil stagnere og gradvis bli erstattet av gass og spesielt kull.

IEA anslår at produksjonen utenfor OPEC (inkludert Angola) går opp med 1,5 millioner fat daglig i 2007 og 1,4 millioner i 2008. Økningen er spesielt forventet å komme i Russland, den kaspiske regionen, Angola og Brasil. Økningen i produksjonen i Nord-Amerika og Stillehavet vil bli motvirket av reduksjoner i Norge, Storbritannia og Mexico, noe som vil føre til at produksjonen i OECD-området om lag vil være uendret de neste to årene.

Ifølge IEA er nå de samlede lagrene av råolje og ferdigprodukter i OECD gjennomgående på gjennomsnittet for de siste fem årene. Derimot er lagrene av bensin relativt lave i flere regioner. I tillegg påpeker mange analytikere at raffineringskapasiteten, spesielt i USA, kan være for liten til å tilfredsstille den økende etterspørselen etter bensin i tiden fremover.

Vi legger til grunn at oljeprisen faller til 60 dollar i løpet av 2007, og at den blir liggende på det nivået ut prognoseperioden. Dette er i tråd med vår forutsetning om en moderat økonomisk avmatning internasjonalt. En slik prisutvikling er blant annet betinget av at urolighetene i Midt-Østen ikke påvirker oljeproduksjonen i regionen i uventet retning. Politiske begivenheter i denne regionen kan imidlertid lett føre til store endringer i oljeprisen.

Spotprisen råolje, Brent Blend. 1998-2007
Dollar per fat

Kilde: Norges Bank.

Konjunkturutviklingen i Norge

Produksjonsveksten i norsk økonomi fortsatte i høyt tempo i 1. kvartal 2007. Det er så langt ingen tegn til noen avdemping av konjunkturoppgangen. Veksten i etterspørsel fra fastlandsøkonomien, så vel som fra utlandet, er fortsatt høy. Det samme gjelder for utviklingen i sysselsettingen. Den registrerte arbeidsledigheten har falt klart også inn i 2007, mens nedgangen i AKU-ledigheten har flatet ut. Vi må 20 år tilbake i tid for å finne et tilsvarende lavt nivå på ledigheten. Veksten i arbeidsstyrken fortsetter som gjennom 2006. Lønnsveksten er tilsynelatende tiltakende, men veksten i begynnelsen av 2007 må sees i sammenheng med tidspunktet for hovedoppgjøret siden lønnstilleggene normalt utbetales i perioden etter oppgjøret.

Prisveksten er svakt økende hvis man ser bort fra endringer i energipriser og avgifter. Vi regner med at både lønns- og prisveksten vil tilta gjennom de kommende kvartalene i 2007, mens ledigheten antakelig vil endre seg lite.

Omleggingen av bilavgiftene bidro til store bilkjøp og dermed ble veksten i husholdningenes forbruk svært sterk i 1. kvartal 2007. Det er grunn til å regne med at konsumveksten framover blir noe lavere. Likevel vil årsveksten i 2007 kunne bli noe høyere enn året før. Investeringsene i fast kapital viser mer tilfeldige variasjoner og falt svakt i 1. kvartal i år. Den underliggende tendensen viser imidlertid fortsatt økning og høy

Makroøkonomiske hovedstørrelser. Regnskapstall for 2005-2007. Vekst fra forrige periode. Prosent

	2005	2006	Sesongjustert			
			06:2	06:3	06:4	07:1
Realøkonomi						
Konsum i husholdninger mv.	3,3	4,4	1,5	0,9	1,0	2,9
Konsum i offentlig forvaltning	1,8	3,3	0,6	0,7	0,6	1,3
Bruttoinvesteringer i fast realkapital	11,2	7,4	8,3	-0,3	2,4	-0,7
Fastlands-Norge	9,1	8,0	8,4	-4,1	7,2	-1,2
Utvinning og rørtransport	19,1	4,4	3,3	9,2	-0,7	-5,9
Etterspørsel fra Fastlands-Norge ¹	3,9	4,7	2,5	-0,1	2,0	1,7
Eksport	0,7	1,6	-0,4	1,3	1,5	2,5
Råolje og naturgass	-5,0	-6,5	-4,0	0,3	-1,6	3,6
Tradisjonelle varer	5,2	5,9	2,2	0,5	2,6	3,7
Import	8,6	8,2	4,4	0,4	3,0	0,6
Tradisjonelle varer	8,2	9,7	1,9	1,2	5,8	2,3
Bruttonasjonalprodukt	2,7	2,8	0,1	1,7	0,3	0,7
Fastlands-Norge	4,5	4,6	0,8	1,6	1,0	1,4
Arbeidsmarkedet						
Utførte timeverk	1,2	2,1	0,9	0,7	0,8	0,6
Sysselsatte personer	1,0	3,1	1,0	1,0	0,6	0,8
Arbeidsstyrke ²	1,1	1,8	0,9	0,4	0,2	0,6
Arbeidsledighetsrate, nivå ³	4,6	3,4	3,8	3,3	2,9	2,7
Priser og lønninger						
Lønn per normalsårsverk ⁴	4,0	4,3	3,9	4,9	5,2	5,4
Konsumprisindeksen (KPI) ⁴	1,6	2,3	2,4	2,2	2,5	1,0
KPI justert for avgiftsendringer og uten energivarer (KPI-JAE) ⁴	1,0	0,8	0,8	0,5	0,8	1,2
Eksportpriser tradisjonelle varer	4,0	11,7	3,7	3,2	0,9	-0,6
Importpriser tradisjonelle varer	0,4	4,7	-0,2	2,1	4,2	0,2
Utenriksregnskap						
Driftsbalansen, milliarder kroner	300,8	359,2	89,3	93,5	91,3	..
MEMO (ujusterte nivåttall)						
Pengemarkedsrente (3 mnd. NIBOR)	2,2	3,1	2,9	3,2	3,6	4,2
Utlånsrente, banker ⁵	3,9	4,3	4,2	4,4	4,7	5,3
Råoljepris i kroner ⁶	351,4	413,8	432,2	434,6	380,7	360,4
Importveid kronekurs, 44 land, 1995=100	91,8	92,5	89,8	92,2	94,7	93,2
NOK per euro	8,01	8,05	7,83	8,06	8,27	8,17

¹ Konsum i husholdninger og idelle organisasjoner + konsum i offentlig forvaltning + bruttoinvesteringer i Fastlands-Norge.

² Definert som summen av ledige ifølge AKU og sysselsetting ifølge nasjonalregnskapet fratrukket utlendinger i utenriks sjøfart.

³ Ifølge AKU.

⁴ Prosentvis vekst fra samme periode året før.

⁵ I slutten av perioden.

⁶ Gjennomsnittlig spotpris Brent Blend.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank.

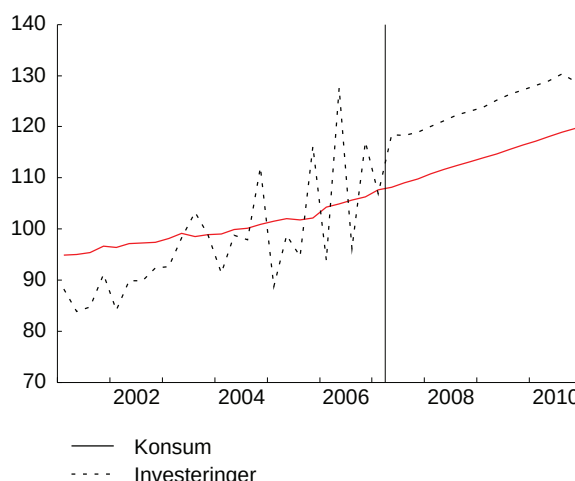
vekst i boliginvesteringene trakk de samlede tallene opp. Samlet eksport og eksporten fra fastlandsøkonomien øker sterkere enn tidligere antatt. Særlig har veksten i tjenesteeksporten (eksklusive skipsfartstjenester) vært høy. Importveksten er også høy. Veksten i tradisjonell vareimport, som ofte er en god sammenfallende konjunkturindikator, understøtter inntrykket av at konjunkturoppgangen har fortsatt inn i 2007. Vi har derfor oppjustert anslaget på veksten i norsk økonomi for året 2007 sett under ett.

Pengepolitikken er gradvis blitt noe strammere gjennom økninger i styringsrenten. Vi legger til grunn at tilstrammingen fortsetter gjennom innværende år til rentenivået har nådd et mer «normalt» nivå slik Norges Bank har gitt signaler om. En slik rentebane er også i tråd med Norges Banks reaksjonsmønster siden innføringen av nye politikkregler i 2001, slik det avtegner seg gjennom en enkel renteregulering som vektlegger både hensyn til inflasjon, det realøkonomiske presset i norsk økonomi (målt ved arbeidsledigheten) og rentenivået internasjonalt. Høyere renter vil dempe veksten noe så vel i konsumet som i boliginvesteringene og boligprisene. Den sterke inntektsveksten som følger av høy vekst i reallønn og sysselsetting, bidrar i motsatt retning.

Vi forventer at veksten i internasjonal økonomi avtar noe framover. Den avdempede veksten i markedene for norske eksportører vil føre til lavere norsk eksportvekst. Strammere pengepolitikk med økt rentedifferanse overfor euroområdet vil bidra til en gradvis sterkere krone. Dermed svekkes norske bedrifters prismessige konkurranseevne. Det vil legge en demper på veksten i norsk økonomi framover. I motsatt retning trekker de høye oljeprisene og den sterke veksten i petroleumsinvesteringene. Nye anslag et par år fram i tid tyder på at disse investeringene kan komme til å øke enda mer enn vi tidligere så for oss. Det vil holde veksten i norsk økonomi oppe og føre til at sysselsettingen fortsatt øker og at ledigheten blir lav fram til 2010. Dette bidrar isolert sett til høy reallønnsvekst framover. Det antatt svake konjunkturtilbakeslaget internasjonalt gjør at vi ikke ser for oss at bytteforholdet overfor landet vil bli kraftig forverret i årene som kommer.

Ifølge Revidert Nasjonalbudsjett 2007 (RNB) vil man i år ha et lavere underskudd på statsbudsjettet enn 4 prosent av kapitalen ved inngangen til 2007 i Statens pensjonsfond - Utland. Regjeringen har gitt uttrykk for at dette også vil kunne bli tilfallet framover dersom konjunktursituasjonen tilsier det. Vi har derfor lagt til grunn, på linje med tidligere, at utgiftsveksten i offentlig forvaltning blir nær antatt trendvekst for fastlandsøkonomien, samtidig som det reelle skattenivået er om lag konstant. Med en så sterk vekst i pensjonsfondet som anslått i RNB, vil våre forutsetninger i så fall innebære at en kun bruker 3 prosent av fondskapitalen ved inngangen til 2010.

Offentlig forvaltning
Sesongjusterte volumindekser, 2004=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Konjunkturnøytral finanspolitikk framover?

I RNB anslås realveksten i statsbudsjettets utgifter til 3 ¾ prosent fra 2006 til 2007. Veksten er litt oppjustert i forhold til tidligere anslag, og det kan i stor grad tilskrives at Statsregnskapet for 2006 viser lavere utgifter enn tidligere antatt. Når en justerer for konjunktuelle forhold og spesielle regnskapsforhold, viser anslagene at Regjeringen nå legger opp til et mindre underskudd på statsbudsjettet i 2007 enn forventet realavkastning av Statens pensjonsfond - Utland. Dette er i tråd med retningslinjenes formulering om at det skal tas hensyn til konjunktursituasjonen ved utformingen av finanspolitikken. Konsum i offentlig forvaltning anslås i RNB å øke med vel 3 prosent i 2007, noe som er en svak oppjustering av tidligere vekstanslag. Bruttoinvesteringer i offentlig forvaltning antas å øke med 7,4 prosent i år, slik at samlet kjøp av varer og tjenester i offentlig forvaltning vil vokse med 3,7 prosent. Stønader til husholdningene er antatt å øke med 5,5 prosent i år og bidrar sammen med lav vekst i konsumprisene (KPI) i 2007 til sterk vekst i husholdningenes disponible realinntekter. Våre anslag for utviklingen i disse hovedgruppene av utgifter i offentlig forvaltning er om lag som anslagene i RNB og er bare ubetydelig oppjustert i forhold til hva vi la til grunn i vår forrige konjunkturrapport.

Til tross for at det strukturelle, oljekorrigerte budsjettunderskuddet (SOBU) ser ut til å bli mindre enn 4 prosent av Statens pensjonsfond - Utland i 2007, gir likevel finanspolitikken positive stimulanter til norsk økonomi fordi den reelle utgiftsveksten er noe høyere enn hva en kan regne med er trendveksten i BNP Fastlands-Norge. Ifølge RNB kan den ekspansive impulsen anslås til en halv prosent av Fastlands-Norges BNP i 2007.

For 2008 finnes det ingen vedtatt politikk som vi kan basere våre anslag for finanspolitikken på, men i lys

Virkninger av å «følge» handlingsregelen

Som omtalt i teksten legger vi til grunn en tilnærmet konjunkturnøytral finanspolitikk i våre prognoser. Dette innebærer en lavere oljepengebruk enn det handlingsregelen isolert sett gir rom for. Her presenteres kort- og mellomlang-siktige virkninger av at en i finanspolitikken følger 4-prosentsregelen slavisk isteden for den konjunkturnøytrale innretningen vi har forutsatt. Vi anslår at «underforbruket» er om lag 10 milliarder 2004-kroner i 2008, økende med nye 10 milliarder kroner i hvert av de to neste årene.

Virkningene av å bruke mer oljepenger er helt avhengige av hvordan pengene brukes. Vi har sett på virkningene av to stiliserte alternative anvendelser: Enten økes kun investeringene i offentlig sektor eller det gis en proporsjonal økning i offentlige investeringer, produktinnsats og sysselsetting. Beregningene er gjort ved hjelp av en utvidet versjon av vår makroøkonometriske modell KVARTS. I denne versjonen bestemmes rentesettingen av en egen relasjon som er estimert ut i fra Norges Banks atferd siden innføringen av inflasjonsmålet i mars 2001. Renta økes dersom inflasjonen (målt ved KPI-JAE) øker, og hvis det blir økt press i realøkonomien. Presset måles ved ledighetsraten i følge AKU slik at lavere ledighet gir økt rente. De ekspansive impulsene økonomien blir utsatt for i forhold til prognosebanen, blir således dempet av pengepolitikken. Økte renter motvirker inflasjonsimpulsene fra høyere kapasitetsutnyttelse, hovedsakelig fordi valutakursen styrkes. Sterkere krone både reduserer prisene på importerte varer og demper lønnsveksten ved at lønnsomheten i industrien isolert sett svekkes. Den økte renta virker også dempende på husholdningenes etterspørsel.

I alternativet hvor den økte oljepengebruken bare brukes til investeringer, vil en god del av den økte etterspørselen initialt bli dekket av import. Når pengene i det andre alternativet også går til sysselsetting og produktinnsats i offentlig sektor, blir importlekkasjen vesentlig mindre. Endringer i offentlig sysselsetting har den kraftigste effekten i arbeidsmarkedet ved at dette fullt ut øker etterspørselen etter

arbeidskraft og dermed presset i arbeidsmarkedet. Økt offentlig sysselsetting bidrar også direkte til å øke husholdningenes lønnsinntekter og stimulerer dermed deres etterspørsel. Dette er bakgrunnen for at en slik etterspørselsøkning virker mye mer ekspansivt enn en økning som kun er knyttet mot investeringer, selv om beløpene i utgangspunktet er de samme.

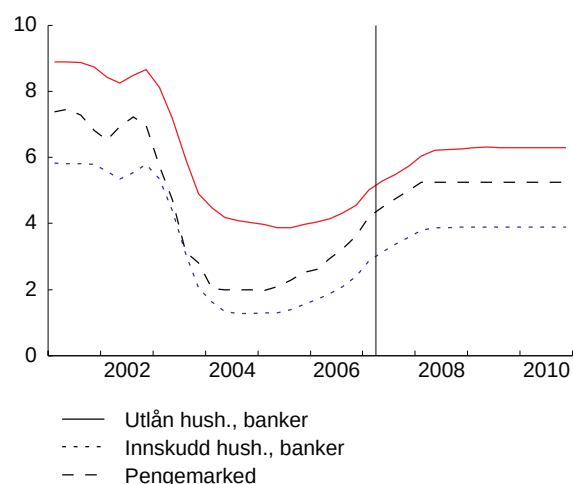
Ved økte investeringer, øker BNP i Fastlands-Norge gradvis og i 2010 er nivået 1,1 prosent høyere enn i prognosebanen. En del av investeringsetterspørselen rettes direkte mot industrien slik at industriproduksjonen faktisk øker litt, til tross for litt redusert eksport på grunn av svekket kostnadsmessig konkurranseevne overfor utlandet. Arbeidsledigheten reduseres hvert år med nye 0,1 prosentpoeng i forhold til prognosebanen. Prisenivået er omtrent uendret, mens lønnsnivået er økt med 0,6 prosent i 2010. Renta økes gradvis og er i 2010 0,3 prosentpoeng høyere, mens krona da er styrket med 1 prosent i forhold til prognosebanen. Årsaken til at offentlig konsum øker i denne beregningen er at kapitalbeholdningen i offentlig forvaltning øker og dermed det beregnede kapitalslitet som er et element i offentlig produksjon og konsum.

Ved en generell økning av offentlig kjøp av varer og tjenester, er virkningene på produksjonen større og i 2010 er BNP i Fastlands-Norge økt med 1,6 prosent. Dette til tross for at en svakere konkurranseevne har bidratt til at bruttoproduktet i industrien er redusert med 1,1 prosent. Arbeidsledigheten reduseres i denne beregningen mye mer og i 2010 er den 0,8 prosentpoeng lavere enn i prognosebanen, altså 1,7 prosent. Lønnsnivået i 2010 er økt med 1,7 prosent, men med de kraftige effektene på arbeidsledigheten er virkningene på lønnsnivået langt fra uttømt i 2010. Renta er i dette alternativet økt med 0,8 prosentpoeng til om lag 6 prosent og krona er styrket med 3,2 prosent i forhold til våre prognoser. Ved utgangen av 2010 er euro-kronkursen da 7,40 mot 7,70 i prognosebanen.

Virkninger av å «følge» handlingsregelen. Avvik fra prognosebanen i prosent der ikke annet framgår

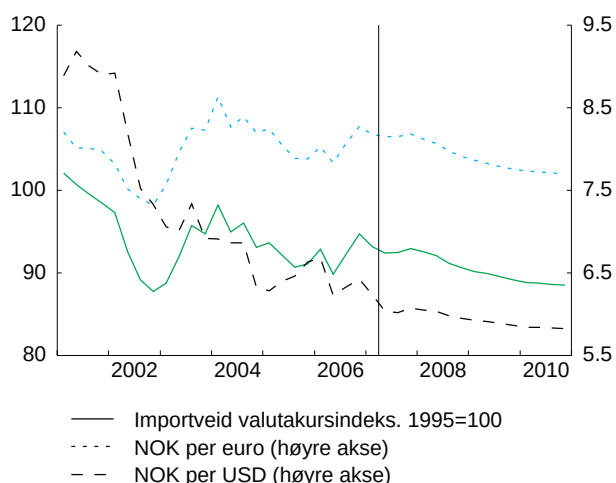
	Økte offentlig investeringer			Økt offentlig konsum og investeringer		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010
Investeringer i offentlig forvaltning	16,6	32,0	46,7	2,5	5,0	7,7
Konsum i offentlig forvaltning	0,0	0,2	0,6	2,0	4,1	6,3
Konsum i husholdningene	0,1	0,1	0,3	0,2	0,3	0,5
Investering, næringer i Fastlands-Norge	0,3	0,8	1,4	0,2	0,5	0,9
Eksport, tradisjonelle varer	-0,1	-0,3	-0,6	-0,4	-0,9	-1,4
Import	0,6	1,3	2,0	0,3	0,8	1,4
BNP Fastlands-Norge	0,4	0,7	1,1	0,5	1,0	1,6
- Industri	0,2	0,3	0,2	-0,1	-0,4	-1,1
Arbeidsledighetsrate (prosentpoeng)	-0,1	-0,2	-0,3	-0,3	-0,5	-0,8
Lønnsnivå	0,2	0,4	0,6	0,6	1,2	1,7
Inflasjon (KPI-JAE)	0,0	0,0	-0,1	0,0	0,0	-0,1
Pengemarkedsrente (prosentpoeng)	0,1	0,1	0,3	0,2	0,5	0,8
Kronekurs (positive tall betyr svakere NOK)	-0,2	-0,6	-1,0	-0,9	-1,8	-3,2

Norske renter Prosent

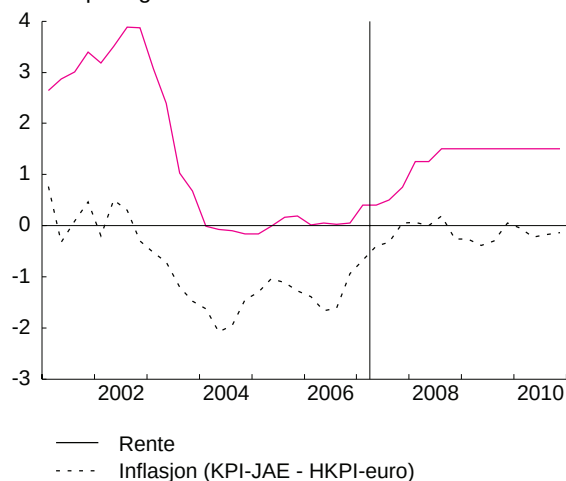
Kilde: Norges Bank og Statistisk sentralbyrå.

Valutakurser

Kilde: Norges Bank.

Rente- og inflasjonsforskjell mellom norske kroner og euro Prosentpoeng

Kilde: Norges Bank og Statistisk sentralbyrå.

av konjunktursituasjonen er det rimelig å anta at Regjeringen også i 2008 vil sørge for et budsjettunderskudd (SOBU) som er mindre enn 4 prosent av pensjonsfondet ved inngangen til 2008. Vi forutsetter derfor at SOBU, som andel av BNP for Fastlands-Norge, ikke skal øke utover nivået i 2007, noe som kan betraktes som et konjunkturnøytralt budsjettopplegg. Vi antar da en vekst i offentlig forvaltnings kjøp av varer og tjenester på om lag 3 prosent og forutsetter uendrede reelle skattesatser. Dette medfører et strukturelt, oljekorrigert underskudd i 2008 på om lag 70 milliarder kroner i 2007-priser, som tilsvarer 3,4 prosent av fondskapitalen ved inngangen til 2008. Vi antar at en slik budsjettpolitikk blir videreført i 2009 og 2010. I så fall vil SOBU i 2010 tilsvare om lag 3 prosent av antatt fondskapital ved inngangen til året. I hele perioden antar vi uendrede reelle skattesatser samlet sett.

I en egen beregning viser vi virkningene av at man i stedet for å finansinvestere en økende del av fondsavkastningen, bruker pengene til økte investeringer i infrastruktur eller til konsum i Norge, slik at SOBU i perioden 2008-2010 tilsvarer 4 prosent av antatt fondskapital ved inngangen til hvert budsjettår.

Pengepolitisk innstramning

Norges Bank skal fastsette renta på bakgrunn av en avveining mellom å stabilisere inflasjonen og utviklingen i produksjon og sysselsetting. Det operative målet for pengepolitikken er en årsvekst i konsumprisene som over tid er nær 2,5 prosent. Den lave inflasjonen de siste årene kan i stor grad betraktes som resultatet av tilbudssidesjokk gjennom til dels fallende importpriser og høy produktivitetsvekst. Slike sjokk kan lede til en situasjon hvor inflasjonen er lav samtidig som kapasitetsutnyttelsen er høy. Norges Bank må da foreta en avveining mellom å stabilisere inflasjonen i forhold til det operative målet og å stabilisere produksjonsutviklingen og sysselsettingen.

Siden mars 2004 har Norges Bank økt styringsrenta gradvis fra 1,75 prosent til 4 prosent i mars 2007. Vi legger til grunn at renteøkningene fortsetter og at renta vil komme opp i 5 prosent rundt neste årsskifte. Dette innebærer i så fall 6 renteøkninger på 0,25 prosentpoeng hver fra inngangen til 2007. Pengemarkedsrenta antas å følge styringsrenta med et påslag på 0,25 prosentpoeng, og ventes å stabilisere seg rundt 5,25 prosent fra begynnelsen av 2008. Vi legger til grunn at renta holder seg på dette nivået ut prognoseperioden. Med en slik renteutvikling vil bankenes utlånsrente komme opp mot 6,3 prosent i løpet av det neste året.

Konsumprisindeksen justert for avgiftsendringer og uten energivarer (KPI-JAE) var i 2006 0,8 prosent høyere enn i 2005. Siden årsskiftet har 12-månedersveksten i KPI-JAE vist en stigende tendens, og i april 2007 var den på 1,4 prosent. På årsbasis anslår vi at

KPI-JAE vil bli 1,6 prosent høyere i 2007 enn i 2006, og at prisveksten vil ligge i underkant av 2 prosent ut prognoseperioden.

Den innenlandske kredittveksten, målt ved 12-månedersveksten i publikums bruttogjeld (K2), var 14,5 prosent i mars 2007. Kredittveksten har ligget rundt dette nivået det siste halvannet året. Husholdningenes kredittvekst har avtatt noe i samme periode. Mens 12-månedersveksten i husholdningenes bruttogjeld var 13,4 prosent i mars 2006, viste tallene for mars i år en vekst på 11,9 prosent. Det er den laveste 12-månedersveksten siden mai 2005. Likevel er veksten fortsatt meget høy og klart høyere enn veksten i inntektene. Husholdningenes bruttogjeld som andel av inntekten øker dermed fortsatt.

Den europeiske sentralbanken (ESB) økte styringsrenta med 0,25 prosentpoeng til 3,75 prosent i mars i år. Vi legger til grunn at det kommer ytterligere en renteøkning i euroområdet i 2007. Videre forutsetter vi at renta settes ned med til sammen 0,5 prosentpoeng i 2008, som følge av redusert vekst i euroområdet.

Våre anslag på renteutviklingen i euroområdet og Norge innebærer at renteforskjellen vil øke til ett prosentpoeng i løpet av 2007 og 1,5 prosentpoeng i løpet av 2008. Med en slik rentedifferanse anslår vi at krona styrkes og vil holde seg sterk resten av prognoseperioden. I 2007 anslår vi en eurokurs på om lag 8,15 kroner per euro, og at krona vil styrke seg gradvis til 7,70 per euro i 2010. Den importveide kronekursen, målt med vekter basert på sammensetningen av norsk import, vil styrkes med rundt 1,5 prosent årlig i prognoseperioden.

Kraftige impulser fra oljeinvesteringene

Reviderte tall fra kvartalsvise nasjonalregnskapstall (KNR) viser at investeringsvolumet i utvinning og rørtransport økte med vel 4 prosent fra 2005 til 2006, en klar nedjustering i forhold til vårt anslag i forrige publisering. Investeringene i 1. kvartal er vel 5 prosent høyere enn nivået fire kvartaler før. I prognoseperioden legger vi til grunn en forholdsvis sterk økning i investeringene, med i overkant av 6 prosent i år og deretter rundt 10 prosent årlig. Høy oljepris, lovende letearealer og økt kapasitet i riggmarkedet er de viktigste faktorene bak dette anslaget. Anslaget for veksten i årene 2008-2010 er klart oppjustert, og investeringsnivået i 2010 er nå nesten 20 prosent høyere enn tidligere anslått. Dette tilsvarer en vekstimpuls på om lag 1 prosent av BNP.

SSBs siste investeringstelling viser at oljeselskapene ønsker å bruke et betydelig høyere beløp på leting i 2007 enn i fjor. Manglende riggkapasitet vil trolig føre til at ikke hele den planlagte letingen blir realisert, men utsettelse og etter hvert økende riggtilgang vil trekke letingen videre opp gjennom prognoseperioden. Anslaget er basert på et forholdsvis positivt resultat av letin-

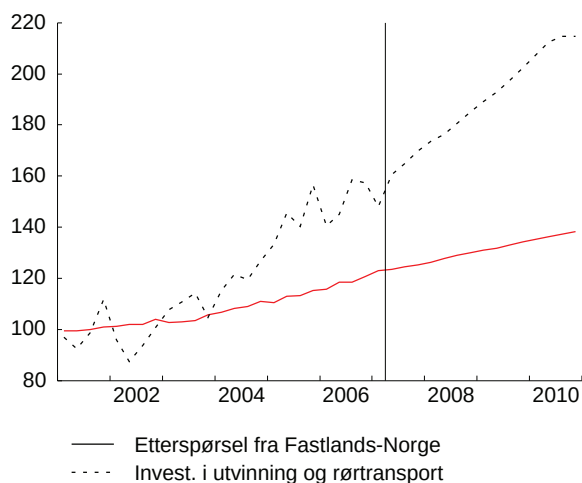
gen i 2007, og med det drivverdige Nucula-funnet øst for Goliat tror vi optimismen vedrørende potensialet i Barentshavet har økt. Også investeringene i felt i drift ventes å øke klart framover. I stor grad utføres disse for å øke utvinningen fra haleproduksjonen på eksisterende felt. Dette er kostbart, men fremdeles klart lønnsomt med dagens oljepris. Også nye funn i nærheten av eksisterende felt ventes å bidra til å øke investeringene tilknyttet eksisterende infrastruktur. Etter hvert som blant annet Snøhvit, Ormen Lange, Alvheim og Statfjord Senfase ferdigstilles, vil ytterligere investeringer på disse feltene klassifiseres som investeringer i felt i drift. Gjøa, Vega, Tyrihans, Goliat, Troll Fase 3 og Snøhvit Olje er blant de største nye feltene som helt eller delvis forventes å bli bygd ut i løpet av prognoseperioden. Flere mindre feltutbygginger vil trolig også bli satt i gang. Oppgangen i feltutbygging gjennom de siste to årene ser dermed ut til å fortsette.

Etter tre år med meget høye investeringer på Nyhamna og Melkeøya, ventes ferdigstillingen av disse å bidra til et klart fall i investeringene i landvirksomheten framover. Også investeringene i tilknytning til rørtransport antas å falle gjennom inneværende og neste år, for så å øke noe igjen utover i prognoseperioden. Et nytt gassrør fra Kollsnes kan trekke disse investeringene ytterligere opp.

Forløpet for de olje- og gassrelaterte investeringene vil bidra til å opprettholde høykonjunktoren. Allerede i 2007 ventes investeringsvolumet å bli høyere enn i det tidligere toppåret 1998. Den relative betydningen blir likevel mindre i prognoseperioden enn den gang. Målt som andel av BNP Fastlands-Norge utgjorde investeringene i 1998 om lag 8 prosent, og vil nå ventelig stige fra noe over 6 prosent i 2006 til i overkant av 7 prosent i 2010.

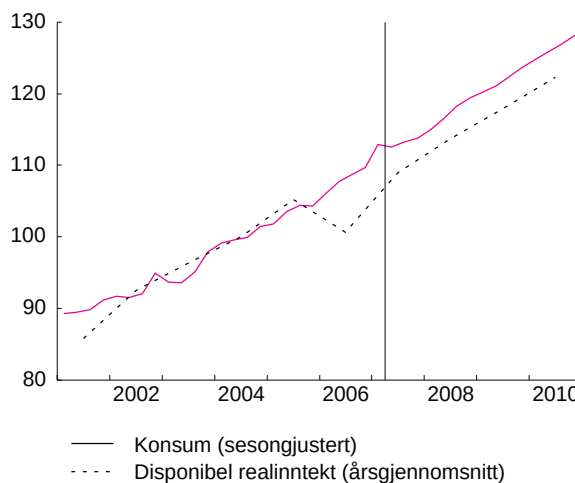
Utvinningen av olje og gass har utviklet seg svakt de siste årene. Produksjonen av olje har falt markert siden toppåret 2001, og målt i faste 2004-priser har ikke utvinningen vært lavere siden 1993. Utvinningen falt videre i 1. kvartal 2007, og var da nær 7 prosent lavere enn i tilsvarende kvartal i 2006. Vi legger til grunn at nedgangen etter hvert stopper opp, for så å øke noe igjen i 2008. Selv om haleproduksjonen av olje øker, og det settes i gang utvinning på nye felt, tror vi ikke dette er tilstrekkelig til å motsvare den ventede produksjonsnedgangen på de store, modne feltene. Oljeutvinningen antas derfor å synke igjen i både 2009 og 2010. Selv om gassutvinningen i 1. kvartal 2007 var noe lavere enn i tilsvarende kvartal året før, antar vi at utvinning både på eksisterende og nye felt gjennom året vil bidra til å øke gassproduksjonen igjen. Med Ormen Lange i drift vil utvinningen virkelig skyte fart neste år, for deretter å øke mer moderat. Samlet sett antas olje- og gassproduksjonen å falle med noe over 3 prosent i år. Neste år ventes den samlede petroleumsutvinningen å øke med nær 6 prosent, for så å holde seg uendret ut 2010.

Innenlandsk etterspørsel
Sesongjusterte volumindekser, 2004=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Inntekt og konsum i husholdninger mv.
Volumindekser, 2004=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fortsatt høy konsumvekst

Sesongjusterte KNR-tall viser at konsumet i husholdninger og ideelle organisasjoner steg med hele 2,9 prosent i 1. kvartal i år regnet fra kvartalet før. Varekonsumet økte med hele 4,2 prosent og bidro dermed vesentlig til konsumøkningen i årets tre første måneder. Tjenestekonsumet derimot viste en mer moderat vekst på 0,7 prosent i samme periode. Det var økt forbruk av de fleste varegruppene, men konsumet av klær og skotøy og kjøp av egne transportmidler bidro særlig til veksten i varekonsumet. Økningen i bilkjøpene er trolig midlertidig påvirket av omlegging av bilavgiftene ved årsskiftet. Så langt i år har da også bilkjøpene blitt betydelig redusert. Dersom vi ser bort fra kjøp av egne transportmidler, ville veksten i husholdningenes konsum vært på 2,4 prosent. Den sterke konsumveksten gjennom de siste årene har dermed fortsatt så langt i 2007 og skutt ny fart. På årsbasis venter vi en konsumvekst på om lag 4,5 prosent i år.

Et tilbakeblikk viser at konsumet steg med 4,4 prosent i 2006, om lag ett prosentpoeng mer enn året før. Konsumutviklingen i fjor må ses i lys av høy underliggende inntektsvekst og et kraftig fall i realrenta (etter skatt) siden 2002. Når en holder utbetalingene av aksjeutbytte utenfor, som trolig i liten grad stimulerer konsumet, steg inntektene reelt med 2,6 prosent i fjor (se egen tabell). Inkluderes aksjeutbyttene sank spareraten til et historisk sett lavt nivå på 1,3 prosent i 2006, fra et høyt nivå på rundt 9 prosent året før. Skattemessige tilpasninger til gjeninnføringen av skatt på aksjeutbytte i fjor forklarer denne utviklingen i spareraten.

Vi venter nå at veksten i husholdningenes disponible realinntekter vil bli på hele 8,5 prosent i år og rundt 4 prosent som et gjennomsnitt for resten av prognoseperioden. Også når vi ser bort fra utbytteutbetalingene, vil inntektsveksten ventelig være høy framover. Denne utviklingen kommer som følge av sterk vekst i

lønns- og næringsinntekter og offentlige stønader. Relativt lav konsumprisvekst, og da særlig i 2007, trekker realveksten i husholdningenes inntekter opp. Husholdningene vil øke sin gjeld noe i forhold til sine fordringer gjennom prognoseperioden. Det vil sammen med fortsatt renteoppgang slå ut i en svak utvikling i netto renteinntekter, noe som trekker veksten i disponibel inntekt ned. Økte direkte skatter bidrar også noe til å svekke veksten i disponibel inntekt framover. Realrenta antas å bli rundt 3,5 prosent i 2007, klart høyere enn i de to foregående årene, for så å synke til et nivå på om lag 2 prosent i 2008. De to siste årene av prognoseperioden antas realrenta å ligge rundt et nivå på 3 prosent. Alt i alt gir inntekts- og renteutviklingen som her legges til grunn, en vekstbane i konsumet på nesten 4 prosent de nærmeste årene.

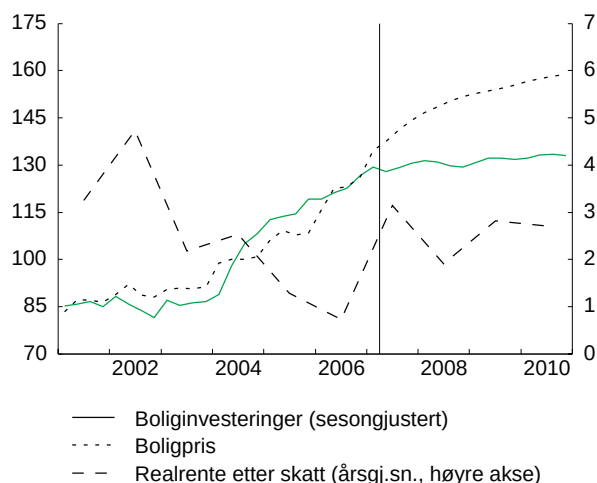
Våre anslag innebærer at spareraten vil stige fra et nivå på 1,3 prosent i fjor til et nivå rundt 5 prosent i prognoseperioden. Oppgangen i nivået på sparingen reflekteres i en markant økning i husholdningenes nettofinansinvesteringer. Målt i løpende priser vil husholdningene som i 2006 hadde nettofinansinvesteringer på -52 milliarder kroner komme ut med -16 milliarder kroner i nettofinansinvesteringer i 2010. Mesteparten av denne økningen kan imidlertid tilskrives utviklingen i utbytteutbetalinger til husholdningene, som ventes å ta seg kraftig opp i tråd med utviklingen i næringslivet og økonomien for øvrig. Samtidig vil husholdningene trolig fortsette å vri deler av sin formue vekk fra finanskapital til realkapital, noe som vil gjenspeiles i fortsatt høye nivåer på boliginvesteringene framover.

Husholdningenes disponible realinntekter. Prosentvis vekst fra året før

	2006	2007	2008	2009	2010
Totalt	-4,3	8,3	4,3	3,7	3,7
Eksklusive aksjeutbytte	2,6	7,2	3,3	3,3	3,3

Boligmarkedet

Venstre akse indekser, 2004=100, høyre akse prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

... og høyt nivå på boliginvesteringene

I tråd med den høye byggeaktiviteten av boliger de siste årene viser KNR-tall at husholdningenes boliginvesteringer fortsatte å øke, med 6,5 prosent i 2006 mot hele 14,5 prosent året før. Veksten fortsatte inn i 1. kvartal i år og var ifølge sesongjusterte KNR-tall på 2,2 prosent. Drivkreftene bak den sterke veksten i boliginvesteringene siden slutten av 2003 har først og fremst vært sterk realinntektsvekst, lavere realrenter og sterk vekst i prisene på boliger i annenhåndsmarkedet.

Høye og økende igangsettingstall for boliger gjennom 4. kvartal i fjor og 1. kvartal i år, samt utsikter til fortsatt god vekst i disponibel realinntekt, peker i retning av at boliginvesteringene vil holde seg på et høyt nivå gjennom prognoseperioden. Boligkapitalen ligger imidlertid nå på et historisk sett meget høyt nivå.

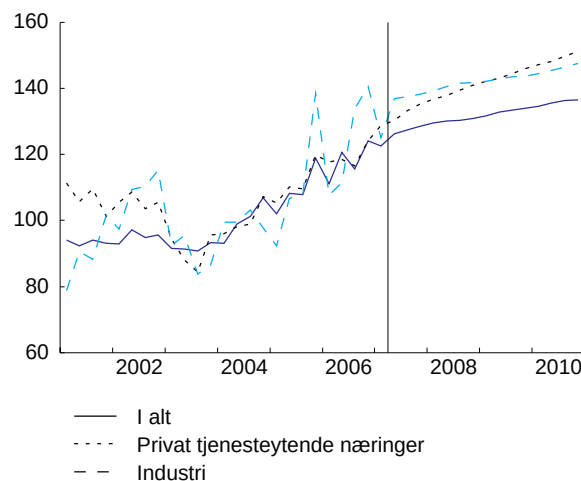
Det vil, sammen med høyere realrenter, ventelig bidra til å bremse både boliginvesteringene og boligprisveksten framover. Vi venter nå at boliginvesteringene vil øke med rundt 5,5 prosent i år, for så å flate ytterligere ut gjennom resten av prognoseperioden. Bruktboligprisene på sin side anslås å øke med rundt 14 prosent i 2007. Deretter ventes veksten i bruktboligprisene å synke, men likevel slik at realprisveksten fortsatt er positiv i 2010.

Betydelig investeringsvekst

Den sterke veksten i bruttinvesteringer har vedvart lengre enn vi har anslått i tidligere analyser, og nye nasjonalregnskapstall tyder på at oppgangen har fortsatt inn i 2007. De sesongjusterte investeringstallene fra KNR viser et ganske volatilt bilde, og investeringene i Fastlands-Norge gikk litt ned i 1. kvartal i år, etter en kraftig økning i kvartalet før. Investeringene i fastlandsnæringene økte på årsbasis med 8,5 prosent i 2006, mens investeringene i 1. kvartal i år var 10,1 prosent høyere enn i samme kvartal året før. Innenfor industrien og privat tjenesteyting var firekvartalsvek-

Investeringer i Fastlands-Norge

Sesongjusterte volumindekser, 2004=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

sten i investeringene høy i 1. kvartal 2007, vel 14 prosent.

SSBs investeringstelling tyder på at industriinvesteringene kan bli 10-15 prosent høyere i 2007 enn året før. Tellingen tyder også på høye investeringer i kraftmarkedet i år, og investeringene her kan bli over 20 prosent høyere i år enn i 2006.

I våre prognoser har vi derfor lagt til grunn en fortsatt høy investeringsvekst inneværende år. For 2007 anslår vi at industriinvesteringene blir i overkant av 10 prosent høyere enn de var i 2006, mens veksten deretter vil ligge rundt 2 prosent årlig ut prognoseperioden. Veksten i investeringene i fastlandsnæringene antas å bli om lag 8 prosent i 2007 og mellom 2 og 3 ½ prosent ut 2010.

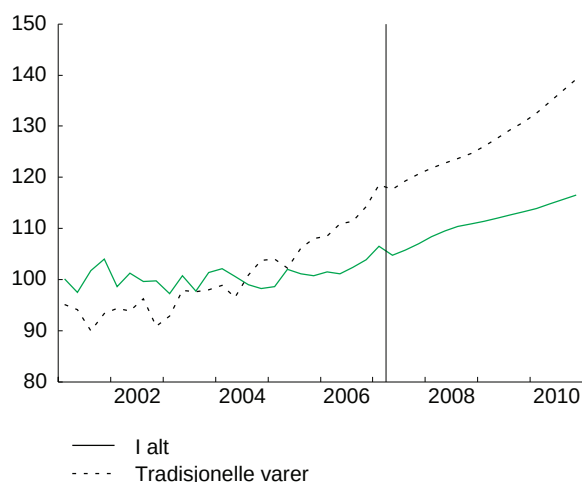
Litt lavere vekst i eksporten av tradisjonelle varer

Justert for normale sesongvariasjoner var den samlede eksporten i 1. kvartal i år 2,5 prosent høyere enn i kvartalet før. Dette er den høyeste kvartalsveksten på nesten to år. Volumet av tradisjonell vareeksport økte med 3,7 prosent i 1. kvartal i år. Denne veksten kan i stor grad føres tilbake til en særlig sterk utvikling innenfor eksport av fisk, kontor- og datamaskiner, samt kjemiske og mineralske produkter. Total eksport av tjenester steg med 3,4 prosent i 1. kvartal. Dette kan i hovedsak tilskrives en kraftig oppgang innenfor forretningsmessig tjenesteyting. De sesongjusterte KNR-tallene viser også en klar økning i råoljeeksporten i 1. kvartal, slik at råolje og naturgass samlet sett økte med 3,6 prosent. Betydelig lavere eksport av skip trakk veksten i samlet eksport ned.

Prisene på tradisjonelle eksportvarer falt med 0,6 prosent i 1. kvartal. Prisene på metaller steg imidlertid med 2,3 prosent. Dette er likevel en lav vekst etter at prisene gjennom fjoråret økte med 50 prosent. Prisen

Eksport

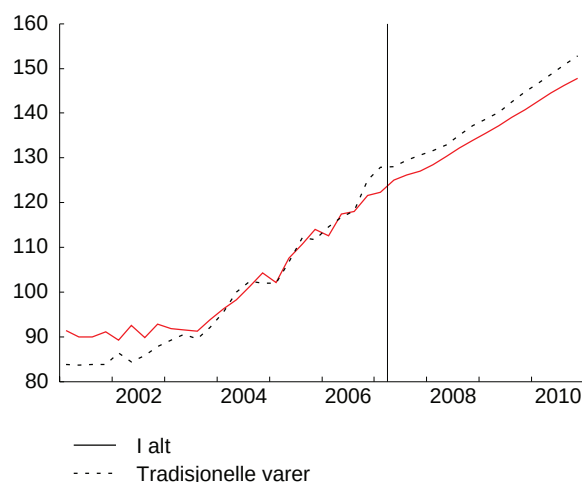
Sesongjusterte volumindekser, 2004=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Import

Sesongjusterte volumindekser, 2004=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

på råolje falt med 5,9 prosent fra 4. kvartal i fjor til 1. kvartal i år, og bidro dermed til at eksportprisene samlet sett sank med 1,8 prosent.

For resten av året og i 2008 forventer vi en avdempning i volumveksten i den tradisjonelle vareeksporten, som følge av noe lavere etterspørselsvekst hos våre handelspartnere. I 2009 snur den internasjonale konjunkturutviklingen, og eksporten tar seg derfor opp mot slutten av prognosebanen.

Eksporten av olje og gass vil på årsbasis i 2007 trolig reduseres med over 2 prosent fra i fjor. I 2008 ventes imidlertid denne eksporten å øke kraftig. Den samlede eksporten antas i år å vokse med opp mot 3 prosent, til dels drevet av en fortsatt god utvikling innenfor tjenestesektoren. I 2008 vil den bedrede eksportutviklingen innenfor olje og gass bidra til at samlet eksport øker med over 5 prosent. I 2009 og 2010 dempes vek-

sten noe, som følge av en svakere utvikling innenfor olje og gass. Bedrede internasjonale konjunkturer bidrar likevel til et oppsving innenfor tradisjonelle varer, og samlet eksport forventes å vokse med om lag 2,5 prosent i 2010.

Moderat importvekst fra neste år

Importen av tradisjonelle varer økte med 2,3 prosent i 1. kvartal, etter en økning på hele 5,8 prosent kvartalet før. Avdempingen i veksten kan tilbakeføres til lavere investeringsvekst, mens høy vekst i konsumet demper utslaget noe. Importen av biler var spesielt høy i 4. kvartal i fjor. Det trekker importveksten noe ned i 1. kvartal i år. Importveksten kan i stor grad tilskrives verkstedsprodukter og industrielle råvarer. Den sterke konsumveksten bidro til en fortsatt sterk vekst i importen av tekstiler, bekledningsvarer og skotøy. Importen av tjenester falt med 3 prosent i 1. kvartal etter en klar økning gjennom andre halvår i fjor. Samlet import steg dermed bare med 0,6 prosent.

Importprisene på tradisjonelle varer steg med 0,2 prosent i 1. kvartal i år. De aller fleste varegruppene falt i pris, men en prisstigning på metaller på 5,1 prosent bidro likevel til en svak prisøkning. Det var et spesielt kraftig fall i elektrisitetsprisene, på om lag 41 prosent.

I inneværende år legger vi til grunn at importveksten for tradisjonelle varer vil bli rundt 8 prosent. Dette er en avdemping i forhold til 2006, da importveksten av tradisjonelle varer var nær 10 prosent. Neste år ventes veksten å avta ytterligere, til om lag 4 prosent, i tråd med lavere vekst i innenlandsk etterspørsel og mindre behov for import av elektrisk kraft. I 2009 og 2010 venter vi at veksten igjen vil ta seg opp, til rundt 6 prosent. Vi regner med at det vil bli overlevert én ny fregatt i hvert av årene i prognoseperioden. Dette vil derfor ikke påvirke importveksten framover. Fra 2008 og ut prognoseperioden vil importprisene falle, blant annet som følge av en sterkere krone. Vi legger derfor til grunn økende importandeler og en importvekst høyere enn veksten i innenlandsk etterspørsel.

Fortsatt høy produksjonsvekst

De siste KNR-tallene viser at veksten i norsk økonomi fortsatt er høy. Samlet BNP økte med 2,8 prosent fra 2005 til 2006 og for fastlandsøkonomien var produksjonsveksten hele 4,6 prosent. Vekstratene var omtrent de samme i 2005. I 1. kvartal 2007 var vekstraten for BNP regnet som årlig rate om lag som årsveksten i fjor, mens veksten i fastlandsøkonomien var enda sterkere enn gjennomsnittet for fjoråret. Produksjonsveksten er høy i de fleste hovedsektorer av fastlandsøkonomien. De fleste etterspørselskomponentene økte fortsatt om lag som før eller endog noe mer i årets første kvartal. Produksjonsveksten er fortsatt høy i privat tjenesteproduksjon, og i siste kvartal bidro også produksjon i offentlig tjenesteyting mer til vek-

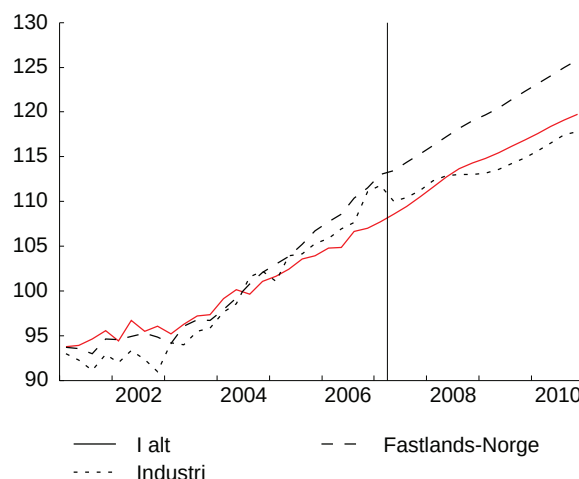
sten i fastlandsøkonomien. Byggevirkksomheten har bidratt mye til BNP-veksten i vinterhalvåret, og den milde vinteren kan ha ført til noe høyere aktivitet enn normalt for årstiden. Veksten i industriproduksjonen fortsetter. Det er særlig verkstedsproduksjonen og aktiviteten i verftene som trekker veksten opp.

Vekstimpulsene fra internasjonal økonomi vil antakelig bli noe dempet framover og bidra til at tradisjonell eksport av varer og tjenester vil vokse mindre de neste par årene enn i senere tid. Dette vil isolert sett dempe veksten i deler av industrien. En styrking av kronekursen, som følger av økende rentedifferanse overfor utlandet, vil bidra til å svekke konkurranseevnen og dempe eksportveksten og dermed også industriproduksjonen. Investeringene i petroleumssektoren fortsetter derimot å vokse mye og bidrar til å forsterke høykonjunkturen. Vi har nok en gang oppjustert våre anslag for disse investeringene framover, og i RNB er de til dels betydelig oppjustert i 2009 og 2010. Dette bidrar til at produksjonsveksten i industrien holdes oppe framover i sterkere grad enn vi tidligere har regnet med. Med en sterk vekst i økonomien vil også fastlandsnæringenes investeringer og boliginvesteringene vokse. I tillegg ser det ut til at en i tiden framover får betydelige investeringer i fastlandsøkonomien knyttet til energiproduksjon. Dette bidrar til vekst i investeringsorienterte sektorer som bygg og anlegg, samt deler av både industri og tjenesteyting.

Vi anslår nå en vekst i BNP Fastlands-Norge på om lag 4 prosent fra 2006 til 2007, som er klart høyere enn anslått trendvekst i norsk økonomi. Høykonjunkturen vil altså vedvare i 2007. Samlet BNP vil vokse om lag som året før fordi oljeproduksjonen fortsetter å falle i 2007. I 2008 forventer vi derimot en klart sterkere vekst i samlet BNP som følge av sterk økning i gassutvinningen knyttet til oppstart av produksjon ved flere nye anlegg. Når veksten i fastlandsøkonomien anslås å bli lavere neste år enn i 2007, skyldes det både forventede effekter av et høyere rentenivå både på konsum og investeringer og lavere eksportvekst fra fastlandsøkonomien. Likevel har vi oppjustert våre vekstanslag for neste år ganske klart som følge av høyere investeringsanslag i oljesektoren og økt utvinningstempo, som også får effekter på fastlandsøkonomien gjennom leveranser til petroleumsutvinningen.

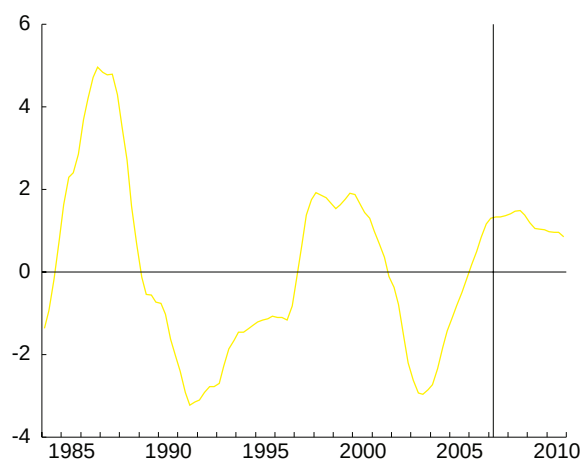
Effektene av svakere vekst internasjonalt og styrking av kronekursen påvirker produksjonsveksten negativt i 2009. Dette gjelder i særlig grad i industrien, der veksten forventes å bli beskjeden. Dette legger også en demper på veksten i investeringene i fastlandsøkonomien. Veksten i oljeinvesteringene fortsetter i høyt tempo og bidrar til at produksjonsveksten holdes oppe. Finanspolitikken er imidlertid forutsatt å gi samme impulser som tidligere og bidrar således ikke til å endre veksten i produksjonen i forhold til i 2007 og 2008. Realrenta etter skatt for husholdningene anslås til om lag 3 prosent fra 2008 og framover, noe

Bruttonasjonalprodukt
Sesongjusterte volumindekser, 2004=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

BNP Fastlands-Norge
Avvik fra beregnet trend i prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

som er klart høyere enn i de to siste årene. Den sterke reallønnsveksten vil imidlertid bidra til å holde konsumveksten oppe. Vi venter at veksten i fastlandsøkonomien i 2009 kommer ned i underkant av anslått trendvekst i økonomien, i hovedsak som følge av strammere pengepolitikk og svakere internasjonale konjunkturer i årene forut.

Gjennom 2009 antar vi imidlertid at et nytt konjunkturoppsving vil inntreffe internasjonalt. Det vil gradvis øke etterspørselen etter norsk eksport og bidra til at økonomien får nye vekstimpulser. Oljeinvesteringene antas som nevnt å ville øke mer enn før og i om lag samme tempo som i 2009. Med en rentedifferanse overfor utlandet på 1,5 prosentpoeng i 2008, regner vi ikke med nye negative impulser fra pengepolitikken i 2009. Veksten i norsk økonomi vil derfor på ny gradvis tilta. Dette gjelder særlig for industrien. Vi ser imidlertid ikke for oss at veksten vil nå opp til det

Makroøkonomiske hovedstørrelser 2006-2010. Regnskap og prognoser. Prosentvis endring fra året før der ikke annet framgår

	Regnskap 2006	Prognoser								
		2007			2008		2009		2010	
		SSB	FIN	NB	SSB	NB	SSB	NB	SSB	NB
Realøkonomi										
Konsum i husholdninger mv.	4,4	4,7	4,0	4	3,9	3	3,6	2 3/4	3,8	2 3/4
Konsum i offentlig forvaltning	3,3	3,2	3,1	3	3,2	3	2,7	.	3,0	.
Bruttoinvestering i fast realkapital	7,4	7,3	6,1	..	4,4	..	3,9	..	4,1	..
Utvinning og rørtransport ¹	4,4	6,5	5,0	2 1/2	9,7	0	9,3	5	10,3	5
Fastlands-Norge	8,0	7,1	6,7	5 3/4	2,7	1 1/4	2,3	.	2,0	.
Næringer	8,5	8,1	7,5	..	3,4	..	2,3	..	2,5	..
Bolig	6,5	5,3	5,0	..	1,5	..	1,4	..	0,8	..
Offentlig forvaltning	9,1	7,5	7,4	..	3,0	..	3,5	..	2,9	..
Etterspørsel fra Fastlands-Norge ²	4,7	4,8	4,3	4	3,5	2 3/4	3,1	2 1/4	3,3	2 1/4
Lagerendring ³	0,2	-0,4	..	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..
Eksport	1,6	2,7	1,5	..	4,9	..	2,0	..	2,6	..
Råolje og naturgass	-6,5	-2,4	-3,6	..	6,8	..	-0,4	..	-0,3	..
Tradisjonelle varer ⁴	5,9	6,7	4,8	7	3,9	3 1/2	4,4	.	5,7	.
Import	8,2	6,8	5,9	5 1/2	4,4	3 1/4	5,2	.	5,2	.
Tradisjonelle varer	9,7	8,1	6,0	..	3,9	..	5,6	..	6,0	..
Bruttonasjonalprodukt	2,8	2,9	2,5	2 3/4	4,0	3 1/4	2,2	1 3/4	2,6	1 1/4
Fastlands-Norge	4,6	4,1	3,7	3 3/4	3,4	2 1/4	2,7	2	3,0	2
Arbeidsmarked										
Sysselsatte personer	3,1	2,5	2,1	2 1/4	1,2	1/4	1,1	0	1,0	0
Arbeidsledighetsrate (nivå)	3,4	2,7	2,5	2 3/4	2,6	3	2,6	3 1/2	2,5	3 3/4
Priser og lønninger										
Lønn per normalsårsverk	4,3	5,5	4 3/4	5 1/4	5,5	5 1/4	5,0	4 3/4	4,7	4 1/4
Konsumprisindeksen (KPI)	2,3	0,7	3/4	3/4	2,5	2 1/2	1,7	2 1/2	1,8	2 1/2
KPI-JAE ⁵	0,8	1,6	1 1/2	1 1/2	1,9	2	1,7	2 1/2	1,8	2 1/2
Eksportpris tradisjonelle varer	11,7	2,0	..	..	-6,0	..	-2,6	..	4,1	..
Importpris tradisjonelle varer	4,7	2,6	..	..	-3,2	..	-1,8	..	0,5	..
Boligpris ⁶	12,9	14,1	..	..	7,2	..	3,0	..	2,7	..
Utenriksøkonomi										
Driftsbalansen, mrd. kroner	359,2	311,3	..	..	315,6	..	293,6	..	291,2	..
Driftsbalansen i prosent av BNP	16,7	14,2	12,9	..	13,7	..	12,4	..	11,8	..
MEMO:										
Husholdningenes sparerate (nivå)	1,3	4,8	1,8	..	5,2	..	5,4	..	5,3	..
Pengemarkedsrente (nivå)	3,1	4,6	..	4 1/2	5,3	5 1/2	5,3	5 1/2	5,3	5 1/2
Utlånsrente, banker (nivå) ⁷	4,3	5,4	..	..	6,2	..	6,3	..	6,3	..
Råoljepris i kroner (nivå) ⁸	414	385	370	..	360	..	354	..	350,0	..
Eksportmarksindikator	8,7	6,6	..	..	3,8	..	4,3	..	6,6	..
Importveid kronekurs (44 land) ⁹	0,6	0,3	..	-1/4	-1,2	0	-2,1	1/2	-1,1	1

¹ Finansdepartementets anslag inkluderer tjenester tilknyttet oljeutvinning.² Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner + konsum i offentlig forvaltning + bruttoinvesteringer i fast kapital i Fastlands-Norge.³ Endring i lagerendring i prosent av BNP.⁴ Norges Bank gir anslag for tradisjonell eksport, som også inkluderer en del tjenester.⁵ KPI justert for avgiftsendringer og uten energivarer (KPI-JAE).⁶ Selveier.⁷ Husholdningenes lånerente i private finansinstitusjoner. Gjennomsnitt for året.⁸ Gjennomsnittlig spotpris, Brent Blend.⁹ Positivt tall innebærer svekket krone.

Kilde: Statistisk sentralbyrå (SSB), Finansdepartementet, St.meld.nr. 2 (2006-2007), (FIN), Norges Bank, Inflasjonsrapport 1/2007 (NB).

nivået vi har hatt i senere år, og for 2010 anslår vi at veksten vil bli om lag på linje med trendveksten for norsk økonomi.

Vekstanslagene for norsk økonomi er oppjustert i forhold til anslagene i vår forrige konjunkturrapport. Noen klar avmatning av høykonjunktoren ser vi knapt spor av, selv om veksten dempes noe.

Arbeidskraftsreservene og arbeidsinnvandring gir fortsatt sysselsettingsvekst

Nasjonalregnskapet har aldri før registrert så høy sysselsettingsvekst som i 2006. Sysselsettingen var 3,1 prosent høyere enn i 2005. Veksten fortsatte i samme takt også i 1. kvartal 2007. Den sesongjusterte veksten fra 4. kvartal 2006 var på 3,2 prosent regnet som årlig rate. Gjennom de to siste årene har sysselsettingen vokst med hele 137 000 personer.

Det har vært spesielt sterk sysselsettingsvekst i bygge- og anleggsvirksomhet og forretningsmessig tjenesteyting. Til sammen sto disse to næringene for vel 40 prosent av den samlede sysselsettingsøkningen fra 1. kvartal i fjor til 1. kvartal i år, og over halvparten av den sesongjusterte veksten fra 4. kvartal i fjor.

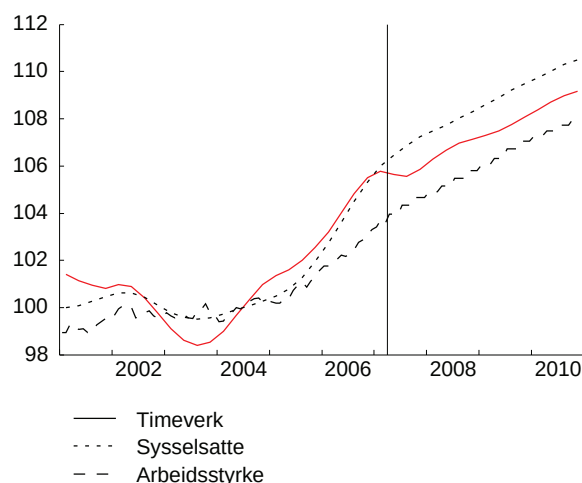
Ikke minst som følge av den kraftige veksten i arbeidsinnvandringen etter utvidelsen av EU 1. mai 2004, har befolkningen og arbeidsstyrken vokst betydelig de siste årene og dermed muliggjort den store sysselsettingsøkningen. Befolkningen i alderen 15-74 år økte med 112 000 fra 1. kvartal 2005 til 1. kvartal 2007. Tilknytningen til arbeidslivet er lavest i de yngste og eldste aldersgruppene, og siden mye av veksten i befolkningen kom blant de yngre og eldre, holdt den samlede yrkesdeltakelsen ifølge Arbeidskraftsundersøkelsen (AKU) seg om lag uendret i perioden. Andelen sysselsatte i befolkningen økte imidlertid med 1,6 prosentpoeng i perioden, til 70 prosent i 1. kvartal i år.

Fra 1. kvartal i fjor til 1. kvartal i år økte andelen i arbeidsstyrken over 55 år markert; fra knapt 47 prosent til 49 prosent. For aldersgruppen 67-74 år økte andelen med hele 4 prosentpoeng til nær 11 prosent. Økningen blant de eldste kom i form av flere med kort deltidsstilling ved siden av alderspensjonen. Selv om den formelle pensjoneringsalderen er 67 år, avhenger den faktiske pensjoneringsalderen av omfanget av uføretrygding og avtalefestet pensjon (AFP). Tall fra Arbeids- og velferdsetaten (NAV) viser at forventet pensjoneringsalder har steget siden slutten av 1990-tallet, og pensjoneringsalderen for dagens 50-åringer er den samme i dag som i årene 1987-1990 til tross for innføringen av AFP i mellomtiden. Dette skyldes at samtidig som folk har gått av med AFP, så har det vært en klar nedgang i tilbøyeligheten til å bli uførepensjonert i alderen 50-62 år.

Den sterke sysselsettingsveksten har også gitt seg utslag i en markert nedgang i arbeidsledigheten. Både den registrerte ledigheten hos NAV og AKU-ledigheten har blitt betydelig redusert. Mens den sesongjusterte ledigheten ifølge AKU var rundt 4,5 prosent gjennom hele 2005, falt den kraftig gjennom 2006 og var i januar i år kommet ned i 2,7 prosent, litt lavere enn ledighetsbunnen i den forrige høykonjunkturen på slutten av 1990-tallet. Ledigheten lå imidlertid stabilt på 2,7 prosent i februar og mars i år. Om det er et tegn på at nedgangen nå har stoppet opp, er for tidlig å si. Dessuten har den registrerte ledigheten fortsatt å falle i perioden.

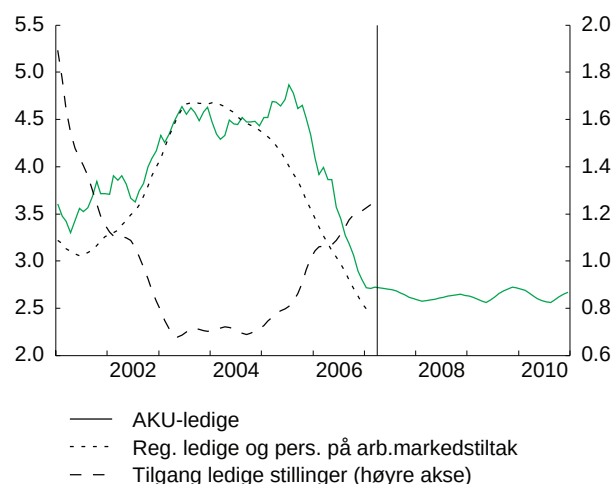
Presset i arbeidsmarkedet gir seg utslag i at yrkesdeltakelsen og sysselsettingen øker blant grupper som har lav yrkesfrekvens og vanskeligheter på arbeidsmarkedet i utgangspunktet. Arbeidsgivere må nå i større grad enn tidligere lete blant disse gruppene hvis de ønsker å ansette flere. Samtidig øker motivasjonen til å søke arbeid for de som tidligere var inakti-

Arbeidsstyrke, sysselsetting og timeverk Sesongjusterte og glattede indekser, 2004=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Arbeidsledige og tilgangen på ledige stillinger Prosent av arbeidsstyrken. Sesongjustert og glattet

Kilde: Arbeidsdirektoratet og Statistisk sentralbyrå.

ve. Økningen i yrkesdeltakelsen blant eldre er et tegn på dette. De langtidsledige er en annen gruppe som ser ut til å dra nytte av det stramme arbeidsmarkedet. Ifølge AKU var 25 prosent av de ledige langtidsledige i 1. kvartal i år. Det er 8 prosentpoeng lavere enn ett år tidligere, og denne nedgangen har kommet i en periode da antall ledige totalt har gått kraftig ned. Mens antall korttidsledige er redusert med vel 20 prosent i perioden, er antall langtidsledige redusert med hele 50 prosent. Personer med en ledighetslengde over et halvt år regnes som langtidsledige, men den største nedgangen det siste året har kommet blant personer med mer enn ett års ledighet. Også den registrerte ledigheten blant førstegenerasjonsinnvandrere har gått markert ned; fra 8,1 prosent i 1. kvartal i fjor til 6,0 prosent i 1. kvartal i år. Ved utgangen av februar i år utgjorde innvandrere 22 prosent av de arbeidsledige.

Virkninger av økt arbeidsinnvandring

Ifølge UDI økte antallet gyldige arbeidstillatelser med knapt 19 000 fra 1. januar 2006 til 1. januar 2007. Nordiske borgere trenger ikke arbeidstillatelse og er ikke inkludert i tallet. Antall arbeidstillatelser økte om lag like mye året før, og det ser dermed ut til at arbeidsinnvandringen har vokst relativt jevnt siden EU-utvidelsen 1. mai 2004. Antallet arbeidstillatelser til polakker økte med 12 000 i 2006, og i denne boksen viser vi en beregning av virkningen på norsk økonomi av en årlig økning i denne arbeidsinnvandringen.

I beregningen, som er gjort med vår makroøkonomiske modell KVARTS, er arbeidstilbudet initialt økt med 3 000 personer hvert kvartal fra og med 3. kvartal 2004 og til og med 4. kvartal 2006. Deretter er arbeidsinnvandringen holdt uendret på nivået fra 4. kvartal 2006. Det er da 30 000 flere innvandrere enn i banen uten innvandringen. Det er for enkelthets skyld antatt at disse arbeidstakerne sysselsettes i bygge- og anleggsvirksomhet til en lavere lønn enn gjennomsnittet forøvrig. Dette reduserer gjennomsnittlig timelønnsvekst i bygge- og anleggsvirksomhet med rundt 5 prosentpoeng årlig, sammenlignet med en situasjon uten arbeidsinnvandringen. Det er samtidig antatt at for hvert årsverk som utføres overføres 100 000 kroner til hjemlandet. Dette innebærer at de nye arbeidstakerne bruker en mindre andel av sin inntekt til å etterspørre varer og tjenester i Norge sammenliknet med de norske arbeidstakerne. Det er kun endringer knyttet til innvandrernes arbeidstilbud som er vurdert. Det er for eksempel ikke antatt at dette påvirker sysselsettingen innen barnehager, skoler, sykehus og lignende.

Betydningen av innvandringen for boliginvesteringene er usikre. Tilgangen på billige bygge- og anleggsarbeidere reduserer byggekostnadene, men det har vært vanskelig å finne en klar sammenheng mellom byggekostnadene og boliginvesteringene historisk. Det er i hovedsak realinntekten til husholdningene og realrenta som bestemmer utviklingen i boliginvesteringene i våre modeller (se Sosiale og økonomiske studier nr. 108 s. 183, Statistisk sentralbyrå, 2002). Årsaken kan være at utviklingen i byggekostnadene i stor grad har sammenfalt med husholdningenes lønnsinntekter, og derfor ikke har blitt fanget opp med separat forklarings-

kraft. I denne beregningen synker imidlertid byggekostnadene klart mer enn husholdningenes inntekter, og vi har derfor antatt at husholdningenes samlede utgifter til boliginvesteringer holdes om lag uendret når innvandringen øker. Dette innebærer at husholdningene bruker det de «sparer» på reduserte byggekostnader til å øke byggeaktiviteten om lag tilsvarende.

Tabellen og figurene oppsummerer resultatene fra beregningen. Tabellen viser effekten av den økte innvandringen, og figurene viser hvordan ledigheten og lønnsveksten hadde utviklet seg uten innvandringen. Effektene av det økte arbeidstilbudet kommer i hovedsak gjennom virkningen på arbeidsledigheten. De økte boliginvesteringene drar i retning av økt sysselsetting, men arbeidstilbudet øker mer slik at ledigheten blir høyere i hele perioden. I 2006 er ledigheten 0,4 prosentpoeng høyere enn uten arbeidsinnvandringen. Økt ledighet presser imidlertid lønningene og bedriftenes kostnader nedover, og konkurranseevnen til norsk næringsliv bedres. Redusert lønnsvekst bidrar også til redusert konsumprisvekst. I tråd med modellen for Norges Banks rentesetting i perioden 2001-2006 som er beskrevet i boksen på side 11, har vi antatt at renta settes for å stabilisere både konsumprisveksten og ledigheten. Renta blir derfor $\frac{3}{4}$ prosentpoeng lavere gjennom beregningsperioden. Kronkursen blir da litt svakere og bidrar ytterligere til bedret konkurranseevne for næringslivet. Dette trekker i retning av økt produksjon og sysselsetting.

Konsumprisene synker ikke like mye som lønningene. Dermed reduseres husholdningenes disponible realinntekter. Husholdningene får riktignok en del av det økte overskuddet i næringslivet, økt arbeidsledighetstrygd og reduserte netto renteutgifter, men den samlede inntektsvirkningen er likevel negativ. Dette bidrar til å trekke husholdningenes konsum ned. Nedgangen i reallønningene bidrar også til at bedriftene i noen grad erstatter produktinnsats med arbeidskraft og dette forsterker økningen i sysselsettingen. Alt i alt øker samlet produksjon svakt, mens sysselsettingen og antall timeverk øker noe mer. Vridningen mot økt bruk av arbeidskraft bidrar således til å redusere arbeidskrafts-

Virkninger av økt arbeidsinnvandring

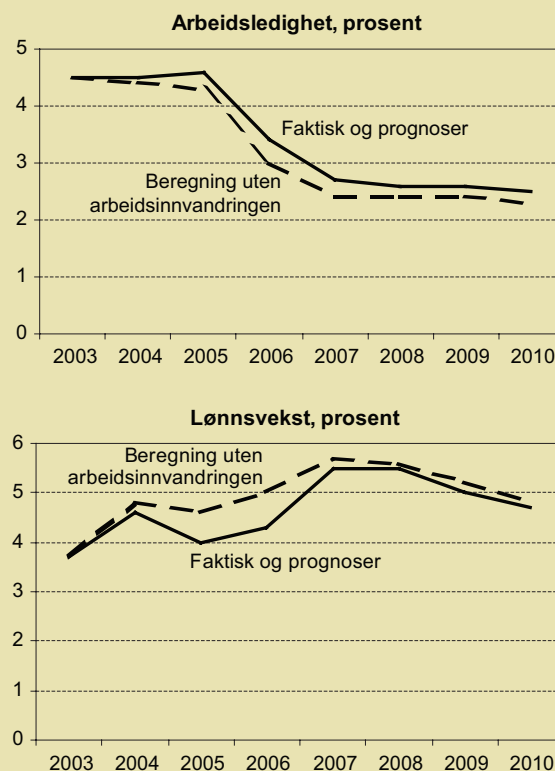
Virkning i prosent der ikke annet framgår	2004	2005	2006	Gj.snitt 2007-2010
Arbeidstilbud	0,1	0,4	0,7	0,7
Sysselsetting	0,0	0,1	0,3	0,4
Ledighetsrate, absolutte avvik i prosentpoeng	0,1	0,3	0,4	0,3
BNP Fastlands-Norge	0,0	0,2	0,3	0,2
- Industri	0,0	0,3	0,6	0,9
Lønninger	-0,2	-0,8	-1,5	-1,9
KPI	0,0	0,0	-0,1	-0,4
Kronkurs (positive tall betyr svakere NOK)	0,1	1,0	2,0	2,0
Husholdningenes disponible realinntekt	-0,2	-0,9	-1,7	-1,7
Konsum i husholdningene	-0,1	-0,3	-0,5	-0,9
Boliginvesteringer	0,9	2,8	4,6	4,5
Husholdningenes sparerate, absolutte avvik i prosentpoeng	-0,1	-0,6	-1,2	-0,8

produktiviteten, noe som forsterker nedgangen i reallønna. Økt arbeidsledighet og redusert lønn bidrar til å gjøre yrkesdeltakelsen mindre attraktiv, og vi vil oppleve en viss nedgang i arbeidstilbudet utenom arbeidsinnvandringen. Den samlede økningen i arbeidsstyrken blir derfor mindre enn arbeidsinnvandringen alene skulle tilsi.

I perioden 2004-2006 var det sterk oppgang i norsk økonomi, med spesielt kraftig vekst i boliginvesteringene. Boliginvesteringene var over 40 prosent høyere i 2006 enn i 2003. Sterk vekst i eksporten utenom olje og gass bidro også med viktige vekstimpulser i norsk økonomi i perioden. Moderat lønnsvekst og en svekket kronekurs bidro til å opprettholde konkurranseevenen for norsk næringsliv. Likevel økte ledigheten fram til midten av 2005, og tok ikke til å falle markert før i 2006. Sysselsettingen økte, men arbeidstilbudet økte også klart. Ifølge denne beregningen kan den økte arbeidsinnvandringen bidra til å forklare mye av utviklingen i perioden. Ledighetsnedgangen kan ha blitt utsatt, og reduserte byggekostnader bidro trolig til å øke boliginvesteringene. Arbeidsinnvandringen har gitt et mindre press i norsk økonomi, noe som har dempet lønnsveksten og gjort det mulig å holde rentenivået i Norge på et historisk sett svært lavt nivå i flere år og på linje med i euroområdet.

Økt tilknytning til arbeidsmarkedet for grupper som i et svakere arbeidsmarked har problemer med å få seg arbeid utgjør en arbeidskraftressurs. I tillegg bidrar arbeidsinnvandringen til å dempe presset i norsk økonomi i årene framover. Våre prognoser tyder på fortsatt klar etterspørselsvekst i norsk økonomi framover. Med et mindre fleksibelt arbeidsmarked ville dette i større grad gitt høyere lønns- og prisvekst. I en egen boks analyserer vi virkningen på norsk økonomi av arbeidsinnvandringen de siste årene.

Vi antar at veksten i arbeidsstyrken fortsetter i de kommende årene, men likevel i et noe lavere tempo enn det vi har sett siden 2005. Fortsatt økt arbeidsinnvandring, økt yrkesdeltakelse blant kvinner og eldre, samt flere arbeidstimer blant de som i dag arbeider færre timer enn det de ønsker, vil bidra til å fylle det økte arbeidskraftsbehovet i prognoseperioden. Ledigheten kan likevel komme noe mer ned, selv fra dagens lave nivå. Det forutsetter imidlertid ytterligere nedgang i ledigheten blant grupper som tradisjonelt har vanskeligheter med å få seg arbeid, som for eksempel innvandrere, yrkeshemmede og langtidsledige. Vi antar at AKU-ledigheten blir 2,7 prosent i 2007, men at den går ned til 2,6 prosent i 2008 og 2009. En forsterket vekst i norsk økonomi mot slutten av prognoseperioden antas å bringe ledigheten ytterligere ned til 2,5 prosent i 2010.

Formidabel reallønnsvekst

Foreløpige tall fra nasjonalregnskapet viser at det i forhold til samme periode året før var en markert økning i lønnsveksten i andre halvår i fjor, og at firekvarteralsveksten har tatt seg ytterligere opp i 1. kvartal i år. Oppgjøret i fjor var imidlertid et hovedoppgjør. Siden en relativt stor andel av lønnsveksten kommer i form av tillegg på forsommeren i år med hovedoppgjør, følger utviklingen i lønningene et annerledes sesongmønster enn i år med mellomoppgjør. Lønnsveksten i andre halvår i fjor og i 1. kvartal i år var om lag den samme som tilsvarende periode for to år siden, i etterkant av forrige hovedoppgjør. På årsbasis økte lønn per normalårsverk med 4,3 prosent fra 2005 til 2006. Dette er omtrent som gjennomsnittlig lønnsvekst siden 2003. Den rekordsterke veksten i sysselsettingen siden 2005 har altså så langt ikke slått ut i høyere lønnsvekst, men det økte presset i arbeidsmarkedet vil trolig gi økt lønnsvekst framover. I høykonjunkturen fra 1998 til 2002 var lønnsveksten til sammenlikning om lag 1¼ prosentpoeng høyere.

Den markante veksten i arbeidsinnvandringen har sannsynligvis hindret en enda kraftigere nedgang i arbeidsledigheten enn den vi har sett, og derigjennom trolig bidratt til å redusere den generelle lønnsveksten i Norge. Samtidig har innvandringen muliggjort en sterk sysselsettingsvekst i for eksempel bygge- og anleggsvirksomhet og redusert veksten i gjennomsnittslønnen der. Fra 2005 til 2006 økte lønn per normalårsverk i bygge- og anleggsvirksomhet ifølge nasjonal-

regnskapet med 3,7 prosent, et halvt prosentpoeng mindre enn i industrien. Ifølge SSBs lønnsstatistikk for gjennomsnittlig månedslønn blant heltidsansatte i bygge- og anleggsvirksomhet var det for snekkere samlet ingen lønnsvekst fra 1. oktober 2005 til 1. oktober 2006. Lønnsveksten var også klart lavere enn gjennomsnittet forøvrig blant forskalingssekkere, tømrere, rørleggere og malere. Bildet er imidlertid ikke entydig. I 1. kvartal i år var firekvartalsveksten i lønn per normalårsverk i bygge- og anleggsvirksomhet hele 5,9 prosent, noe som var høyere enn i industrien og i økonomien forøvrig. Tallene for 1. kvartal i år er riktignok svært usikre og mer usikre enn ved tilsvarende publisering tidligere år, ettersom nasjonalregnskapet har framskjøvet publiseringstidspunktet i år. I en egen boks har vi beregnet hva arbeidsinnvandringen kan ha betydd for lønnsveksten og for norsk økonomi forøvrig.

Det stramme arbeidsmarkedet og utsikter til fortsatt klar sysselsettingsvekst vil trolig føre til økt lønnsvekst framover gjennom økte generelle tariff tillegg, men også gjennom en viss økning i den såkalte lønnsglidningen, siden lønnsomheten i næringslivet er svært god. Sterk konkurranse om arbeidskraften kan imidlertid føre til at lønnsglidningen blir høyere enn det vi legger til grunn. På den annen side vil vedvarende sterk arbeidsinnvandring fortsatt kunne virke dempende på lønnsveksten.

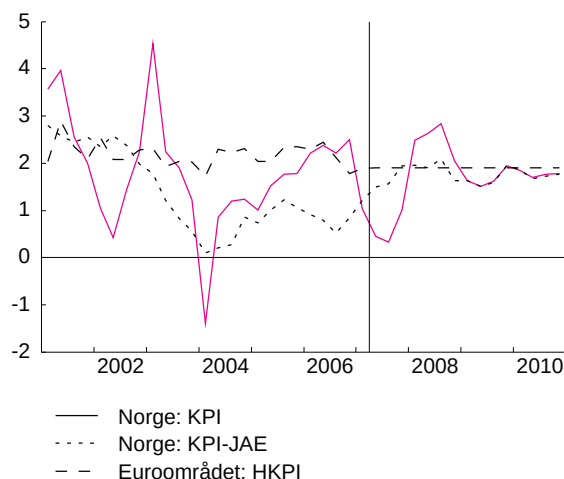
Årets mellomoppgjør har blitt gjennomført uten konflikter og med liten hjelp fra meglingsstjenesten. Oppgjørene har stort sett landet på en ramme, anslått av partene selv, på i underkant av 5 prosent. Vi anslår en vekst i lønn per normalårsverk på 5,5 prosent i år. Dette nasjonalregnskapsbegrepet skiller seg noe fra det lønnsbegrepet (årslønn) partene bruker blant annet ved at det også inkluderer overtid. Dessuten kan arbeidstidsendringer, som endringer i langtidssykefraværet og endringer i andelen på deltid, påvirke lønns-tallene forskjellig.

Til neste år venter vi at lønnsveksten vil holde seg om lag uendret fra i år, og i 2009 og 2010 antar vi en lønnsvekst på knappe 5 prosent. Selv om arbeidsmarkedet holder seg stramt gjennom hele prognoseperioden, er det i hovedsak endringer og ikke nivået på arbeidsledigheten som gir impulser til lønnsveksten. Virkningen er langvarig og først mot slutten av prognoseperioden vil virkningene på lønnsveksten fra ledighetsnedgangen gjennom 2006 være uttømt. I tillegg vil en moderat internasjonal nedgangskonjunktur legge et visst press på lønnsomheten til norske industribedrifter, noe som tradisjonelt sett også reduserer lønnsveksten.

Med en gjennomsnittlig lønnsvekst på over 5 prosent i vår fireårige prognoseperiode, og en konsumprisvekst på 1 ¾ prosent, ligger det an til en meget sterk kjøpekraftsforbedring for norske lønsmottakere i årene

Konsumprisindeksen

Prosentvis vekst fra samme kvartal året før

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank.

framover. Samlet sett øker den gjennomsnittlige real-lønna med hele 15½ prosent fra 2006 til 2010, dersom våre prognoser slår til.

Litt høyere prisvekst

Til tross for høykonjunktoren i norsk økonomi og at prisene har økt litt den senere tid, er den underliggende prisstigningen på konsumvarer i Norge fremdeles lav. 12-månedersveksten i konsumprisindeksen justert for avgiftsendringer og uten energivarer (KPI-JAE), har siden august i fjor økt med 1,0 prosentpoeng og var i april i år kommet opp i 1,4 prosent. De fire siste årene har denne indikatoren for inflasjonen beveget seg i området 0 – 1,5 prosent, og dermed vært lavere enn Norges Banks målsone for pengepolitikken. Kraftige svingninger i energipriser, og særlig prisen på elektrisitet, har medført at veksten i konsumprisindeksen totalt (KPI) har variert mye mer enn veksten i KPI-JAE.

En oppsplitting av KPI etter leverende sektor, justert for avgiftsendringer og uten energivarer, viser at tendensene til økt inflasjon gjennom det siste halve året kan tilskrives utviklingen i alle hovedkomponentene, med ett unntak: Veksten i husleiene har avtatt, og nivået lå i april bare 1,4 prosent over nivået 12 måneder tidligere. Prisstigningstakten for øvrige norskpro-duserte varer og tjenester lå i april på knappe 2,5 prosent, og samlet sett en økning på noe under 2 prosentpoeng fra august 2006.

Lite tilsig til vannmagasinene bidro til at elektrisitet-sprisene i 2006 som årsgjennomsnitt var rekordhøye. Godt tilsig utover høsten i fjor snudde imidlertid utviklingen. Mye nedbør og mild vinter har bedret situasjonen ytterligere, og i årets uke 20 var fyllingsgraden i magasinene 5,5 prosentpoeng høyere enn medianen for perioden 1990-2005. Elektrisitetsprisene til husholdningene har derfor falt kontinuerlig i mer enn et

halvt år. I april i år var prisene 38 prosent lavere enn i september i fjor. Elektrisitet utgjør nær 4 prosent av husholdningenes forbruk slik at denne prisnedgangen isolert sett har trukket KPI ned med 1,5 prosent. I april lå KPI bare 0,3 prosent høyere enn for 12 måneder siden. 12-månedersveksten i KPI hadde da falt fra en topp i oktober i fjor på 2,5 prosent. Elektrisitetsprisene kommer trolig til å fortsette å falle fram mot sommeren, men ettersom de også gjorde det gjennom tilsvarende periode i fjor vil det neppe påvirke 12-månedersveksten i KPI i særlig grad.

Den lave underliggende prisveksten de fire siste årene kan føres tilbake til en rekke faktorer. Økt import fra lavkostland, noe sterkere krone og et lavt inflasjonsnivå globalt har bidratt til lav prisvekst på importerte konsumvarer. Relativt lav vekst i lønnskostnader per time samt høy vekst i produktiviteten, særlig innen varehandelen, har bidratt til at også prisveksten for norskproduserte varer og tjenester har vært lav, så lenge en holder energivarer utenfor.

Veksten i timelønnskostnadene har tatt seg noe opp gjennom de siste årene og ligger også an til å holde seg relativt høy framover. Etter lang tids konjunkturoppgang må en også vente at den høye produktivitetsveksten reduseres. En styrking av kronekursen kan imidlertid komme til å motvirke impulsene fra de innenlandske kostnadskomponentene. Ifølge våre beregninger kommer veksten i KPI-JAE opp i 1,6 prosent i år, 0,8 prosentpoeng høyere enn i fjor. I 2008 venter vi at inflasjonen øker til 1,9 prosent. I årene deretter vil effektene av kronestyrkingen kunne trekke inflasjonen noe ned igjen, slik at veksten i KPI-JAE kan komme til å ligge i området 1,5 til 2,0 prosent.

Med utgangspunkt i terminprisene på kraft i midten av mai anslås elektrisitetsprisene til husholdningene som årsgjennomsnitt å bli 22 prosent lavere i 2007 enn i 2006. På grunn av at elektrisitetsprisen var spesielt høy i september og oktober i fjor kan KPI-veksten i disse månedene i år komme ned mot nær null. Også oljeprisutviklingen antas å bidra til å redusere prisveksten i 2007. En nedgang i oljeprisen på om lag 30 kroner fra 2006 til 2007 anslås å bidra til en reduksjon i KPI-veksten med knappe 0,2 prosentpoeng. Reelle avgiftsendringer fra nyttår bidrar trolig til å løfte KPI i 2007 med 0,2 prosent. KPI-veksten i 2007 anslås nå til 0,7 prosent.

Markedet for framtidige leveranser indikerer en ny klar økning i elektrisitetsprisene fram mot vinteren. Terminprisene for 1. kvartal 2008 er over 20 øre per kWh høyere enn prisen for juni i år. Vi anslår at gjennomsnittsprisen til husholdningene i 2008 vil øke med 20 prosent i forhold til i år. Oljeprisen er forutsatt å falle med 25 kroner fra 2007 til 2008. Vi har videre lagt til grunn at det i gjennomsnitt ikke foretas noen reelle avgiftsendringer i 2008 eller senere i prognosebanen. Høyere underliggende prisvekst og

elektrisitetsprisøkningen bidrar likevel til at den samlede prisstigningen tar seg kraftig opp neste år, og KPI-veksten for 2008 anslås nå til 2,5 prosent. I 2009 og 2010 legges det til grunn for beregningene at energiprisene endres om lag i tråd med den generelle prisstigningen. Veksten i KPI blir dermed tilnærmet den samme som for KPI-JAE.

Redusert overskudd i utenriksøkonomien

Handelen med tradisjonelle varer fortsatte å vise underskudd, som ifølge foreløpige nasjonalregnskapstall var på 37 milliarder kroner i 1. kvartal i år. Et stort eksportoverskudd for olje og gass på 122 milliarder kroner, samt et lite, men samtidig rekordhøyt overskudd på tjenestehandelen på 14 milliarder kroner, sørget for at overskuddet på handelsbalansen i årets første kvartal ble på 99 milliarder kroner. Det er en økning på vel 5 milliarder kroner i forhold til kvartalet før, og skyldes både en svak økning i verdien av samlet eksport og en svak reduksjon i verdien av samlet import. Eksportoverskuddet i 1. kvartal i 2006 tilsvarte om lag en fjerdedel av hele fjorårets overskudd.

Vi kan ennå ikke rapportere nasjonalregnskapstall for rente- og stønadsbalansen eller driftsbalansen for årets første kvartal. For året som helhet venter vi et handelsoverskudd på nesten 330 milliarder kroner. Et underskudd på rente- og stønadsbalansen ventes å bringe overskuddet på driftsbalansen ned til om lag 310 milliarder kroner. Det vil innebære en nedgang på rundt 60 milliarder kroner i forhold til året før, som tilsvarte om lag 3 prosent av BNP i 2006.

Hovedårsakene til nedgangen i driftsbalansen med utlandet er lavere oljepris i norske kroner, som har sunket med over 12 prosent i forhold til prisen i 2006, samt stagnerende og avtakende volum på oljeproduksjonen. Større volumvekst i importen enn i eksporten pluss en svakere utvikling i eksportprisene (ikke bare for petroleumsprodukter) enn i importprisene vil også trekke nedover. Framover vil rente- og stønadsbalansen trolig gi positive, men relativt små bidrag til driftsbalansen, som ventes å holde seg i et område rundt 300 milliarder kroner i prognoseperioden.

Makroøkonomiske hovedstørrelser. Sesongjustert. Faste 2004-priser. Millioner kroner

	Ujustert		Sesongjustert							
	2005	2006	05.2	05.3	05.4	06.1	06.2	06.3	06.4	07.1
Konsum i husholdn. og ideelle organisasjoner	812 122	847 569	202 962	204 694	204 550	208 104	211 259	213 111	215 198	221 423
Konsum i husholdninger	778 529	811 960	194 653	196 209	195 912	199 314	202 426	204 164	206 147	212 207
Varekonsum	404 922	421 609	101 171	102 309	101 503	103 531	104 669	106 062	107 752	112 270
Tjenestekonsum	348 998	361 259	86 916	87 564	88 338	88 807	90 259	90 587	91 520	92 178
Husholdningenes kjøp i utlandet	46 583	51 958	12 002	11 763	11 679	12 333	13 136	13 205	13 021	13 600
Utlendingers kjøp i Norge	-21 974	-22 866	-5 437	-5 427	-5 608	-5 357	-5 637	-5 690	-6 146	-5 841
Konsum i ideelle organisasjoner	33 593	35 609	8 310	8 485	8 638	8 790	8 833	8 947	9 051	9 216
Konsum i offentlig forvaltning	379 939	392 660	95 156	94 916	95 262	97 194	97 794	98 525	99 106	100 367
Konsum i statsforvaltningen	200 424	203 979	50 143	50 007	50 122	50 790	50 973	50 999	51 200	51 504
Konsum i statsforvaltningen, sivilt	172 548	176 510	43 123	43 102	43 208	43 859	44 080	44 171	44 386	44 706
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	27 876	27 470	7 019	6 904	6 914	6 931	6 892	6 829	6 814	6 798
Konsum i kommuneforvaltningen	179 514	188 681	45 013	44 909	45 140	46 404	46 821	47 526	47 906	48 863
Bruttoinvestering i fast realkapital	349 319	375 080	85 238	85 364	96 696	87 769	95 058	94 778	97 057	96 425
Utvinning og rørtransport	84 924	88 700	21 429	20 662	23 084	20 691	21 379	23 350	23 184	21 822
Tjenester tilknyttet utvinning	-1 835	870	-2 851	919	44	-527	25	478	894	-79
Utenriks sjøfart	15 146	14 376	4 521	1 793	5 253	3 731	4 383	4 495	1 711	4 245
Fastlands-Norge	251 085	271 135	62 140	61 990	68 316	63 875	69 271	66 454	71 267	70 437
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	200 683	216 155	49 657	50 026	53 639	52 015	53 153	54 306	56 481	56 921
Næringer	120 056	130 312	29 734	29 939	32 731	31 100	31 904	32 791	34 274	34 226
Industri og bergverk	23 440	26 110	5 574	5 655	7 240	5 632	5 830	6 995	7 357	6 539
Annen vareproduksjon	19 775	21 827	5 118	5 343	4 756	5 099	5 592	5 633	5 461	5 432
Tjenester	76 840	82 375	19 043	18 942	20 736	20 369	20 482	20 163	21 456	22 255
Boliger (husholdninger)	80 628	85 843	19 923	20 087	20 908	20 915	21 249	21 514	22 207	22 695
Offentlig forvaltning	50 401	54 980	12 483	11 964	14 676	11 860	16 118	12 149	14 787	13 516
Lagerendring og statistiske avvik	50 538	58 919	9 012	17 807	12 501	16 482	12 772	16 390	14 532	7 211
Bruttoinvestering i alt	399 800	433 999	94 250	103 170	109 198	104 252	107 830	111 169	111 589	103 636
Innenlandsk sluttanvendelse	1 591 861	1 674 229	392 368	402 780	409 009	409 549	416 883	422 805	425 893	425 425
Etterspørsel fra Fastl.-Norge (ekskl. lagerendring)	1 443 145	1 511 364	360 258	361 599	368 127	369 172	378 324	378 091	385 572	392 227
Etterspørsel fra offentlig forvaltning	430 340	447 640	107 639	106 880	109 938	109 053	113 911	110 674	113 893	113 883
Eksport i alt	737 591	749 656	187 020	185 401	184 755	186 016	185 269	187 717	190 465	195 167
Tradisjonelle varer	220 746	233 721	53 652	55 677	56 685	56 904	58 166	58 444	59 958	62 179
Råolje og naturgass	320 559	299 812	81 753	80 192	78 795	77 518	74 421	74 632	73 416	76 065
Skip, plattformer og fly	10 781	12 192	5 401	3 316	1 055	3 188	1 770	3 261	3 974	1 978
Tjenester	185 505	203 930	46 215	46 216	48 221	48 406	50 912	51 380	53 117	54 945
Samlet sluttanvendelse	2 329 451	2 423 884	579 388	588 181	593 765	595 566	602 152	610 522	616 359	620 593
Import i alt	539 642	583 765	133 733	137 648	141 629	139 827	146 010	146 619	151 038	151 948
Tradisjonelle varer	349 862	383 849	86 294	90 593	90 284	92 615	94 373	95 543	101 055	103 373
Råolje og naturgass	2 953	1 457	488	531	1 310	423	178	169	717	589
Skip, plattformer og fly	10 421	12 232	2 616	2 669	3 030	2 711	4 682	3 145	1 694	1 823
Tjenester	176 406	186 227	44 336	43 855	47 005	44 078	46 778	47 762	47 573	46 162
Bruttonasjonalprodukt (markedsverdi)	1 789 867	1 840 119	445 655	450 532	452 135	455 739	456 142	463 903	465 320	468 645
Bruttonasjonalprodukt Fastl.-Norge (markedsverdi)	1 415 739	1 480 321	351 107	355 795	360 879	364 221	367 080	373 065	376 873	382 168
Oljevirksomhet og utenriks sjøfart	374 128	359 798	94 548	94 737	91 256	91 518	89 062	90 838	88 447	86 477
Fastlands-Norge (basisverdi)	1 206 438	1 258 437	299 356	303 282	307 887	309 662	312 031	315 702	321 150	326 394
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	938 053	985 663	232 476	236 118	240 718	241 936	243 986	247 331	252 458	257 094
Industri og bergverk	168 159	174 989	42 122	42 212	42 675	42 908	43 344	43 626	45 012	45 321
Annen vareproduksjon	141 641	142 285	35 291	35 525	36 616	35 841	35 612	35 351	35 379	36 615
Tjenester inkl. boligjenester	628 254	668 389	155 063	158 382	161 427	163 187	165 031	168 354	172 066	175 159
Offentlig forvaltning	268 385	272 774	66 881	67 163	67 169	67 726	68 045	68 371	68 692	69 300
Korreksjonsposter	209 301	221 884	51 751	52 513	52 992	54 559	55 049	57 363	55 723	55 774

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Makroøkonomiske hovedstørrelser. Sesongjustert. Faste 2004-priser. Prosentvis endring fra foregående kvartal

	Ujustert		Sesongjustert							
	2005	2006	05.2	05.3	05.4	06.1	06.2	06.3	06.4	07.1
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	3,3	4,4	1,7	0,9	-0,1	1,7	1,5	0,9	1,0	2,9
Konsum i husholdninger	3,2	4,3	1,7	0,8	-0,2	1,7	1,6	0,9	1,0	2,9
Varekonsum	2,7	4,1	1,1	1,1	-0,8	2,0	1,1	1,3	1,6	4,2
Tjenestekonsum	2,7	3,5	1,1	0,7	0,9	0,5	1,6	0,4	1,0	0,7
Husholdningenes kjøp i utlandet	12,9	11,5	10,1	-2,0	-0,7	5,6	6,5	0,5	-1,4	4,5
Utlendingers kjøp i Norge	4,0	4,1	-1,3	-0,2	3,3	-4,5	5,2	0,9	8,0	-5,0
Konsum i ideelle organisasjoner	5,9	6,0	1,6	2,1	1,8	1,8	0,5	1,3	1,2	1,8
Konsum i offentlig forvaltning	1,8	3,3	0,6	-0,3	0,4	2,0	0,6	0,7	0,6	1,3
Konsum i statsforvaltningen	1,6	1,8	0,0	-0,3	0,2	1,3	0,4	0,1	0,4	0,6
Konsum i statsforvaltningen, sivil	3,3	2,3	0,0	0,0	0,2	1,5	0,5	0,2	0,5	0,7
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	-7,9	-1,5	-0,3	-1,6	0,1	0,2	-0,6	-0,9	-0,2	-0,2
Konsum i kommuneforvaltningen	2,0	5,1	1,2	-0,2	0,5	2,8	0,9	1,5	0,8	2,0
Bruttoinvestering i fast realkapital	11,2	7,4	4,1	0,1	13,3	-9,2	8,3	-0,3	2,4	-0,7
Utvinning og rørtransport	19,1	4,4	9,1	-3,6	11,7	-10,4	3,3	9,2	-0,7	-5,9
Tjenester tilknyttet utvinning	-165,2	-147,4	..	-132,2	-95,2	..	-104,7	..	86,8	-108,8
Utenriks sjøfart	50,0	-5,1	26,5	-60,3	193,0	-29,0	17,5	2,6	-61,9	148,1
Fastlands-Norge	9,1	8,0	6,1	-0,2	10,2	-6,5	8,4	-4,1	7,2	-1,2
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	11,9	7,7	4,8	0,7	7,2	-3,0	2,2	2,2	4,0	0,8
Næringer	10,2	8,5	7,6	0,7	9,3	-5,0	2,6	2,8	4,5	-0,1
Industri og bergverk	12,3	11,4	-15,5	1,4	28,0	-22,2	3,5	20,0	5,2	-11,1
Annen vareproduksjon	3,9	10,4	11,4	4,4	-11,0	7,2	9,7	0,7	-3,1	-0,5
Tjenester	11,3	7,2	4,6	-0,5	9,5	-1,8	0,6	-1,6	6,4	3,7
Boliger (husholdninger)	14,5	6,5	0,9	0,8	4,1	0,0	1,6	1,2	3,2	2,2
Offentlig forvaltning	-0,5	9,1	11,3	-4,2	22,7	-19,2	35,9	-24,6	21,7	-8,6
Lagerendring og statistiske avvik	50,1	16,6	-25,9	97,6	-29,8	31,8	-22,5	28,3	-11,3	-50,4
Bruttoinvestering i alt	14,9	8,6	0,2	9,5	5,8	-4,5	3,4	3,1	0,4	-7,1
Innenlandsk sluttanvendelse	5,6	5,2	1,0	2,7	1,5	0,1	1,8	1,4	0,7	-0,1
Etterspørsel fra Fastl.-Norge (ekskl. lagerendring)	3,9	4,7	2,1	0,4	1,8	0,3	2,5	-0,1	2,0	1,7
Etterspørsel fra offentlig forvaltning	1,5	4,0	1,7	-0,7	2,9	-0,8	4,5	-2,8	2,9	0,0
Eksport i alt	0,7	1,6	3,5	-0,9	-0,3	0,7	-0,4	1,3	1,5	2,5
Tradisjonelle varer	5,2	5,9	-1,7	3,8	1,8	0,4	2,2	0,5	2,6	3,7
Råolje og naturgass	-5,0	-6,5	1,6	-1,9	-1,7	-1,6	-4,0	0,3	-1,6	3,6
Skip, plattformer og fly	11,2	13,1	435,4	-38,6	-68,2	202,1	-44,5	84,2	21,9	-50,2
Tjenester	5,5	9,9	3,3	0,0	4,3	0,4	5,2	0,9	3,4	3,4
Samlet sluttanvendelse	4,0	4,1	1,8	1,5	0,9	0,3	1,1	1,4	1,0	0,7
Import i alt	8,6	8,2	5,3	2,9	2,9	-1,3	4,4	0,4	3,0	0,6
Tradisjonelle varer	8,2	9,7	4,6	5,0	-0,3	2,6	1,9	1,2	5,8	2,3
Råolje og naturgass	55,0	-50,6	-26,8	8,8	146,9	-67,8	-58,0	-4,7	323,8	-17,8
Skip, plattformer og fly	-20,6	17,4	24,2	2,1	13,5	-10,5	72,7	-32,8	-46,1	7,6
Tjenester	11,4	5,6	6,3	-1,1	7,2	-6,2	6,1	2,1	-0,4	-3,0
Bruttonasjonalprodukt (markedsverdi)	2,7	2,8	0,8	1,1	0,4	0,8	0,1	1,7	0,3	0,7
Bruttonasjonalprodukt Fastl.-Norge (markedsverdi)	4,5	4,6	0,8	1,3	1,4	0,9	0,8	1,6	1,0	1,4
Oljevirksomhet og utenriks sjøfart	-3,5	-3,8	0,7	0,2	-3,7	0,3	-2,7	2,0	-2,6	-2,2
Fastlands-Norge (basisverdi)	4,4	4,3	1,1	1,3	1,5	0,6	0,8	1,2	1,7	1,6
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	5,3	5,1	1,7	1,6	1,9	0,5	0,8	1,4	2,1	1,8
Industri og bergverk	3,4	4,1	2,9	0,2	1,1	0,5	1,0	0,7	3,2	0,7
Annen vareproduksjon	9,0	0,5	2,8	0,7	3,1	-2,1	-0,6	-0,7	0,1	3,5
Tjenester inkl. boligjenester	5,0	6,4	1,1	2,1	1,9	1,1	1,1	2,0	2,2	1,8
Offentlig forvaltning	1,5	1,6	-0,7	0,4	0,0	0,8	0,5	0,5	0,5	0,9
Korreksjonsposter	4,5	6,0	-1,0	1,5	0,9	3,0	0,9	4,2	-2,9	0,1

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Makroøkonomiske hovedstørrelser. Sesongjustert. Prisindekser. 2004=100

	Ujustert		Sesongjustert							
	2005	2006	05.2	05.3	05.4	06.1	06.2	06.3	06.4	07.1
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	101,0	103,1	101,1	101,6	101,5	101,8	103,0	103,5	104,0	102,8
Konsum i offentlig forvaltning	102,6	106,5	102,1	103,1	103,5	104,4	106,1	107,2	108,3	108,4
Bruttoinvestering i fast kapital	102,8	106,6	103,5	103,2	103,4	103,8	106,2	107,7	108,0	108,1
Fastlands-Norge	102,0	105,5	102,1	101,7	103,0	103,8	105,0	105,7	107,2	107,5
Innenlandsk sluttanvendelse	101,9	105,0	103,0	102,6	102,3	103,1	105,4	105,7	105,8	105,8
Etterspørsel fra Fastlands-Norge	101,6	104,4	101,6	102,0	102,3	102,8	104,2	104,8	105,7	105,1
Eksport i alt	117,3	133,7	112,6	119,7	127,1	135,6	132,9	132,8	133,8	131,4
Tradisjonelle varer	104,0	116,2	102,2	105,7	106,9	111,2	115,2	118,9	120,0	119,3
Samlet sluttanvendelse	106,8	113,9	106,1	108,0	110,0	113,2	113,9	114,0	114,4	113,9
Import i alt	101,2	104,4	100,9	101,1	101,7	103,0	102,6	104,3	107,8	107,5
Tradisjonelle varer	100,4	105,0	100,5	100,4	100,2	103,0	102,7	104,9	109,3	109,5
Bruttonasjonalprodukt (markedsverdi)	108,5	116,9	107,7	110,1	112,6	116,4	117,5	117,1	116,6	115,9
Bruttonasjonalprodukt Fastl.-Norge (markedsverdi)	102,1	105,6	103,2	102,3	103,2	104,1	105,9	105,9	106,3	107,4

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Makroøkonomiske hovedstørrelser. Sesongjustert. Prisindeks. Prosentvis endring fra foregående kvartal

	Ujustert		Sesongjustert							
	2005	2006	05.2	05.3	05.4	06.1	06.2	06.3	06.4	07.1
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	1,0	2,0	1,4	0,5	-0,1	0,3	1,2	0,4	0,5	-1,2
Konsum i offentlig forvaltning	2,6	3,8	0,3	1,0	0,4	0,8	1,7	1,0	1,0	0,1
Bruttoinvestering i fast kapital	2,8	3,6	2,6	-0,3	0,3	0,4	2,3	1,4	0,4	0,0
Fastlands-Norge	2,0	3,4	1,0	-0,4	1,2	0,7	1,2	0,6	1,4	0,3
Innenlandsk sluttanvendelse	1,9	3,0	3,1	-0,4	-0,3	0,8	2,3	0,2	0,1	0,1
Etterspørsel fra Fastlands-Norge	1,6	2,7	1,0	0,5	0,3	0,5	1,3	0,6	0,8	-0,6
Eksport i alt	17,3	14,0	2,9	6,3	6,2	6,7	-1,9	-0,1	0,8	-1,8
Tradisjonelle varer	4,0	11,7	1,5	3,4	1,2	4,0	3,7	3,2	0,9	-0,6
Samlet sluttanvendelse	6,8	6,6	3,1	1,8	1,8	2,9	0,6	0,1	0,4	-0,5
Import i alt	1,2	3,2	-0,3	0,2	0,6	1,2	-0,4	1,7	3,3	-0,3
Tradisjonelle varer	0,4	4,7	0,0	-0,1	-0,2	2,8	-0,2	2,1	4,2	0,2
Bruttonasjonalprodukt (markedsverdi)	8,5	7,7	4,1	2,2	2,3	3,3	1,0	-0,4	-0,4	-0,5
Bruttonasjonalprodukt Fastl.-Norge (markedsverdi)	2,1	3,4	3,5	-0,9	0,9	0,9	1,8	0,0	0,4	1,0

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Internasjonale konjunkturutsikter fra AIECE

– Redusert vekst i verdensøkonomien

Andreas Benedictow*

Verdensøkonomien opplevde i 2006 en av de høyeste vekstratene som noensinne er registrert, med en BNP-vekst på 5,4 prosent. Det er godt over snittet på 3,5 prosent siden 1980. Utviklingen i India og Kina bidro i stor grad, med en BNP vekst på rundt 10 prosent. I euroområdet tiltok veksten gjennom 2006, drevet av eksport og tiltakende vekst i innenlandsk etterspørsel. Den globale veksten er ventet å avta noe i 2007, hovedsakelig på grunn av et moderat tilbakeslag i USA. Veksten i euroområdet vil trolig avta noe fra 2,7 prosent i 2006, men holde seg i overkant av trendvekst de neste to årene. Også i Kina og India ventes veksten å avta noe framover, men likefullt fortsette på et høyt nivå. Dersom den inneværende nedgangen i det amerikanske boligmarkedet også skulle slå klart ut i lavere forbruk, vil vekstnedgangen i verdensøkonomien kunne bli kraftigere enn forventet.

Bakgrunn

Statistisk sentralbyrå er medlem av AIECE¹, en forening for europeiske, politisk uavhengige konjunkturinstitutter. Det er for tiden 33 medlemmer fra 20 land. I tillegg har IMF, OECD, ESB, EU-kommisjonen og Eurostat observatørstatus. Foreningen møtes 2 ganger i året for å drøfte de internasjonale konjunkturutsiktene, med særlig fokus på europeisk økonomi. I forkant av møtene forberedes en konjunkturrapport basert på medlemmenes analyser og prognoser. Oppgaven med å skrive rapporten går på omgang mellom medlemmene, og til denne vårens møte hadde turen kommet til Statistisk sentralbyrå. Denne artikkelen er et sammendrag av AIECE-rapporten².

Prognosene i AIECE-rapporten avviker fra SSBs prognoser i Konjunkturtrendensene i dette nummeret av Økonomiske analyser. Det har flere årsaker. Hovedforskjellen skyldes at SSB forventer at den pågående nedgangen i det amerikanske boligmarkedet vil få relativt sterkere negative konsekvenser for amerikanske husholdningers forbruk. Dermed blir også smitteeffekten til internasjonal og europeisk økonomi sterkere. SSB har over lengre tid anslått en mer markert internasjonal konjunktur nedgang enn det som har syntes å være konsensusoppfatningen. I tillegg har det kommet en del ny informasjon etter at medlemsinstituttens prognoser ble utarbeidet.

Andreas Benedictow er Forsker ved Gruppe for makroøkonomi, Statistisk sentralbyrå (abw@ssb.no)

Amerikanskledet avmatning internasjonalt

Verdensøkonomien registrerte en av de høyeste vekstratene noensinne i 2006. I henhold til IMF's prognoser fra april vokste BNP med 5,4 prosent, godt over snittet på 3,5 prosent siden 1980. Også i euroområdet tiltok veksten gjennom fjoråret, drevet av eksport og økende vekst i innenlandsk etterspørsel. Veksten er imidlertid ventet å avta internasjonalt i 2007. Den viktigste årsaken er den klare avmatningen i amerikansk økonomi, som så langt er en direkte konsekvens av tilbakeslaget i boligmarkedet.

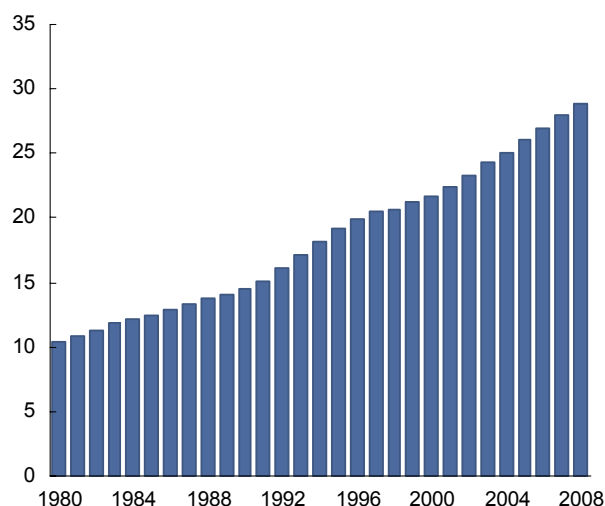
Konsensus (gjennomsnittsanslaget) blant AIECE instituttene tilsier en moderat avmatning i verdensøkonomien i 2007 og 2008. Amerikansk BNP-vekst er revidert ned for

Prognoser for BNP-vekst

	Prognoser			Differanse fra høsten 2006
	2006	2007	2008	2007
AIECE				
USA	3,3	2,4	2,8	-0,2
Japan	2,3	2,2	2,2	0,0
Euroområdet	2,7	2,4	2,3	0,4
Kina		9,8	9,5	0,5
India		7,8	7,6	0,6
IMF				
USA	3,3	2,2	2,8	-0,7
Japan	2,2	2,3	1,9	0,2
Euroområdet	2,6	2,3	2,3	0,3
Kina	10,7	10,0	9,5	0,0
India	9,2	8,4	7,8	1,1

Kilder: IMF og AIECE.

* Takk til Roger Bjørnstad og Torbjørn Eika.

BNP i Asiatiske utviklingsland som andel av global BNP. Basert på kjøpekraftsparitet

Kilde: www.imf.org

Asiatiske utviklingsland består her av 23 land: Bangladesh, Bhutan, Cambodja, Kina, Fiji, India, Indonesia, Kiribati, Lao, Malaysia, Maldivene, Myanmar, Nepal, Pakistan, Papua New Guinea, Filippinene, Samoa, Solomon Islands, Sri Lanka, Thailand, Tonga, Vanuatu, Vietnam

2007 sammenliknet med prognosene fra oktober i fjor, og ventes nå å falle med 0,9 prosentpoeng fra 2006, til 2,4 prosent. I 2008 ventes veksten å ta seg noe opp, til 2,8 prosent. I euroområdet ventes veksten å avta fra 2,7 prosent i 2006, men å holde seg i overkant av en trendveksten på rundt 2 prosent gjennom prognoseperioden. Også i Kina og India ventes veksten å avta noe framover, men likefullt fortsette på et høyt nivå.

Det kan pekes på flere risikomomenter knyttet til anslagene. Amerikansk økonomi vurderes av AIECE som den viktigste kilden til nedsiderisiko. Fallet i boliginvesteringer og -priser kan bli større og legge en sterkere demper på husholdningenes forbruk enn ventet.

Det kan argumenteres for at den kraftige veksten i asiatiske utviklingsland de siste tiårene har hatt en positiv effekt på veksten i OECD-området, og at global vekst har blitt mindre avhengig av den amerikanske

økonomien. Særlig har den Kinesiske økonomien vært gjennom en lang periode med høy og relativt stabil vekst siden tidlig på 1980-tallet. I 1980 utgjorde Asiatiske utviklingsland om lag 10 prosent av global BNP. I 2006 hadde andelen steget til 27 prosent.

Mange av de asiatiske utviklingslandene har store overskudd på handelsbalansen. Kina hadde for eksempel et overskudd på 7,2 prosent av BNP i 2005. Overskuddet økte til 9,1 prosent i fjor, og IMF venter en videre økning til i overkant av 10 prosent i år og neste år. USA har hatt en korresponderende økning i sitt handelsunderskudd. Mange AIECE-medlemmer peker på denne ubalansen som en betydelig risiko, med potensial til å utløse uro i internasjonale finansmarkeder. Om asiatiske sentralbanker flytter sine store dollarplasseringer til euro kan det føre til en svekkelse av dollaren og høyere amerikanske renter. Tilsvarende kan det gi en styrking av euroen og lavere eurorenter.

AIECE venter en oljepris rundt 60 dollar fatet gjennom hele prognoseperioden. Det er liten spredning i medlemsinstituttens anslag. Det høyeste anslaget var på 70 dollar, og var basert oljepris-futures. Det laveste anslaget var på 55 dollar fatet. Usikkerheten i anslagene knyttes særlig opp mot den ustabile situasjonen i Midt Østen og veksten i amerikansk økonomi.

I oktober 2000 var valutakursen mellom euro og amerikanske dollar 0,83. I 1. kvartal i år kostet én euro 1,31 dollar, 58 prosent mer enn for 6½ år siden. Over halvparten av AIECE-instituttene venter at euroen vil fortsette å styrkes mot dollar framover, mens bare én av fire venter at den vil svekkes. I gjennomsnitt ventes euroen å styrke seg fra 1,31 i 1. kvartal i år, til 1,33 mot slutten av 2008. Denne utviklingen forklares med bedre vekstutsikter og forventninger om økte renter i euroområdet, og forventninger om lavere renter i USA.

Myk landing i amerikansk økonomi

I USA falt BNP-veksten markert i 2006. I fjorårets tre siste kvartaler var veksten mellom 2 og 2,6 prosent

Sentralbankenes styringsrenter

	2007				2008			
	q1	q2	q3	q4	q1	q2	q3	q4
USA	5,3	5,2	5,1	5,0	4,8	4,7	4,6	4,6
Japan	0,5	0,5	0,7	0,8	0,9	0,9	1,0	1,1
Euroområdet	3,7	3,9	4,0	4,0	4,1	4,1	4,1	4,1
Storbritannia	5,3	5,5	5,6	5,6	5,6	5,4	5,3	5,3

Kilde: AIECE.

Valutakurser

	2007				2008			
	q1	q2	q3	q4	q1	q2	q3	q4
1 euro = x \$	1,31	1,32	1,32	1,32	1,33	1,33	1,33	1,33
1 \$ = x yen	120	118	117	117	116	115	114	114
1 euro = x yen	157	156	155	154	154	153	152	151

Kilde: AIECE.

USA

Vekst fra året før	2003	2004	2005	2006	2007	2008
BNP	2,5	3,9	3,2	3,3	2,4 (2,6)	2,8
Husholdningenes konsum	2,8	3,9	3,5	3,2	2,9 (2,3)	2,4
Investeringer	3,4	7,3	7,5	2,9	0,0 (3,5)	3,2
Boliginvesteringer	8,4	9,9	8,6	-4,2	-9,3	1,5
KPI	2,3	2,7	3,4	3,2	2,1	2,4
Arbeidsledighetsrate (nivå)	6,0	5,5	5,1	4,6	4,7	5,0

Kilder: Bureau of Economic Analysis (BEA) og Bureau of Labour Statistics t.o.m. 2006 og AIECE. AIECE-prognoser fra oktober 2006 i parentes.

målt i årlig rate, godt under trendveksten rundt tre prosent. Avmatningen har så langt primært vært isolert til boligmarkedet, og husholdningenes konsum har holdt seg oppe.

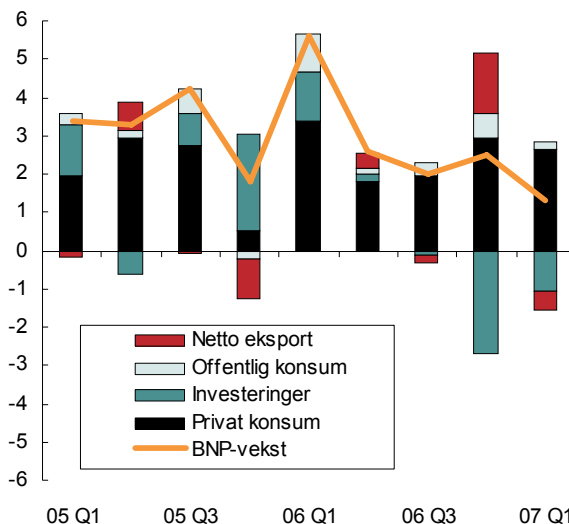
Foreløpige nasjonalregnskapstall indikerer at BNP-veksten fortsatte å avta inn i 2007. I årets første kvartal var BNP-veksten estimert til 1,3 prosent, målt som årlig rate. Veksten i husholdningenes konsum avtok etter et sterkt 4. kvartal i fjor, men var fortsatt høy med en årlig rate på 3,8 prosent i 1. kvartal i år. Mer iøynefallende var det at eksporten falt med 1,2 prosent etter høy vekst gjennom hele 2006. Boliginvesteringene fortsatte å falle kraftig. Den lave veksten i næringslivets investeringer siden i fjor høst fortsatte også inn i det nye året.

Husholdningenes forventninger til økonomiens utvikling framover er også på vikende front i henhold til the University of Michigan Consumer Sentiment Survey. Flere forhold har forverret seg siden årsskiftet. Nedturen i boligmarkedet er den viktigste. Den reduserer blant annet muligheten til å finansiere konsum ved låneopptak med pant i bolig, og virker negativt på utviklingen i arbeidsmarkedet. I tillegg har energiprisene steget igjen. Også i næringslivet er optimismen på vikende front, i følge Philadelphia Business Outlook Survey.

Nedturen i boligmarkedet har overrasket de fleste prognosemakere helt siden den startet tidlig i 2006. Boliginvesteringene har trukket ned BNP-veksten markert siden 2. kvartal i fjor. Omsetningen av både nye og brukte boliger har fortsatt å falle i 2007. Det samme gjelder boligbyggingen, og brede indekser viser nå fallende boligpriser.

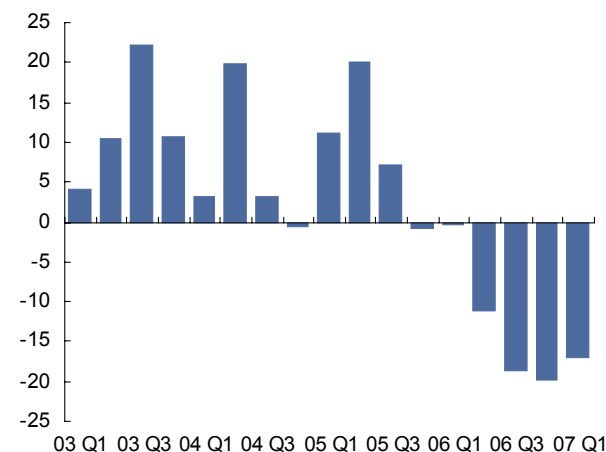
I lys av utviklingen i boligmarkedet har husholdningenes konsumvekst vært oppsiktsvekkende høy. Konsumet har imidlertid vært understøttet av et godt arbeidsmarked og sterk vekst i aksjemarkedet. S&P 500-indeksen er nå nær toppen fra 2000. Inflasjonen avtok i kjølvannet av lavere oljepriser i fjor høst, og motvirket den negative effekten på husholdningenes forbruk av det svake boligmarkedet. Om oljeprisene fortsetter å stige framover vil imidlertid inflasjonen tilta igjen. Den negative effekten på amerikansk

Bidrag til BNP-vekst. Sesongjustert

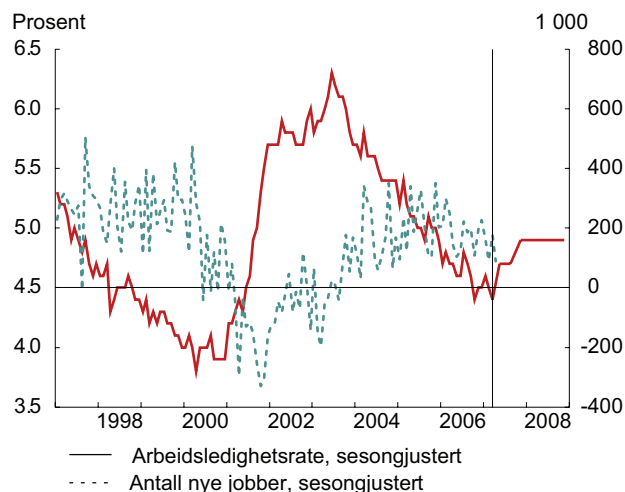
Kilde: BEA.

Boliginvesteringer. Prosentvis endring fra forrige periode. Sesongjustert, årlig rate

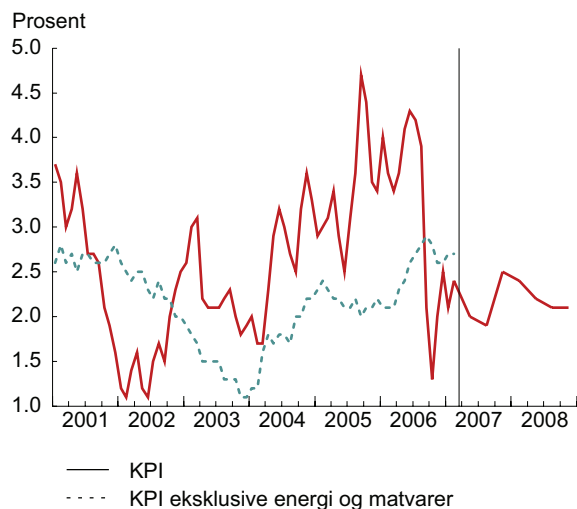

Kilde: BEA.

Arbeidsmarkedet, USA

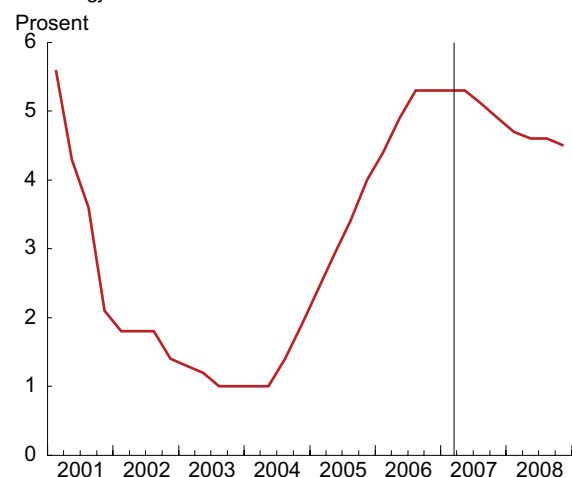
Kilde: US Department of Labor tom. 2007M3 og AIECE.

Konsumprisvekst, USA

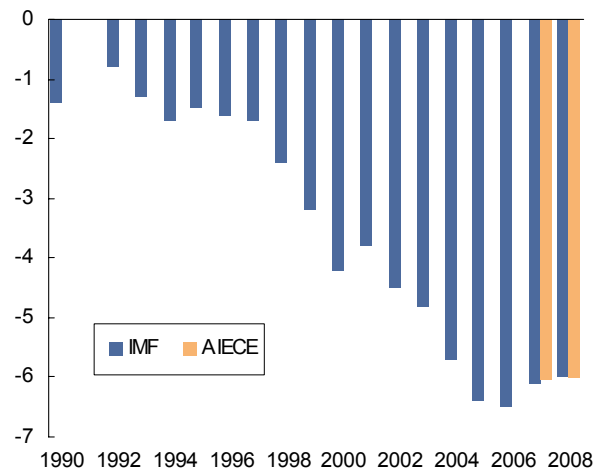
Kilde: US Department of Labour tom. 2007Q2 og AIECE.

Styringsrente, USA

Kvartalsgjennomsnitt

Kilde: Federal Reserve Board tom. 2007Q1 og AIECE.

Driftsbalansen, USA. Prosent av BNP

Kilde: www.imf.org og AIECE.

økonomi har også blitt dempet av sterk internasjonal etterspørsel og svakere dollar.

De fleste AIECE-medlemmene venter en moderat avmatning i husholdningenes forbruk i 2007 og 2008. Enkelte institutter venter et markert fall i boligprisene, men ingen har en kraftig lavkonjunktur i amerikansk økonomi som sitt hovedscenarior.

Samlet venter AIECE en myk landing for amerikansk økonomi, med BNP-vekst på 2,4 prosent i år og 2,8 prosent neste år. Sammenliknet med for et halvt år siden er AIECEs 2007-anslag revidert ned for investeringsvekst og opp for husholdningenes konsumvekst. Det gjenspeiler trolig at nedturen i boligmarkedet hittil har vært sterkere enn ventet, og – til tross for dette – at konsumveksten har vært høyere. Totalt ble anslaget for BNP-veksten revidert ned med 0,2 prosentpoeng.

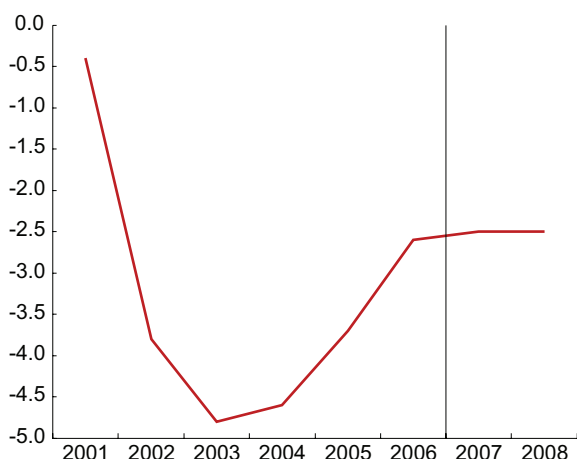
Arbeidsmarkedet har vist en positiv utvikling tross lav BNP-vekst. Sysselsettingsveksten var i gjennomsnitt på 152 000 i årets tre første måneder. Det er lavere enn gjennomsnittet for 2006 på 189 000, men fortsatt nok til å absorbere økningen i arbeidstilbudet. Så langt har det kun vært en relativt moderat nedgang i sysselsettingen i bygge- og anleggssektoren. Ledighetsraten var på 4,4 prosent i mars, det laveste nivået siden 2001. Utviklingen i arbeidsmarkedet følger normalt BNP med et tidsetterslep. Konsistent med den pågående avmatningen i amerikansk økonomi venter AIECE at arbeidsledigheten vil stige framover, men flate ut rundt 5 prosent mot slutten av året, og forbli på dette nivået gjennom 2008.

I fjor høst avtok inflasjonen i kjølvannet av fallende oljepriser. Oljeprisen har tatt seg godt opp så langt i 2007, til 65-70 dollar fatet tidlig i mai. Prisene på bensin og fyringsolje har steget markert. I mars var konsumprisindeksen 2,8 prosent høyere enn 12 måneder tidligere, ned fra en 12-månedersvekst på rundt 4 prosent i første halvår i fjor. Det siste året har kjerneinflasjonen, justert for mat- og energivarer, i gjennomsnitt steget med 2,5 prosent, som også var tallet for mars måned. AIECE venter at inflasjonen vil ligge mellom 2 og 2,5 prosent ut prognoseperioden.

Den amerikanske sentralbankens styringsrente flatet ut på 5,25 prosent i fjor sommer. Sentralbanken står nå overfor avtakende BNP-vekst og tegn til stigende inflasjon, og ser for øyeblikket ut til å vurdere den samlede risikoen som balansert. Pengemarkedet priser inn en moderat rentenedgang framover. AIECE venter en gradvis rentenedgang fra 3. kvartal i år, til 4,5 prosent mot slutten av 2008.

Økningen i det amerikanske underskuddet på driftsbalansen overfor utlandet har avtatt som en følge av svakere vekst i økonomien og sterk vekst ellers i verden. Forventninger om lavere renter støtter dollar-

Offentlig budsjettbalanse Prosent av BNP

Kilde: IMF.

svekkelsen. Svakere dollar gir stimulanse til eksportnæringene og demper importen. Sammen med lavere konsumvekst ventes det å bidra til noe lavere underskudd de neste par årene.

Det offentlige budsjettunderskuddet falt for tredje året på rad i 2006, og utgjorde da 2,6 prosent av BNP. En viktig årsak er at innslagspunkter for skattesatser ikke er justert opp i takt med inntektsveksten. IMF venter at underskuddet som andel av BNP vil stabilisere seg rundt 2,5 prosent i 2007 og 2008. I 2006 utgjorde statsgjelden 43,4 prosent av BNP, som enn så lenge er godt under EU-gjennomsnittet.

Fortsatt sterk vekst i Asia

Asiatiske utviklingsland, anført av Kina og India, har bidratt sterkt til den internasjonale høykonjunkturen de siste årene. AIECE venter at veksten vil avta noe også i Asia framover, i tråd med forventningene om en internasjonal konjunkturavmatning. Videre ventes moderate renteøkninger som følge av økende inflasjon. Det kan bidra til å styrke asiatiske valutakurser, særlig mot amerikanske dollar hvis renter ser ut til å være på vei i motsatt retning.

I Kina var BNP-veksten på 10,4 prosent i 2005 og 10,7 2006. AIECEs anslag for de to neste årene er noe lavere, med henholdsvis 9,8 og 9,5 prosent. Nedgangen tilskrives avmatningen i amerikansk økonomi og tiltak for å dempe investeringsveksten.

I India venter AIECE at BNP-veksten vil avta til rundt 7,5 prosent i 2007 og 2008, mot 9,2 prosent i 2006. Det er høy vekst både i husholdningenes forbruk, næringslivets investeringer så vel som i eksporten. Forventningene om lavere vekst framover er blant annet basert på en antakelse om tilstramming i den økonomiske politikken. Inflasjonen har steget markert det siste halvåret, til over 6 prosent i februar sammenliknet med 12 måneder tidligere, og det forventes at sentralbanken vil sette opp renta ytterligere framover.

Prognoser for BNP-vekst

	AIECE		IMF		
	2007	2008	2006	2007	2008
Japan	2,2	2,2	2,2	2,3	1,9
Kina	9,8	9,5	10,7	10,0	9,5
India	7,8	7,6	9,2	8,4	7,8

Kilder: IMF og AIECE.

Offentlig gjeld utgjør hele 80 prosent av BNP, til tross for at gjeldsandelens har falt noe de siste årene. Det ventes en tilstramming av finanspolitikken også de nærmeste par årene.

I den japanske økonomien fortsatte høykonjunkturen for tredje året på rad i 2006. Veksten har et bredt fundament, men eksporten og næringslivets investeringer er de viktigste driverne. Offentlige investeringer trekker i motsatt retning. Arbeidsledighetsraten er nå nede i 4 prosent, det laveste nivået på ni år. Sammen med høye overskudd i næringslivet legger dette forholdene til rette for fortsatt vekst i privat etterspørsel.

Renteoppgangen er igjen utsatt i Japan som følge av at inflasjonen begynte å falle i fjor høst, etter å ha tatt seg noe opp i første halvår 2006. AIECE forventer inflasjon nær 0 framover, og at sentralbankens styringsrente kun vil settes opp med 0,5 prosentpoeng i løpet av prognoseperioden, til 1 prosent. BNP-veksten ventes på 2006-nivå gjennom hele prognoseperioden. Den høye lønnsomheten i næringslivet nevnes som en potensiell kilde til høyere vekst framover i kraft av sterkere investeringsvekst enn ventet. I motsatt retning trekker usikkerhet knyttet til husholdningenes konsum og faren for en sterkere avmatning enn ventet i amerikansk økonomi.

Euroområdet

Lavere vekst, men fortsatt høykonjunktur

Tiltross for høye oljepriser, stigende renter, sterk euro og svakere vekst i amerikansk økonomi akselererte BNP-veksten i euroområdet i 2006. I 2007 og 2008 venter imidlertid AIECE en moderat avmatning også her.

Nasjonalregnskapet viser en vekstrate på 2,7 prosent i euroområdet i 2006. Det er 0,2 prosentpoeng høyere enn AIECE-medlemmenes prognoser fra oktober i fjor. Eksportveksten har vært den viktigste drivkraften i oppgangen, til tross for at euroen styrket seg gjennom året. Moderat lønnsvekst har dempet svekkelsen av

Prognoser, makroøkonomiske hovedstørrelser for euroområdet

Vekstrater	2006	2007	2008
BNP	2,7	2,4	2,3
Husholdningenes konsum	1,8	2,0	2,2
Investeringer	4,3	4,3	3,5
Offentlig konsum	2,3	1,8	1,6
Eksport av varer og tjenester	8,1	6,8	5,8
Import av varer og tjenester	7,5	6,5	6,2

Kilde: AIECE.

Prognoser BNP-vekst, enkeltland i euroområdet

Land	Institutt	2006	2007	2008
Østerrike	WIFO	3,2	3,0	2,4
Belgia	Gjennomsnitt	3,0	2,2	-
	FPB	3,0	2,2	-
	IRES	3,0	2,2	-
Finland	ETLA	5,5	2,7	2,8
Frankrike	Gjennomsnitt	2,1	1,9	2,2
	BIPE	2,1	1,6	1,8
	INSEE1	2,1	2,3	-
	OFCE	2,1	2,3	2,9
Tyskland	COE-REXECODE	2,1	1,8	1,8
	Gjennomsnitt	2,7	2,4	2,4
	DIW	2,7	2,3	2,5
	HWWI	2,7	2,3	2,4
	IFO	2,7	2,2	2,3
	IFW	2,7	2,8	2,4
	RWI	2,7	2,3	2,6
Hellas	KEPE	4,4	3,6	3,5
Irland	ESRI	6,1	5,4	3,9
Italia	Gjennomsnitt	1,9	1,8	1,6
	PROMETEIA	1,9	1,8	1,5
	ISAE	1,9	1,8	1,7
	REF	1,9	1,7	1,6
Nederland	CPB	3,0	2,8	2,8
Slovenia	SKEP	5,2	4,5	4,3
Spania	Gjennomsnitt	3,9	3,5	3,1
	CEPREDE	3,9	3,7	2,8
	SGEI	3,9	3,4	3,3

Kilde: AIECE.

Prognoser produksjonsgap, enkeltland i euroområdet. Prosent av potensiell BNP

Land	Institutt	2006	2007	2008
Belgia	IRES	1,0	0,2	-
Finland	ETLA	1,0	0,6	0,5
Tyskland	IFW	-0,2	0,1	0,7
Hellas	KEPE	1,0	0,5	0,3
Italia	Gjennomsnitt	-1,3	-1,0	-0,8
	PROMETEIA	-1,5	-1,1	-1,0
	REF	-1,1	-0,8	-0,5
Spania	Gjennomsnitt	-0,3	-0,2	0,1
	CEPREDE	-0,4	-0,2	0,7
	SGEI	-0,1	-0,2	-0,5

Kilde: AIECE.

konkurransesevnen, og internasjonal etterspørsel utenom fra USA har vokst kraftig. Veksten i næringslivets investeringer har dessuten tatt seg godt opp.

I 4. kvartal var årsvekstraten 3,6 prosent, noe høyere enn gjennomsnittet på 3,4 prosent i de fire kvartalene i 2006 og nær dobbelt så høy som i de to foregående årene. Veksten var dermed klart over trend for første gang siden 2000. Den sterke veksten i 4. kvartal i fjor må trolig sees i sammenheng med økningen i merverdiavgift i Tyskland i januar i år. En kan i så fall forvente en reduksjon i veksten i 1. kvartal i år.

AIECE ventet at veksten blir noe lavere fremover, men fortsatt over trendveksten på rundt 2 prosent. På kort sikt er forventningene svakere enn forventet vekst fra år til år kan indikere. Et overheng fra 2006 på 1,2 prosent sammen med en forventet vekst fra 2006 til 2007 på 2,4 prosent innebærer en klar avmatning

gjennom 2007. Den tyske momsøkningen er hovedårsaken til de lave vekstforventningene til 1. kvartal i år.

Innenlandsk etterspørsel vurderes som den viktigste drivkraften bak veksten framover. Internasjonalt ventes veksten å avta, og vil sammen med redusert konkurranseevne som følge av eurostyrkingen bidra til å dempe eksporten. Produksjonsveksten vil slå ut i fortsatt økt sysselsetting og høyere reallønnsvekst, og dermed gi en økning i husholdningenes realinntekt. Høyere renter virker i motsatt retning med hensyn til forbruket. I gjennomsnitt forventes veksten i husholdningenes etterspørsel å øke noe i 2007 og 2008, og til et nivå betydelig høyere enn veksten i perioden 2000-2005.

Investeringsveksten ventes å avta i år sammenliknet med 2006, men ikke mye, og på et betydelig høyere nivå enn i perioden 2001-2005. Veksten i offentlig forbruk vil trolig avta fra 2006, og holde seg om lag på samme nivå som i de tre foregående årene. Eksportveksten ventes å avta med mer enn ett prosentpoeng fra 2006 til 2007, og med ytterligere ett prosentpoeng i 2008. Ettersom også importveksten vil avta, reduseres vekstbidraget fra nettoeksporten betydelig mindre enn eksportveksten alene skulle tilsi. Nettoeksporten spiller likevel en sentral rolle for den avtagende BNP-veksten.

Den økonomiske utviklingen i euroområdet varierer betydelig mellom enkeltlandene. I 2006 var veksten nær gjennomsnittet i Belgia, Nederland og Tyskland, mens veksten i Frankrike og Italia var lavere. I Irland, Finland, Slovenia, Hellas og Spania var den økonomiske veksten betydelig høyere. Prognosene viser at veksten forventes å konvergere betydelig i løpet av prognoseperioden, med lavere vekst i landene med sterk vekst i 2006 og med høyere vekst i landene med lavest vekst i utgangspunktet. Unntaket er Italia. Der forventes det en nedgang i vekstratene fra et allerede lavt nivå.

Relativt få av AIECE-instituttene har oppgitt anslag på produksjonsgapet for sine land. Av de seks eurolandene som oppga denne informasjonen hadde tre positivt og tre negativt gap i 2006. Tyskland og Spania var nær nøytralitet, mens Italia er det eneste landet med klart negativt gap, i overkant av 1 prosent av BNP. For Belgia, Finland og Hellas estimeres det positive gap på rundt 1 prosent. Anslagene for 2007 medfører generelt at produksjonsgapene lukkes, med unntak for Tyskland der det forventes en klar oppgangskonjunktur i 2007 og 2008, slik at gapet skifter fortegn i 2008.

Bedringen i arbeidsmarkedet fortsetter

Det økonomiske oppsvinget har gitt en markert bedring i arbeidsmarkedet i euroområdet. Etter en periode med stabil arbeidsledighetsrate på 8,8 prosent i 2003 og 2004 har den falt kontinuerlig siden tidlig i 2005, og fortsatt på den nedadgående trenden siden

midten av 1990-tallet. I mars 2007 var ledighetsraten nede i 7,2 prosent, lavere enn i forrige lavkonjunktur på slutten av 1990-tallet, og reduksjonen forventes å fortsette de fleste steder. I Hellas, Irland og Slovenia venter instituttene stabil ledighet rundt dagens nivå. I Frankrike, Tyskland og Nederland ventes den klareste nedgangen, i de to førstnevnte fra nivåer over eurogjennomsnittet. Ledigheten forventes å komme ned i 6,9 prosent som gjennomsnitt for euroområdet i 2008.

Fortsatt lav inflasjon

Etter om lag syv år med en prisvekst på i overkant av 2 prosent falt prisstigningen i euroområdet fra 2,3 prosent i august i fjor til 1,7 prosent i september, og har siden da vært under den europeiske sentralbankens øvre grense for inflasjonsmålet på 2 prosent. Det overrasket mange at dette har skjedd samtidig med den sterkeste økonomiske vekstperioden på 2000-tallet. Momsinnføringen i Tyskland bidrar også isolert sett til økt inflasjon, selv om tall for de første månedene av 2007 indikerer at gjennomslaget til konsumprisene har vært lavere enn forventet. Stabilisering og til dels fallende priser på energi og råvarer i fjor høst kan imidlertid bidra til å forklare den lavere prisstigningen. Det samme gjør eurostyrkingen, integrering av lavkostland i verdensøkonomien samt EU-utvidelsen.

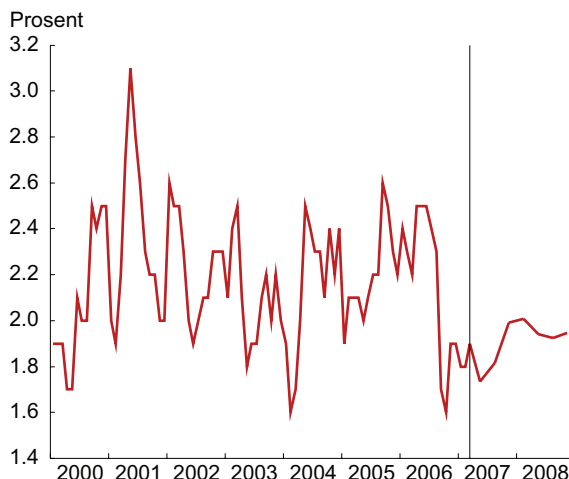
Den positive utviklingen i europeiske arbeidsmarkeder kan bidra til økt press på lønningene, og dermed bidra til høyere prisstigning på noe sikt. De fleste instituttene legger imidlertid til grunn at inflasjonen vil holde seg under 2 prosent gjennom prognoseperioden. Ingen venter at inflasjonen vil være høyere enn 2 prosent i første halvår 2007, og bare to institutter venter inflasjon over 2 prosent i andre halvår i år. AIECE anslår en inflasjon i euroområdet på 1,9 prosent både i 2007 og 2008, det vil si helt i tråd med sentralbankens inflasjonsmål.

Det er store forskjeller i prisstigningstakten mellom eurolandene. I Hellas, Irland og Spania var inflasjonen mellom 3 og 4 prosent i 2006. Nederland og Østerrike hadde den laveste prisstigningen, med henholdsvis 1,1 og 1,5 prosent. Anslagene for inflasjonen framover avviker ikke mye fra 2006-nivåene. Spania er et klart unntak med et forventet fall i inflasjonen på 1,0 prosentpoeng, og tar i så fall et stort skritt i retning inflasjonsmålets øvre grense. I Irland er prisstigningen ventet å øke fra 4,0 til 4,6 prosent i 2007, før den faller til 2,6 prosent i 2008. I Frankrike venter de fleste instituttene en nedgang til en inflasjon på om lag 1½ prosent i 2007 og 2008. Inflasjonsforskjellene ventes således å bli noe redusert i løpet av prognoseperioden.

Nær rentetoppen

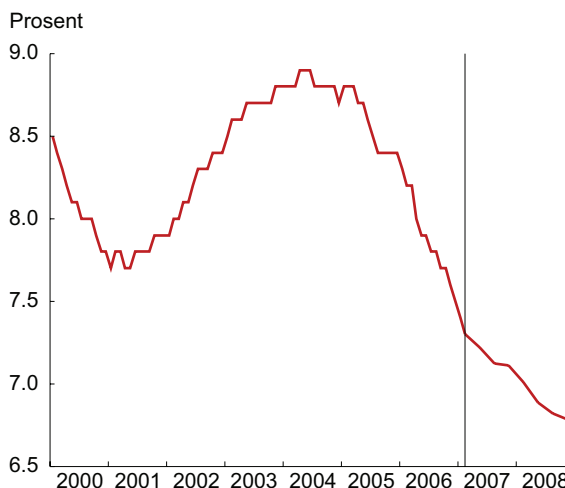
Den europeiske sentralbanken har økt sin styringsrente i takt med oppsvinget i økonomien. Etter 2½ år med en rekordlav rente på 2 prosent fra sommeren 2003 til slutten av 2005 har sentralbanken økt renta

Konsumprisvekst, euroområdet

Kilde: Eurostat tom. 2007Q1 og AIECE.

Arbeidsledighetsrate, euroområdet

Kilde: Eurostat tom. 2007Q1 og AIECE.

sju ganger. Den hittil siste renteøkningen kom 14. mars, til 3,75 prosent, nær et nivå mange AIECE-medlemmer vurderer som nøytralt. En stor majoritet av medlemmene venter ytterligere én renteøkning, og at styringsrenta blir liggende på 4 prosent ut prognoseperioden 2007-2008.

En klar majoritet av AIECE-medlemmene vurderer sentralbankens avgjørelser som gode. Én av fem institutter uttrykker imidlertid noe skepsis, i den forstand at de mener sentralbanken tenderer mot å overvurdere inflasjonsfaren og derfor kan komme til å sette renta for høyt.

I perioden med stigende renter har euroen styrket seg mot de fleste valutaer. Mot amerikanske dollar har styrkingen vært på nesten 15 prosent de siste 18 månedene. Alle instituttene forventer en styrking av euro mot dollar på årlig basis fra 2006 til 2007, i gjennomsnitt på 5 prosent, til 1,33 dollar for én euro.

**Prognoser arbeidsledighetsrate, enkeltland i euroområdet.
Prosent av arbeidsstyrken**

Land	Institutt	2006	2007	2008
Østerrike	WIFO	4,7	4,2	4,1
Belgia	Gjennomsnitt	8,4	8,0	-
	FPB	8,3	7,9	-
	IRES	8,4	8,1	-
Finland	ETLA	7,7	7,3	7,1
Frankrike	Gjennomsnitt	9,2	8,6	8,1
	BIPE	9,1	8,6	8,3
	OFCE	9,4	8,8	8,0
	COE-REXECODE	9,0	8,3	8,0
Tyskland	Gjennomsnitt	8,8	7,7	7,1
	DIW	8,9	8,5	8,1
	IFO	10,3	8,8	8,2
	IFW	8,1	6,9	6,2
	RWI	8,1	6,7	5,7
Hellas	KEPE	8,4	8,5	8,3
Irland	ESRI	4,4	4,4	4,7
Italia	Gjennomsnitt	6,8	6,4	6,1
	PROMETEIA	6,8	6,6	6,2
	ISAE	6,8	6,4	6,0
	REF	6,8	6,3	6,0
Nederland	CPB	5,5	4,7	4,1
Slovenia	SKEP	6,0	6,0	6,0
Spania	Gjennomsnitt	8,5	8,2	8,4
	CEPREDE	8,5	8,3	8,9
	SGEI	8,5	8,1	8,0

Kilde: AIECE.

Prognoser inflasjon, enkeltland i euroområdet

Land	Institutt	2006	2007	2008
Østerrike	WIFO	1,5	1,7	1,8
Belgia	Gjennomsnitt	1,8	1,8	-
	FPB	1,8	1,8	-
	IRES	1,8	1,7	-
Finland	ETLA	1,6	1,8	1,8
Frankrike	Gjennomsnitt	1,7	1,3	1,5
	BIPE	1,7	1,7	1,6
	INSEE	1,6	0,8	-
	OFCE	1,7	1,1	1,6
Tyskland	COE-REXECODE	1,7	1,3	1,4
	Gjennomsnitt	1,7	1,7	1,7
	DIW	1,8	1,7	1,9
	HWWI	1,7	1,6	1,5
	IFO	1,7	1,7	1,8
	IFW	1,7	1,5	1,9
	RWI	1,7	1,8	1,5
Hellas	KEPE	3,3	3,0	2,9
Irland	ESRI	4,0	4,6	2,6
Italia	Gjennomsnitt	2,1	1,8	2,0
	PROMETEIA	2,1	1,7	1,9
	ISAE	2,1	1,8	2,0
	REF	2,1	1,9	2,0
Nederland	CPB	1,1	1,2	1,3
Slovenia	SKEP	2,5	2,5	2,6
Spania	CEPREDE	3,5	2,5	2,4

Kilde: AIECE.

Videre forventer de fleste at kursen forblir på dette nivået gjennom 2008.

Nøytral finanspolitikk

Ifølge IMF har det strukturelle offentlige budsjettunderskuddet som andel av potensielt BNP falt de tre siste årene, fra 2,7 prosent i 2003 til 1,3 prosent i 2006. Den siste tidens økonomiske oppsving har bidratt til at denne forbedringen har gått raskere. Fra 2005 til 2006 falt underskuddet med 0,8 prosentpoeng. Netto- og bruttogjelden som prosent av BNP er imidlertid fremdeles meget høy, med henholdsvis 59,8 og 69,3 prosent.

Forbedringen av den strukturelle balansen de siste tre årene har vært betydelig i Tyskland og Frankrike, der underskuddene har blitt halvert. I Italia derimot, har det ikke vært noen forbedring i denne perioden. AIECE venter imidlertid at underskuddet i Italia vil halveres fra 2006 til 2007. Det tyske underskuddet ventes å avta ytterligere og det franske å holde seg rundt 2006-nivået.

AIECE venter ikke at forbedringen i offentlige finanser vil slå ut i ekspansiv finanspolitikk i euroområdet på generell basis i 2007 og 2008. Unntak er Frankrike, Irland og Nederland, der finanspolitikken allerede vurderes som ekspansiv og Slovenia der det ventes ekspansive impulser i 2008. I Østerrike, Tyskland og Italia vurderes nåværende finanspolitikk som kontraktiv. For de øvrige land vurderes den som nøytral.

Noen land utenfor euroområdet³**Høy vekst i Danmark**

Med en BNP-vekst på over 3 prosent i 2005 og 2006 har den danske økonomien hatt en sterk utvikling de siste årene. Denne utviklingen har i stor grad vært drevet av økende boligpriser og høy eksportvekst. Også i Danmark har inflasjonspresset vært moderat. Det er enkelte tegn til at veksten vil avta framover. Arbeidsmarkedet er stramt og det rapporteres om mangel på arbeidskraft i flere sektorer. Utfallet av lønnsforhandlingene for perioden 2007-2009 er klart, med enighet om lønnsvekst på 4,5 prosent årlig, som må betraktes som relativt høyt. Økte lønnskostnader vil dermed svekke nettoeksporten de nærmeste årene. Perioden med tosifret prisvekst på boliger, som har

Prognoser

Land		2006	2007	2008
Danmark	BNP	3,3	2,1	1,7
	KPI*	1,9	2,0	2,0
	Arbeidsledighetsrate	4,2	3,9	4,0
Sverige	BNP	4,4	3,8	3,2
	KPI	1,4	1,8	2,1
	Arbeidsledighetsrate	7,1	6,3	5,7
Storbritannia	BNP	2,7	2,8	2,4
	KPI	2,3	2,6	2,2
	Arbeidsledighetsrate	5,5	5,7	5,8
Polen	BNP	5,8	5,6	4,6
	KPI	1,0	2,0	1,9
	Arbeidsledighetsrate	13,8	12,5	10,5

Kilde: AIECE.

understøttet husholdningenes forbruk, ventes også å nærme seg slutten. På kort sikt ventes imidlertid husholdningenes sterke formuesposisjon og lav arbeidsledighet å holde forbruksveksten oppe.

... og Sverige

Svensk økonomi noterte i 2006 den høyeste BNP-veksten siden 1970, med 4,4 prosent, hovedsaklig drevet av høy eksportvekst. Et sterkt arbeidsmarkedet ventes å understøtte fortsatt solid utvikling gjennom 2007 og 2008. Veksten ventes imidlertid å avta ned mot 3 prosent disse årene. Arbeidsledigheten avtar, men prosessen ventes å gå relativt langsomt på grunn av økt arbeidstilbud og nedskjæringer i offentlige tiltaksplasser. Nedturen i amerikansk økonomi ventes dessuten å få negative konsekvenser for utviklingen i de svenske eksportnæringene.

Inflasjonen var godt under 2 prosent i 2006, men høyere lønnsvekst og avtakende produktivitsvekst vil bidra til at prisstigningen tar seg opp noe framover. Inflasjonen ventes å nå 2 prosent i 2008. Svensk økonomi er nær kapasitetsgrensen, og Riksbanken ventes å sette opp renta framover for å kjøle ned økonomien. Riksbankens egne prognoser indikerer at styringsrenta vil økes til 3,5 prosent i løpet av sommeren 2007, og gradvis videre til 4,75 prosent i 2009.

Stabil i Storbritannia

Den britiske økonomien har hatt en svært stabil utvikling på 2000-tallet, med en BNP-vekst rundt 2,5 prosent. Innenlandsk etterspørsel har vært en viktig drivkraft siden 2005. Strammere penge- og finanspolitikk ventes å dempe veksten noe framover, til 2,4 prosent i 2008.

Inflasjonen var på 3,1 prosent i mars i år, i overkant av den øvre grensen for Bank of Englands målsone for inflasjonen på 1-3 prosent. Inflasjonen ventes imidlertid å avta mot midten av målsonen fram mot 2008, drevet av lavere priser på energi og råvarer og en styrking av det britiske pundet. Tross robust utvikling i økonomien har lønnsveksten vært lav, takket være en sterk økning i arbeidstilbudet, blant annet som følge av stor arbeidsinnvandring. Dette antas å bidra til at arbeidsledighetsraten holder seg rundt dagens nivå på 5,7 prosent ut prognoseperioden 2007-2008.

Fortsatt høy vekst i Polsk økonomi

Det økonomiske oppsvinget i den polske økonomien fortsatte i 4. kvartal 2006, med en vekst på 6,4 prosent fra samme kvartal året før. Veksten er drevet av innenlandsk etterspørsel, med høy vekst både i husholdningenes konsum og særlig i næringslivets investeringer. Investeringsveksten er understøttet av høy kredittvekst knyttet til boligbygging, effektiv utnyttelse av europeiske strukturfond og en bølge av uten-

landske direkte investeringer både i industri og tjenesteytende næringer. Høy økonomisk vekst og massiv arbeidsemigrasjon, førte til at arbeidsledigheten falt med mer enn 3 prosentpoeng. Stigende inflasjon kan bidra til høyere renter framover. Offentlige finanser styrkes, men Maastricht-kriteriene er enda ikke nådd. I 2007 og 2008 ventes fortsatt høy investeringsvekst. Strammere pengepolitikk og lavere internasjonal etterspørsel ventes å legge en svak demper på veksten, som blir værende på et høyt nivå.

Referanser

Benedictow, A, R. Bjørnstad, P. Boug, T. Eika, A. Fagereng, T. Harding, H. Hungnes, E. Jansen, J-A. Jørgensen, D. Kolsrud, L. Lindholt og E. Tveter (2007): *AIECE General Report, Reports 2007/20*, Statistisk sentralbyrå.

IMF World Economic Outlook. April 2007.

Noter

¹ Association d'Instituts Europeens de Conjuncture Economique

² Benedictow m.fl. (2007)

³ Se Benedictow m.fl. (2007) for omtale av flere europeiske land

Har vi en potensiell kraftkrise i Midt-Norge?

**Torgeir Ericson og
Bente Halvorsen**

Kraftsituasjonen i Midt-Norge har vært mye diskutert. Redsel for høye priser og rasjonering av strøm har ført til store overskrifter, engasjement fra berørte parter og krav om økt utbygging av kraft og overføringskapasitet til regionen. Denne artikkelen diskuterer hvordan dagens marked allokere kraftressursene, og konkluderer at markedet med all sannsynlighet vil kunne håndtere eventuelle knapphetssituasjoner i regionen. I ekstreme tørrår vil imidlertid en markedsløsning kunne føre til store og langvarige forskjeller i prisene mellom Midt-Norge og resten av landet, og krav om politiske tiltak kan bli sterke. Artikkelen diskuterer også hvordan ulike tiltak kan påvirke markedets evne til å håndtere knapphetssituasjoner på kort og lang sikt.

1. Innledning

Regionen Midt-Norge omfatter fylkene Møre og Romsdal, og Sør- og Nord Trøndelag. Det er spesielt utviklingen i Møre og Romsdal som har preget og vil prege framtidens kraftsituasjon i Midt-Norge. Møre og Romsdal har i de senere årene hatt en sterk vekst i elektrisitetsforbruket, spesielt innen kraftkrevende industri, og det forventes en fortsatt stor økning i elektrisitetsforbruket i årene som kommer. Samtidig er det stor usikkerhet knyttet til om og når ny produksjon vil bli utbygd. Videre vil de planlagte nyutbygginger av overføringslinjer til området ikke kunne øke kraftforsyningen før tidligst i 2009/2010. Dagens kraftsituasjon, sammen med planer om økt industrivekst, har økt bekymringen for kraftsituasjonen i regionen. Debatten rundt årsaker og mulige løsninger for regionen har vært stor, og industrien, husholdninger, politikere, miljøvernere og forskere har vært på banen med sine ulike syn. Statnett, som er ansvarlig for at kraftbalansen til en hver tid er opprettholdt, har uttrykt bekymringer for at det vil kunne bli vanskeligere å opprettholde balansen i Midt-Norge (Statnett, 2007b). Et viktig spørsmål i denne sammenhengen er hvorvidt dagens kraftmarked vil kunne håndtere situasjonen, eller om det vil være nødvendig med ekstraordinære tiltak for å sikre forsyningen av strøm til området i tiden fremover for å unngå en kraftkrise.

Det er ikke opplagt hva som menes med begrepet kraftkrise. Vi definerer kraftkrise som en situasjon hvor systemsikkerheten er truet og det oppstår behov for fysisk rasjonering. Videre skiller vi mellom to typer kraftkriser: Problemer med den løpende forsyningen av kraft på et hvert tidspunkt (effektkrise), og knapp-

het i tilgangen på energi over en periode (energikrise). Mangel på effekt skyldes at produksjonen pluss import av energi til et området ikke klarer å dekke den løpende etterspørselen. Mangel på energi skyldes at samlet forbruk over en periode overstiger produksjons- og importmulighetene til området. Hvorvidt man forventer en krise avhenger av om man tror dagens kraftmarked klarer å håndtere en knapphetssituasjon i tilgangen på effekt og/eller energi.

En ren markedsløsning kan ha konsekvenser som er politisk vanskelig å akseptere. I en knapphetssituasjon kan markedsløsningen over en lengre periode gi svært høye og ustabile strømpriser i området relativt til resten av landet, og kan dermed komme i konflikt med andre målsetninger om fordeling, næringspolitikk og regionalpolitikk. Stortingsrepresentant og medlem av Energi- og miljøkomiteen på Stortinget, Ola Borten Moe fra Senterpartiet, uttalte til Tidens Krav 16. oktober 2006 at tillatelsene til utbygging av industri i regionen var uforsvarlige, og at det er uaktuelt for Stortinget å la forbrukerne i Midt-Norge betale ekstra mye sammenlignet med resten av landet. Andre er bekymret for miljøkonsekvensene av mulige løsninger som kan bli iverksatt for å håndtere situasjonen. For eksempel var Natur og Ungdom uenige i Regjeringen ja til Statoils gasskraftverk på Mongstad uten CO₂-rensing før 2014 (<http://www.aftenposten.no/nyheter/miljo/article1493461.ece>), og Naturvernforbundet har uttrykt bekymring for natur og miljøinnngrepene forbundet med nye linjetraseer (TU, 2006). Virkemidler for å unngå eventuelle uheldige effekter av markedsløsningen kan påvirke markedets evne til å håndtere en knapphetssituasjon, både på kort og lang sikt. Mange fagøkonomer fraråder mot å regulere markedets allokering av ressurser (OLF, 2003). De hevder at hvis markedet får gjøre jobben, vil prisene stige slik at konsumet reduseres og ny utbygging av kraft blir mer lønnsom. På den måten kan reguleringen unngås.

Torgeir Ericson er Førstekonsulent ved Gruppe for energi og miljøøkonomi, Statistisk sentralbyrå (toe@ssb.no)

Bente Halvorsen er forsker ved Gruppe for energi og miljøøkonomi, Statistisk sentralbyrå (btl@ssb.no)

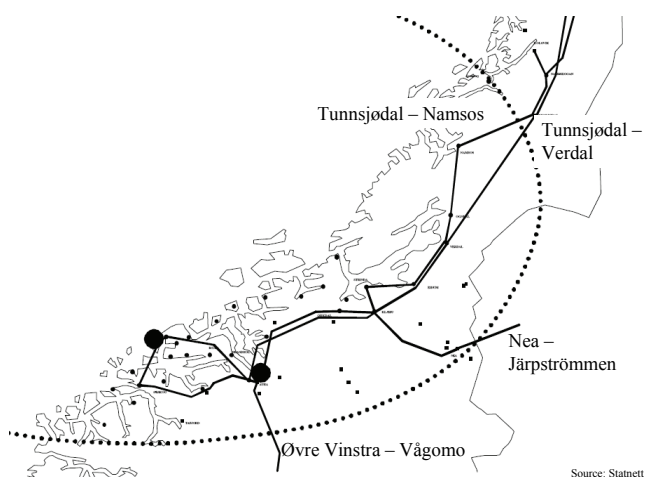
Det er altså mange og til dels motstridende synspunkter på situasjonen i Midt-Norge. Olje- og energiminister Odd Roger Enoksen erkjenner at den fremtidige kraftsituasjonen i denne regionen har vært, og er, et av de største mareritt han jobber med (Adresseavisa 24/1, 2007).

2. Dagens situasjon i Midt-Norge

For at systemet skal være i balanse må produksjonen pluss netto importen til regionen være lik forbruket. Kraftproduksjonen i regionen er hovedsakelig basert på vann. Gjennomsnittlig produksjon i regionen fra 2002 - 2005 var i underkant av 14 TWh, med en maksimumsproduksjon i 2005 på 15,4 TWh. Det er mange planer for ny produksjon i Midt-Norge. Siden 2005 er det gitt konsesjoner for vannkraft på nær 0,5 TWh i området (www.nve.no). Det er også flere planer for gasskraft i området. Det er gitt konsesjon til et 860 MW, 7 TWh anlegg på Tjeldbergodden. Det er også meldt et anlegg på 450 MW, ca 3,3 TWh på Elnesvågen-Fræna. Dette anlegget vil tidligst kunne stå ferdig i 2010. Videre er det lansert planer om et nytt 420 MW, 3,2 TWh anlegg på Skogn (se blant annet OED, 2006). For vindkraft er det gitt konsesjon på omlag 2.600 MW, noe som tilsvarer rundt 7,5 TWh årlig produksjon (www.nve.no). Når det gjelder disse planene ser det ut til at mange velger å avvente utbygging.

Figur 1 viser dagens viktigste overføringsforbindelser til og fra Midt-Norge. Det er fire linjer: Øvre Vinstra – Vågomo, som går sørover, Nea – Järpstrømmen over grensen til Sverige, samt Tunnsjødal – Namsos og Tunnsjødal – Verdal, som forbinder Midt-Norge med Nord-Norge. Alle er 300 kV linjer. Nettoimporten av kraft til regionen var i 2005 på 4,5 TWh, mens den i 2006 var på 7,5 TWh (som er det høyeste som noen gang er målt i følge Statnett, 2007). Det er anslått at maksimal årlig importkapasitet til Midt-Norge ligger på et sted mellom 8 – 10 TWh, men det er stor usik-

Figur 1. Overføringsforbindelsene mellom Midt-Norge og naboområdene

Kilde: Statnett (2005).

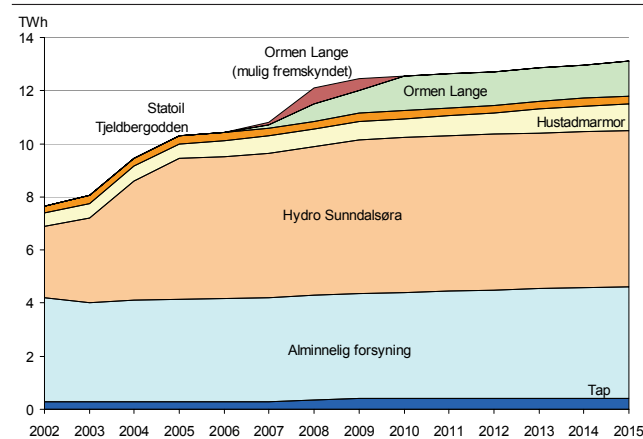
kerhet knyttet til disse tallene. Det er planer for nye overføringsforbindelser til regionen. Nea-Järpstrømmen er besluttet oppgradert til 420 kV og kan stå ferdig i 2009-2010. Det er også sendt inn konsesjonssøknad på Ørskog-Fardal. Hvis denne blir godkjent kan linjen stå ferdig i 2012.

En av årsakene til den høye forbruksveksten i Møre og Romsdal er stor vekst innen kraftkrevende industri. Statoils anlegg for metanolproduksjon på Tjeldbergodden, Hustadmarmors produksjon av flytende marmor til papirindustrien, og Hydro Aluminiums produksjon på Sunndalsøra har vært viktige for denne veksten. I tillegg vil gassprosesseringsanlegget Ormen Lange på Nyhamna settes i drift til vinteren 2007/2008, noe som vil øke forbruket i Midt-Norge ytterligere. Figur 2 illustrerer utviklingen i elektrisitetsetterspørselen i Møre og Romsdal fra 2002 frem til i 2005, og prognoser for forbruket frem til 2015. Tallene er basert på prognoser i kraftsystemutredningene publisert i Istad (2006).

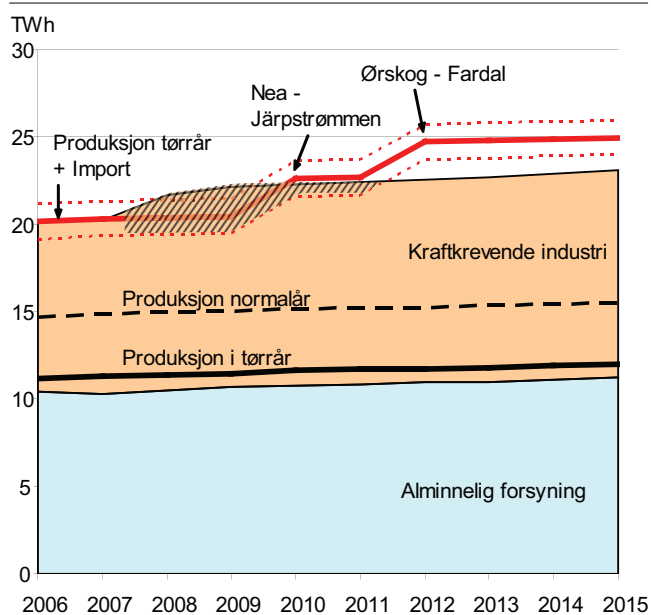
Som en ser i figuren har forbruket innen alminnelig forsyning vært relativt stabilt i perioden 2002 - 2005. I prognosene fram til 2015 har man antatt at forbruket vil fortsette å være stabilt også fremover. Det innebærer en implisitt forutsetning om normal prisutvikling fremover, slik at forbruket i alminnelig forsyning ikke endres nevneverdig. Heller ikke forbruket til Statoil Tjeldbergodden forandres særlig i prognosene, mens Hustadmarmor øker jevnt over hele perioden. Det som imidlertid preger bildet er Hydro Sunndalsøra som doblet forbruket fra 2002-2005 og som forventes å øke forbruket ytterligere i perioden frem til 2015. Videre ser en at Ormen Lange også vil prege forbruket fra vinteren 2007/2008, når dette anlegget settes i drift.

Figur 3 illustrer hvordan det går med kraftbalansen i Midt-Norge i ekstremtilfellet hvor vi har et tørrår i produksjonen samtidig som verken forbruk eller in-

Figur 2. Forbruksutviklingen i Møre og Romsdal fra 2002 frem til og med 2005, og prognosert forbruk frem til 2015. TWh

Kilde: Istad (2006).

Figur 3. Prognose for Midt-Norge, gitt normal prisutvikling og ingen ny produksjon. TWh

Kilde: Istad (2006), NTE (2006), TEV/TE (2006)

vesteringer i økt produksjonskapasitet reagerer på økte priser.¹ Figuren viser årlig produksjon i et normalår, dvs. ved normale nedbørsforhold, og dersom man opplever et tørrår. Gapet mellom forbruk og produksjon i et normalår vil fra 2007-2009/2010 være på om lag 6-7 TWh. Gitt eksisterende overføringskapasitet vil import av kraft kunne håndtere dette (ikke vist i figuren). Ved nedbørssvikt kan imidlertid produksjonen reduseres med ytterligere 3,5 TWh (Statnett, 2007b), som illustrert i figuren. Det vil da, i et tørrår, kunne oppstå et importbehov på 10-11 TWh. I figuren har vi illustrert størrelsen på produksjonen i et tørrår pluss import. Den heltrukne linjen viser et gjennomsnitt av hva Statnett antar er mulig med hensyn til import til området pluss produksjonen innen området, mens de to stiplede linjene illustrerer usikkerheten som er forbundet med import.² Siden produksjonskapasiteten er antatt uforandret i perioden, angir økningen i kurvene utbygging av linjene i Nea-Järpstrømmen og Ørskog-Fardal (markert i figuren). Selv med maksimal import kan det oppstå et gap mellom etterspørselen og forsyningen av kraft i et tørrår dersom ikke tilbudet eller forbruket endres som følge av økte priser i området. Ved det minste anslaget for import kan gapet være på over 2 TWh de verste årene. Dette gapet er vist ved det skraverte feltet. Selv når Nea-Järpstrømmen kommer i drift kan det fortsatt være knapphet på kraft i området. Dette er i hovedtrekk situasjonen som ligger til grunn for manges bekymring rundt forsyningssikkerheten i området.

Som ansvarlig for at det til enhver tid er balanse i kraftsystemet, har Statnett investert i to mobile gasskraftverk, hver på 150 MW. Disse skal plasseres på Tjeldbergodden og i Nyhamna i Møre og Romsdal og skal bare tas i bruk i svært anstrengte situasjoner med

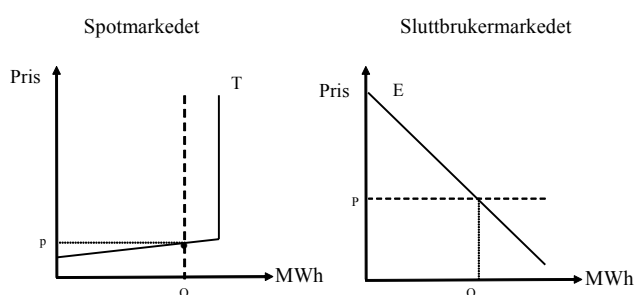
fare for rasjonering (Statnett 2007a). Statnett har også etablert en såkalt energiopsjonsavtale, der store konsumenter får betalt for å redusere forbruket i spesielt vanskelige situasjoner. Statnett disponerer via disse avtalene noe under 1 TWh fordelt over hele landet. Det er usikkert hvor mye av dette som er lokalisert i Midt-Norge. I tillegg har Statnett separert Midt-Norge i eget prisområde på kraftbørsen for å heve prisen i området i anstrengte situasjoner og stimulere til redusert forbruk.

3. Markedets allokering av effekt og energi

For å kunne besvare om vi har en potensiell kraftkrise i Midt-Norge, må vi diskutere hvordan markedet allokerer kraftressursene på kort og lang sikt, dvs. hvordan markedet allokerer effekt og energi. Dagens marked består av et spot- og sluttbrukermarked som påvirker hverandre gjensidig, både på kort og lang sikt. Hvor prisfølsom etterspørselen er, både i spot- og sluttbrukermarkedet, er en sentral faktor i spørsmålet om markedet vil kunne håndtere knapphetssituasjoner.

Prisfølsomheten i spotmarkedet vil bl.a. avhenge av hvor stor del av etterspørselen som har incentiver til å reagere på kortsiktige endringer i spotprisen. De fleste sluttbrukere har kontrakter der prisen er fast over en lengre periode. De fleste husholdningskundene har en standard variabel kontrakt, som er konstant i minst to uker, eller månedsspotkontrakter, hvor prisen i realiteten er fast innen måneden. Videre er en stor del av industrikontraktene fastpriskontrakter, som kan være faste over flere år. Mange bedrifter, spesielt i kraftkrevende industri, har imidlertid mulighet for tilbakesalg av kraft til markedet. Denne muligheten benyttes i varierende grad.³ Det gjør at store deler av sluttbrukerne har få incentiver til å tilpasse forbruket til kortsiktige endringer i spotmarkedsprisen, siden sluttbrukerprisen er fast på kort sikt. Effekten på etterspørselen i kraftmarkedet av at sluttbrukerprisen ikke varierer på kort sikt er illustrert i Figur 5.

Høyre siden av figuren viser husholdningenes etterspørsel i sluttbrukermarkedet (E) mens den venstre siden viser tilpasningen i spotmarkedet. I figuren ser vi på en situasjon hvor prisen i sluttbrukermarkedet

Figur 4. Sammenheng mellom sluttbruker- og spotmarkedet

(P) er fast på kort sikt, noe som kan tolkes som en horisontal tilbudskurve. Etterspørselskurven i sluttbrukermarkedet er elastisk, dvs. at konsumentene reagerer på prisendringer, men i og med at sluttbrukerprisen ikke endres på kort sikt, er det ingen grunn for konsumentene å bry seg om kortsiktige variasjoner i spotprisen (p). Kraftleverandørene på sin side må betjene konsumentenes etterspørsel ved å by uelastisk etterspørsel (Q) i spotmarkedet på vegne av disse kundene. Dette er vist til venstre i figuren som en fullstendig uelastisk etterspørselskurve i spotmarkedet.

Markedets allokering av effekt

Hvor godt spotmarkedet håndterer eventuelle anstrengte effektsituasjoner avhenger av den kortsiktige prisresponsen i spotmarkedet og nivået på etterspørselen fra sluttbrukermarkedet. Figur 5 viser tilpasningen i spotmarkedet i to ulike tilfeller: Venstresiden viser spotmarkedet i tilfellet uten etterspørselsrespons, mens høyresiden viser to tilfeller med ulik grad av prisfølsomhet i etterspørselen. Det antas at produsentenes bud inn til spotmarkedet skal dekke de marginale og alternative kostnadene i produksjonen. I et vannbasert kraftsystem vil alternativkostnadene av dagens produksjon avhenge av verdien på vannet i magasinene, både i denne perioden og i fremtidige perioder (Førsund, 2005). Dersom det er mye vann i magasinene, vil vannet ha en lavere alternativverdi (verdien av å utsette produksjonen til neste periode) enn dersom det er lite vann. Når kapasitetsgrensen nås, antar vi at tilbudskurven blir vertikal, dvs. det er ikke mulig å skaffe til veie mer effekt utover dette nivået. Hvor langt utover i diagrammet tilbudskurven ligger, vil avhenge av den installerte effektkapasiteten. Reduksjon i tilgangen på effekt vil dermed skifte tilbudskurven innover i diagrammet.

I venstre del av figuren er etterspørselen tegnet inn som en vertikal kurve, dvs. at etterspørselen er gitt og det finnes ingen prisrespons på kort sikt. Markedet vil klarere så lenge etterspørselskurven (E) krysser den stigende delen av tilbudskurven (T), dvs. at det er nok effekt i markedet til å dekke den løpende etterspørselen. Dersom etterspørselen skifter ut til (E'), vil markedet ikke lengre klare og det oppstår behov for fysisk rasjonering. Ved fullstendig uelastiske etterspør-

selskurver kan man derfor oppleve at markedet ikke klarer i en situasjon med knapphet i tilgangen på effekt, og det kan oppstå en effektkrise.

Fra høyre del av figuren ser vi at med prisrespons i etterspørselen vil spotmarkedet alltid klare, slik at behov for fysisk rasjonering ikke vil oppstå. Dersom etterspørselen er svært uelastisk vil imidlertid små endringer i etterspørselen føre til store endringer i prisen, spesielt når klarering skjer på den lodrette delen av tilbudskurven. Vi ser også at jo mer prisfølsom etterspørselen er, jo lavere blir prisen. Prisen vil også svinge mindre dersom etterspørselen er elastisk.

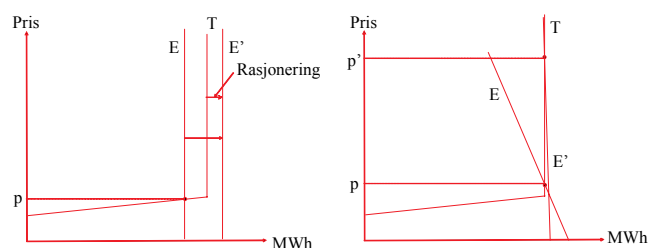
Markedets allokering av energi

Allokeringen av effekt skjer i spotmarkedet fra time til time. Den akkumulerte allokeringen av effekt over en periode gir spotmarkedets allokering av energi. Fra diskusjonen over vet vi at spotmarkedet vil kunne håndtere knapphet på effekt så lenge etterspørselen reagerer på prisendringer. Spørsmålet blir om spotmarkedet også klarer å allokere kraftressursene over en lengre periode, eller om man kan risikere at magasinene går tomme.

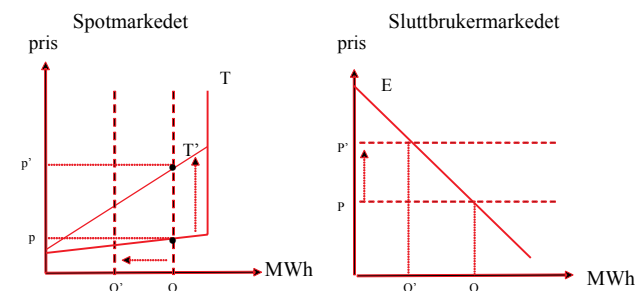
Figur 6 illustrerer hvordan spotmarkedet allokere vannressursene over en lengre periode. Venstre del av figuren viser spotmarkedet mens høyre del viser hva som skjer i sluttbrukermarkedet. Vi ser på tilfellet hvor den kortsiktige etterspørselen er fullstendig uelastisk (ingen har kortsiktige incentiver til å endre forbruket) og hvor det er tilstrekkelig effekt til å forsyne etterspørselen på kort sikt. Vi sammenligner to situasjoner: en med god tilgang på energi og en med uventet nedbørssvikt og tilhørende potensiell knapphet på energi.

I situasjonen med god tilgang på energi vil produsentene by inn en lav tilbudskurve (T) for ikke å risikere å sitte igjen med vann mot slutten av sesongen. I tilfellet med nedbørssvikt vil alternativverdien av vannet i senere perioder øke (se Førsund, 2005, for en mer utfyllende beskrivelse av hvordan produsentens tilpasning avhenger av vannverdien). En rasjonell produsent vil se dette og kreve en høyere pris for å bruke vannet nå og ikke spare vannet til neste periode hvor

Figur 5. Tilpasning i spotmarkedet med en fullstendig uelastisk kortsiktig etterspørselskurve (venstre side), og med ulik prisrespons i etterspørselen (høyre side).

Figur 6. Tilpasningen i spot- og sluttbrukermarkedet i et system med nok tilgang på effekt

verdien av vannet er høyere. Dette er vist ved et skift oppover i tilbudskurven (til T').⁴ Effektknapphet illustreres m.a.o. ved at tilbudskurven skifter innover i diagrammet, mens knapphet på energi skifter kurven oppover. Dette fører til at spotprisene stiger (fra p til p'). På kort sikt vil ikke konsumentene redusere forbruket, fordi sluttbrukerprisene ikke endres umiddelbart. Dersom kundenes leverandører forventer at situasjonen vil vedvare, vil de i neste runde øke sluttbrukerprisene (fra P til P'), illustrert til høyre figuren. Kundene vil så tilpasse seg denne nye prisen og redusere forbruket fra Q til Q'. Dette vil så leverandørene ta hensyn til i sin anmelding i spotmarkedet, slik at etterspørselen i spotmarkedet skifter mot venstre.

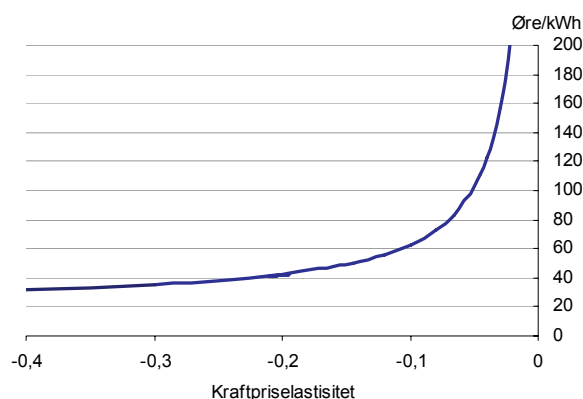
Denne diskusjonen viser at selv om kundenes etterspørsel på kort sikt fremstår som totalt uelastisk i spotmarkedet, er det likevel en fleksibilitet i etterspørselen på noe lengre sikt når mer permanente endringer i spotprisen slår gjennom i sluttbrukerprisene. Dette gjelder under forutsetning av at etterspørselen i sluttbrukermarkedet ikke er fullstendig uelastisk. Dersom alle aktørene tilpasser seg rasjonelt, vil det normalt ikke kunne oppstå en energikrise med mindre det foreligger et vedvarende underskudd på effekt i området.

6. Diskusjon av situasjonen i Midt-Norge

I de fleste situasjoner vil det være nok kraft (både effekt og energi) til å dekke forbruket i Midt-Norge. En knapphetssituasjon kan imidlertid oppstå for eksempel som følge av svært lite nedbør i området. Diskusjonen over viser at dersom det er prisrespons i etterspørselen på spotmarkedet, vil det aldri kunne oppstå en situasjon med langvarig rasjonering av effekt. Det eneste som da kan skape en kraftkrise er dersom etterspørselen i sluttbrukermarkedet er fullstendig uelastisk og at det akkumulerte forbruket er større enn tilgangen. Det kritiske punktet er derfor hvorvidt etterspørselen i det regionale spot- og sluttbrukermarkedet reagerer på prisendringer, slik at prognosene for utviklingen i kraftetterspørselen i regionen, diskutert i figur 3, overvurderer forbruket i en knapphetssituasjon hvor prisen stiger.

Det finnes ingen fullstendige studier av prisfølsomheten i sluttbrukermarkedet for hele alminnelig forsyning i Midt-Norge. De studiene som finnes av sluttbrukermarkedet i regionen omfatter kun husholdningssektoren, og baserer seg på tall fra Statistisk sentralbyrås forbruksundersøkelser for årene 1993 - 1995. Thilert (2007) finner en kraftpriselasistitet for husholdningene i området på -0,21, mens Brunland og Solstad (2005) finner en elastisitet på -0,197. For å få et anslag på prisfølsomheten i hele alminnelig forsyning i Midt-Norge, har vi beregnet elastisiteter basert på Statistisk sentralbyrås Energistatistikk, hvor vi anslår forbruksendringene i ulike sektorer som fulgte av prisøkningene fra 2002 til 2003. Disse beregningene

Figur 7. Beregnet nødvendig kraftpris for å redusere forbruket i alminnelig forsyning i Midt-Norge med 2 TWh ved ulike etterspørselselastisitet. Øre per kWh

gir en kraftpriselasistitet for alminnelig forsyning i Midt-Norge på -0,12. Studier av prisfølsomheten i spotmarkedet er også relativt få. By og Hansen (2007) finner en etterspørselselastisitet for hele spotmarkedet på -0,05, mens Hansen (2004) finner en elastisitet for regionen på -0,066. Disse studiene viser at det finnes en etterspørselsrespons, både i spot- og i sluttbrukermarkedet. Som ventet er elastisiteten høyere i sluttbrukermarkedet enn i spotmarkedet. Det er derfor ingen grunn til å forvente at det skal oppstå en krisesituasjon, verken i tilgangen på effekt eller energi.

Hvor høye prisene blir før markedet klarer avhenger av etterspørselens prisfølsomhet. Figur 7 illustrerer hvilken prisøkning vi kan forvente oss dersom alminnelig forsyning i området må spare inn 2 TWh som følge av et tørrår (jf. diskusjonen rundt figur 3). Beregningene er basert på pris og forbrukstall for 2004, som er siste tilgjengelige årgang av Energistatistikken. Gjennomsnittsprisen for alle sektorene i alminnelig forsyning i området var 22 øre per kWh, mens forbruket var i underkant av 11 TWh i 2004. Figuren viser hvilken kraftpris som er nødvendig for å nå forbruksmålet på 2 TWh avhenger av nivået på kraftpriselasistiteten i sluttbrukermarkedet.

Vi ser av figuren at dersom etterspørselen har en prisfølsomhet på linje med elastisitetene rapportert i Thilert (2007) og Brunland og Solstad (2005), vil vi kunne forvente litt under en dobling av kraftprisen (90 prosent) relativt til nivået i 2004 (til 42 øre/kWh). Siden kraftprisen utgjør om lag en tredjedel av sluttbrukerprisen, vil sluttbrukerprisen øke med omlag 30 prosent. Elastisiteten beregnet på bakgrunn av etterspørselsresponsen i området i perioden 2002 til 2003, gir en økning i kraftprisen til sluttbruker på i overkant av 150 prosent (til 50 øre/kWh), noe som tilsvarer en økning i sluttbrukerprisen på rundt 50 prosent. Dersom elastisiteten reduseres ytterligere, og når nivåene på elastisiteten i spotmarkedet rapportert i By og Hansen (2007) og Hansen (2004), vil kraftprisen øke raskt og vi kan få en dobling av sluttbrukerprisen.

Figuren illustrerer at dersom etterspørselsresponsen i sluttbrukermarkedet er lav må kraftprisen være høy for å få tilstrekkelig reduksjon i forbruket. Dersom det skulle oppstå et tørrår, kan derfor spotprisen i dette prisområdet bli høy sammenlignet med andre deler av landet. Det kan føre til krav om politisk inngripen i markedet, som for eksempel maksimumspriser til sluttbrukerne. Problemet med å innføre et øvre tak på sluttbrukerprisene er at det gjør etterspørselskurven fullstendig uelastiske. Når sluttbrukerprisene ikke kan økes utover dette taket, vil ikke den fleksibiliteten som finnes i sluttbrukermarkedet nå gjennom til spotmarkedet og etterspørselen vil ikke reduseres uansett hvor høye spotprisene blir. Dette kan skape en unødvendig spent energisituasjon, og i verste fall en energikrise.

Dermed oppstår det et politisk dilemma: Den løsningen markedet skaper er politisk uakseptabel på grunn av høye priser i regionen, samtidig som innføring av maksimumspriser kan føre til at markedet kollapser og man får en politisk skapt energikrise. Spørsmålet blir da om det finnes alternative tiltak som kan løse dette dilemmaet. Vi diskuterer her to aktuelle alternativer: Installering av reservekraftverk og installering av nytt måleutstyr i bl.a. husholdningene.

Som tidligere nevnt, har Statnett gått til innkjøp av to reservekraftverk. Det er imidlertid ikke uproblematisk å bruke reservegasskraftverk, fordi en slik økning av tilbudet kan redusere spotprisen. Som diskutert i Ericson (2007) vil en slik innblanding i markedet øke risikoen for at investeringer i markedet uteblir. Nye produksjonsenheter er avhengig av perioder med høye priser for å gå inn i markedet. Bruk av reservegasskraftverk vil dermed kunne virke mot sin hensikt, og man kan risikere å ende opp i en situasjon der systemansvarlig blir tvunget til å fortsette med den type løsninger for å sikre balansen i systemet.

Et annet alternativ, som for tiden er til utredning i OED (Budsjett-innst. S. nr. 9 - 2006-2007, side 22), er installering av automatiske målere i husholdningene. Dagens målerteknologi måler kun akkumulerte forbruket mellom hver måleravlesning, og gjør det vanskelig for kundene å betale for deres kontinuerlige forbruk i henhold til den løpende spotprisen som varierer på timebasis. Dette gjør at disse kundenes etterspørsel blir uelastisk i spotmarkedet (se for øvrig Ericson, 2007, for en mer detaljert diskusjon av dette). Innføring av automatisk måleravlesning muliggjør tinesspotkontrakter også for husholdningene, og den kortsiktige etterspørselsresponsen vil trolig øke. Dermed vil svingningene i spotprisene bli mindre, og differansen mellom prisen i Midt-Norge og andre deler av landet vil bli lavere i en anstrengt situasjon. Dermed reduseres også kravet om politisk inngripen, og eventuelle politiske kriser kan reduseres eller avverges.

7. Konklusjon

Situasjonen i Midt-Norge har vært preget av stor økning i forbruket de siste årene, og det er forventet ytterligere vekst. Investeringer i kraftproduksjon har vært liten og det er usikkert når en kan forvente nye investeringer. I år med normal nedbør vil det ved dagens produksjons- og overføringskapasitet normal ikke oppstå knapphet verken på energi eller effekt i området. I ekstreme tørrår vil imidlertid mulighetene for å opprettholde kraftbalansen i området kreve at markedet gir tilstrekkelige prissignaler til konsumenter og produsenter. Importen til området vil kunne øke fra 2009/2010 når Nea-Järpstrømmen kommer på plass, men det er først fra 2012, når eventuelt Ørskog-Fardal er klar, at forbruket vil kunne dekkes i år med lite nedbør og lav produksjon uten at konsumentene og produsentene trenger å endre sin tilpasning.

Med en viss respons i etterspørselen i spot- og sluttbrukermarkedet, er det vanskelig å se at det kan oppstå en kraftkrise. Tall fra området indikerer at det finnes en ikke ubetydelig etterspørselsrespons hos sluttbrukerne i regionen. Studier av spotmarkedet indikerer at det også her finnes en etterspørselsrespons. Det er derfor ingenting som skulle tilsi at dagens marked ikke skulle være i stand til å håndtere eventuelle tørrår. Det kan imidlertid oppstå situasjoner hvor markedet gir så store forskjeller mellom prisene i Midt-Norge og resten av landet at det er politisk uakseptabelt, både av distrikts-, fordelings- og næringspolitiske årsaker. I en slik situasjon vil det oppstå et press om politisk intervensjon.

Et forslag til tiltak som ofte dukker opp er innføring av maksimumspriser for sluttbrukerne. Et slikt tiltak vil kunne føre til at markedet slutter å fungere i en anstrengt kraftsituasjon, fordi prissignalene ikke når fram til konsumentene. De vil dermed fortsette å bruke strøm som før. Dette vil kunne påvirke markedets evne til å allokere ressurser, og i verste fall føre til en politikerstyrt energikrise. Et alternativ er å installere automatiske målere i husholdningene. Dette vil kunne øke den kortsiktige etterspørselsresponsen og redusere prisvariasjonene. Installering av slike automatiske målere innebærer imidlertid en kostnad, og spørsmålet er hvorvidt gevinstene er tilstrekkelig store til at en slik investering er lønnsom. Tar man imidlertid hensyn til at en markedsløsning vil kunne være politisk uakseptabel, og at det stilles krav om politisk inngripen i markedsløsningen, kan en fremskyndet innføring av toveiskommunikasjon være et godt alternativ som ikke forstyrrer markedsløsningen, men snarere sørge for at markedet fungerer bedre.

Referanser

Bye, T. og P.V. Hansen (2007): «A simultaneous multi-market modell for the demand elasticity. An econometric study of Sweden and Norway», Kommer i serien Discussion Papers, Statistisk sentralbyrå.

Brunland, P.H. og M. Solstad (2005): «Regionale forskjeller i husholdningers etterspørsel etter elektrisitet», Mastergradsoppgave 30 stp 2005, Universitetet for miljø- og biovitenskap.

Ericson, T. (2007): «Short-term electricity demand response», Doctoral theses, 2007:53, NTNU.

Førsund, F.R. (2005): «Hydropower Economics», Memorandum no 30/2005, Universitetet i Oslo.

Hansen, P.V. (2004): «Regional electricity spot price responses in Norway», Documents no. 13, Statistisk sentralbyrå.

Istad (2006): «Kraftsystemutredning, Møre og Romsdal, 2006», Istad nett AS, mai 2006.

Nordel (2005): «Prioritised Cross-Sections Reinforcement Measures within the Nordic Countries Status», juni 2005.

NTE (2006): «Kraftsystemutredning for Nord-Trøndelag 2006 - 2015», Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk, mai 2006.

OED (2006): «Kraftsituasjonen i Midt-Norge – et omfattende arbeid er gjort.» www.regjeringen.no

OLF (2003): «Lave strømpriser fram til 2007», www.olf.no/nyheter/ntb.

Statnett, 2005, Kraftsystemutredning for Sentralnettet, 2005-2020. Juni 2005 (revidert desember 2005)

Statnett (2006a): 4. Kvartalsrapport 2006, pr 31. desember

Statnett (2006b): «Nettutviklingsplan for Sentralnettet, 2006-2025», Statnett august 2006.

Statnett, 2006c. Statnett seminar for naturvernere. Thorbjørnrud, 11 Mars 2006

Statnett (2007a): «Krafttak for sikker strømforsyning – om anstrengte kraftsituasjoner og Statnetts rolle».

Statnett (2007b): «420 kV ledning. Ørskog-Fardal. Søknad om konsesjon, ekspropriasjon og forhåndstredelse» Konsesjonssøknad, Februar 2007.

TEV/TE (2006): «Regional kraftsystemutredning for Sør-Trøndelag 2006-2021», Trondheim Energiverk Nett AS, TrønderEnergi Nett AS, juni 2006.

Teknisk Ukeblad (2006): «Ruster seg til krig mot kraftlinjer», <http://www.tu.no/energi/article57043.ece>

Thilert, K. (2007): «Etterspørsel etter elektrisitet i ulike husholdningsgrupper», Mastergradsoppgave i økonomi, Universitetet i Oslo.

Noter

¹ Til tross for all usikkerheten knyttet til ny produksjon vil nok dette være en urealistisk prognose fram til 2015. Imidlertid vil det sannsynligvis ikke komme ny produksjon av betydning før 2010 som kan avhjelpe kraftsituasjonen de nærmeste årene. Å anta at konsumet i regionen er fullstendig ufølsom overfor økte priser er en svært streng forutsetning.

² I følge Statnett (2007b) side 78, er det usikkerhet da det ikke finnes erfaringer for en import til området på det nivået som det her snakkes om.

³ Mange har store kostnader forbundet med å stenge og starte produksjonen og ved nedstengning kan de få problemer med å overholde sine leveringsforpliktelser.

⁴ Her antar vi at den kortsiktige produksjonskapasiteten ikke påvirkes av økningen i vannverdiene.

Utviklingen i sykefraværet på 1990-tallet

Leif Andreassen og Tom Kornstad

Langtidssykemelding er en belastning for individer, bedrifter og det offentlige, både direkte og indirekte, ved at langtidssykemeldte ofte ender opp som uføretrygdede. Derfor har økningen i antall langtidssykemeldte store konsekvenser for offentlige budsjetter og arbeidslivet. I det følgende ser vi på utviklingen i sykefraværet de siste 15 årene, med spesiell vekt på 1990-tallet. Vi studerer om den observerte trenden kan skyldes endringer i befolkningens alderssammensetning eller næringsstruktur. Både endringer i befolkning og sysselsetting kan forklare noe av økningen i langtidssykemelding, og det er klare forskjeller i bruken av langtidssykemelding mellom kvinner og menn, blant forskjellige aldersgrupper og mellom næringer. Likevel finner vi at andelen som tar ut langtidssykemelding, har vært økende for nesten alle grupper. I tillegg ser det ut til at de sykemeldtes sykdomsprognoser slik de er vurdert av legene, er blitt dårligere.

Introduksjon

Sykefravær og uføretrygding har store konsekvenser for samfunnet, både i form av økte utgifter på offentlige trygdebudsjetter og via arbeidsmarkedet i form av redusert arbeidstilbud og økt press i arbeidsmarkedet i perioder med mangel på arbeidskraft. Uføretrygding og sykemelding er nært forbundet ved at de aller fleste som blir uføretrygd har vært en periode på langtidssykemelding umiddelbart før de ble trygdet. Økt forståelse av hvilke faktorer som påvirker utviklingen i sykefraværet vil dermed bidra til økt innsikt i sykemeldingsproblematikken i seg selv og også gi økt innsikt i hvorfor Norge har så mange uføretrygdede. Det er derfor stort fokus på utviklingen i sykefraværet, og myndighetene har satt i verk en rekke tiltak for å få det ned. Flere parter og miljøer har vært, og er fortsatt, involvert i dette arbeidet. Blant annet oppnevnte regjeringen i 1999 et offentlig utvalg for å belyse spørsmål knyttet til sykefravær og nytilgang til uførepensjon, og resultatene av dette arbeidet er dokumentert i NOU 2000:27. I oktober 2001 inngikk myndighetene en avtale med partene i arbeidslivet om et mer inkluderende arbeidsliv (IA-avtalen). Avtalen var ment å redusere sykefraværet med 20 prosent i forhold til sykefraværet i 2. kvartal 2001. På oppdrag fra Norges forskningsråd la SINTEF Helse høsten 2006 fram en rapport om kunnskapsstatus på sykefravær, se

Ose m.fl. (2006). Der konkluderes det for øvrig at det er svært lite forskning på sykefravær i Norge sammenlignet med forskningen i Sverige og Finland (side 26). En bred samlet oversikt over den nordiske trygdeforskningen på 1990-tallet finnes i Hansen (1999). Dyrstad og Lysø (1998) studerer betydningen av økonomiske faktorer bak sykefraværet.

En del av forskningen på sykefravær blant økonomer i Norge har hatt fokus på betydningen av arbeidsledigheten for *svingninger* i sykefraværet over tid, se for eksempel Nordberg og Røed (2003), Askildsen m. fl. (2004) og Bjørnstad (2006). I inneværende studie forsøker vi å belyse de mer langsiktige utviklingstrekene i *nivået* på sykefraværet på 1990-tallet ved hjelp av to sentrale datakilder basert på registerdata. Deretter vises en del resultater basert på data fra forløpsdatabasen Fd-Trygd utviklet i Statistisk sentralbyrå. Denne datakilden gjør det mulig å se på fordelingen av sykdomsprognoser og sykdomsdiagnoser over tid, og det er også mulig å studere hvordan bruken av langtidssykemelding varierer over ulike næringer. Grunnen til den særlige vektleggingen av utviklingen på 1990-tallet er at vi i et tidligere prosjekt har fått laget et omfattende registerbasert datasett som er brukt til å studere utviklingen i uføretrygding i denne perioden, se Andreassen og Kornstad (2006) for en studie av overgangen fra langtidssykemelding til uføretrygd.

Sykefravær kan måles på flere måter, blant annet ved antall avsluttede sykepengetilfeller og antall sykefraværsdagsverk i løpet av ett år, det vil si varigheten på sykefraværet. Vi finner at økningen i antallet avsluttede sykepengetilfeller er den viktigste faktoren bak økningen i antall sykefraværsdagsverk på 1990-tallet.

Leif Andreassen er forsker ved Gruppe for økonomisk vekst og effektivitet, Statistisk sentralbyrå (lan@ssb.no)

Tom Kornstad er forsker ved Gruppe for arbeidsmarked og bedriftsadfærd, Statistisk sentralbyrå (tko@ssb.no)

Gjennomsnittlig tid som syk øker også i denne perioden, men denne veksten har mindre betydning for de samlede sykefraværsdage enn økningen i antall avsluttede tilfeller. Statistikken viser også at det er det legemeldte langtidssykefraværet med kompensasjon fra folketrygden, og ikke det egenmeldte korttidsfraværet, som dominerer utviklingen i antall sykefraværsdagsverk. Av den grunn vil vi i denne analysen fokusere på utviklingen i bruken av langtidssykemeldinger.

Økt bruk av langtidssykemelding fra 1992 til 1999 kan ikke forklares ved endringer i befolkningens sammensetning. Derimot finner vi tegn til at de sykemeldtes sykdomsprognoser er blitt dårligere i denne perioden, og dette kan indikere svakere helsetilstand.

En dekomponering av veksten i langtidssykemelding viser at for aldersgruppene mellom 26 og 60 år har endringer i befolkning og sysselsetting bidratt til å øke antallet langtidssykemeldte. Likevel er den viktigste årsak til økning i langtidssykemeldte en stor vekst i andelen av de sysselsatte som blir sykemeldt. Veksten i sykefraværsandelene har vært sterkest for aldersgruppen 36-40 år.

Vi finner også at det er betydelige forskjeller mellom næringer når det gjelder andelen ansatte på langtidssykemelding. Transportnæringen skiller seg ut ved å ha hatt unormalt stor vekst i denne andelen fra 1992 til 1999, for både kvinner og menn. Analysen viser også at det er stor forskjell i offentlig forvaltning mellom kvinner og menn når det gjelder andelen sysselsatte på langtidssykemelding. Mens kvinnene i offentlig sektor har større fraværsandel enn gjennomsnittet over næringer, har mennene lavere fraværsandel enn gjennomsnittet.

Artikkelen er disponert på følgende måte: Først gis det en oversikt over utviklingen i sykefraværet, belyst ved ulike mål. Som en del av denne analysen dekomponeres fraværet etter vekst i befolkning, vekst i sysselsettingsandel og vekst i sykefraværsandel. Deretter gis det en oversikt over utviklingen i bruken av ulike hovedgrupper for prognose gjennom 1990-tallet. Dette avsnittet gir også en kort oppsummering av dataene som er brukt i analysen. Næringsspesifikke forskjeller i bruken av sykemeldinger studeres deretter, før vi til slutt ser på fordelingen av de langtidssykemeldte etter sykdomsdiagnose.

Utviklingen i sykefraværet

Som nevnt innledningsvis finnes det flere mål på utviklingen i sykefravær. I "eldre" statistikk skilte man mellom antall avsluttede sykepengetilfeller og antall sykepengedager per tilfelle, se tabell 1 som dekker perioden 1993-2004.¹ Statistikken for dette omfatter bare tilfeller med kompensasjon fra folketrygden: Før 1. april 1998 var arbeidsgiverperioden 14 kalenderdager, men fra og med 1. april 1998 er perioden endret til 16 kalenderdager. Statsansatte med sentralt opp-

Tabell 1. Avsluttede sykepengetilfeller og sykepengedager per tilfelle for arbeidstakere i arbeidsforhold¹

	Sykepengetilfeller. 1 000	Sykepenge- dager per tilfelle ²	Produkt ³	Antall sykepenge- dager som andel av dager arbeidet. Prosent ⁴
1993	255	52,0	13 277	3,6
1994	255	47,9	12 198	3,3
1995	282	47,1	13 279	3,5
1996	309	48,5	14 969	3,8
1997	388	48,5	18 840	4,7
1998	418	51,2	21 426	5,2
1999	435	51,5	22 399	5,3
2000	501	51,9	25 978	6,2
2001	526	52,2	27 477	6,6
2002	505	54,6	27 562	6,7
2003	455	62,9	28 629	7,0
2004	456	64,7	29 523	7,1

¹ Til og med 31. desember 1999 ble sykepengetilfeller og sykepengedager for statsansatte med sentralt oppgjør ikke registrert i statistikken.

² I løpet av 2002 ble registreringspraksis lagt om. Endringen fører til reduksjon i antall avsluttede tilfeller og til en økning i gjennomsnittlig varighet per tilfelle.

³ Beregnet som produktet av sykepengetilfeller og sykepengedager per tilfelle.

⁴ Antall sykemeldte dager som andel av normalårsverk for sysselsatte multiplisert med antall dager i et årsverk.

Kilde: Trygdestatistisk Årbok 2005.

gjør kom først med i statistikken i 2000. Tall for avsluttede sykepengetilfeller viser brudd i 1997, og det antas at tallene for tidligere år er noe for lave. I løpet av 2002 ble registreringspraksis lagt om, og endringen førte til reduksjon i antall avsluttede tilfeller og til en økning i gjennomsnittlig varighet per tilfelle.

Fra og med 2001 fikk vi ny statistikk, kalt Sentral fraværstatistikk. I denne statistikken måles sykefraværet som antall dagsverk knyttet til sykefravær, se tabell 2. Ett sykefraværsdagsverk tilsvarer én sykefraværssdag for en person i full stilling som er helt sykmeldt.² Denne statistikken dekker alle næringer og sektorer, og erstatter de delvis summariske statistikkene som tidligere omfattet statlig og deler av privat sektor.

Statistikken baserer seg på et register over alle sykemeldinger utfylt av leger (legemeldt fravær i Sykmeldingsregisteret) og en utvalgsundersøkelse som omfatter 10 000 bedrifter med opplysninger om egenmeldt fravær. Det legemeldte fraværet omfatter fravær kompensert av folketrygden.

Bare personer som er ansatt i inntektsgivende arbeid er omfattet av statistikken, og sykefravær blant selvstendig næringsdrivende og vernepliktige er dermed ikke med. Fravær grunnet barns sykdom eller omsorgs- og fødselspermisjoner omfattes ikke av statistikken, mens personer på aktiv sykmelding er inkludert.

Av tabell 1 ser vi at antall avsluttede sykepengetilfeller er mer enn doblet fra 1993 til 2004, med en særlig høy vekst i første halvdel av perioden. Antall sykepengedager per tilfelle har også økt fra 1993 til 2004, men veksten i sykepengedager per tilfelle er noe mer moderat enn veksten i antall sykepengetilfeller. Veksten i begge disse variablene har ført til en betydelig

Tabell 2. Sykefraværdsdagsverk for arbeidstakere i prosent av avtalte dagsverk

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
I alt	7,4	7,8	8,2	7,1	6,7	6,9
Menn	6,1	6,4	6,8	5,8	5,4	5,6
Kvinner	9,1	9,5	10,0	8,7	8,3	8,6
Egenmeldt	0,8	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
Legemeldt	6,6	6,9	7,3	6,2	5,7	6,0

¹ Til og med 31. desember 1999 ble sykepengetilfeller og sykepengedager for statsansatte med sentralt oppgjør ikke registrert i statistikken.

² I løpet av 2002 ble registreringspraksis lagt om. Endringen fører til reduksjon i antall avsluttede tilfeller og til en økning i gjennomsnittlig varighet per tilfelle.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

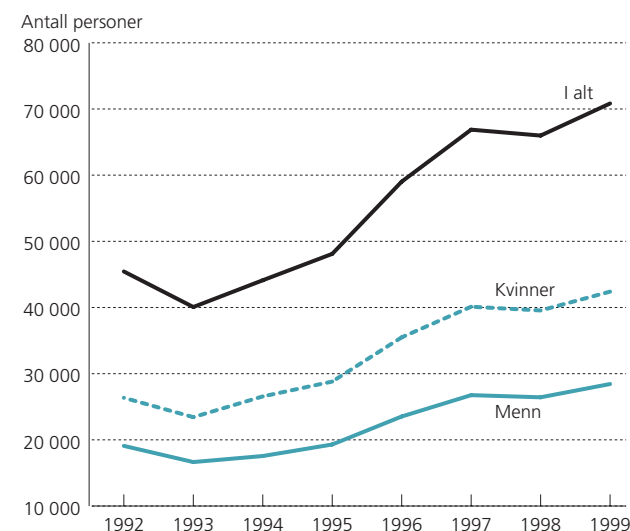
vekst i antall sykepengedager (tilfeller ganger dager per tilfelle) gjennom hele perioden. Økningen i antall avsluttede tilfeller har imidlertid hatt større betydning for den samlede veksten enn endringer i antall syke-dager per tilfelle.

Siste kolonne i tabellen viser utviklingen i antall sykemeldingsdager som andel av antall arbeidsdager, målt i prosent. Med unntak av nedgangen fra 1993 til 1994 har det vært en økning hvert år gjennom hele perioden 1993-2004. Utviklingen man så på 90-tallet, som analyseres i mer detalj senere, har altså i følge denne statistikken fortsatt fram til i dag.

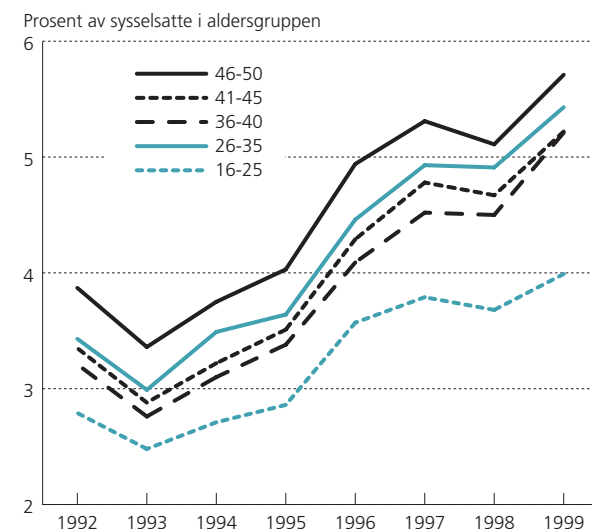
Av tabell 2 ser vi at kvinner har høyere sykefravær enn menn. For begge kjønnene gjelder det at antall sykefraværdsdagsverk i prosent av avtalte dagsverk har gått noe ned fra 2001 til 2006. Tabellen viser også nedgang fra 2001 til 2004, om enn relativt svak, og dette er et noe annet bilde enn det vi fikk av siste kolonne i tabell 1 hvor det var en svak økning i samme periode. Som forklart ovenfor er det forskjeller i disse to statistikkene når det gjelder definisjoner og type sykefravær som omfattes.

Tabell 2 viser også at mens det egenmeldte fravær har vært tilnærmet konstant, har det legemeldte fravær gått ned med 0,6 prosentpoeng fra 2001 til 2006. Siden det lange legemeldte fraværet veier tynne enn det korte egenmeldte fraværet, er det utviklingen i det legemeldte fraværet som dominerer utviklingen i antall sykefraværdsdagsverk. I det følgende vil vi derfor se på utviklingen i antall langtidssykemeldte.

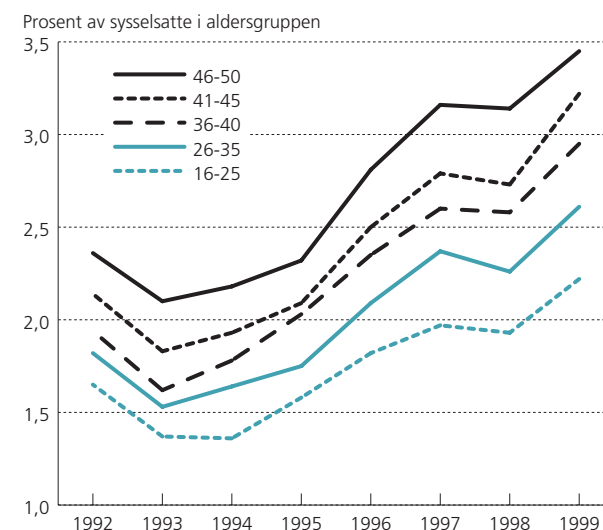
Et tredje mål på bruken av langtidssykemeldinger er å se på utviklingen i antall langtidssykemeldte på et bestemt tidspunkt i løpet av året. Dette gir et øyeblikksbilde av hvor mange som er sykemeldt til enhver tid. Figur 1 viser utviklingen i antall langtidssykemeldte lønntakere ved utgangen av året, for perioden 1992 til 1999, det vil si den perioden som er dekket av analysen i Andreassen og Kornstad (2006). Dataene er hentet fra forløpsdatabasen FD-Trygd, som blant annet har opplysninger om bruk av sykepenger utover arbeidsgiverperioden fra Rikstrygdeverket. Utvalget i analysen er begrenset til å omfatte alle heltids- og deltidssysselsatte kvinner og menn i alderen 16-64 år.

Figur 1. Langtidssykemeldte per 31/12

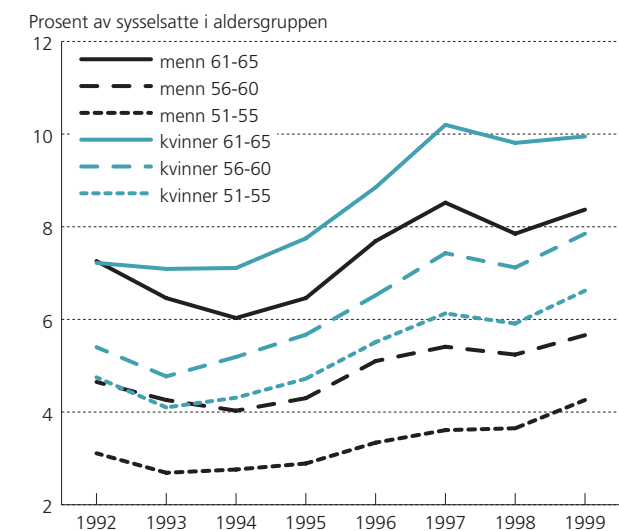
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 2. Langtidssykemeldte kvinner

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 3. Langtidssykemeldte menn

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 4. Langtidssykemeldte eldre sysselsatte

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Siden hele befolkningen er dekket av databasen kan man se bort fra utvalgsusikkerhet som kjennetegner resultatene fra mindre utvalsundersøkelser.

For å identifisere hvorvidt en person er langtidssykemeldt har vi gjort bruk av kapitlet om sykepenger i FD-Trygd. Disse opplysningene stammer fra Rikstrygdeverkets (nå NAV) sykepengeregister, og inneholder blant annet opplysninger om tidspunkt (dag, mnd., år) for når en person eventuelt kommer inn under og går ut av sykepengeordningen. Alle personer som er registrert å være inne i denne ordningen ved årsskiftet, er definert som langtidssykemeldt.

Det følger av figuren at det har vært en økning i antall langtidssykemeldte ved utgangen av året på 30 prosent fra 1992 til 1996, og en økning på 47 prosent fra 1992 til 1998. Noe av den sterke veksten kan skyldes at befolkningen eldes, og i figurene 2-4 ser vi om denne utviklingen også gjelder når vi kontrollerer for befolkningens alderssammensetning. For å korrigere for dette beregnes utviklingen for antall langtidssykemeldte etter alder i prosent av antall sysselsatte i aldersgruppen, se figur 2 til 4.

Langtidssykemelding har økt i alle aldersgrupper blant både menn og kvinner. Andelen av de sysselsatte som er langtidssykemeldt øker med alder med ett unntak. Kvinner i aldersgruppen 26-35 år har en høyere tilbøyelighet til sykemelding enn kvinner både i aldersgruppen 36-40 år og 41-45 år. Dette skyldes antakeligvis at det er i denne aldersgruppen man finner flest svangerskap, se Hauge og Opdalshei (2000) for en studie av sammenhengen mellom svangerskap og sykefravær.

Konklusjonen vi kan trekke fra figurene 2 til 4 er at selv etter at det er kontrollert for alder og kjønn var det en klar økning i tilbøyeligheten til å bli langtidssykemeldt.

Tabell 3. Vekstrater fra 1993 til 1998 for langtidssykefravær, befolkning, sysselsettingsandeler og sykefraværsandeler etter alder og kjønn. Prosent¹

Menn	16-25	26-35	36-40	41-45	46-50
Vekst i langtidssykefravær	40,8	51,9	53,3	45,9	44,4
Vekst i befolkning	-11,1	4,0	2,3	2,0	1,3
Vekst i sysselsettingsandel	18,4	10,0	6,0	5,2	3,6
Vekst i sykefraværsandel	33,8	38,6	45,6	39,1	39,7
Approximasjonsfeil	-0,2	-0,7	-0,5	-0,3	-0,2
Kvinner	16-25	26-35	36-40	41-45	46-50
Vekst i langtidssykefravær	28,5	57,1	52,0	54,7	45,3
Vekst i befolkning	-10,4	5,2	1,5	4,8	0,7
Vekst i sysselsettingsandel	-0,3	3,9	3,0	3,0	3,5
Vekst i sykefraværsandel	38,9	48,6	47,8	47,4	41,2
Approximasjonsfeil	0,3	-0,6	-0,3	-0,5	-0,2

¹ Vekstratene er beregnet som endringen fra 1993 til 1998 delt på gjennomsnittsverdien i perioden

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

sykemeldt både blant menn og kvinner fra 1992 til 1999. Analysen så langt viser også at det er betydelige forskjeller i sykefraværet mellom kvinner og menn og for ulike aldersgrupper.

Nærmere om utviklingen i sykefraværet

For å se litt nærmere på utviklingen i langtidssykefraværet tar vi utgangspunkt i følgende dekomponering:

$$\begin{aligned}
 \text{Sykemeldte} &= \text{befolkning} \times (\text{sysselsatte/befolkning}) \\
 &\quad \times (\text{sykemeldte/sysselsatte}) \\
 &= \text{befolkning} \times \text{sysselsettingsandel} \\
 &\quad \times \text{sykefraværsandel},
 \end{aligned}$$

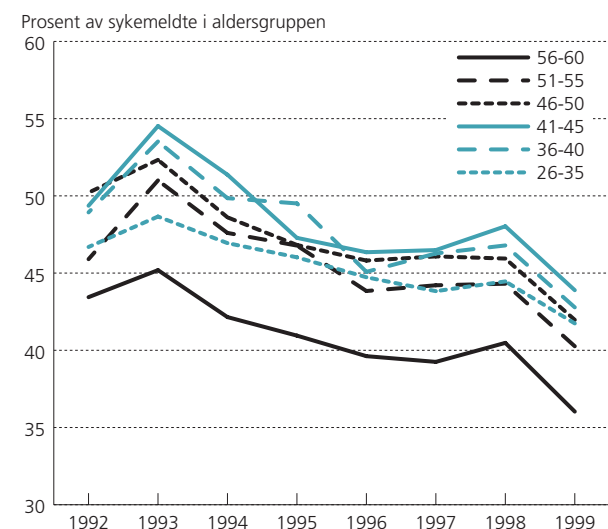
hvor sykemeldte, befolkning og sysselsatte betegner antall personer i ulike grupper (alder og kjønn). Antall sysselsatte delt på befolkningen er betegnet som sysselsettingsandelen og antall langtidssykemeldte delt på antall sysselsatte er betegnet sykefraværsandelen. Vekstraten i antall langtidssykemeldte kan da approksimeres med

$$\begin{aligned}
 \Delta \text{sykemeldte/sykemeldte} &\approx \Delta \text{befolkning/befolkning} \\
 &\quad + \Delta \text{sysselsettingsandel/sysselsettingsandel} \\
 &\quad + \Delta \text{sykefraværsandel/sykefraværsandel}
 \end{aligned}$$

hvor Δ sykemeldte, Δ befolkning og Δ sysselsatte betegner endringen over tid i antall personer i disse kategoriene. Likningen ovenfor gjør det mulig for oss å dekomponere vekstraten i antall sykemeldte i tre komponenter knyttet til vekstratene i befolkningen, sysselsettingsandelen og sykefraværsandelen.

Tabell 3 viser hvordan dekomponeringen slår ut for henholdsvis kvinner og menn i ulike aldersgrupper for perioden fra 1993 til 1998. Disse årene er valgt fordi vi er noe usikre på datakvaliteten i 1992 og i 1999. Vi ser av tabellen at approksimasjonen er ganske god for

Figur 5 Langtidssykemeldte menn med god prognose

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

de fleste aldersgruppene. Vekstraten i langtidssykefraværet for aldersgruppene mellom 26 til 50 år varierer mellom 44 og 57 prosent. De aller høyeste vekstratene finner vi i aldersgruppen 51-55 år, med 69 prosent for menn og 71 prosent for kvinner. Det er forholdsvis store forskjeller i vekstratene til langtidssykefraværet for kvinner og menn i aldersgruppene 16-25 år, 56-60 år og 61-65 år. Selve nivået på veksten er relativt lav i den eldste aldersgruppen.

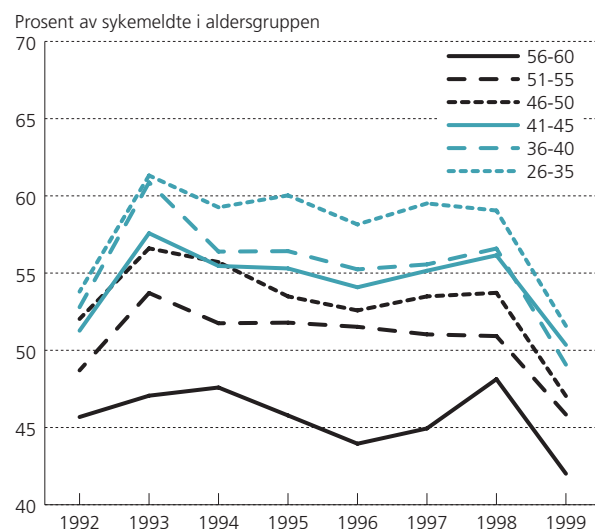
Dekomponeringen viser at for alle aldersgruppene mellom 25 og 60 år bidrar vekst i befolkningen og i sysselsettingsandelen til vekst i langtidssykefraværet. Spesielt har en sterk befolkningsvekst i aldersgruppen 51-55 år gitt et stort bidrag til økningen i langtidssykefraværet i denne aldersgruppen. I den eldste aldersgruppen, og for kvinner i aldersgruppen 16-25 år, gir endringer i befolkning og sysselsetting et negativt bidrag til langtidssykefraværet.

Vekstraten til sykefraværsandelen har klart størst betydning av de tre dekomponeringsfaktorene for alle aldersgrupper, utenom menn i aldersgruppen 51-55 år hvor befolkningsveksten bidrar noe mer. Veksten i sykefraværsandelen har vært høyest blant kvinner i aldersgruppene fra 26 til 45 år. Også blant menn er det høyest vekst i sykefraværsandelen i de yngste aldersgruppene. Den aller største vekst finner vi for både kvinner og menn i aldersgruppen 36-40 år. I alle aldersgrupper er veksten i sykefraværsandelen sterkest blant kvinner.

Sykdomsprognose

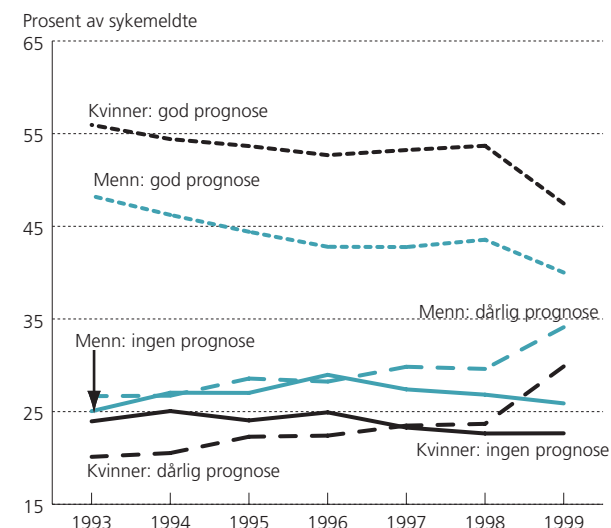
Som vi har sett økte tilbøyeligheten til å bli langtidssykemeldt fra 1992 til 1999. Legenes vurdering av utsiktene til å bli friskmeldt gir viktig informasjon om pasientenes helsetilstand, og det er derfor av interesse å se om det har skjedd noen endringer i fordelingen av ulike sykdomsdiagnoser i løpet av 1990-tallet.

Figur 6. Sykemeldte kvinner med god prognose

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 7. Langtidssykemeldte etter prognose

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

På basis av opplysningene om sykdomsprognose har vi laget en ny prognosevariabel definert slik at *god prognose* er prognosen: «Medisinsk behandling alene antas å gjøre pasienten fullt arbeidsfør». Alle andre prognoser kaller vi en *dårlig prognose*. Gruppen *ingen prognose* omfatter de som ikke har fått noen prognose i det hele tatt.

Figur 5 viser at det har vært en nedgang i andelen av de sykemeldte menn som fikk prognosen: «Medisinsk behandling alene antas å gjøre pasienten fullt arbeidsfør» på 1990-tallet. Blant kvinner er det også en svak tendens til nedgang, se figur 6. Nedgangen i andelen med god prognose blir bekreftet i figur 7, som også viser at det var en økning i andelen med dårlig prognose. Økningen i antall langtidssykemeldte har altså ikke resultert i at relativt flere av de sykemeldte er friskere. En forklaring kan være at legenes praksis har

Tabell 4. Andelen sysselsatte menn ansatt i forskjellige næringer etter aldersgruppe. Gjennomsnitt 1993-1998. Prosent

	Aldersgruppe							
	16-25	26-35	36-40	41-45	46-50	51-55	56-60	61-65
Uobservert	11,3	6,1	5,4	4,9	4,3	3,6	3,4	3,8
Primærnæringer	3,6	1,4	1,0	0,9	0,7	0,8	1,1	2,0
Bergverksdrift og olje	0,5	1,5	2,7	2,9	2,6	2,2	1,6	1,1
Industri	23,4	23,0	21,8	21,6	22,1	23,3	25,0	23,5
Kraft- og vannforsyning	0,5	1,3	1,8	1,9	2,0	2,0	2,3	2,6
Bygge- og anleggsvirksomhet	11,0	10,7	9,4	9,0	8,7	8,2	8,1	7,7
Varehandel, hotell	20,9	16,5	14,4	13,1	13,0	12,4	11,6	12,9
Transport	7,7	9,9	10,9	10,4	10,3	10,7	10,7	9,0
Finansiell tjenesteyting	5,8	9,7	10,0	9,6	9,0	8,2	7,3	7,7
Offentlig forvaltning	15,4	19,8	22,7	25,8	27,5	28,6	29,0	29,7

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 5. Andelen sysselsatte kvinner ansatt i forskjellige næringer etter aldersgruppe. Gjennomsnitt 1993-1998. Prosent

	Aldersgruppe							
	16-25	26-35	36-40	41-45	46-50	51-55	56-60	61-65
Uobservert	11,8	5,9	4,6	3,8	3,3	2,9	2,9	2,8
Primærnæringer	1,3	0,7	0,5	0,4	0,4	0,6	0,9	1,9
Bergverksdrift og olje	0,3	0,9	0,9	0,6	0,5	0,5	0,4	0,2
Industri	8,3	8,9	8,2	8,1	8,3	8,5	8,3	7,5
Kraft- og vannforsyning	0,2	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5	0,6	0,5
Bygge- og anleggsvirksomhet	0,9	1,3	1,3	1,4	1,4	1,3	1,3	1,4
Varehandel, hotell	29,5	17,4	13,9	14,0	15,2	16,0	16,1	16,5
Transport	4,3	5,7	5,1	4,5	4,5	4,4	4,1	3,5
Finansiell tjenesteyting	6,4	9,9	8,4	7,4	7,3	7,0	6,3	5,6
Offentlig forvaltning	36,9	49,0	56,8	59,4	58,6	58,2	59,1	60,0

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

endret seg. Det tyder likevel på at økningen i langtids-sykemelding ikke skyldes at relativt flere friske indivi-der søker sykemelding enn før.

Næringsspesifikke forskjeller i bruken av sykemeldinger

Syssettingsmønsteret til menn og kvinner er ganske forskjellig, mens det er mindre forskjeller mellom aldersgrupper. Ut fra tabellene 4 og 5 ser man at for både kvinner og menn er det de tre næringene indus-tri, varehandel og offentlig forvaltning som sysselset-ter en størst andel. Likevel er betydningen av offentlig forvaltning mye større for kvinner enn menn. Blant kvinner over 25 år utgjør offentlig forvaltning fra 49 til 60 prosent av sysselsettingen avhengig av alder. Blant menn er det ingen næring som har en høyere sysselset-tingsandel enn 30 prosent uansett aldersgruppe.

Den nest største sektoren når det gjelder kvinners yrkesdeltakelse, er varehandel og hotell og restaurant-virksomhet, men denne sektoren sysselsetter bare kvartparten så mange kvinner som offentlig forvalt-ning. En tredje relativt stor sektor når det gjelder kvinnelig sysselsetting er finansiell tjenesteyting.

Blant de eldre aldersgruppene er en større andel an-satt i offentlig sektor enn i de yngre aldersgruppene. Innenfor finans og varehandel blant menn er det mot-satt, med en høyere sysselsettingsandel blant de yngre aldersgruppene. Ut fra det vi tidligere har sett, vil dette isolert sett føre til at sykefraværet blir høyere i

offentlig sektor og lavere i næringer med relativt flere yngre sysselsatte.

Fordelingen på næringer har holdt seg forholdsvis stabil over 1990-tallet, spesielt blant kvinner. Den største nedgangen fra 1993 til 1998 i prosentpoeng fant sted i offentlig sektor både blant kvinner og menn. Utenom offentlig sektor var det ingen nedgang som var større enn 3 prosentpoeng for noen kombina-sjon av alder og næring. Tabell 6 angir endringene i sysselsettingsandelene for offentlig sektor. Nedgangen har stor sett vært større blant menn enn blant kvinner, utenom aldersgruppen 36-40 år. Ser vi bort fra uob-serverte, så finner vi at den største oppgangen både for kvinner og menn var i finansnæringen i alders-gruppen 16-25 år. For kvinner var økningen fra 1993 til 1998 på 1,6 prosentpoeng og for menn 2,8 prosent-poeng.

Andelen av de ansatte som er sykemeldt, varierer mye mellom næringer. For å se nærmere på dette konsen-trerer vi oss om aldersgruppene 36-40 år, 46-50 år og 56-60 år. Tabellene 7 og 8 viser andelen langtidssyke-meldte målt i prosent av antall sysselsatte innen næ-ringen og aldersgruppen. Av tabell 7 framgår det at, med unntak av for aldersgruppen 46-50 år og nærin-gen bergverksdrift og utvinning av energiråstoffer, har det vært en betydelig økning i andelen langtidssyke-meldte kvinner fra 1992 til 1999 innen alle næringer og for alle de tre årsgruppene. Økningen har vært spesielt stor innen transportsektoren, som etter å ha

Tabell 6. Endring fra 1993 til 1998 i andelen sysselsatte ansatt i offentlig sektor etter aldersgruppe. Prosentpoeng.

	Aldersgruppe							
	16-25	26-35	36-40	41-45	46-50	51-55	56-60	61-65
Menn	-4,9	-3,5	-5,4	-4,7	-2,4	-2,2	-1,0	-3,0
Kvinner	-6,4	-3,7	-6,9	-0,7	1,5	-0,3	-0,3	-1,3

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 7. Fordelingen av langtidssykemeldte etter næring og år ved utgangen av året. Kvinner. I prosent av antall ansatte kvinner i respektive aldersgruppe i næringen

Næring	36-40			46-50			56-60		
	1992	1996	1999	1992	1996	1999	1992	1996	1999
Primærnæringer	3,4	3,5	7,7	5,0	7,4	6,7	2,6	4,1	6,2
Bergverksdrift og olje	2,6	3,0	2,9	3,1	5,0	2,0	5,3	4,6	5,7
Industri	4,1	4,7	6,1	4,8	5,9	6,5	7,4	7,3	8,5
Kraft- og vannforsyn	2,4	3,3	3,6	3,0	4,1	5,7	6,9	6,6	7,5
Bygge- og anleggsvirksomhet	2,3	3,0	3,8	2,9	3,8	4,0	5,1	4,8	6,0
Varehandel, hotell	3,3	4,3	5,0	3,9	4,8	5,7	5,6	7,0	7,3
Transport	1,8	2,6	5,4	1,9	2,7	6,3	2,0	3,5	7,4
Finansiell tjenesteyting	2,5	3,1	3,9	2,8	3,7	4,5	4,4	5,4	6,2
Offentlig forvaltning	3,3	4,3	5,5	4,0	5,2	5,8	5,4	6,7	8,2
Uobservert	3,4	3,7	5,0	5,8	5,0	5,3	7,2	6,7	7,6
Gjennomsnitt	2,9	3,5	4,9	3,5	4,7	5,3	5,0	5,6	7,0

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 8. Fordelingen av langtidssykemeldte etter næring og år ved utgangen av året. Menn. I prosent av antall ansatte menn i respektive aldersgruppe i næringen

Næring	36-40			46-50			56-60		
	1992	1996	1999	1992	1996	1999	1992	1996	1999
Primærnæringer	2,6	3,2	2,4	4,4	4,6	3,2	5,3	6,5	7,6
Bergverksdrift og olje	1,2	1,0	1,4	1,6	2,5	2,4	4,9	6,1	4,6
Industri	2,4	3,1	3,6	2,9	3,4	4,3	6,1	6,3	6,8
Kraft- og vannforsyn	1,6	2,0	1,6	2,2	2,3	2,6	3,8	5,0	5,7
Bygge- og anleggsvirksomhet	3,2	3,2	4,1	3,8	3,6	4,9	6,6	6,4	6,6
Varehandel, hotell	1,9	2,3	2,7	2,5	2,7	3,1	5,3	5,3	5,7
Transport	1,6	2,2	3,9	2,3	3,1	4,8	3,5	4,7	7,1
Finansiell tjenesteyting	0,9	1,2	1,5	1,4	2,0	2,0	4,3	3,5	5,0
Offentlig forvaltning	1,5	1,9	2,2	1,6	2,1	2,4	2,9	4,0	4,1
Uobservert	4,4	4,8	3,1	5,1	6,3	4,0	8,4	8,0	5,4
Gjennomsnitt	1,9	2,2	2,6	2,5	2,9	3,3	4,7	5,3	5,9

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 9. Endring fra 1993 til 1998 i fordelingen av landtidssykemeldte som andel av de sysselsatte for utvalgte næringer etter alder og kjønn. Endring i prosentpoeng

	Aldersgruppe							
	16-25	26-35	36-40	41-45	46-50	51-55	56-60	61-65
Kvinner								
Industri	2,1	2,3	1,7	1,4	1,6	2,5	2,6	2,3
Varehandel, hotell	1,2	1,6	1,4	1,8	1,3	1,6	2,0	2,1
Offentlig forvaltning	1,3	2,0	1,7	1,8	1,8	1,7	2,2	2,7
Menn								
Industri	1,1	1,2	1,2	1,0	1,3	1,0	0,9	1,1
Varehandel, hotell	0,1	0,6	0,5	0,6	1,1	1,2	0,5	0,6
Offentlig forvaltning	0,7	0,5	0,7	0,7	0,8	0,7	0,8	1,2

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

ligget under gjennomsnittet over næringer i 1992, ligger over gjennomsnittet i 1999.

Offentlig forvaltning, som er den desidert største kvinnearbeidsplassen, har en sykemeldingsandel over gjennomsnittet for alle år og aldersgrupper, og også her har det vært en betydelig økning i andelen langtidssykemeldte fra 1992 til 1999. De to andre store

arbeidsplassene for kvinner, finansiell tjenesteyting og varehandel og hotell- og restaurantvirksomhet, ligger henholdsvis under og over gjennomsnittet for alle næringene når det gjelder forekomsten av langtidssykemeldte. Industrien, som det kan virke som har arbeidsforhold som trekker i retning av stor uføretrygding, har også en sykemeldingsfrekvens som ligger betydelig over gjennomsnittet over næringene.

Når det gjelder menn, viser tabell 8 omtrent samme bilde som tabellen for kvinner. Det har vært en betydelig økning i sykemeldingsfrekvensen fra 1992 til 1999 for de aller fleste næringer og aldersgrupper. Også for menn har transportsektoren hatt en særlig stor økning. I motsetning til for kvinner, har derimot menn i offentlig forvaltning en sykemeldingsfrekvens som ligger under gjennomsnittet for alle næringene. Kanskje kan dette forklares med at det er en seleksjon av kvinner som er mye sykemeldt inn i offentlig forvaltning, mens dette ikke er tilfelle for menn. En annen mulighet er at kvinner i offentlig sektor tar arbeid som er mer helsebelastende enn menn. Mange kvinner arbeider for eksempel innen helse- og sosialsektoren, som har høyt sykefravær.

Økningen i andelen som er på langtidssykemelding i de tre største næringene, har økt mer blant kvinner

enn blant menn. Tabell 9 viser at dette gjelder for alle aldersgrupper. Videre ser vi at økningen har vært spesielt stor blant yngre og eldre kvinner i industrien og eldre kvinner i offentlig sektor. Også for menn (tabell 8) er det stort sett i industrien at økningen i langtidssykemelding har vært størst.

Nedgang i bruken av subjektivt bestemte sykdomsdiagnoser

Fordelingen over sykdomsdiagnoser kan være en hjelp til forståelse av helsetilstanden i befolkningen, og til å forstå den registrerte økningen i antall langtidssykemeldte på 1990-tallet. Tabell 10 og 11 viser fordelingen over diagnosegrupper etter alder og år for henholdsvis kvinner og menn. Sykdomsdiagnose er klassifisert på basis av International Classification of Primary Care (ICPC-1). Standarden muliggjør detaljerte opplysninger om hvilke organer/systemer i kroppen

Tabell 10. Fordelingen av langtidssykemeldte etter diagnose og år ved utgangen av året. Kvinner. I prosent av antall langtidssykemeldte i aldergruppen

Diagnose	36-40			46-50			56-60		
	1993	1996	1999	1993	1996	1999	1993	1996	1999
Subj. hjerte-karsystemet	0,3	0,1	0,3	0,9	0,3	0,5	1,8	1,8	0,6
Subj. muskel-skjelett	17,1	9,0	9,5	21,2	10,3	10,8	18,7	18,7	10,4
Andre subj. best. lidelser	15,1	13,1	18,3	12,5	9,2	13,1	10,2	10,2	11,0
Obj. hjerte-karsystemet	1,2	1,6	1,4	2,6	3,3	3,4	5,5	5,5	7,1
Obj. muskel-skjelett	37,3	42,0	37,1	37,2	43,9	41,5	40,2	40,2	41,7
Andre obj. best. lidelser	29,0	34,0	33,3	25,7	33,0	30,6	23,5	23,5	29,2
Prossesser	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Subj. best. lidelser	32,5	22,3	28,0	34,6	19,8	24,4	30,8	30,8	22,0
Obj. best. lidelser	67,5	77,5	71,8	65,5	80,2	75,6	69,2	69,2	78,0
Hjerte-karsystemet	1,5	1,7	1,7	3,4	3,7	3,9	7,3	7,3	7,7
Muskel-skjelett	54,4	51,0	46,5	58,4	54,2	52,4	59,0	59,0	52,1
Antall diagnoser i alt	2 353	4 200	5 230	2 764	5 037	5 422	1 804	3 295	4 356
Uobservert	425	25	20	464	30	24	304	18	12

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 11. Fordelingen av langtidssykemeldte etter diagnose og år ved utgangen av året. Menn. I prosent av antall langtidssykemeldte i aldergruppen

Diagnose	36-40			46-50			56-60		
	1993	1996	1999	1993	1996	1999	1993	1996	1999
Subj. hjerte-karsystemet	0,3	0,5	0,4	1,9	0,7	1,1	5,5	0,8	0,9
Subj. muskel-skjelett	20,2	8,8	11,2	17,9	6,7	8,1	15,6	7,5	7,5
Andre subj. best. lidelser	11,7	8,7	11,4	12,1	9,6	11,5	9,6	7,5	8,6
Obj. hjerte-karsystemet	3,5	3,0	2,9	9,6	11,6	9,3	14,6	19,9	19,3
Obj. muskel-skjelett	41,9	50,8	48,1	35,7	43,6	41,7	30,9	36,7	35
Andre obj. best. lidelser	22,4	28,3	25,9	22,9	27,8	28,3	23,8	27,6	28,7
Prossesser	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Subj. best. lidelser	32,2	17,9	23,0	31,9	17,0	20,8	30,7	15,9	17,0
Obj. best. lidelser	67,8	82,1	77,0	68,1	83,0	79,3	69,3	84,1	83,0
Hjerte-karsystemet	3,8	3,4	3,3	11,5	12,3	10,4	20,1	20,7	20,2
Muskel-skjelett	62,1	59,6	59,3	53,6	50,3	49,8	46,5	44,2	42,5
Antall diagnoser i alt	1 493	2 759	3 367	1 801	3 146	3 503	2 493	2 930	3 516
Uobservert	312	7	13	408	13	16	340	8	14

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

sykdommen kan relateres til. Vi har aggregert de enkelte diagnosene opp til et høyere nivå. I tillegg skiller standarden mellom hvorvidt sykdomsdiagnosen kan stilles ut fra klinisk vurdering eller om diagnosen er basert på pasientens symptomer og plager. Regelverket er slik at legen skal primært forsøke å stille diagnose basert på klinisk vurdering. I tabellene har vi omtalt diagnoser basert på kliniske funn som objektivt bestemte diagnoser, mens diagnoser basert på symptomer og plager er omtalt som subjektivt bestemte diagnoser. Foruten subjektivt og objektivt bestemte diagnoser skilles det også mellom prosesser. Eksempler på prosesser er diagnostiske/forebyggende tiltak, medikasjon/behandling og terapeutiske tiltak, administrativt og henvisning. Som vi vil se er denne gruppen diagnoser nesten ikke i bruk.

Av tabellene framgår det at de mest vanlige sykdomsdiagnosene slik vi har gruppert dem, er muskel-skjelettlidelser basert på objektive kriterier i særdeleshet og gruppen andre objektivt bestemte lidelser. Dette gjelder både for kvinner og menn. For eldre menn er også lidelser i hjerte-karsystemet basert på objektivt bestemte kriterier en hyppig forekommende sykdomsdiagnose.

Den relative hyppigheten av objektivt bestemte muskel-skjelettlidelser har vært omtrent uendret fra 1993 til 1999 for kvinner i alderen 36-40 år og 56-60 år. For kvinner i alderen 46-50 år har det vært en økning på vel 10 prosent eller omkring fire prosentpoeng i bruken av denne diagnosen. For menn, derimot, har det vært en klar økning i hyppigheten av denne diagnosen fra 1993 til 1999 for alle de tre aldersgruppene i tabellen, en økning på omkring 6 prosentpoeng for de to yngste aldersgruppene og omkring 4 prosentpoeng for den eldste aldersgruppen. Mens hyppigheten av denne diagnosen øker noe med alder for kvinner, finner vi derimot mer overraskende at eldre menn i relativt mindre grad har denne diagnosen enn yngre menn. Muligens kan dette skyldes en seleksjonseffekt ved at mange eldre menn med denne lidelsen har gått ut av arbeidsmarkedet.

Når det gjelder utviklingen i forekomsten av andre objektivt bestemte lidelser, har det både for kvinner og menn, og uavhengig av alder, vært en betydelig økning i bruken av denne diagnosen fra 1993 til 1999. Økningen varierer fra 3,5 til 5,4 prosentpoeng for menn, og fra 4,3 til 5,7 prosentpoeng for kvinner. Omkring hver fjerde kvinne og mann som har en sykdomsdiagnose, har denne diagnosen.

Med bakgrunn i at det har vært en betydelig økning i antall langtidssykemeldte gjennom 1990-tallet og det faktum at mange trekk ved samfunnsutviklingen burde tilsi at befolkningens helse er bedre enn noen gang, kunne en kanskje ha tenkt seg at sykdomsdiagnoser basert på subjektive kriterier ville spille en økende rolle. Tabellene gir imidlertid ikke støtte for

en slik hypotese. Snarere tvert imot finner vi at for kvinnenes del har det vært en nedgang i den relative hyppigheten av slike diagnoser fra 1993 til 1999, særlig for de to eldste aldersgruppene. For menn har det også vært en reduksjon i andelen subjektive diagnoser fra 1993 til 1999. Subjektive diagnoser anvendes relativt sett noe mer blant yngre menn enn eldre, noe som har vært tilfelle i alle årene som inngår i tabellen. For kvinner er bildet mer sammensatt når vi sammenligner år for år, men i 1999 var det relativt flere yngre enn eldre kvinner som fikk en subjektiv diagnose.

Avslutning

Internasjonalt sett spenner sykefraværsforskningen over en rekke temaer som sammenhengen mellom sykkelighet og sykefravær, konjunkturer og sykefravær, sykelønnsordninger og sykefravær, og arbeidsmiljø og sykefravær. De seinere årene har det også vært økt fokus på betydningen av livsstil for sykefraværet. Forskningen viser at det både i Norge og internasjonalt sett er betydelige forskjeller i sykefraværet mellom kjønnene. Naturlig nok er det også slik at jo eldre befolkningen er, jo større blir sykefraværet. I denne artikkelen har vi forsøkt å ta hensyn til dette ved å gjennomføre separate analyser for kvinner og menn, og for ulike aldersgrupper.

Analysen viser at det er veksten i sykefraværsandelene som bidrar mest til den kraftige veksten i sykefraværet vi hadde på 1990-tallet. Vi finner også at kvinner har en betydelig større vekst i langtidsfraværet enn menn.

I artikkelen har vi ved en enkel tabellanalyse diskutert utviklingen i langtidssykemelding over tid. Vi finner at både endringer i befolkning og i sysselsettingen forklarer en del av denne økningen. Videre finner vi at det er klare forskjeller i fordelingen av langtidssykemelding etter alder, kjønn og næring. Likevel ender vi opp med at en stor del av økningen i langtidssykefraværet forblir uforklart uansett hvordan vi grupperer dataene. I tillegg ser vi at relativt færre av de langtidssykemeldte får en god prognose og at innslaget av subjektive diagnoser er fallende. I denne enkle gjennomgang av data har det ikke vært mulig å forklare denne utviklingen. En mulighet er at man i større grad bør fokusere på endringer i arbeidsmetoder og krav på arbeidsplassen. Sykefravær og uføretrygding er ikke absolutte helseindikatorer. I stedet er de et uttrykk for om man har en helse som gjør det mulig å tilfredsstille kravene man møter på jobben. Har kravene økt og blir flere presset ut av jobben gjennom sykemelding? For eksempel finner Røed og Fevang (2005) at omstillinger i privat og offentlig sektor kan være en forklaring på økt sykefravær, og Kolstad (2005) finner at nedbemanning gir økt sykefravær. En annen mulighet er å se nærmere på om holdningene til sykefravær er blitt endret, eller om det er blitt lettere for individene å bli sykemeldt. Det kan også tenkes at årsaker utenfor arbeidslivet har betydning for sykefraværet, jfr. Olsen (2007).

Referanser

- Andreassen, L. og T. Kornstad (2006): Hvorfor går flere fra sykemelding til uførhet? *Tidsskrift for Velferdsforskning*, **9**, 3, 126-147.
- Askildsen, J. E., E. Bratberg og Ø. A. Nilsen (2004): Svingninger i sykefraværet: Er arbeidsledigheten avgjørende? *Søkelys på arbeidsmarkedet*, **21**, 3-12.
- Bjørnstad, R. (2006): Er det økte sykefraværet tegn på et mer inkluderende eller ekskluderende arbeidsliv?. *Økonomiske analyser* 6/2006, Statistisk sentralbyrå, 48-55.
- Dyrstad JM, N.Lysø: Økonomiske faktorer bak sykefraværet. *Norsk Økonomisk Tidsskrift* 112: 1998.
- Hansen, H. T. (1999): *Kunnskapsstatus for den nordiske trygdeforskningen på 1990-tallet*. Rapport 99:12, Bergen, Stiftelsen for næringsforskning.
- Hauge, L. og O. A. Opdalshei (2000): Svangerskap og sykefravær. *Søkelys på arbeidsmarkedet*, **17**, 89-93.
- Kolstad, A. (2005): *Nedbemannings og sykefravær*. RTV-rapport 6/2005, Utredningsavdelingen, Rikstrygdeverket.
- Nordberg, M. og K. Røed (2003): Absentism, Health Insurance, and Business Cycles. Working Paper 2003:17, HERO, Universitetet i Oslo.
- NOU (2000): *Sykefravær og uførepensjonering. Et inkluderende arbeidsliv*. Sosial- og helsedepartementet, NOU 2000:27.
- Olsen, K. M. (2007): Sykefravær – hvor mye skyldes jobben?. *Sykelys på arbeidslivet*, **1**, 53-62.
- Ose, S. O., H. Jensberg, M. Sandsund og J. M. Dyrstad (2006): *Sykefravær. Kunnskapsstatus og problemstillinger*. Rapport A325, SINTEF.
- Røed, K. og E. Fevang: Organisational Change, Absentism and Welfare Dependency. Working Paper 2005:9, HERO, Universitetet i Oslo.

Noter

- 1 En arbeidstaker kan ha flere avsluttede sykepengetilfeller i løpet av ett år.
- 2 Sykefraværsværk kan mer teknisk defineres som antall sykefraværsværk multiplisert med stillingsandel multiplisert med uføregrad. Stillingsandel kan ha verdi mellom 0 og 1, mens uføregrad kan ha verdier mellom 0,2 og 1.

Forskningspublikasjoner

Nye utgivelser

Rapporter

Ådne Cappelen, Erik Fjærli, Frank Foyn, Torbjørn Hægeland, Jarle Møen, Arvid Raknerud og Marina Rybalka: **SkatteFUNN-evalueringen – Årsrapport 2006**. Rapporten 2007/17. Sidetall 42. ISBN 978-82-537-7186-1 (Trykt versjon). ISBN 978-82-537-7187-8 (Elektronisk versjon)

SkatteFUNN er en del av det norske skattesystemet og har som formål å stimulere næringslivets forsknings- og utviklingsarbeid. Ordningen ble innført i 2002. SSB skal på oppdrag for Norges forskningsråd evaluere SkatteFUNN-ordningen. Som en del av evalueringsoppdraget skal det hvert år lages en årsrapport som beskriver hva som er gjort i evalueringsprosjektet som startet i april 2004. Denne rapporten beskriver aktiviteten i prosjektet i 2006 og gir noen resultater fra evalueringsarbeidet.

I 2006 kom det vel 2600 søknader om støtte til SkatteFUNN-ordningen hvorav 1800 fikk godkjent søknaden. De siste tre årene har det vært nedgang i antall søknader og godkjente prosjekter. Godkjenningssprosenten har variert noe, særlig de første årene, men kan se ut til å stabilisere seg rundt 70 prosent. De budsjetterte FoU-utgiftene knyttet til de godkjente prosjektene har tidligere vært ganske stabile i overkant av 9 milliarder kroner, men sank til 8,6 milliarder kroner i 2006. Det samlede skattefradraget i ordningen var om lag 1,1 milliarder kroner i 2005 og vel 0,8 milliarder kroner av dette ble utbetalt i støtte fordi foretakene ikke var i skatteposisjon.

En analyse av resultatet av SkatteFUNN viser at effektene på produktiviteten i foretakene er om lag de samme for SkatteFUNN-prosjekter som for FoU-prosjekter i sin alminnelighet. Selv om foretakene mottar subsidier gjennom SkatteFUNN, og således kunne tenkes å ha lavere krav til avkastning av slike prosjekter sammenliknet med andre FoU-prosjekter, synes dette ikke å være tilfellet i synlig grad. Avkastningen av selve SkatteFUNN-subsidien er moderat, positiv. Resultatene må imidlertid tolkes med varsomhet da ordningen har virket i få år og det tar ofte lang tid før effekter av satsing på FoU gir seg særlig utslag i foretakenes resultater økonomisk sett.

En sammenlikning av SkatteFUNN med tilsvarende ordninger internasjonalt, viser at skattebaserte ordninger for å stimulere næringslivets FoU-innsats har blitt mer vanlige i OECD-land de senere årene. Norges introduksjon av SkatteFUNN i 2002 er i så måte tidstypisk. Ordningene varierer imidlertid ganske mye mellom land. En av grunnene til det kan være at landenes skattesystemer er ganske ulike, slik at bruk av skattebaserte ordninger tilpasses ulike skattesystem i landene. SkatteFUNN-ordningen må isolert sett kunne sies å være ganske sjenerøs i et internasjonalt perspektiv i den forstand at den omfatter relativt mange foretak og har samlet sett en ganske høy relativ skattekostnad sammenliknet med i andre land. I andre land finnes det imidlertid gjerne flere skattebaserte ordninger hvorav noen er generelle mens andre er mer spesielt innrettet på spesielle foretak enten etter størrelse eller næring.

Discussion Papers

Jon H. Fiva: **Does Welfare Policy Affect Residential Choices? Evidence from a Natural Experiment**. DP no. 503, 2007. Sidetall 28.

This paper studies how changes in welfare benefit levels affect welfare recipients' residential choices. Although several empirical studies have stressed that welfare policy may affect residential choices of welfare recipients, few studies have simultaneously taken into account that residential choices of welfare recipients also affect welfare policy. The main contribution of this paper is to address this policy endogeneity by utilizing a policy reform as a natural experiment. The results show that welfare policy exerts a nontrivial effect on residential choices of welfare recipients. Moreover, I show that ignoring the policy endogeneity may give rise to a downward bias in the estimated migration responses.

Geir H. Bjørtnæs: **The Welfare Cost of Market Power: Accounting for Intermediate Good Firms**. DP no. 502, 2007. Sidetall 25.

The market power of firms in intermediate good markets is found to generate a substantial welfare cost. Markup pricing of intermediate good firms contributes to increase the wedge

between the marginal product of labor and the wage rate received by workers, as intermediate good firms add additional markups to the unit cost of a consumer good. This creates an additional wedge in the labor market, and is costly due to the existing substantial tax wedge in the labor market. The welfare cost of distortions in the supply of labor created by market power of firms is found to be more than 40 times larger than the welfare cost of distortions in the allocation of consumer goods created by differences in market power of firms. This welfare cost is substantial compared to previous estimates.

Roger Bjørnstad and Eilev S. Jansen: **The NOK/euro exchange rate after inflation targeting: The interest rate rules**. DP no. 501, 2007. Sidetall 23.

Norway adopted a flexible inflation target in March 2001 following a long period with exchange rate targeting in various forms. The regime shift reverses the causal ordering between changes in the nominal exchange rate and changes in the interest rate. When the central bank targets the exchange rate, interest rates are rarely changed independently of foreign interest rates and only to counteract large movements in the exchange rate after interventions have failed to stabilise the exchange rate. With inflation targeting the interest rate is used to stabilise the domestic economy and has a strong impact on the exchange rate. The long run (steady state) relationship between the interest rate and the exchange rate is on the other hand not altered by the change in monetary policy regime. This means that the fundamental equilibrating mechanism - that is the PPP condition augmented with a risk premium - remains the same across regimes.

Notater

Anne Vedø: **Estimering for undersyssetting i AKU basert på modellbasert imputering**. Notater 2007/27. Sidetall 26.

Innholdsfortegnelse for Økonomiske analyser (ØA) de siste 12 måneder

Innholdsfortegnelse for tidligere utgivelser av Økonomiske analyser kan fås ved henvendelse til Aud Walseth, Statistisk sentralbyrå, telefon: 21 09 47 57, telefax: 21 09 00 40, E-post: Aud.Walseth@ssb.no

Økonomiske analyser

ØA 3/2006:

Konjunkturtendensene, 3-25.

John K. Dagsvik, Tom Kornstad og Terje Skjerpen: En empirisk analyse av fenomenet med motløse arbeidere, 26-31.

Grete Dahl, Anette Aalstad Enes, Jon Epland, Tor Jørgensen og Cassie Trewin: Langtidsmottakere av sosialhjelp, 32-42.

Ann Christin Bøeng og Dag Spilde: Energiindikatorer 1990-2004. Gir økt verdiskapning mer effektiv energi? 43-50.

ØA 4/2006:

Konjunkturtendensene, 3-24

Ingvild Johansen, Joaquin Rodriguez og Lasse Sandberg: Underliggende inflasjon. Mange forslag – men ingen fasit. 25-30.

Helge Næsheim: Forholdet mellom Aetats og SSBs tall for arbeidsledige. 31-33.

Torstein Bye og Annegrete Bruvoll: Tilsligssvikt – konsekvenser for produksjon og priser. 34-39.

Torstein Bye og Erling Holmøy: Hva hvis industrien ikke får billig kraft? 40-47.

Erling Røed Larsen og Dag Einar Sommervoll: På god fot? Hvordan relasjonen mellom utleier og leietaker påvirker husleien. 48-55.

Björg Langset: Arbeidskraftsbehov i pleie- og omsorgssektoren mot år 2050. 56-61.

Gisle Haakonsen og Audun Rosland: Klimagassregnskapet – et regnskap med holdbarhetsdato. 62-65.

ØA 5/2006:

Lavslippsutvalget: Et klimavennlig Norge, 3.

Jørgen Randers og Knut H. Alfsen: Hvordan kan Norge bli et klimavennlig samfunn? 4-16.

Turid Åvitsland: Reduksjon av klimagassutslipp i Norge - beregninger for Lavutslippsutvalget, 17-24.

Annegrete Bruvoll: Framtidige CO₂-utslipp: Stor vekst i utslipp fra forbruk, 25-30.

Erik Fjærli: Risiko i boligmarkedet, 31-38.

Trond Pedersen: I hvor stor grad fanger arbeidskontorene opp funksjonshemmede som ønsker arbeid?, 39-44.

ØA 6/2006:

Konjunkturtendensene, 3-2.4

Ann Lisbet Brathaug, Erling Joar Fløttum, Tore Halvorsen, Knut Sørensen og Steinar Tødsen: Revidert nasjonalregnskap 1970-2005: Nyføring av banktjenester hever nivået på BNP, 25-37.

Tor Skoglund: Nye beregninger av selselsetting og lønn i nasjonalregnskapet, 38-41.

Roger Bjørnstad og Eilev S. Jansen: Valutakursutviklingen etter 31. mars 2001: Renta bestemmer det meste, 42-47.

Roger Bjørnstad: Er det økte sykefraværet tegn på mer inkluderende eller ekskluderende arbeidsliv? 48-55.

ØA 1/2007:

Økonomisk utsyn over året 2006 3-128.

ØA 2/2007:

Solveig Glomsrød, Iulie Aslaksen og Bjart Holtsmark: Økonomi, miljø og levekår i Arktis, 3-10.

Øivind Vormeland Salte: Innovasjon i norsk næringsliv, 11-21.

Dag Rønningen: Teknologiske og organisatoriske endringer og eldre arbeidstakers tilknytning til arbeidsmarkedet, 22-28.

Torgeir Ericson: Kan toveiskommunikasjoner gi et mer velfungerende kraftmarked? 29-34.

Economic Survey

From 2004 will Economic Survey no longer be available in its current form. Economic trends for the Norwegian economy will continue to be published electronically, but will no longer have a printed counterpart.

http://www.ssb.no/kt_en/

Konjunkturindikatorer for Norge

Tabell	Side	Figur	Side
Konjunkturbarometeret			
1.1. Konjunkturbarometer, industri og bergverk. Sesongjustert og glattet	2*	1.1. Konjunkturbarometer i industri og bergverk. Produksjon og sysselsetting, faktisk utvikling	3*
		1.2. Konjunkturbarometer i industri og bergverk. Generell bedømmelse av utsiktene, neste kvartal	3*
		1.3. Konjunkturbarometer. Kapasitetsutnyttingsgraden ved nåværende produksjonsnivå	3*
		1.4. Konjunkturbarometer. Faktorer som begrenser produksjonen i industrien	3*
Ordre			
2.1. Ordretilgang. Sesongjusterte og glattede verdiindekser.	2*	2.1. Ordre. Ordretilgang og ordreserver i industri ialt	3*
2.2. Ordreserver. Sesongjusterte og glattede verdiindekser.	2*	2.2. Ordre. Ordretilgang og ordreserver i bygg og anlegg i alt . . .	3*
Arbeidskraft			
3.1. Arbeidsmarked. 1 000 personer og prosent. Sesongjustert . . .	4*	3.1. Arbeidsstyrke, sysselsatte og ukeverk fra AKU.	5*
		3.2. Arbeidsledige og beholdning av ledige stillinger	5*
Produksjon			
4.1. Produksjon. Sesongjusterte volumindekser. 1995=100	4*	4.1. Produksjon. Olje og naturgass	5*
4.2. Produksjon og omsetning. Indekser. Nivå og prosentvis endring fra samme periode året før	6*	4.2. Produksjon. Industri og kraftforsyning	5*
		4.3. Produksjon. Innsatsvarer og energivarer.	5*
		4.4. Produksjon. Investerings- og konsumvarer.	5*
		4.5. Produksjonsindeks for bygg og anlegg	7*
		4.6. Hotellovernattinger	7*
Investeringer			
5.1. Antatte og utførte investeringer ifølge SSBs investeringsstatistikk. Mrd. kroner.	6*	5.1. Antatte og utførte investeringer i industri	7*
5.2. Investeringer. Mrd. kroner. Næringslivets samlede årsanslag for investeringsåret gitt på ulike tidspunkter	6*	5.2. Årsanslag for investeringer i industri og bergverk gitt på ulike tidspunkter	7*
5.3. Igangsetting av nye bygg og bygg under arbeid	8*	5.3. Årsanslag for investeringer i oljevirksomheten gitt på ulike tidspunkter	7*
		5.4. Årsanslag for investeringer i kraftforsyning gitt på ulike tidspunkter	7*
		5.5. Bygg satt i gang. Boliger.	9*
		5.6. Bygg satt i gang. Driftsbygg	9*
		5.7. Bygg under arbeid	9*
Forbruk			
6.1. Forbruksindikatorer.	8*	6.1. Detaljomsetning	9*
		6.2. Varekonsumindeks.	9*
		6.3. Førstegangsregistrerte nye personbiler	9*
Priser			
7.1. Pris- og kostnadsindekser. Nivå og prosentvis endring fra samme periode året før	10*	7.1. Pris- og kostnadsindekser. Nivå og endring	11*
7.2. Produktpriser. Nivå og prosentvis endring fra samme periode året før.	10*	7.2. Produktpriser. Nivå og endring.	11*
7.3. Prisindekser. Nivå og prosentvis endring fra samme periode året før	12*	7.3. Boligpriser.	11*
7.4. Månedsførtjeneste og avtalt lønn. Indeks.	12*	7.4. Spotpris elektrisk kraft	11*
		7.5. Spotpris råolje, Brent Blend	11*
		7.6. Spotpris aluminium og eksportprisindeks for treforedlingsprodukter	11*
Finansmarked			
8.1. Utvalgte norske rentesatser. Prosent.	12*	8.1. 3 måneders eurorente	15*
8.2. Eurorenter og effektiv rente på statsobligasjoner. Prosent. . .	13*	8.2. Utlånsrente og innskuddsrente	15*
8.3. Valutakurser, Norges Banks penge- og kredittindikatorer og aksjekursindeks for Oslo Børs	13*	8.3. Valutakursindekser.	15*
		8.4. Norges Banks penge- og kredittindikator	15*
Utenrikshandel			
9.1. Eksport og import av varer. Mill. kroner. Sesongjustert	14*	9.1. Utenrikshandel	15*
9.2. Utenriksregnskap. Mill. kroner	14*	9.2. Driftsbalansen.	15*

1.1. Konjunkturbarometer, industri og bergverk. Sesongjustert og glattet

	Faktisk utvikling fra foregående kvartal og forventet utvikling i kommende kvartal. Diffusjonsindeks ¹				Kapasitets- utnyttning Prosent	Generell be- dømmelse av utsiktene i komende kvartal	Faktorer som begrenser produksjonen. Prosent av foretakene			
	Produksjon		Sysselsetting				Etterspørsel	Kapasitet	Arbeidskraft	Råstoff
	Faktisk	Forventet	Faktisk	Forventet						
2004										
1. kvartal	54,0	58,0	46,1	47,0	78	57,1	72	6	3	3
2. kvartal	56,6	59,5	47,9	48,0	79	58,0	70	7	3	3
3. kvartal	58,5	58,5	49,4	47,6	80	58,4	68	7	4	4
4. kvartal	59,1	58,3	49,9	47,4	80	59,0	67	8	4	4
2005										
1. kvartal	58,0	59,2	49,9	48,8	81	58,5	66	8	4	4
2. kvartal	58,0	59,8	50,6	51,1	82	58,5	65	9	5	4
3. kvartal	59,1	61,2	52,2	53,3	82	59,8	63	10	6	4
4. kvartal	60,8	61,9	55,1	54,5	82	60,4	60	10	8	4
2006										
1. kvartal	60,6	60,8	57,2	54,8	83	59,8	55	10	11	5
2. kvartal	59,7	60,5	57,4	54,8	83	59,8	50	11	13	6
3. kvartal	60,0	61,8	57,0	55,2	84	60,1	47	12	15	7
4. kvartal	61,0	61,8	57,1	55,0	84	59,7	44	14	16	8
2007										
1. kvartal	61,6	61,2	57,7	54,4	85	59,6	42	14	17	9

¹ Beregnet som summen av andelen av foretakene som har svart STØRRE og halvparten av andelen av foretakene som har svart UENDRET.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

2.1. Ordretilgang. Sesongjusterte og glattede verdiindekser

	Ordrebasert industri. 1995=100					Bygg og anlegg. 2000=100			
	I alt	Metaller og metallvarer	Maskiner og utstyr	Transport- midler	Kjemiske råvarer	I alt ¹	Anlegg ¹	Bolig- bygg	Andre bygg
2004	147,1	152,9	181,7	166,6	179,9	148,3	214,3	146,6	120,5
2005	175,6	173,6	234,9	217,3	173,6	178,6	251,0	176,4	140,3
2006	230,6	212,8	375,3	350,1	220,9	197,3	272,6	184,8	169,1
2005									
2. kvartal	168,7	171,2	214,0	198,0	174,3	176,7	244,6	172,4	134,9
3. kvartal	179,2	174,9	245,5	223,1	168,5	185,7	264,0	181,3	145,2
4. kvartal	192,8	180,6	285,2	260,8	170,1	189,4	273,3	188,2	152,6
2006									
1. kvartal	208,4	190,1	326,7	304,4	183,8	189,0	264,8	190,1	156,2
2. kvartal	224,3	203,7	364,2	342,3	206,7	189,3	256,0	186,6	160,8
3. kvartal	238,8	220,3	394,5	368,9	234,2	197,6	271,8	180,9	170,6
4. kvartal	250,8	237,2	415,8	384,6	259,0	213,3	297,7	181,8	189,0
2007									
1. kvartal	259,5	251,3	427,0	391,0	275,0	224,6	310,2	192,7	207,4

¹ Mesta er tatt med i beregningsgrunnlaget til ordrestatistikken fra og med 2003.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

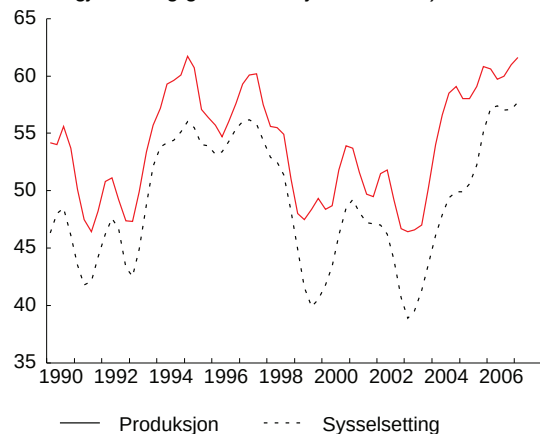
2.2. Ordresreserve. Sesongjusterte og glattede verdiindekser

	Ordrebasert industri. 1995=100					Bygg og anlegg. 2000=100			
	I alt	Metaller og metallvarer	Maskiner og utstyr	Transport- midler	Kjemiske råvarer	I alt ¹	Anlegg ¹	Bolig- bygg	Andre bygg
2004	129,1	196,3	104,3	117,5	177,6	167,3	316,0	143,5	115,8
2005	168,1	215,2	141,9	190,5	196,6	201,4	354,7	185,7	139,7
2006	246,6	246,8	285,3	316,0	206,7	249,6	424,3	228,2	183,1
2005									
2. kvartal	159,7	213,4	124,5	178,7	200,5	194,5	344,0	179,4	133,4
3. kvartal	173,1	215,6	149,0	198,3	192,5	207,8	364,0	189,7	144,2
4. kvartal	190,2	220,3	183,2	223,0	187,2	220,5	383,2	202,6	156,4
2006									
1. kvartal	211,1	228,3	223,2	254,8	190,0	231,7	397,1	216,2	167,6
2. kvartal	234,6	239,4	264,6	293,4	199,1	242,6	409,8	227,3	176,7
3. kvartal	259,0	252,8	305,4	335,9	212,3	255,3	432,3	234,4	186,9
4. kvartal	281,7	266,5	347,9	379,7	225,5	268,9	458,1	235,0	201,3
2007									
1. kvartal	300,3	278,6	395,5	421,9	234,8	279,8	470,6	235,2	219,4

¹ Mesta er tatt med i beregningsgrunnlaget til ordrestatistikken fra og med 4. kvartal 2002.

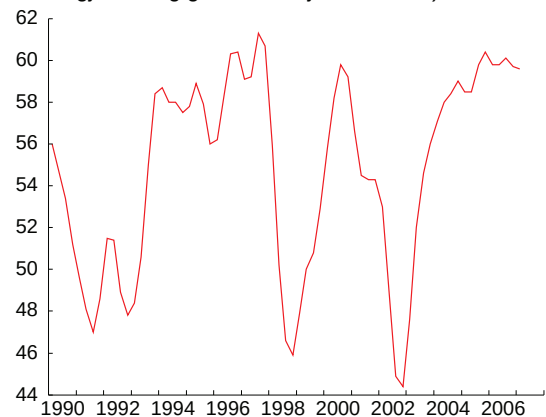
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 1.1 Konjunkturbarometer: Industri og bergverk
Produksjon og sysselsetting, faktisk utvikling, kvartal.
Sesongjustert og glattet diffusjonsindeks 1). Prosent

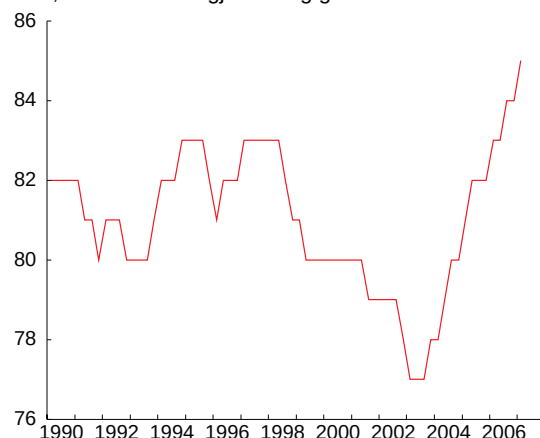
1) Se fotnote 1) til tabell 1.1
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 1.2 Konjunkturbarometer: Industri og bergverk
Generell bedømmelse av utsiktene, neste kvartal.
Sesongjustert og glattet diffusjonsindeks 1). Prosent

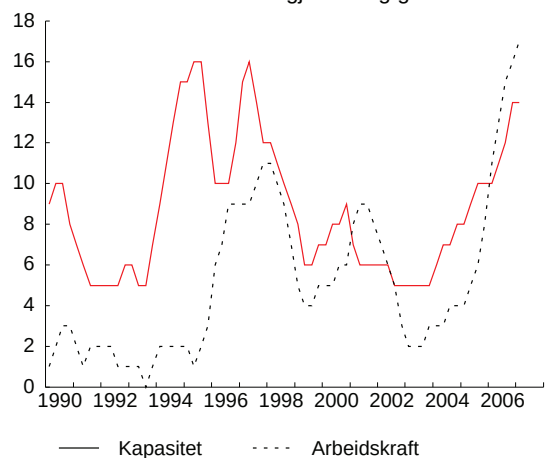
1) Se fotnote 1) til tabell 1.1
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 1.3 Konjunkturbarometer: Industri og bergverk
Kapasitetsutnyttingsgraden ved nåværende produksjonsnivå, kvartal. Sesongjustert og glattet. Prosent

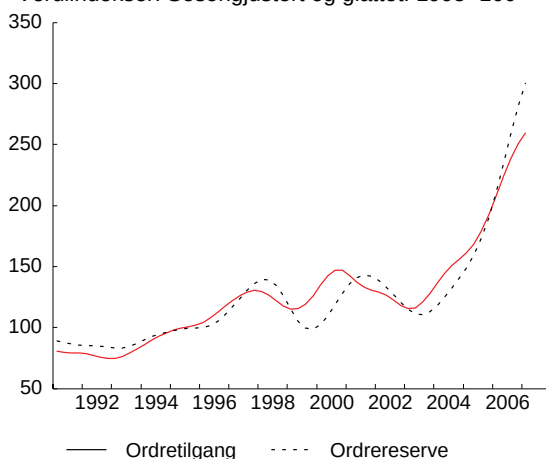
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 1.4 Konjunkturbarometer: Industri og bergverk
Faktorer som begrenser produksjonen, kvartal.
Andel av foretakene. Sesongjustert og glattet. Prosent

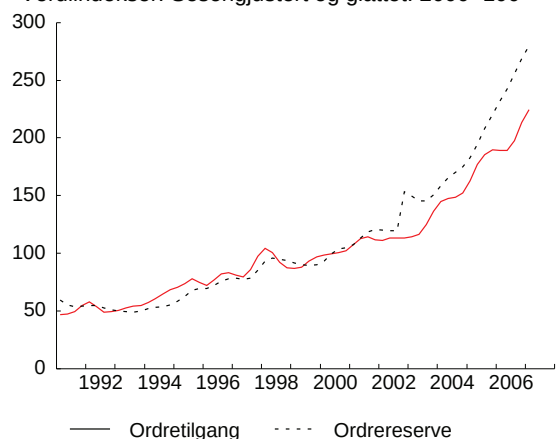
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 2.1 Ordre (kvartal). Ordrebasert industri ialt
Ordretilgang og ordreserve.
Verdiindekser. Sesongjustert og glattet. 1995=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 2.2 Ordre (kvartal). Bygg og anlegg ialt
Ordretilgang og ordreserve.
Verdiindekser. Sesongjustert og glattet. 2000=100

1) Se fotnote 1) til tabell 2.1 og 2.2
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

3.1. Arbeidsmarked. 1000 personer og prosent. Sesongjustert

	Arbeidskraftundersøkelsen ¹					Arbeidsdirektoratet				Sykefravær- statistikk
	Sysselsatte	Ukeverk	Arbeids- styrken	Arbeids- ledige ²	Arbeids- ledighet. Prosent av arbeids- styrken	Registrerte ledige	Registrerte ledige og personer på tiltak	Tilgang på ledige stillinger	Beholdning av ledige stillinger	Sykefravær- prosent ³
2002	2 286	1 774	2 378	92	3,9	75,2	84,5	24,9	12,2	7,8
2003	2 269	1 765	2 375	107	4,5	92,6	107,0	16,6	11,1	8,2
2004	2 276	1 761	2 382	106	4,5	91,6	108,5	16,9	10,7	7,1
2005	2 289	1 800	2 400	111	4,6	83,5	96,6	19,8	13,3	6,7
2006	2 362	1 825	2 446	84	3,4	62,7	72,8	27,6	18,9	6,9
2005										
November	2 304	1 840	2 414	109	4,5	77,6	88,0	23,7	15,4	6,7
Desember	2 315	1 840	2 420	105	4,3	76,0	86,1	24,9	16,1	6,7
2006										
Januar	2 325	1 835	2 425	100	4,1	70,1	80,8	26,0	16,9	7,4
Februar	2 329	1 810	2 424	96	3,9	69,3	80,2	25,9	17,5	7,4
Mars	2 331	1 805	2 428	97	4,0	69,2	79,5	20,1	15,5	7,4
April	2 336	1 807	2 431	94	3,9	67,9	77,0	34,1	17,3	6,6
Mai	2 341	1 828	2 434	93	3,8	65,8	75,6	24,1	18,6	6,6
Juni	2 346	1 810	2 433	87	3,6	64,5	74,1	27,2	18,3	6,6
Juli	2 353	1 815	2 437	84	3,4	62,9	71,9	27,1	19,7	6,8
August	2 361	1 810	2 441	81	3,3	61,0	70,6	27,7	19,1	6,8
September	2 370	1 835	2 448	78	3,2	58,6	68,3	29,6	20,3	6,8
Oktober	2 376	1 840	2 451	75	3,0	55,8	66,4	37,1	22,3	6,8
November	2 385	1 839	2 456	71	2,9	53,9	64,6	26,7	21,9	6,8
Desember	2 392	1 852	2 461	69	2,8	52,1	62,9	31,9	22,4	6,8
2007										
Januar	2 397	1 858	2 465	67	2,7	51,2	61,3	29,5	21,8	..
Februar	2 404	1 867	2 471	67	2,7	50,3	60,3	30,6	21,7	..
Mars	2 404	1 842	2 472	67	2,7	49,3	59,3	28,7	22,6	..
April	..	..	..	..	..	48,2	58,1	35,2	23,6	..

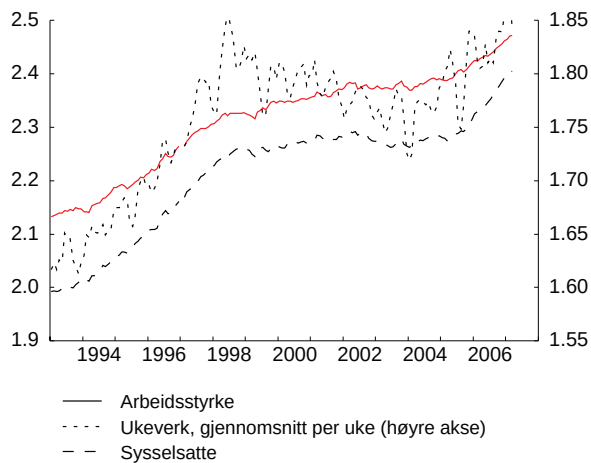
¹ Tre måneders glidende sentrert gjennomsnitt. Tallene for februar, mai, august og november gir gjennomsnittet for henholdsvis 1., 2., 3. og 4. kvartal. ² Det skjedde en større omlegging av AKU fra 2006, med brudd i tidsserien som resultat. ³ Egen- og legemeldte sykefraværsværk som prosent av avtalte dagsverk, kvartalstall.
Kilde: Statistisk sentralbyrå og NAV.

4.1. Produksjon. Sesongjusterte volumindekser. 1995=100

	Etter næring				Etter sluttanvendelse			
	Total indeks ¹	Råolje og naturgass	Industri	Kraft- forsyning	Innsats- varer	Investerings- varer	Konsum- varer	Energi- varer
2002	110,5	118,1	101,1	106,0	98,7	106,9	102,7	110,6
2003	105,9	115,9	96,8	87,4	95,7	99,7	98,8	107,4
2004	107,9	114,1	98,2	87,7	99,1	98,5	99,7	105,9
2005	107,5	110,9	101,2	110,6	101,4	104,8	100,5	105,2
2006	104,8	105,2	105,7	96,7	104,6	115,3	101,1	99,3
2005								
Oktober	106,7	109,8	100,8	110,7	99,3	105,7	100,3	104,0
November	109,0	112,1	103,1	113,5	102,9	108,3	101,0	106,2
Desember	106,8	107,7	103,5	119,3	103,0	110,1	102,4	103,6
2006								
Januar	107,4	108,5	105,2	111,4	106,9	111,5	101,6	103,7
Februar	106,2	107,6	103,9	107,7	104,6	111,1	99,8	101,8
Mars	106,7	108,8	103,9	106,3	102,7	111,7	99,5	103,2
April	104,1	105,7	102,0	102,0	101,9	111,4	95,7	99,8
Mai	104,9	105,7	106,4	88,7	104,4	115,1	101,9	99,3
Juni	104,0	104,7	104,2	96,9	103,2	113,9	100,5	98,7
Juli	104,4	105,0	105,0	97,1	102,1	116,4	101,6	99,2
August	107,1	109,1	105,8	96,7	104,2	116,2	101,3	102,9
September	103,9	104,1	106,1	90,8	105,6	116,9	99,4	97,9
Oktober	101,9	99,6	108,4	85,1	106,1	119,5	104,0	93,3
November	101,4	98,6	107,9	88,8	106,4	119,7	102,6	92,6
Desember	105,8	105,4	109,5	89,0	107,5	120,4	105,3	98,7
2007								
Januar	104,5	104,3	109,0	90,9	108,5	119,8	104,6	98,6
Februar	104,2	102,1	108,8	103,1	108,0	120,7	103,1	98,6
Mars	102,6	100,9	109,8	89,9	109,7	121,0	103,8	95,3

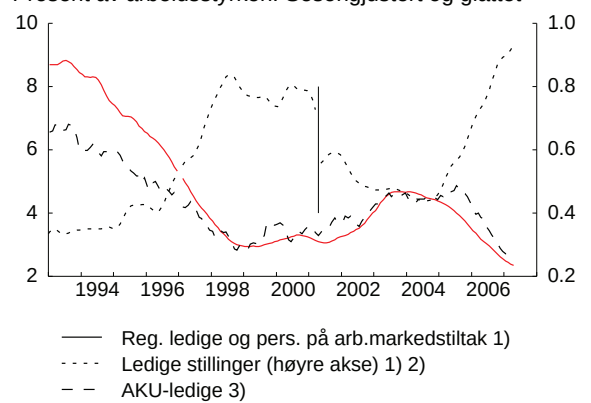
¹ Olje- og gassutvinning, industri, bergverk og kraftforsyning.
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 3.1 Arbeidsstyrke, sysselsatte og ukeverk fra AKU
Millioner. Sesongjusterte og glattede månedstall.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 3.2 Arbeidsledige og beholdning av ledige stillinger, månedstall
Prosent av arbeidsstyrken. Sesongjustert og glattet

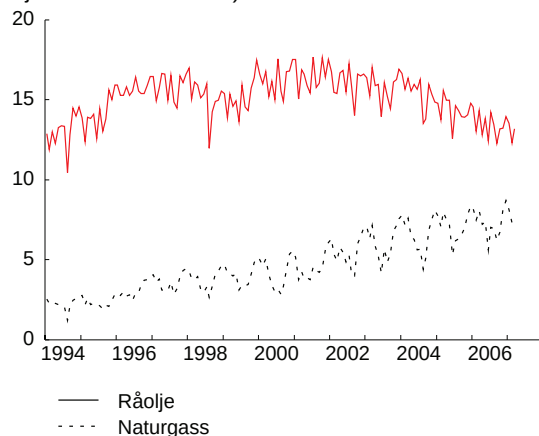
1) Justert bakover for brudd i serien fra januar 99.

2) Brudd i serien fom. mai 2001.

3) Brudd i serien fom. 2006.

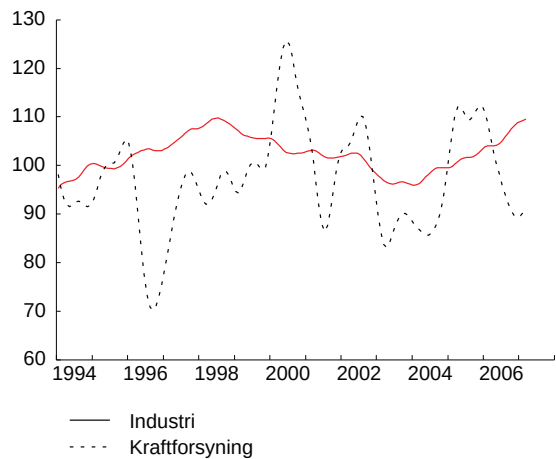
Kilde: NAV og Statistisk sentralbyrå.

Fig. 4.1 Produksjon: Olje og naturgass
Råolje (mill tonn) og naturgass (mrd. Sm3)
Ujusterte månedstall 1).

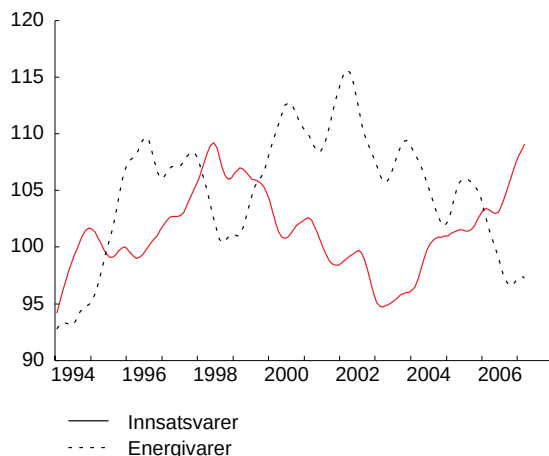
1) Brudd i seriene fra og med 2004.
Kilde: Oljedirektoratet.

Fig. 4.2 Produksjon: Industri og kraftforsyning
Sesongjusterte og glattede volumindekser. 1995=100
Månedstall

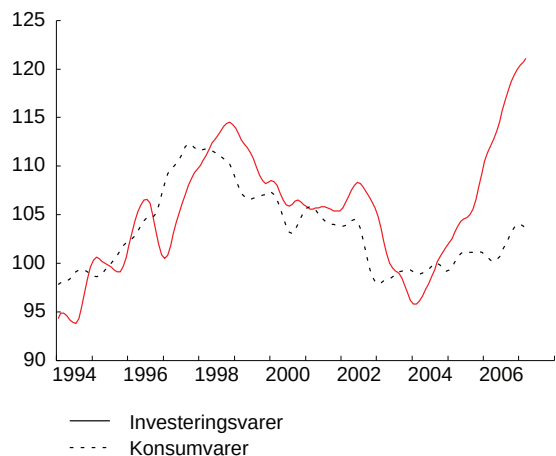
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 4.3 Produksjon: Innsatsvarer og energivarer
Sesongjusterte og glattede volumindekser. 1995=100
Månedstall

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 4.4 Produksjon: Investerings- og konsumvarer
Sesongjusterte og glattede volumindekser. 1995=100
Månedstall

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

4.2. Produksjon og omsetning. Indekser. Nivå og prosentvis endring fra samme periode året før.

	Bygge- og anleggsproduksjon. Volum						Omsetning for forretningsmessig tjenesteyting. Verdi		Hotellomsetning. Verdi	
	I alt		Bygg i alt		Anlegg		Nivå	Endring	Nivå	Endring
	Nivå	Endring	Nivå	Endring	Nivå	Endring				
2004	111,2	7,4	110,1	6,5	116,0	10,1	118,5	7,5	157,5	4,0
2005	120,5	8,4	121,0	9,9	119,4	3,0	134,3	13,4	170,9	8,5
2006	127,8	6,1	128,7	6,3	125,4	5,0	159,0	18,4	187,9	9,9
2004										
2. kvartal	110,7	8,7	108,4	6,8	119,7	15,2	114,0	5,8	154,4	1,5
3. kvartal	105,9	8,7	104,3	8,0	112,5	10,2	108,4	7,9	192,3	6,3
4. kvartal	120,2	10,1	119,4	9,4	124,2	11,8	141,4	10,4	135,7	2,1
2005										
1. kvartal	115,1	6,8	117,4	8,6	107,5	0,1	116,5	5,8	148,6	0,6
2. kvartal	124,2	12,2	124,5	14,9	124,2	3,8	132,3	16,1	175,9	13,9
3. kvartal	114,2	7,8	112,3	7,7	121,8	8,3	125,9	16,1	207,3	7,8
4. kvartal	128,3	6,7	129,7	8,6	124,0	-0,2	162,5	14,9	151,9	12,0
2006										
1. kvartal	129,6	12,6	132,9	13,2	118,7	10,4	143,9	23,5	168,8	13,6
2. kvartal	126,9	2,2	127,9	2,7	124,0	-0,2	151,1	14,2	183,9	4,5
3. kvartal	119,5	4,6	118,0	5,1	124,9	2,5	147,6	17,2	227,0	9,5
4. kvartal	135,2	5,4	135,8	4,7	133,9	8,0	193,4	19,0	171,8	13,1
2007										
1. kvartal	138,4	6,8	139,9	5,3	133,6	12,6	..	..	193,7	14,8

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

5.1. Antatte og utførte investeringer ifølge SSBs investeringsstatistikk.¹ Mrd. kroner

	Industri			Kraftfor- syning	Antatte i alt	Oljevirksomhet (ujustert)					
	Antatte, sesongjust.	Utførte, ujustert	Utførte, sesongjust.			Utførte	Utførte				
							I alt	Leting	Utbygging	Felt i drift	Rørtransport
2004	..	17,4	17,2	8,9	..	71,5	4,0	13,7	31,2	6,1	
2005	..	19,6	19,3	8,3	..	88,5	7,5	19,5	34,4	10,0	
2006	..	22,1	22,2	10,6	..	95,7	11,7	21,3	39,0	5,3	
2005											
1. kvartal	4,9	3,4	4,3	1,3	21,2	18,7	1,5	4,3	7,1	1,9	
2. kvartal	4,9	4,7	4,7	2,3	26,2	22,9	1,9	5,0	8,1	3,1	
3. kvartal	5,3	4,5	4,6	2,3	23,9	21,8	1,9	5,2	7,9	3,0	
4. kvartal	5,8	7,1	5,7	2,4	23,7	25,1	2,3	5,1	11,4	2,0	
2006											
1. kvartal	5,4	4,1	5,2	1,7	23,2	20,0	2,5	3,9	8,6	0,8	
2. kvartal	6,0	5,0	5,1	2,5	27,3	23,4	3,1	5,1	9,3	1,4	
3. kvartal	6,2	5,5	5,7	2,9	28,5	25,8	2,7	6,6	9,9	2,0	
4. kvartal	6,8	7,6	6,3	3,6	30,7	26,6	3,4	5,7	11,3	1,0	
2007											
1. kvartal	7,5	..	..	..	26,4	..	..	..	..	..	

¹ Tallene for antatte og utførte investeringer i et kvartal er hentet fra investeringsundersøkelsen for henholdsvis samme og påfølgende kvartal.

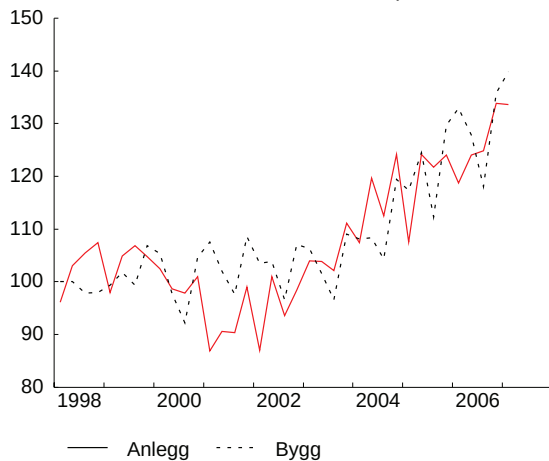
Kilde: Statistisk sentralbyrå

5.2. Investeringer. Mrd. kroner. Næringens samlede årsanslag for investeringsåret (år t) gitt på ulike tidspunkter i året før investeringsåret (t-1) og året etter investeringsåret (t+1)

	Industri og bergverksdrift				Kraftforsyning				Oljevirksomhet			
	2004	2005	2006	2007	2004	2005	2006	2007	2004	2005	2006	2007
Årt-1												
2. kvartal	13,8	11,3	14,4	15,8	6,1	6,0	9,9	9,5	58,1	58,0	65,1	68,3
3. kvartal	13,9	12,7	15,0	16,3	6,5	6,7	8,9	9,2	66,7	78,8	78,2	88,5
4. kvartal	16,5	15,3	18,3	20,6	7,1	7,9	9,9	11,8	63,1	89,5	92,8	100,2
Årt												
1. kvartal	16,9	18,1	18,4	25,1	8,4	9,5	11,8	13,7	63,9	88,5	93,8	104,6
2. kvartal	17,2	19,0	21,1	..	9,1	9,2	11,6	..	71,2	92,0	102,3	..
3. kvartal	18,3	20,1	21,8	..	9,1	9,3	11,6	..	74,0	88,7	99,6	..
4. kvartal	18,1	19,7	22,9	..	8,8	9,0	11,2	..	71,9	87,1	99,9	..
Årt+1												
1. kvartal	18,0	20,4	22,8	..	8,9	8,3	10,6	..	71,5	88,5	95,7	..

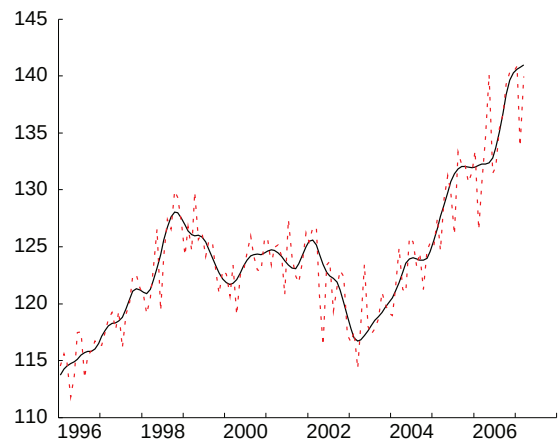
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 4.5 Produksjonsindeks for bygg og anlegg
Kvartalsvis volumindeks. 2000=100. 1)

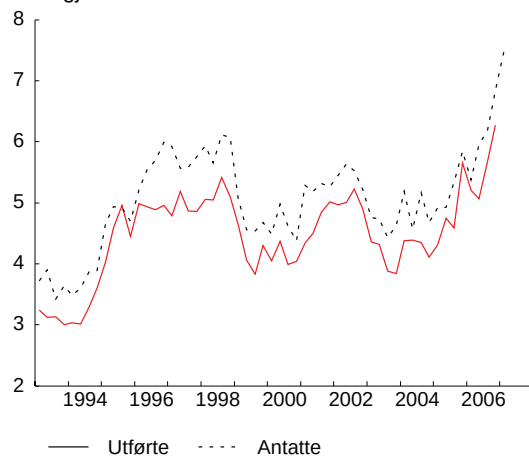
1) Brudd i serien fra 1. kv. 2000.
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 4.6 Hotellovernattinger
Månedsindeks. 1992=100. Sesongjustert og trend

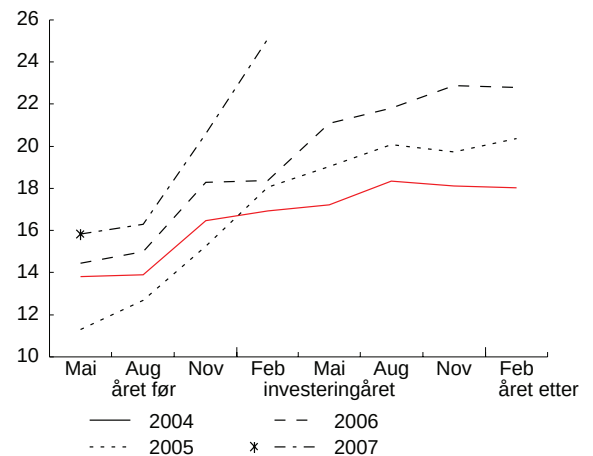
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 5.1 Investeringer: Industri
Antatte og utførte per kvartal. Milliarder kroner.
Sesongjustert

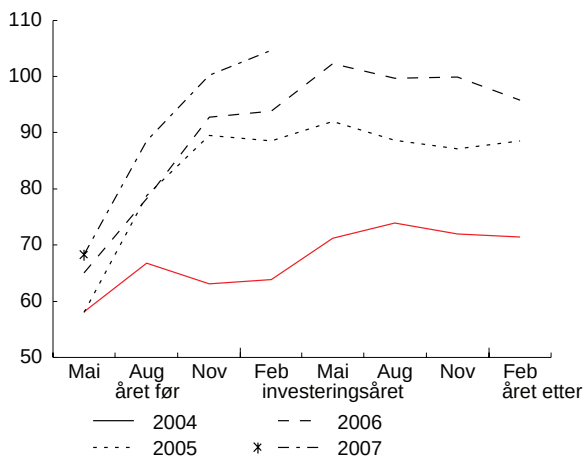
Kilde: Statistisk sentralbyrå

Fig. 5.2 Investeringer: Industri og bergverksdrift
Årsanslag gitt på ulike tidspunkter. 2004-2007
Milliarder kroner

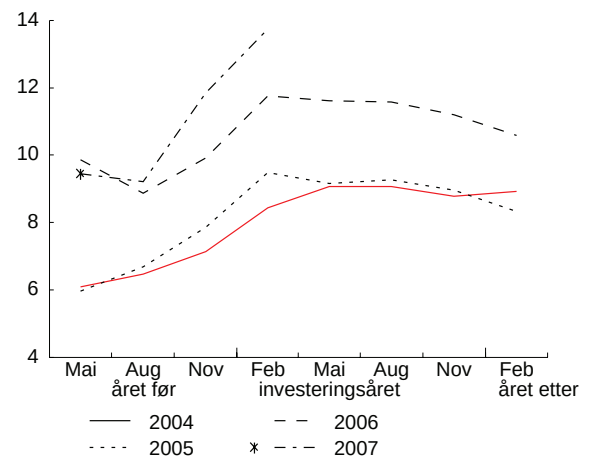
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 5.3 Investeringer: Oljevirkksomhet
Årsanslag gitt på ulike tidspunkter. 2004-2007
Milliarder kroner

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 5.4 Investeringer: Kraftforsyning
Årsanslag gitt på ulike tidspunkter. 2004-2007
Milliarder kroner

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

5.3. Igangsetting av nye bygg og bygg under arbeid

	Bygg satt igang					Bygg under arbeid. Bruksareal. 1000 kvm. Utgangen av perioden	
	Antall boliger		Bolig bruksareal. 1000 kvm.		Andre bygg. Bruksareal. 1000 kvm. Trend ¹	Boliger. Trend	Andre bygg. Trend
	Sesongjustert nivå	Trend. Endring fra forrige periode. Årlig rate. Prosent	Sesongjustert nivå	Trend. Endring fra forrige periode. Årlig rate. Prosent			
2002	22 980	-9,0	3 044	-10,7	3 285	3 805	4 334
2003	23 177	0,9	2 957	-2,9	3 294	3 878	4 284
2004	29 999	29,4	3 543	19,8	3 648	4 344	4 742
2005	31 608	5,4	3 849	8,6	4 046	4 530	4 973
2006	33 314	5,4	4 081	6,0	4 491	4 972	6 043
2005							
Oktober	2 489	11,8	302	6,1	353	4 431	4 950
November	3 120	7,1	357	1,8	356	4 469	4 996
Desember	3 127	2,7	386	-2,0	358	4 512	5 050
2006							
Januar	2 472	-2,2	306	-6,0	360	4 556	5 122
Februar	2 318	-7,6	292	-9,2	360	4 593	5 205
Mars	3 559	-10,6	400	-9,8	361	4 625	5 293
April	2 798	-11,0	329	-7,3	361	4 654	5 389
Mai	2 511	-9,2	308	-2,2	362	4 684	5 496
Juni	2 589	-4,9	305	4,8	363	4 722	5 605
Juli	2 381	1,4	310	12,5	365	4 760	5 703
August	2 512	7,7	299	20,0	367	4 795	5 777
September	2 687	12,7	354	25,9	371	4 825	5 828
Oktober	2 714	14,5	336	27,8	375	4 856	5 880
November	2 611	13,3	341	23,6	380	4 895	5 953
Desember	3 500	10,1	457	21,0	385	4 939	6 040
2007							
Januar	3 038	7,5	367	18,9	390	4 981	6 125
Februar	2 763	6,0	357	14,2	396	5 019	6 200
Mars	2 631	4,3	342	16,1	401	5 053	6 267

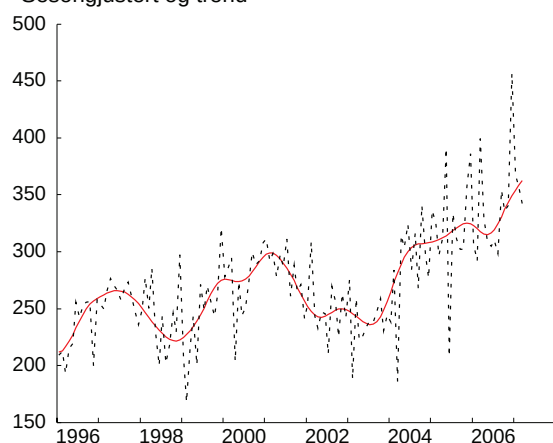
¹ Tallene omfatter ikke bygg til jordbruk, skogbruk og fiske.
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

6.1. Forbruksindikatorer

	Detaljomsetningsvolum		Varekonsumindeks ¹		Førstegangsregistrerte personbiler		Hotellovernattinger, ferie og fritid	
	Sesongjustert indeks	Trend. Prosent endring fra forrige periode. Årlig rate	Sesongjustert indeks	Trend. Prosent endring fra forrige periode. Årlig rate	Sesongjustert nivå. 1000 biler	Trend. Prosent endring fra forrige periode. Årlig rate	Sesongjustert nivå. 1000 overnattinger	Trend. Prosent endring fra forrige periode. Årlig rate
2002	106,1	4,3	126,2	2,9	10,3	2,2	8 622,9	-1,1
2003	110,7	4,5	129,7	2,8	10,1	-1,7	8 399,6	-4,0
2004	114,5	3,8	135,3	4,6	12,1	19,8	9 217,4	7,6
2005	119,3	3,9	138,0	1,6	11,7	-3,5	8 481,1	-5,1
2006	126,6	6,0	143,9	4,2	11,9	1,5	8 639,0	1,3
2005								
November	120,7	1,8	138,1	0,8	11,7	-13,0	667,2	-5,8
Desember	120,7	4,0	140,1	2,4	12,2	-15,9	689,8	5,3
2006								
Januar	124,7	6,3	140,3	4,3	10,7	-10,4	711,5	14,2
Februar	122,3	8,0	140,1	5,7	11,0	-1,3	693,1	19,8
Mars	122,7	8,7	142,0	6,6	12,0	11,7	710,2	21,1
April	122,2	9,1	141,1	6,9	10,9	23,0	755,3	15,6
Mai	127,3	9,9	144,2	6,9	12,5	24,9	732,1	7,1
Juni	126,1	10,0	143,7	6,6	11,9	16,2	719,6	-0,0
Juli	127,3	9,6	144,5	6,1	12,0	6,9	737,4	-5,1
August	127,1	9,1	144,9	5,8	12,6	6,2	726,0	-8,0
September	129,3	8,2	145,4	6,3	12,0	18,8	710,6	-8,4
Oktober	129,5	8,0	145,7	7,2	11,3	35,1	714,7	-4,6
November	130,2	7,8	146,2	8,2	11,0	42,4	721,2	-0,4
Desember	130,9	7,4	148,3	9,1	14,2	38,3	707,2	2,6
2007								
Januar	132,2	7,3	152,3	9,1	16,9	23,2	724,4	5,6
Februar	132,4	6,8	151,0	8,3	13,8	9,4	717,7	7,1
Mars	133,9	6,3	..	..	13,4	0,6	742,1	8,0
April	..	..	..	..	11,3	-5,4	..	..

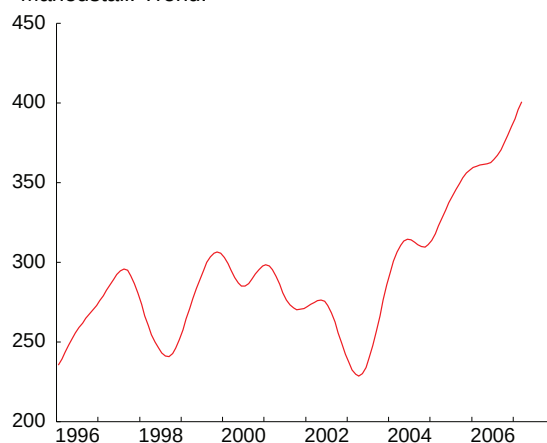
¹ Indikatoren bygger på informasjon om detaljomsetningsvolum, førstegangsregistrering av personbiler (antall) og volumindikatorer for omsetning av tobakk, øl, mineralvann, elektrisk kraft, bensin, brensel og fjernvarme. Vektene er hentet fra det kvartalsvise nasjonalregnskapet (KNR).
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 5.5 Bygg satt igang. Boliger
Bruksareal. 1000 kvm. månedstall
Sesongjustert og trend

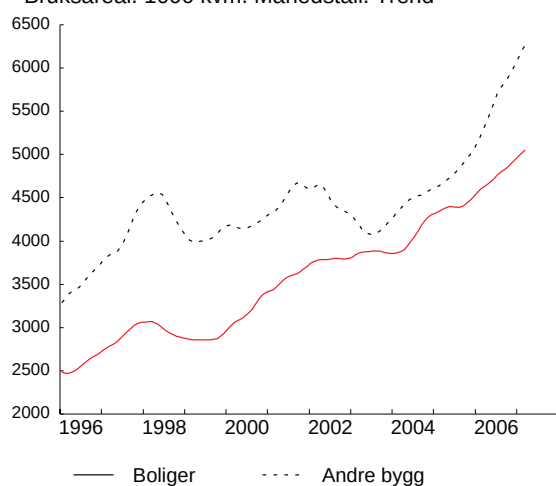
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 5.6 Bygg satt igang. Driftsbygg
Bruksareal. 1000 kvm.
Månedstall. Trend.

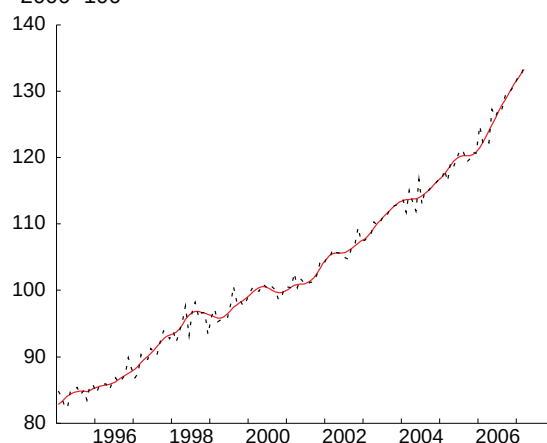
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 5.7 Bygg under arbeid
Bruksareal. 1000 kvm. Månedstall. Trend

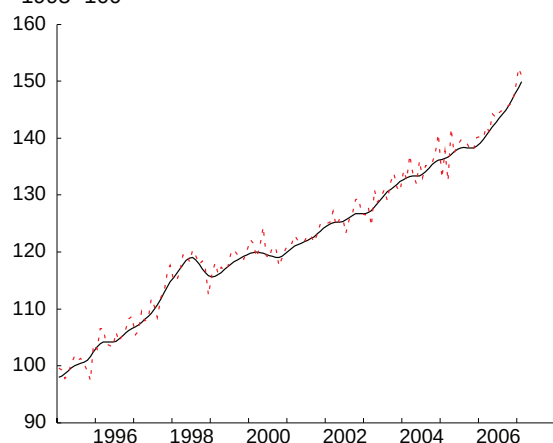
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 6.1 Detaljomsetning
Volumindeks. Månedstall. Sesongjustert og trend
2000=100

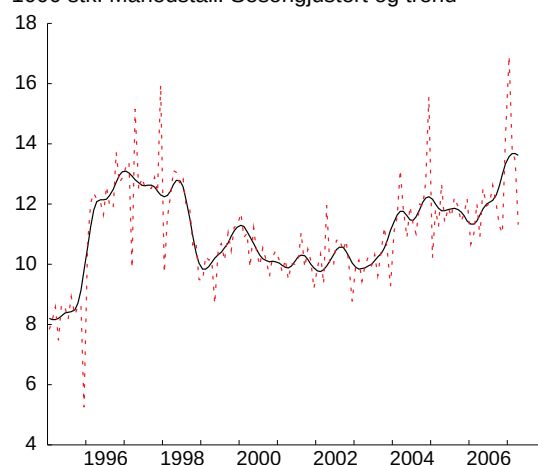
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 6.2 Varekonsumindeks
Volum. Månedstall. Sesongjustert og trend
1995=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 6.3 Førstegangsregistrerte personbiler
1000 stk. Månedstall. Sesongjustert og trend

Kilde: Vegdirektoratet og Statistisk sentralbyrå.

7.1. Pris- og kostnadsindekser. Nivå og prosentvis endring fra samme periode året før

	Konsumprisindeks		Konsumprisindeksekskl. energiprodukter		KPI-JAE ¹	Harmonisert konsumprisindeks		Førstegangsomsetning innenlands ²		Byggekostnadsindeks for boliger	
	Nivå	Endring	Nivå	Endring	Endring	Norge	EU12 ³	Nivå	Endring	Nivå	Endring
	1998=100		1998=100			Endring	Endring			2000=100	
2002	110,1	1,3	108,9	1,6	2,3	0,8	2,3	97,7	-1,9	108,3	3,3
2003	112,8	2,5	110,0	1,0	1,1	1,9	2,1	104,3	6,8	111,6	3,0
2004	113,3	0,4	110,9	0,8	0,3	0,6	2,1	107,7	3,2	114,9	3,0
2005	115,1	1,6	112,4	1,4	1,0	1,5	2,2	111,6	3,6	118,8	3,4
2006	117,7	2,3	113,5	1,0	0,8	2,5	2,2	118,4	6,1	123,3	3,7
2005											
November	116,0	1,8	113,1	1,4	1,1	1,8	2,3	112,7	3,7	120,5	3,9
Desember	115,9	1,8	113,0	1,3	0,9	2,0	2,2	113,3	5,8	120,5	3,0
2006											
Januar	115,6	1,8	112,4	1,1	0,8	1,8	2,4	115,7	7,3	120,8	3,0
Februar	116,6	2,6	112,9	1,2	1,0	2,7	2,3	116,3	6,6	121,1	3,0
Mars	116,9	2,3	113,2	1,1	0,9	2,4	2,2	117,3	6,3	121,5	2,9
April	117,9	2,7	113,6	1,1	0,8	2,8	2,5	118,6	6,8	121,8	3,0
Mai	117,9	2,3	113,7	1,0	0,7	2,5	2,5	117,4	6,3	122,4	3,2
Juni	117,7	2,1	113,7	1,1	0,8	2,1	2,5	117,8	5,9	122,7	3,5
Juli	117,4	2,2	113,3	1,0	0,6	2,3	2,4	120,0	6,5	123,0	3,5
August	117,3	1,9	112,8	0,5	0,4	2,1	2,3	121,7	6,8	123,5	3,7
September	119,0	2,6	113,8	0,8	0,5	3,0	1,7	120,1	5,9	123,6	3,7
Oktober	119,1	2,7	114,1	1,0	0,7	3,0	1,6	119,7	5,4	125,1	4,7
November	119,0	2,6	114,4	1,1	0,8	2,8	1,9	119,1	5,7	126,8	5,2
Desember	118,5	2,2	114,4	1,2	1,0	2,2	1,9	117,4	3,6	127,1	5,5
2007											
Januar	117,0	1,2	113,6	1,1	1,0	1,2	1,8	116,2	0,4	128,3	6,2
Februar	117,5	0,8	114,4	1,3	1,1	0,8	1,8	117,0	0,6	128,7	6,3
Mars	118,2	1,1	115,1	1,7	1,5	1,3	1,9	116,9	-0,3	129,1	6,3
April	118,2	0,3	115,3	1,5	1,4	0,5	1,9	118,1	-0,4	131,1	7,6

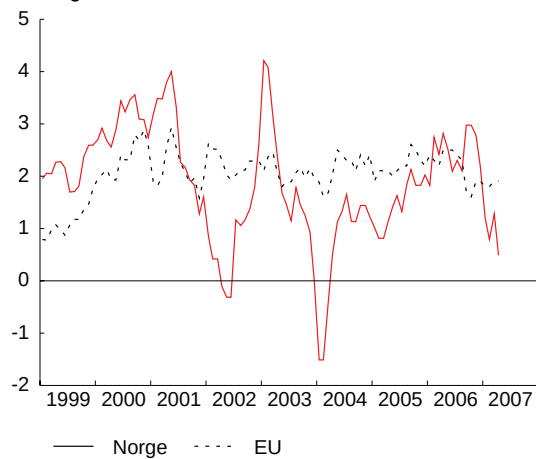
¹ Justert for avgiftsendringer og uten energivarer. ² Gamle og nye tall er kjedet. ³ Omfatter de 12 deltakerne i EU's økonomiske og monetære union (ØMU), der Hellas inngår fra og med 2001. Kilde: Statistisk sentralbyrå.

7.2. Produktpriser. Nivå og prosentvis endring fra samme periode året før der det framgår

	Produsentprisindeks		Spotpriser				Eksportprisindeks, treforedlingsprodukter. 1994=100	Eksportpris, laks. Nivå. NOK pr. kg
	Nivå. 2000=100	Endring	Elektrisk kraft. Øre pr. kWh	Brent Blend. NOK pr. fat	Brent Blend. USD pr. fat	Aluminium. NOK pr. tonn		
2002	97,5	-3,1	20,1	197,6	24,9	9 835,0	131,63	23,35
2003	99,2	1,8	29,1	204,3	28,9	9 911,9	125,38	21,11
2004	105,4	6,3	24,2	256,9	38,2	10 496,4	121,80	22,52
2005	112,5	6,7	23,5	350,1	54,3	10 667,5	123,71	26,16
2006	121,5	8,0	39,1	415,1	64,8	14 634,7	128,33	32,33
2005								
November	113,9	6,8	23,9	368,6	55,5	11 148,3	126,04	26,08
Desember	114,6	8,8	27,3	380,2	56,6	12 694,8	128,49	27,81
2006								
Januar	116,9	9,8	32,4	417,1	62,9	13 356,6	123,37	26,74
Februar	118,2	8,5	35,0	403,9	59,9	15 528,2	123,99	27,04
Mars	118,6	8,0	41,8	407,0	61,3	15 575,6	127,04	30,65
April	121,4	8,6	40,7	451,7	70,7	15 582,7	127,21	34,65
Mai	122,4	10,6	29,3	424,8	69,5	15 896,6	128,18	37,74
Juni	121,4	8,5	34,6	424,0	68,1	14 372,6	125,39	41,57
Juli	124,3	9,1	39,3	460,1	73,5	14 353,1	129,41	38,46
August	124,3	7,2	53,1	452,6	72,6	13 642,6	125,72	36,37
September	122,4	5,4	52,5	396,8	61,2	14 187,0	131,40	30,65
Oktober	122,8	6,3	45,0	380,7	57,2	14 681,8	129,02	28,63
November	122,6	7,6	38,6	374,4	58,5	14 338,8	137,38	27,60
Desember	122,3	6,7	27,3	388,5	62,9	14 100,2	131,84	27,81
2007								
Januar	122,4	4,7	22,8	341,4	53,8	14 011,4	130,96	28,43
Februar	124,5	5,3	23,3	355,9	57,6	13 378,6	142,77	28,62
Mars	126,5	6,7	19,4	382,5	62,3	13 423,7	136,62	28,86
April	128,9	6,2	18,2	405,8	68,0	13 363,5	..	28,66

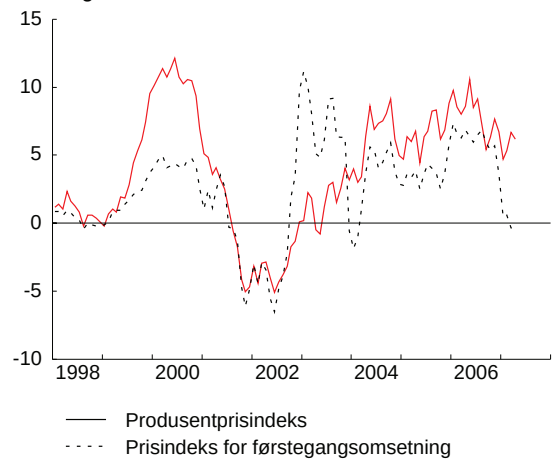
Kilde: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank.

Fig. 7.1 Harmonisert konsumprisindeks Norge og EU
Endring fra samme måned året før. Prosent

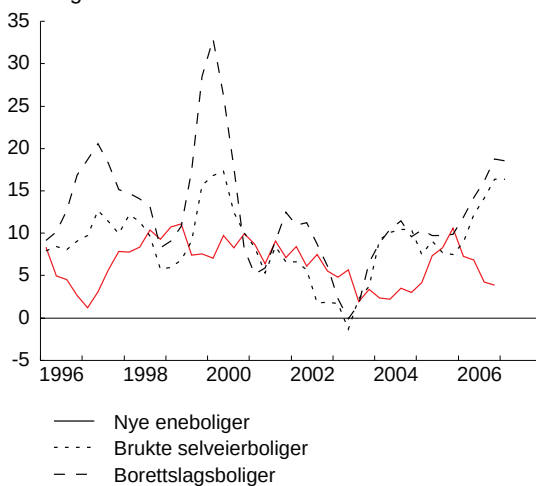
Kilde: Eurostat.

Fig. 7.2 Produsentprisindeks for industri og prisindeks for førstegangsomsetning innenlands
Endring fra samme måned året før. Prosent

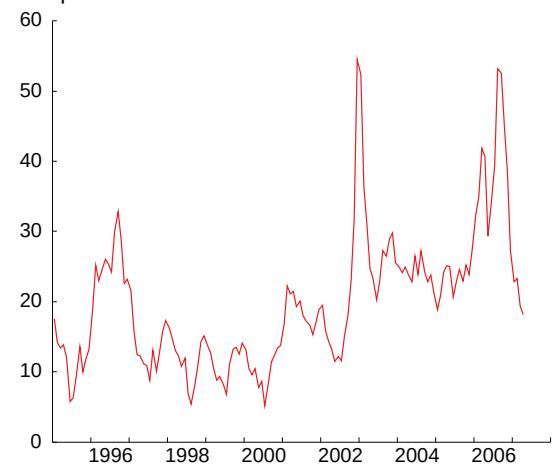
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 7.3 Boligpriser
Endring fra samme kvartal året før. Prosent

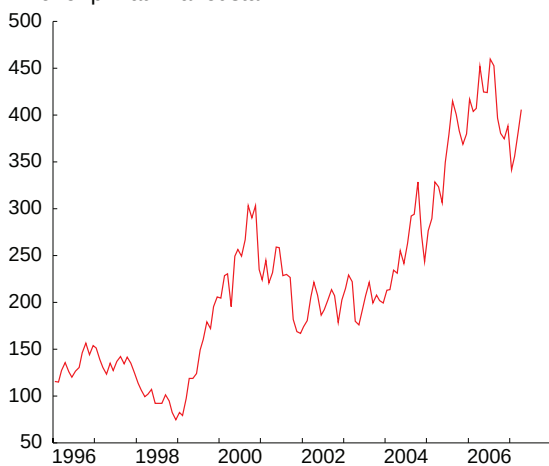
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 7.4 Spotpris elektrisk kraft
Øre pr. kWh. Månedstall

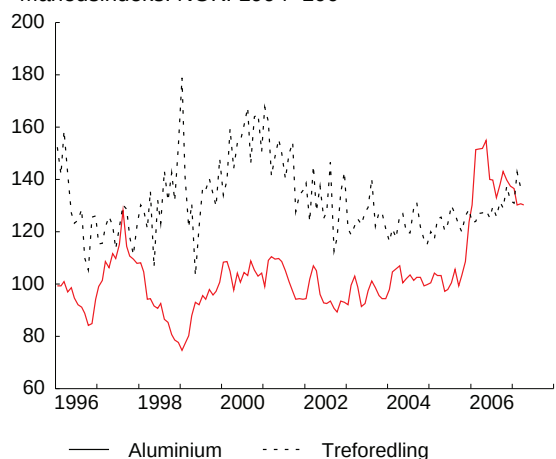
Kilde: Nord Pool.

Fig. 7.5 Spotpris råolje, Brent Blend
Kroner pr. fat. Månedstall

Kilde: Norges Bank.

Fig. 7.6 Spotpris aluminium og eksportpris for treforedlingsprodukter
Månedsindeks. NOK. 1994=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

7.3. Prisindekser. Nivå og prosentvis endring fra samme periode året før

	Engroshandel		Nye eneboliger		Boligpriser (brukte boliger)					
	Nivå	Endring	Nivå	Endring	Boliger ialt		Selveier		Borettslag	
					Nivå	Endring	Nivå	Endring	Nivå	Endring
	1995=100		2000=100		2000=100		2000=100		2000=100	
2004	124,5	3,7	123,1	2,8	125,8	10,1	124,5	10,1	133,3	10,1
2005	129,2	3,8	132,4	7,6	136,2	8,2	134,4	7,9	146,5	9,9
2006	133,7	3,5	139,7	5,5	154,3	13,3	151,8	12,9	169,0	15,3
2005										
2. kvartal	128,9	3,5	132,7	7,4	137,4	9,2	136,0	9,1	145,4	9,7
3. kvartal	130,5	4,5	134,6	8,3	136,2	8,0	134,3	7,7	147,7	9,7
4. kvartal	130,3	3,5	136,9	10,6	137,4	7,8	135,1	7,5	150,7	9,8
2006										
1. kvartal	131,5	3,4	134,6	7,3	146,2	9,3	144,0	8,9	159,2	11,9
2. kvartal	133,9	3,9	141,8	6,9	154,6	12,5	152,6	12,2	166,0	14,2
3. kvartal	135,2	3,6	140,3	4,2	155,9	14,5	153,3	14,1	171,6	16,2
4. kvartal	134,3	3,1	142,2	3,9	160,3	16,7	157,2	16,4	179,0	18,8
2007										
1. kvartal	135,9	3,3	..	..	170,6	16,7	167,6	16,4	188,7	18,5

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

7.4. Månedstjeneste og avtalt lønn. Indeks. 2000=100

	Månedstjeneste ialt ¹					Avtalt lønn ²				
	Industri	Olje- og gassutvinning og bergverksdrift	Bygge- og anleggsvirksomhet	Samferdsel ³	Forretningsmessig tj. yting og eienomsdrift	Industri	Olje- og gassutvinning og bergverksdrift	Bygge- og anleggsvirksomhet	Samferdsel ³	Forretningsmessig tj. yting og eienomsdrift
2004										
4. kvartal	121,2	122,6	119,6	118,2	119,7	120,5	122,8	119,7	117,4	118,8
2005										
1. kvartal	122,9	129,5	119,9	120,5	120,3	121,2	123,4	119,7	118,6	118,8
2. kvartal	123,7	125,9	121,0	121,0	119,6	121,9	124,3	119,9	119,7	119,4
3. kvartal	124,1	123,3	123,1	118,4	121,2	123,8	124,4	123,3	121,4	121,2
4. kvartal	124,8	122,4	124,2	120,0	122,0	124,4	124,7	123,5	121,6	122,1
2006										
1. kvartal	127,1	137,0	124,5	124,6	123,8	124,6	124,9	123,6	122,9	122,2
2. kvartal	128,0	130,5	126,2	125,6	124,1	125,9	128,6	124,0	124,1	122,6
3. kvartal	129,6	128,3	129,0	126,0	124,8	128,8	132,2	128,3	127,8	125,4
4. kvartal*	130,6	130,3	130,0	128,5	125,9	130,2	133,2	128,7	128,9	126,7

¹ Månedstjeneste omfatter avtalt lønn, uregelmessige tillegg og bonus, provisjon og liknende. ² Avtalt lønn ved utgangen av kvartalet. ³ Eksklusive virksomheter i offentlig sektor med innrapportering av lønn til Arbeids- og administrasjonsdepartementet for ansatte i staten og til Kommunenes Sentralforbund for ansatte i kommunene. * Foreløpige tall.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

8.1. Utvalgte norske rentesatser. Prosent

	Utlånsrente ¹				Innskuddsrente ²	NOK 3mnd eurorente	Effektiv rente på statsobligasjoner		
	Bankutlån ialt	Statlige låneinstitutter	Forsikrings-selskap	Kredittforetak	Bankinnskudd ialt		3 år	5 år	10 år
2003	6,0	5,5	5,5	6,0	3,2	4,0	4,2	4,6	5,0
2004	4,1	3,7	4,4	4,1	1,3	1,9	3,0	3,6	4,4
2005	3,9	3,3	4,1	3,4	1,4	2,1	2,9	3,3	3,7
2006	4,3	3,2	4,2	3,7	2,1	3,0	3,7	3,9	4,1
2005									
1. kvartal	3,9	3,4	4,3	3,5	1,3	1,9	2,8	3,3	3,9
2. kvartal	3,8	3,3	4,0	3,4	1,3	2,0	2,8	3,2	3,7
3. kvartal	3,9	3,3	4,0	3,4	1,5	2,2	2,8	3,1	3,6
4. kvartal	4,0	3,2	4,0	3,4	1,6	2,4	3,2	3,5	3,8
2006									
1. kvartal	4,1	3,2	4,0	3,4	1,8	2,5	3,3	3,5	3,7
2. kvartal	4,2	3,1	4,1	3,6	2,0	2,8	3,7	3,9	4,2
3. kvartal	4,4	3,2	4,2	3,7	2,2	3,1	3,9	4,0	4,2
4. kvartal	4,7	3,4	4,4	3,9	2,6	3,5	4,1	4,1	4,2
2007									
1. kvartal	5,3	3,4	4,8	4,4	3,1	4,1	4,5	4,5	4,4

¹ Gjennomsnittlige (veide) rentesatser inkl. provisjoner på utlån til publikum fra banker og andre finansforetak ved utgangen av kvartalet. ² Gjennomsnittlige (veide) rentesatser på innskudd i banker fra publikum i NOK ved utgangen av kvartalet.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank.

8.2. Eurorenter og effektiv rente på statsobligasjoner. Prosent

	3 mnd eurorente ¹					Effektiv rente på 10 års statsobligasjon			
	Norge	Euro	USA	Japan	Storbritannia	Norge	Tyskland	USA	Japan
2002	6,80	3,30	1,76	0,04	4,00	6,39	4,79	4,60	1,27
2003	3,99	2,31	1,17	-0,02	3,68	5,04	4,09	3,95	0,98
2004	1,89	2,09	1,58	-0,03	4,58	4,37	4,07	4,24	1,50
2005	2,10	2,17	3,53	0,02	4,70	3,75	3,39	4,28	1,40
2006	2,98	3,06	5,16	0,27	4,80	4,08	3,78	4,79	1,73
2005									
Desember	2,43	2,46	4,46	0,02	4,58	3,83	3,37	4,46	1,55
2006									
Januar	2,41	2,50	4,59	0,02	4,54	3,65	3,34	4,40	1,48
Februar	2,47	2,58	4,73	0,04	4,52	3,72	3,48	4,56	1,57
Mars	2,61	2,71	4,89	0,09	4,54	3,84	3,64	4,71	1,70
April	2,69	2,78	5,04	0,09	4,58	4,07	3,93	4,99	1,92
Mai	2,82	2,87	5,15	0,18	4,65	4,17	3,99	5,11	1,92
Juni	2,92	2,97	5,37	0,31	4,68	4,26	3,99	5,10	1,87
Juli	2,98	3,09	5,46	0,38	4,67	4,31	4,04	5,09	1,92
August	3,11	3,21	5,39	0,38	4,90	4,20	3,88	4,85	1,80
September	3,25	3,32	5,35	0,39	4,98	4,12	3,76	4,71	1,68
Oktober	3,37	3,48	5,34	0,41	5,09	4,18	3,80	4,72	1,77
November	3,50	3,58	5,34	0,45	5,18	4,16	3,73	4,62	1,62
Desember	3,68	3,67	5,32	0,53	5,23	4,24	3,79	4,55	1,56
2007									
Januar	3,86	3,74	5,33	0,52	5,45	4,39	4,02	4,75	1,71
Februar	4,08	3,80	5,33	0,56	5,51	4,52	4,05	4,72	1,71
Mars	4,31	3,87	5,31	0,67	5,49	4,45	3,95	4,56	1,62
April	4,42	3,96	5,32	0,64	5,59	4,71	4,15	4,69	1,67

¹ Midtrente (bortsett fra for Euro).

Kilde: Norges Bank.

8.3. Valutakurser, Norges Banks penge- og kredittindikatorer og aksjekursindeks for Oslo Børs

	Valutakurser ¹		Importveid valutakurs (44 land) 1995=100	Industriens effektive valutakurs ² 1990=100	Pengemengdeindikator (M2)		Kredittindikator (K2)		Aksjekurs- indeks totalt. Oslo Børs. ² 1995=100
	NOK/Euro	NOK/USD			Mrd. kroner. Sesongjustert	Trend. Prosent endring fra forrige periode. Årlig rate	Mrd. kroner. Sesongjustert	Trend. Prosent endring fra forrige periode. Årlig rate	
2002	7,51	7,97	91,6	96,7	853,1	7,8	1 670,2	8,2	146,3
2003	8,00	7,08	92,8	99,5	892,3	4,7	1 793,5	7,4	134,3
2004	8,37	6,74	95,6	103,3	936,5	4,7	1 931,6	7,7	203,7
2005	8,01	6,45	91,8	98,8	1 028,2	9,9	2 137,4	10,6	282,9
2006	8,05	6,42	92,5	99,2	1 147,8	11,7	2 439,7	14,2	384,2
2005									
November	7,83	6,64	90,5	96,5	1 068,2	9,9	2 238,2	15,2	308,7
Desember	7,97	6,73	92,3	98,5	1 077,9	9,4	2 271,3	15,2	327,5
2006									
Januar	8,04	6,64	93,0	99,4	1 080,8	9,3	2 290,2	14,6	282,9
Februar	8,06	6,75	93,6	99,8	1 092,3	9,8	2 316,1	13,9	358,8
Mars	7,98	6,64	92,2	98,4	1 103,9	11,5	2 343,1	13,6	379,1
April	7,84	6,38	90,3	96,5	1 113,8	14,1	2 363,5	13,6	407,3
Mai	7,80	6,11	89,3	95,9	1 125,2	14,9	2 385,4	14,2	397,9
Juni	7,86	6,22	90,0	96,7	1 144,7	14,6	2 421,0	14,9	364,9
Juli	7,94	6,26	90,8	97,6	1 151,2	14,0	2 447,6	15,8	378,4
August	7,99	6,24	91,4	98,3	1 163,3	13,4	2 479,4	16,0	380,7
September	8,26	6,49	94,5	101,6	1 182,2	13,6	2 515,3	15,5	374,8
Oktober	8,40	6,66	96,4	103,4	1 188,0	14,4	2 541,9	14,7	388,1
November	8,24	6,40	94,5	101,7	1 204,4	15,3	2 565,6	13,9	412,6
Desember	8,16	6,17	93,1	100,4	1 219,2	15,1	2 597,1	13,3	425,7
2007									
Januar	8,28	6,37	94,7	102,0	1 229,6	14,1	2 619,2	13,5	444,8
Februar	8,09	6,19	92,3	99,3	1 248,9	12,2	2 649,7	14,0	463,1
Mars	8,13	6,14	92,3	99,3	..	..	..	..	447,4
April	8,12	6,00	92,0	99,0	..	..	..	..	470,1

¹ Representativ markedskurs (midtkurs). ² Månedsgjennomsnitt av daglige noteringer.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

9.1. Eksport og import av varer. Millioner kroner. Sesongjustert

	Varer i alt, u/skip og plattformer	Olje- og gass	Varer i alt u/skip, plattf. og råolje	Eksport					Import
				Metaller	Verksteds- produkter	Herav:			Varer i alt, u/skip, plattf. og råolje
						Treforedlings- produkter	Kjemiske produkter	Fisk og fiske- produkter	
2002	464 363	264 782	199 897	33 785	27 420	11 021	25 520	27 425	267 550
2003	470 499	268 808	201 484	37 911	26 261	10 599	26 685	24 995	276 372
2004	547 411	323 877	224 524	48 745	26 158	11 433	30 005	26 994	317 425
2005	661 045	407 859	253 162	50 600	30 567	11 274	31 818	31 068	349 015
2006	776 550	474 097	302 131	65 826	37 400	11 024	35 418	34 884	403 474
2005									
November	54 737	34 098	20 917	3 939	2 709	885	2 412	2 852	29 283
Desember	63 718	39 691	23 284	4 380	2 894	1 043	3 040	3 015	31 232
2006									
Januar	67 283	43 711	23 546	4 471	2 805	924	2 625	2 618	30 919
Februar	63 093	39 986	23 580	4 667	2 715	918	2 754	2 635	30 656
Mars	66 169	42 383	24 090	4 593	3 052	936	2 747	2 770	31 989
April	62 868	37 404	24 291	5 223	2 901	948	2 794	2 847	31 363
Mai	63 735	39 346	24 439	5 129	3 029	889	2 811	3 021	32 916
Juni	69 457	43 489	25 931	5 166	3 134	885	2 953	3 352	34 381
Juli	65 079	39 888	25 307	5 601	3 008	904	2 890	3 008	33 313
August	65 324	38 886	26 736	5 370	3 326	901	2 962	3 038	33 106
September	62 908	37 123	25 326	5 980	3 259	935	2 949	2 823	34 602
Oktober	62 550	37 603	25 800	6 267	3 292	893	3 513	2 686	35 864
November	64 343	37 633	26 638	6 470	3 489	972	3 157	2 998	37 773
Desember	63 741	36 644	26 448	6 888	3 390	919	3 261	3 087	36 592
2007									
Januar	66 217	38 871	27 308	6 544	3 653	890	3 318	3 023	37 757
Februar	63 246	36 870	26 596	6 480	3 281	944	3 315	3 133	36 231
Mars	64 419	37 497	27 215	6 998	3 465	882	3 424	3 218	36 948
April	66 813	38 417	27 415	6 826	3 582	903	3 169	3 005	39 118

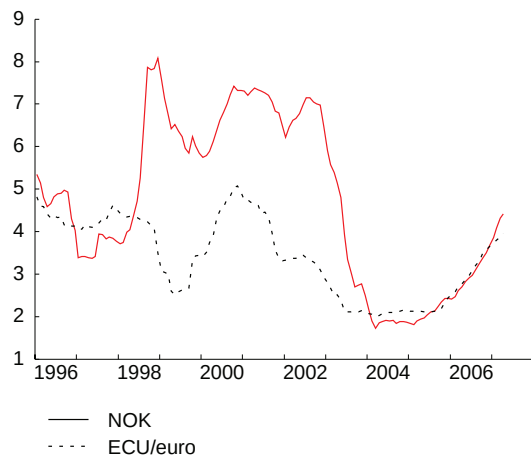
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

9.2. Utenriksregnskap. Millioner kroner

	Eksport i alt	Import i alt	Vare og tj.bal.	Rente- og stønadbal.	Driftsbal.	Netto kap. overf.	Netto finansinv.	Norske inv. i utlandet	Utenl. inv. i Norge
2003	642 191	435 599	206 592	-10 689	195 903	4 717	200 615	355 779	200 665
2004	732 669	496 783	235 886	-14 269	221 617	-1 021	220 589	454 763	267 963
2005	865 268	546 340	318 928	-18 137	300 791	-1 878	298 913	659 947	394 405
2006	998 492	608 138	390 354	-31 190	359 164	-919	358 245	1 032 512	772 223
2002									
3. kvartal	152 123	106 015	46 108	-2 683	43 425	-531	42 907	77 586	65 167
4. kvartal	163 137	108 238	54 899	-2 024	52 875	-583	52 295	128 947	83 565
2003									
1. kvartal	159 862	103 056	56 806	-6 837	49 969	36	50 006	113 469	68 432
2. kvartal	154 086	105 966	48 120	-4 045	44 075	-718	43 358	112 019	72 940
3. kvartal	155 123	112 198	42 925	4 934	47 859	514	48 366	19 703	-11 373
4. kvartal	173 120	114 379	58 741	-4 741	54 000	4 885	58 885	110 588	70 666
2004									
1. kvartal	177 212	115 047	62 165	-9 166	52 999	73	53 064	121 475	80 132
2. kvartal	177 303	120 587	56 716	-8 159	48 557	-494	48 062	236 292	176 151
3. kvartal	183 091	129 388	53 703	4 436	58 139	-230	57 911	131 520	81 168
4. kvartal	195 063	131 761	63 302	-1 380	61 922	-370	61 552	-34 524	-69 488
2005									
1. kvartal	198 106	121 397	76 709	-5 404	71 305	-513	70 792	191 809	116 409
2. kvartal	210 261	137 808	72 453	-18 642	53 811	-119	53 692	153 542	125 827
3. kvartal	219 022	142 168	76 854	-347	76 507	-550	75 957	177 737	103 928
4. kvartal	237 879	144 967	92 912	6 256	99 168	-696	98 472	136 859	48 241
2006									
1. kvartal	253 671	140 198	113 473	-28 443	85 030	-68	84 962	303 744	229 277
2. kvartal	247 045	149 228	97 817	-8 486	89 331	-576	88 755	235 727	173 158
3. kvartal	246 580	156 294	90 286	3 175	93 461	-116	93 345	296 152	231 703
4. kvartal	251 196	162 418	88 778	2 564	91 342	-159	91 183	196 889	138 085

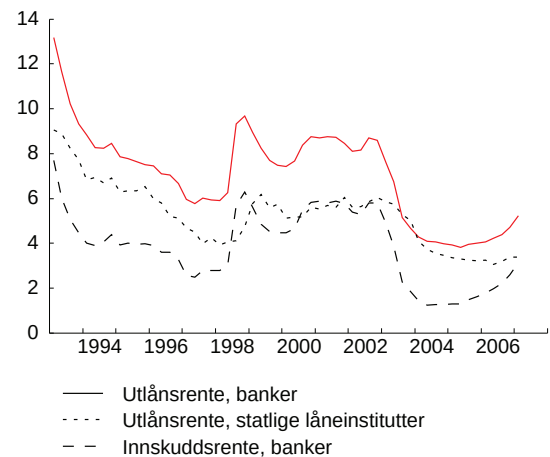
Kilde: Statistisk sentralbyrå

Fig. 8.1 3 måneders eurorente
Månedstall. Prosent

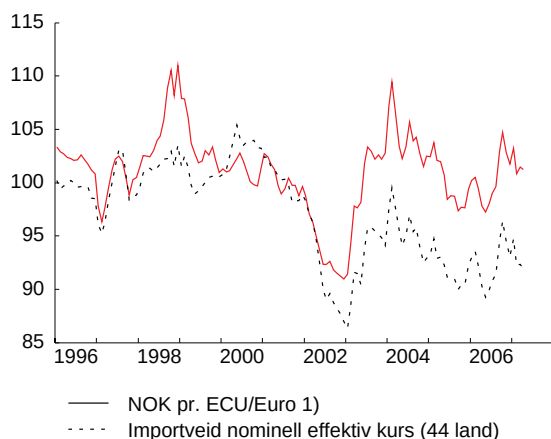
Kilde: Norges Bank.

Fig. 8.2 Utlånsrente og innskuddsrente
Kvartalstall. Prosent

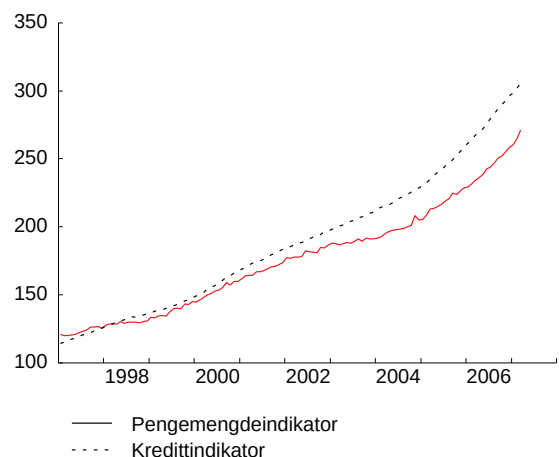
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 8.3 Valutakursindekser
1991=100. Månedstall

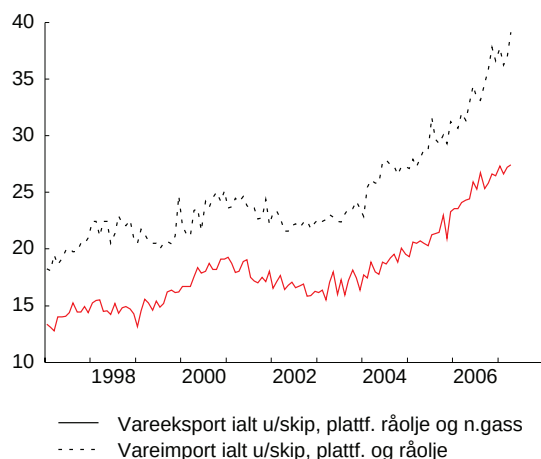
1) Representative markedskurser (midtkurser). Euro fra 1.1 1999
Kilde: Norges Bank.

Fig. 8.4 Norges Banks penge- og kredittindikator
Sesongjustert indeks. Månedstall. 1993=100

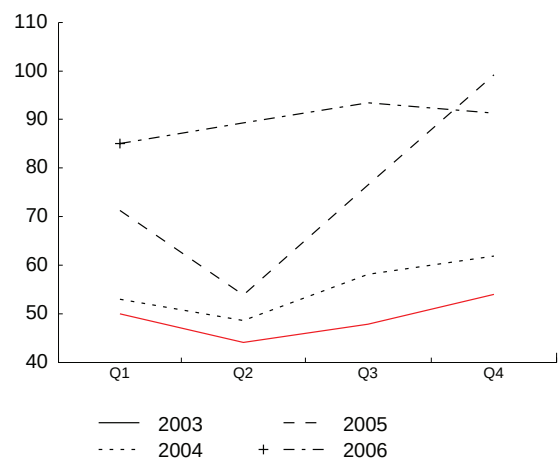
Kilde: Norges Bank.

Fig. 9.1 Utenrikshandel
Milliarder kroner. Sesongjusterte månedstall

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 9.2 Driftsbalansen
Kvartalstall. Milliarder kroner

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Nasjonalregnskap for Norge

Tabell

Side

1.	Makroøkonomiske hovedstørrelser. Løpende priser. Millioner kroner	18*
2.	Makroøkonomiske hovedstørrelser. Faste 2004-priser. Millioner kroner	19*
3.	Makroøkonomiske hovedstørrelser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før	20*
4.	Makroøkonomiske hovedstørrelser. Prosentvis prisendring fra samme periode året før	21*
5.	Produksjon. Løpende priser. Millioner kroner	22*
6.	Produksjon. Faste 2004-priser. Millioner kroner	23*
7.	Produksjon. Prosentvis volumendring fra samme periode året før	24*
8.	Produksjon. Prosentvis prisendring fra samme periode året før	25*
9.	Bruttonasjonalprodukt. Bruttoprodukt etter næring, i basisverdi. Løpende priser. Millioner kroner	26*
10.	Bruttonasjonalprodukt. Bruttoprodukt etter næring, i basisverdi. Faste 2004-priser. Millioner kroner	27*
11.	Bruttonasjonalprodukt. Bruttoprodukt etter næring, i basisverdi. Prosentvis volumendring fra samme periode året før	28*
12.	Bruttonasjonalprodukt. Bruttoprodukt etter næring, i basisverdi. Prosentvis prisendring fra samme periode året før	29*
13.	Hovedtall for konsum. Løpende priser. Millioner kroner	30*
14.	Hovedtall for konsum. Faste 2004-priser. Millioner kroner	30*
15.	Hovedtall for konsum. Prosentvis volumendring fra samme periode året før	31*
16.	Hovedtall for konsum. Prosentvis prisendring fra samme periode året før	31*
17.	Konsum i husholdninger. Løpende priser. Millioner kroner	32*
18.	Konsum i husholdninger. Faste 2004-priser. Millioner kroner	32*
19.	Konsum i husholdninger. Prosentvis volumendring fra samme periode året før	33*
20.	Konsum i husholdninger. Prosentvis prisendring fra samme periode året før	33*
21.	Bruttoinvestering i fast realkapital. Løpende priser. Millioner kroner	34*
22.	Bruttoinvestering i fast realkapital. Faste 2004-priser. Millioner kroner	35*
23.	Bruttoinvestering i fast realkapital. Prosentvis volumendring fra samme periode året før	36*
24.	Bruttoinvestering i fast realkapital. Prosentvis prisendring fra samme periode året før	37*
25.	Eksport. Løpende priser. Millioner kroner	38*
26.	Eksport. Faste 2004-priser. Millioner kroner	39*
27.	Eksport. Prosentvis volumendring fra samme periode året før	40*
28.	Eksport. Prosentvis prisendring fra samme periode året før	41*
29.	Import. Løpende priser. Millioner kroner	42*
30.	Import. Faste 2004-priser. Millioner kroner	43*
31.	Import. Prosentvis volumendring fra samme periode året før	44*
32.	Import. Prosentvis prisendring fra samme periode året før	45*
33.	Sysselsatte personer. Lønnstakere og selvstendige. 1000	46*
34.	Sysselsatte personer. Lønnstakere og selvstendige. Prosentvis endring fra samme periode året før	47*
35.	Utførte timeverk. Lønnstakere og selvstendige. Millioner	48*
36.	Utførte timeverk. Lønnstakere og selvstendige. Prosentvis endring fra samme periode året før	49*
37.	Lønnskostnader etter næring. Løpende priser. Millioner kroner	50*
38.	Lønn per normalårsverk etter næring for lønnstakere. Prosentvis endring fra samme periode året før	51*

Tabell 1. Makroøkonomiske hovedstørrelser. Løpende priser. Millioner kroner

	2005	2006	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	820 424	873 595	203 890	213 068	215 733	200 938	215 389	226 114	231 154	215 819
Konsum i husholdninger	786 153	836 285	195 470	204 570	206 981	191 571	206 224	216 864	221 626	205 657
Varekonsum	406 281	431 377	100 213	102 055	112 535	98 394	104 748	107 211	121 023	106 553
Tjenestekonsum	356 321	376 292	89 282	92 032	90 767	88 898	94 526	97 056	95 812	93 900
Husholdningenes kjøp i utlandet	46 067	52 729	12 175	17 218	8 755	8 753	13 578	19 840	10 559	10 147
Utlendingers kjøp i Norge	-22 516	-24 113	-6 200	-6 735	-5 075	-4 474	-6 628	-7 243	-5 768	-4 943
Konsum i ideelle organisasjoner	34 271	37 309	8 419	8 499	8 751	9 367	9 164	9 250	9 528	10 162
Konsum i offentlig forvaltning	389 932	418 203	99 020	95 552	100 228	105 162	101 620	103 395	108 026	111 939
Konsum i statsforvaltningen	206 218	218 496	51 919	52 023	51 988	54 694	53 191	54 980	55 631	57 456
Konsum i statsforvaltningen, sivilt	177 255	188 515	44 615	44 885	44 669	47 122	45 886	47 548	47 959	49 772
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	28 964	29 981	7 304	7 138	7 319	7 572	7 305	7 432	7 672	7 684
Konsum i kommuneforvaltningen	183 714	199 706	47 101	43 529	48 240	50 468	48 429	48 415	52 395	54 483
Bruttoinvestering i fast realkapital	359 125	399 655	87 754	85 984	105 200	89 101	100 075	99 391	111 088	101 436
Utvinning og rørtransport	88 227	95 477	22 847	21 836	25 018	19 750	23 360	25 816	26 551	21 891
Tjenester tilknyttet utvinning	-1 781	1 101	-2 852	983	47	-508	32	572	1 004	-78
Utenriks sjøfart	16 494	16 918	4 594	1 517	6 149	4 768	4 662	4 737	2 751	5 431
Fastlands-Norge	256 185	286 159	63 165	61 648	73 986	65 091	72 020	68 266	80 782	74 193
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	204 541	227 842	50 882	49 317	57 558	53 524	55 341	55 446	63 531	60 400
Næringer	121 051	135 646	30 231	29 245	35 236	30 669	32 785	33 517	38 675	34 596
Industri og bergverk	23 404	26 793	5 552	5 392	8 495	4 727	5 862	7 021	9 183	5 505
Annen vareproduksjon	19 967	22 684	5 427	5 375	5 449	4 295	5 924	5 876	6 588	4 716
Tjenester	77 680	86 170	19 252	18 477	21 292	21 647	20 999	20 620	22 904	24 376
Boliger (husholdninger)	83 490	92 196	20 651	20 072	22 322	22 855	22 556	21 928	24 856	25 804
Offentlig forvaltning	51 644	58 317	12 283	12 331	16 428	11 567	16 679	12 820	17 251	13 793
Lagerendring og statistiske avvik	54 478	67 405	11 291	14 127	11 241	30 849	9 410	12 542	14 604	22 716
Bruttoinvestering i alt	413 603	467 059	99 044	100 111	116 441	119 950	109 485	111 933	125 692	124 153
Innenlandsk sluttanvendelse	1 623 959	1 758 857	401 954	408 731	432 401	426 050	426 493	441 442	464 872	451 910
Etterspørsel fra Fastlands-Norge (utenom lagerendring)	1 466 542	1 577 957	366 074	370 268	389 946	371 191	389 029	397 775	419 963	401 951
Etterspørsel fra offentlig forvaltning	441 576	476 520	111 303	107 883	116 656	116 729	118 299	116 215	125 277	125 732
Eksport i alt	865 267	1 002 488	210 258	219 024	237 878	254 317	244 364	246 046	257 762	258 374
Tradisjonelle varer	229 571	271 488	55 814	55 711	63 318	64 714	66 389	65 718	74 667	76 126
Råolje og naturgass	427 938	498 355	100 331	109 581	121 673	136 282	122 037	119 080	120 956	122 519
Skip, plattformer og fly	11 387	12 867	5 432	3 566	1 099	3 175	1 826	3 443	4 423	2 132
Tjenester	196 371	219 779	48 682	50 166	51 789	50 146	54 112	57 805	57 716	57 597
Samlet sluttanvendelse	2 489 227	2 761 345	612 212	627 755	670 279	680 366	670 857	687 488	722 635	710 284
Import i alt	546 340	609 675	137 805	142 176	144 967	140 197	149 223	156 271	163 984	159 214
Tradisjonelle varer	351 128	403 173	89 619	88 030	94 083	95 211	96 248	96 816	114 898	112 930
Råolje og naturgass	3 863	2 199	577	751	1 776	681	285	267	966	832
Skip, plattformer og fly	12 005	14 841	2 999	3 093	3 488	3 304	5 562	3 896	2 079	2 109
Tjenester	179 344	189 462	44 610	50 302	45 620	41 001	47 128	55 292	46 041	43 343
Bruttonasjonalprodukt ¹	1 942 887	2 151 670	474 407	485 579	525 312	540 169	521 634	531 217	558 650	551 070
Bruttonasjonalprodukt Fastlands-Norge ¹	1 445 955	1 563 243	360 990	354 806	385 237	385 658	379 839	384 164	413 582	415 201
Oljevirksomhet og utenriks sjøfart	496 931	588 427	113 417	130 773	140 075	154 511	141 795	147 053	145 068	135 869
Fastlands-Norge(basisverdi)	1 232 486	1 334 295	308 218	301 517	329 278	332 252	323 375	325 276	353 392	359 638
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	955 356	1 040 934	237 461	234 260	257 364	257 601	252 581	253 463	277 289	280 282
Industri og bergverk	168 937	184 537	44 148	39 267	44 255	46 562	45 838	43 536	48 601	52 774
Annen vareproduksjon	148 004	168 085	32 762	37 318	41 986	43 646	37 148	41 645	45 645	45 021
Tjenester inkl. boligjenester	638 415	688 311	160 551	157 675	171 124	167 392	169 595	168 283	183 042	182 487
Offentlig forvaltning	277 130	293 361	70 757	67 257	71 914	74 651	70 794	71 813	76 103	79 357
Korreksjonsposter	213 469	228 948	52 772	53 289	55 959	53 406	56 464	58 888	60 190	55 563

¹ Bruttonasjonalprodukt er målt i markedsverdi, mens bruttoprodukt i næringer er målt i basisverdi.

Tabell 2. Makroøkonomiske hovedstørrelser. Faste 2004-priser. Millioner kroner

	2005	2006	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	812 122	847 569	201 664	210 304	212 548	196 972	208 836	219 350	222 411	209 894
Konsum i husholdninger	778 529	811 960	193 418	201 997	204 011	187 828	200 071	210 593	213 468	200 294
Varekonsum	404 922	421 609	99 545	101 366	111 625	97 047	101 963	105 008	117 590	105 733
Tjenestekonsum	348 998	361 259	87 544	89 973	88 221	86 202	90 697	93 024	91 337	89 466
Husholdningenes kjøp i utlandet	46 583	51 958	12 374	17 210	9 083	8 878	13 695	19 390	9 995	9 746
Utlendingers kjøp i Norge	-21 974	-22 866	-6 045	-6 552	-4 918	-4 298	-6 284	-6 830	-5 453	-4 651
Konsum i ideelle organisasjoner	33 593	35 609	8 246	8 307	8 538	9 144	8 765	8 757	8 943	9 599
Konsum i offentlig forvaltning	379 939	392 660	96 696	92 666	96 915	100 759	95 642	96 461	99 799	103 287
Konsum i statsforvaltningen	200 424	203 979	50 506	50 174	50 366	51 878	49 689	51 045	51 366	52 326
Konsum i statsforvaltningen, sivilt	172 548	176 510	43 427	43 365	43 353	44 759	42 950	44 335	44 466	45 383
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	27 876	27 470	7 079	6 808	7 014	7 119	6 740	6 711	6 900	6 944
Konsum i kommuneforvaltningen	179 514	188 681	46 190	42 493	46 549	48 880	45 952	45 416	48 433	50 960
Bruttoinvestering i fast realkapital	349 319	375 080	85 301	83 767	101 576	85 069	94 683	92 769	102 560	93 242
Utvinning og rørtransport	84 924	88 700	22 080	20 989	23 750	18 972	22 091	23 666	23 972	19 965
Tjenester tilknyttet utvinning	-1 835	870	-2 851	919	44	-527	25	478	894	-79
Utenriks sjøfart	15 146	14 376	4 175	1 314	5 567	4 253	4 030	3 964	2 128	4 672
Fastlands-Norge	251 085	271 135	61 897	60 545	72 216	62 371	68 537	64 661	75 566	68 684
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	200 683	216 155	49 882	48 538	56 225	51 256	52 874	52 559	59 466	55 964
Næringer	120 056	130 312	29 891	29 218	34 830	29 640	31 763	32 223	36 686	32 633
Industri og bergverk	23 440	26 110	5 557	5 428	8 504	4 655	5 764	6 868	8 822	5 309
Annen vareproduksjon	19 775	21 827	5 387	5 327	5 379	4 180	5 744	5 666	6 238	4 435
Tjenester	76 840	82 375	18 948	18 462	20 948	20 805	20 255	19 689	21 626	22 889
Boliger (husholdninger)	80 628	85 843	19 991	19 320	21 394	21 617	21 110	20 336	22 780	23 332
Offentlig forvaltning	50 401	54 980	12 015	12 008	15 991	11 115	15 663	12 102	16 100	12 719
Lagerendring og statistiske avvik	50 538	58 919	10 969	12 503	9 869	28 571	8 062	10 323	11 963	21 173
Bruttoinvestering i alt	399 800	433 999	96 270	96 270	111 388	113 640	102 744	103 092	114 523	114 416
Innenlandsk sluttanvendelse	1 591 861	1 674 229	394 630	399 240	420 851	411 370	407 222	418 903	436 733	427 596
Etterspørsel fra Fastlands-Norge (utenom lagerendring)	1 443 145	1 511 364	360 257	363 515	381 679	360 102	373 014	380 472	397 776	381 864
Etterspørsel fra offentlig forvaltning	430 340	447 640	108 711	104 674	112 906	111 873	111 305	108 563	115 899	116 006
Eksport i alt	737 591	749 656	188 477	178 766	189 502	189 175	184 165	180 986	195 329	197 773
Tradisjonelle varer	220 746	233 721	54 500	52 861	59 614	57 883	57 187	55 421	63 230	63 185
Råolje og naturgass	320 559	299 812	81 197	75 746	81 071	80 959	73 156	70 253	75 444	79 127
Skip, plattformer og fly	10 781	12 192	5 401	3 316	1 055	3 188	1 770	3 261	3 974	1 978
Tjenester	185 505	203 930	47 379	46 843	47 762	47 145	52 052	52 052	52 681	53 483
Samlet sluttanvendelse	2 329 451	2 423 884	583 107	578 006	610 353	600 546	591 387	599 889	632 062	625 369
Import i alt	539 642	583 765	137 737	140 122	141 546	136 277	146 599	149 392	151 498	148 153
Tradisjonelle varer	349 862	383 849	89 597	87 615	93 595	92 527	93 995	92 274	105 053	103 174
Råolje og naturgass	2 953	1 457	494	525	1 239	445	184	164	665	614
Skip, plattformer og fly	10 421	12 232	2 616	2 669	3 030	2 711	4 682	3 145	1 694	1 823
Tjenester	176 406	186 227	45 031	49 313	43 682	40 594	47 738	53 810	44 086	42 542
Bruttonasjonalprodukt ¹	1 789 867	1 840 119	445 369	437 884	468 864	464 269	444 789	450 497	480 565	477 216
Bruttonasjonalprodukt Fastlands-Norge ¹	1 415 739	1 480 321	353 126	347 433	373 592	370 489	357 772	363 570	388 490	388 463
Oljevirkosomhet og utenriks sjøfart	374 128	359 798	92 243	90 451	95 272	93 780	87 017	86 927	92 075	88 752
Fastlands-Norge(basisverdi)	1 206 438	1 258 437	301 076	295 172	317 927	318 053	302 915	307 060	330 409	334 467
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	938 053	985 663	232 409	230 323	248 727	246 968	237 151	240 833	260 711	262 325
Industri og bergverk	168 159	174 989	43 448	39 735	43 900	44 920	42 720	40 905	46 443	47 179
Annen vareproduksjon	141 641	142 285	31 738	35 698	38 496	38 260	31 354	35 531	37 140	38 830
Tjenester inkl. boligjenester	628 254	668 389	157 224	154 890	166 332	163 788	163 077	164 396	177 128	176 316
Offentlig forvaltning	268 385	272 774	68 667	64 849	69 199	71 085	65 764	66 227	69 698	72 143
Korreksjonsposter	209 301	221 884	52 050	52 261	55 665	52 436	54 857	56 510	58 081	53 996

¹ Bruttonasjonalprodukt er målt i markedsverdi, mens bruttoprodukt i næringer er målt i basisverdi.

Tabell 3. Makroøkonomiske hovedstørrelser.
Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	2005	2006	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	3,3	4,4	4,7	4,9	2,6	5,0	3,6	4,3	4,6	6,6
Konsum i husholdninger	3,2	4,3	4,7	4,8	2,4	4,9	3,4	4,3	4,6	6,6
Varekonsum	2,7	4,1	4,7	4,7	1,5	5,0	2,4	3,6	5,3	9,0
Tjenestekonsum	2,7	3,5	3,0	3,1	3,2	3,5	3,6	3,4	3,5	3,8
Husholdningenes kjøp i utlandet	12,9	11,5	17,2	13,6	10,2	12,2	10,7	12,7	10,0	9,8
Utlendingers kjøp i Norge	4,0	4,1	3,1	2,0	8,8	-3,6	4,0	4,2	10,9	8,2
Konsum i ideelle organisasjoner	5,9	6,0	5,2	6,7	6,8	7,5	6,3	5,4	4,7	5,0
Konsum i offentlig forvaltning	1,8	3,3	6,4	1,1	1,1	7,6	-1,1	4,1	3,0	2,5
Konsum i statsforvaltningen	1,6	1,8	4,7	1,4	0,8	5,1	-1,6	1,7	2,0	0,9
Konsum i statsforvaltningen, sivilt	3,3	2,3	6,4	3,1	2,5	5,6	-1,1	2,2	2,6	1,4
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	-7,9	-1,5	-4,2	-7,9	-9,6	2,1	-4,8	-1,4	-1,6	-2,5
Konsum i kommuneforvaltningen	2,0	5,1	8,2	0,7	1,5	10,4	-0,5	6,9	4,0	4,3
Bruttoinvestering i fast realkapital	11,2	7,4	12,6	9,1	9,6	8,1	11,0	10,7	1,0	9,6
Utvinning og rørtransport	19,1	4,4	19,7	16,8	23,4	4,8	0,1	12,8	0,9	5,2
Tjenester tilknyttet utvinning	..	..	..	882,9	-98,4	..	..	-47,9	..	..
Utenriks sjøfart	50,0	-5,1	315,8	-34,8	4,0	4,0	-3,5	201,8	-61,8	9,9
Fastlands-Norge	9,1	8,0	10,5	6,8	10,5	10,5	10,7	6,8	4,6	10,1
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	11,9	7,7	13,2	9,8	12,8	11,3	6,0	8,3	5,8	9,2
Næringer	10,2	8,5	10,7	9,2	15,1	13,5	6,3	10,3	5,3	10,1
Industri og bergverk	12,3	11,4	7,5	3,7	37,3	17,8	3,7	26,5	3,7	14,1
Annen vareproduksjon	3,9	10,4	6,9	7,9	0,4	13,5	6,6	6,4	16,0	6,1
Tjenester	11,3	7,2	12,9	11,4	12,0	12,6	6,9	6,6	3,2	10,0
Boliger (husholdninger)	14,5	6,5	17,0	10,6	9,1	8,5	5,6	5,3	6,5	7,9
Offentlig forvaltning	-0,5	9,1	0,6	-3,7	3,1	7,0	30,4	0,8	0,7	14,4
Lagerendring og statistiske avvik	50,1	16,6	186,6	67,3	99,5	66,1	-26,5	-17,4	21,2	-25,9
Bruttoinvestering i alt	14,9	8,6	18,8	11,4	14,7	18,5	6,7	7,1	2,8	0,7
Innenlandsk sluttanvendelse	5,6	5,2	8,3	5,5	5,2	9,1	3,2	4,9	3,8	3,9
Etterspørsel fra Fastlands-Norge (utenom lagerendring)	3,9	4,7	6,1	4,2	3,6	6,6	3,5	4,7	4,2	6,0
Etterspørsel fra offentlig forvaltning	1,5	4,0	5,7	0,5	1,4	7,5	2,4	3,7	2,7	3,7
Eksport i alt	0,7	1,6	2,5	2,0	2,7	4,6	-2,3	1,2	3,1	4,5
Tradisjonelle varer	5,2	5,9	9,6	5,1	4,6	7,6	4,9	4,8	6,1	9,2
Råolje og naturgass	-5,0	-6,5	-4,5	-4,6	-2,4	-1,9	-9,9	-7,3	-6,9	-2,3
Skip, plattformer og fly	11,2	13,1	56,7	81,0	-21,5	216,0	-67,2	-1,7	276,6	-38,0
Tjenester	5,5	9,9	3,9	7,1	10,9	8,3	9,9	11,1	10,3	13,4
Samlet sluttanvendelse	4,0	4,1	6,3	4,4	4,4	7,6	1,4	3,8	3,6	4,1
Import i alt	8,6	8,2	12,3	9,0	9,6	13,3	6,4	6,6	7,0	8,7
Tradisjonelle varer	8,2	9,7	10,7	9,2	9,7	17,0	4,9	5,3	12,2	11,5
Råolje og naturgass	55,0	-50,6	16,8	-13,2	99,9	-36,0	-62,7	-68,8	-46,3	38,0
Skip, plattformer og fly	-20,6	17,4	-1,2	-14,3	-26,7	28,8	79,0	17,8	-44,1	-32,8
Tjenester	11,4	5,6	16,4	10,6	11,6	5,8	6,0	9,1	0,9	4,8
Bruttonasjonalprodukt ¹	2,7	2,8	5,0	3,5	2,8	6,1	-0,1	2,9	2,5	2,8
Bruttonasjonalprodukt Fastlands-Norge ¹	4,5	4,6	8,1	3,8	4,6	8,5	1,3	4,6	4,0	4,9
Oljevirksomhet og utenriks sjøfart	-3,5	-3,8	-5,4	2,2	-3,4	-2,5	-5,7	-3,9	-3,4	-5,4
Fastlands-Norge(basisverdi)	4,4	4,3	8,5	3,6	4,8	8,8	0,6	4,0	3,9	5,2
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	5,3	5,1	8,6	4,5	6,1	9,0	2,0	4,6	4,8	6,2
Industri og bergverk	3,4	4,1	9,6	2,6	3,4	9,4	-1,7	2,9	5,8	5,0
Annen vareproduksjon	9,0	0,5	14,6	5,0	10,2	7,1	-1,2	-0,5	-3,5	1,5
Tjenester inkl. boligjenester	5,0	6,4	7,3	4,9	6,0	9,3	3,7	6,1	6,5	7,6
Offentlig forvaltning	1,5	1,6	8,2	0,5	0,4	8,2	-4,2	2,1	0,7	1,5
Korreksjonsposter	4,5	6,0	5,6	5,3	3,1	6,3	5,4	8,1	4,3	3,0

¹ Bruttonasjonalprodukt er målt i markedsverdi, mens bruttoprodukt i næringer er målt i basisverdi.

Tabell 4. Makroøkonomiske hovedstørrelser.
Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	2005	2006	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1
Konsum i husholdninger										
og ideelle organisasjoner	1,0	2,0	1,1	1,3	1,0	1,9	2,0	1,7	2,4	0,8
Konsum i husholdninger	1,0	2,0	1,0	1,3	1,0	2,0	2,0	1,7	2,3	0,7
Varekonsum	0,3	2,0	0,4	0,9	0,6	2,4	2,0	1,4	2,1	-0,6
Tjenestekonsum	2,1	2,0	2,2	2,1	2,0	1,9	2,2	2,0	2,0	1,8
Husholdningenes kjøp i utlandet	-1,1	2,6	-0,7	-0,2	-2,4	-1,4	0,8	2,3	9,6	5,6
Utlendingers kjøp i Norge	2,5	2,9	2,4	2,7	2,6	3,0	2,8	3,2	2,5	2,1
Konsum i ideelle organisasjoner	2,0	2,7	2,8	1,3	1,3	1,2	2,4	3,3	3,9	3,3
Konsum i offentlig forvaltning	2,6	3,8	2,9	2,5	2,0	2,8	3,8	4,0	4,7	3,8
Konsum i statsforvaltningen	2,9	4,1	3,3	2,7	2,3	3,5	4,1	3,9	4,9	4,1
Konsum i statsforvaltningen, sivil	2,7	4,0	3,2	2,6	2,2	3,6	4,0	3,6	4,7	4,2
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	3,9	5,0	3,4	3,6	3,7	3,0	5,0	5,6	6,6	4,0
Konsum i kommuneforvaltningen	2,3	3,4	2,4	2,3	1,6	2,0	3,4	4,1	4,4	3,5
Bruttoinvestering i fast realkapital	2,8	3,6	5,2	1,3	1,3	2,8	2,7	4,4	4,6	3,9
Utvinning og rørtransport	3,9	3,6	9,2	0,7	1,0	1,7	2,2	4,9	5,1	5,3
Tjenester tilknyttet utvinning	-3,0	30,4	-0,7	2,3	6,0	22,2	28,8	11,7	6,0	3,0
Utenriks sjøfart	8,9	8,1	13,8	14,1	6,5	8,3	5,1	3,5	17,0	3,7
Fastlands-Norge	2,0	3,4	3,3	1,1	0,8	2,6	3,0	3,7	4,3	3,5
Fastlands-Norge utenom offentlig										
forvaltning	1,9	3,4	3,6	0,8	0,4	2,8	2,6	3,8	4,4	3,4
Næringer	0,8	3,2	3,5	-0,9	-1,4	2,6	2,1	3,9	4,2	2,5
Industri og bergverk	-0,2	2,8	-0,1	-1,2	0,6	1,2	1,8	2,9	4,2	2,1
Annen vareproduksjon	1,0	2,9	0,7	0,7	1,5	1,8	2,4	2,8	4,2	3,5
Tjenester	1,1	3,5	5,5	-1,3	-2,7	3,1	2,0	4,6	4,2	2,4
Boliger (husholdninger)	3,6	3,7	3,6	3,3	3,3	3,0	3,4	3,8	4,6	4,6
Offentlig forvaltning	2,5	3,5	2,4	2,2	2,3	2,0	4,2	3,2	4,3	4,2
Lagerendring og statistiske avvik	7,8	6,1	-19,2	35,7	12,1	4,2	13,4	7,5	7,2	-0,6
Bruttoinvestering i alt	3,5	4,0	5,7	6,9	1,8	3,3	3,6	4,4	5,0	2,8
Innenlandsk sluttanvendelse	2,0	3,0	2,6	2,9	1,5	2,6	2,8	2,9	3,6	2,0
Etterspørsel fra Fastlands-Norge										
(utenom lagerendring)	1,6	2,7	2,0	1,6	1,2	2,3	2,6	2,6	3,3	2,1
Etterspørsel fra offentlig forvaltning	2,6	3,7	2,8	2,5	2,0	2,7	3,8	3,9	4,6	3,9
Eksport i alt	17,3	14,0	15,9	17,1	18,5	22,7	18,9	11,0	5,1	-2,8
Tradisjonelle varer	4,0	11,7	2,8	3,8	5,3	9,8	13,4	12,5	11,2	7,8
Råolje og naturgass	33,5	24,5	31,0	33,9	37,7	44,2	35,0	17,2	6,8	-8,0
Skip, plattformer og fly	5,6	-0,1	-1,9	9,3	9,6	-22,2	2,6	-1,8	6,9	8,2
Tjenester	5,9	1,8	7,4	4,8	1,5	1,2	1,2	3,7	1,0	1,2
Samlet sluttanvendelse	6,9	6,6	6,8	7,4	6,9	9,2	8,0	5,5	4,1	0,3
Import i alt	1,2	3,2	1,8	0,8	0,4	1,9	1,7	3,1	5,7	4,5
Tradisjonelle varer	0,4	4,7	1,0	-0,2	0,1	2,5	2,4	4,4	8,8	6,4
Råolje og naturgass	30,8	15,3	22,2	40,4	35,3	40,2	32,6	13,9	1,4	-11,5
Skip, plattformer og fly	15,2	5,3	20,0	14,6	8,7	5,8	3,6	6,9	6,6	-5,1
Tjenester	1,7	0,1	2,4	1,4	-0,6	-0,1	-0,3	0,7	-0,0	0,9
Bruttonasjonalprodukt ¹	8,5	7,7	8,0	8,9	9,0	11,3	10,1	6,3	3,8	-0,7
Bruttonasjonalprodukt Fastlands-Norge ¹	2,1	3,4	2,3	2,1	2,0	3,1	3,9	3,5	3,2	2,7
Oljevirksomhet og utenriks sjøfart	32,8	23,1	30,6	33,4	35,0	40,6	32,5	17,0	7,2	-7,1
Fastlands-Norge(basisverdi)	2,2	3,8	2,5	2,2	2,1	4,0	4,3	3,7	3,3	2,9
Fastlands-Norge utenom offentlig										
forvaltning	1,8	3,7	2,2	2,0	2,0	4,5	4,2	3,5	2,8	2,4
Industri og bergverk	0,5	5,0	0,8	-1,4	0,4	3,2	5,6	7,7	3,8	7,9
Annen vareproduksjon	4,5	13,1	4,6	4,8	7,5	13,4	14,8	12,1	12,7	1,6
Tjenester inkl. boligjenester	1,6	1,3	2,1	2,3	1,2	2,7	1,8	0,6	0,4	1,3
Offentlig forvaltning	3,3	4,2	3,5	2,9	2,3	2,6	4,5	4,6	5,1	4,7
Korreksjonsposter	2,0	1,2	1,2	1,1	1,5	-2,4	1,5	2,2	3,1	1,0

¹ Bruttonasjonalprodukt er målt i markedsverdi, mens bruttoprodukt i næringer er målt i basisverdi.

Tabell 5. Produksjon. Løpende priser. Millioner kroner

	2005	2006	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1
Produksjon i alt.	3 129 869	3 446 850	773 946	775 679	841 798	859 770	837 089	842 961	907 031	901 952
Jordbruk og skogbruk	31 636	30 546	6 817	11 104	7 425	6 157	6 593	11 023	6 772	6 406
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	27 289	30 915	5 706	6 399	8 592	7 629	7 231	6 536	9 519	9 455
Utvinning av råolje og naturgass, inklusiv tjenester	514 158	607 464	117 880	134 381	146 635	159 510	147 481	149 893	150 580	141 296
Utvinning av råolje og naturgass.	482 362	569 599	109 649	127 167	136 010	151 598	137 607	141 159	139 235	131 354
Tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning.	31 796	37 866	8 231	7 214	10 624	7 912	9 874	8 734	11 345	9 942
Bergverksdrift	9 290	10 195	2 675	2 201	2 202	1 930	2 788	2 454	3 023	3 066
Industri	557 074	616 054	141 237	134 212	147 522	154 950	149 496	146 221	165 387	171 135
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	123 001	128 339	30 209	30 067	33 729	32 097	30 765	30 602	34 875	33 820
Tekstil- og bekledningsindustri	5 724	6 418	1 434	1 220	1 605	1 702	1 521	1 451	1 744	1 812
Trelast- og trevareindustri	21 651	22 188	5 945	4 950	5 654	5 697	5 426	4 946	6 119	6 515
Treforedling	18 515	16 967	4 781	4 579	4 489	4 557	3 995	4 099	4 316	4 289
Forlag og grafisk industri	39 868	40 399	10 275	9 487	10 213	10 786	9 769	9 555	10 289	10 866
Oljeraffinering, kjemisk og mineralisk industri.	86 637	98 630	20 804	22 703	23 711	24 338	25 189	24 455	24 648	24 398
Kjemiske råvarer.	27 812	31 741	7 050	6 738	6 774	7 883	7 843	7 649	8 366	8 750
Metallindustri.	50 813	65 002	13 499	12 269	12 246	15 056	15 599	15 874	18 472	20 033
Verkstedindustri	111 902	122 157	28 827	25 690	29 882	31 860	29 148	27 907	33 241	36 094
Bygging av skip og oljeplattformer.	55 489	68 498	14 151	12 896	15 343	16 951	16 409	16 248	18 891	19 861
Møbelindustri og annen industri	15 663	15 715	4 261	3 613	3 874	4 023	3 832	3 433	4 427	4 696
Kraftforsyning	56 971	66 218	12 764	11 903	16 714	19 785	14 494	14 106	17 832	17 025
Vannforsyning	3 849	3 966	962	962	963	991	991	992	992	1 044
Bygge- og anleggsvirksomhet	206 415	227 936	53 015	49 014	55 703	56 726	56 199	53 383	61 628	63 870
Varehandel, reparasjon av kjøretøyer mv.	265 555	287 938	66 679	66 374	73 580	67 151	70 535	70 657	79 595	75 394
Hotell- og restaurantvirksomhet	46 715	50 574	11 911	13 394	11 865	10 531	12 770	14 378	12 896	11 424
Rørtransport	19 342	20 314	4 536	4 640	5 212	5 112	4 806	4 884	5 512	4 537
Utenriks sjøfart	103 831	100 952	25 921	25 510	26 375	24 419	24 381	26 267	25 886	24 204
Transport ellers	150 119	164 421	38 354	38 384	40 021	36 873	41 176	42 016	44 356	40 308
Post og telekommunikasjon	74 201	75 811	18 349	18 435	19 566	18 408	19 100	18 678	19 626	18 190
Finansiell tjenesteyting	104 525	109 027	25 965	26 705	26 594	26 440	27 053	27 462	28 072	28 733
Boligtjenester (husholdninger)	109 881	113 727	27 360	27 768	27 868	27 900	28 345	28 675	28 806	28 698
Forretningsmessig tjenesteyting	321 694	366 427	80 732	74 374	89 743	95 060	86 042	85 075	100 249	107 210
Offentlig administrasjon og forsvar.	133 223	141 942	33 608	33 449	33 558	35 369	34 178	35 960	36 435	37 576
Undervisning	100 573	107 296	25 972	22 538	26 983	27 937	26 327	24 551	28 481	29 698
Helse- og sosialtjenester	193 085	206 721	48 503	48 704	49 047	50 590	50 170	52 684	53 276	54 405
Andre sosiale og personlige tjenester	100 443	108 408	24 997	25 227	25 629	26 300	26 933	27 067	28 109	28 278
Fastlands-Norge	2 492 538	2 718 120	625 608	611 148	663 576	670 729	660 421	661 917	725 054	731 915

Offentlig forvaltning	401 837	427 666	101 931	98 436	103 099	107 524	103 985	105 761	110 395	114 226
Statsforvaltningen	193 697	205 892	48 788	48 893	48 861	51 542	50 040	51 828	52 482	54 592
Sivil forvaltning	165 019	176 035	41 558	41 822	41 617	44 003	42 759	44 425	44 848	46 900
Forsvar	28 678	29 857	7 230	7 071	7 244	7 538	7 281	7 403	7 635	7 692
Kommuneforvaltningen	208 140	221 773	53 143	49 543	54 238	55 983	53 945	53 933	57 913	59 634

Tabell 6. Produksjon. Faste 2004-priser. Millioner kroner

	2005	2006	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1
Produksjon i alt.	2 939 738	3 045 222	738 121	715 738	769 587	766 802	741 379	738 580	798 461	798 770
Jordbruk og skogbruk	31 398	30 595	6 750	11 094	7 340	6 178	6 600	11 075	6 742	6 365
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	24 339	24 467	5 427	5 430	7 213	6 401	5 316	4 914	7 836	7 692
Utvinning av råolje og naturgass, inklusiv tjenester	393 949	382 072	96 934	95 505	101 576	99 280	92 487	92 164	98 141	94 942
Utvinning av råolje og naturgass	363 363	347 065	89 030	88 313	91 728	91 316	83 138	84 265	88 347	85 823
Tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning	30 587	35 007	7 904	7 192	9 848	7 964	9 349	7 900	9 794	9 119
Bergverksdrift	8 948	9 830	2 625	2 041	2 121	1 872	2 745	2 403	2 809	2 669
Industri	538 776	560 502	137 418	128 602	140 663	144 452	136 513	131 513	148 025	150 577
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	119 725	120 062	29 841	29 074	31 996	30 409	28 933	28 404	32 316	31 016
Tekstil- og bekledningsindustri	5 696	6 234	1 423	1 225	1 590	1 674	1 498	1 401	1 662	1 724
Trelast- og trevareindustri	21 304	21 435	5 828	4 851	5 545	5 585	5 274	4 778	5 798	5 924
Treforedling	18 761	17 130	4 830	4 643	4 577	4 610	4 095	4 176	4 250	4 166
Forlag og grafisk industri	39 873	40 342	10 263	9 487	10 223	10 781	9 755	9 542	10 265	10 831
Oljeraffinering, kjemisk og mineralisk industri	77 202	80 546	19 093	19 023	20 225	20 187	19 995	19 392	20 971	20 769
Kjemiske råvarer	26 513	28 077	6 720	6 523	6 391	7 103	7 073	6 801	7 100	7 327
Metallindustri	50 715	51 128	13 271	12 513	12 339	13 414	12 827	11 975	12 912	13 234
Verkstedindustri	109 993	117 099	28 348	25 277	29 287	30 755	28 103	26 794	31 448	33 416
Bygging av skip og oljeplattformer	53 448	63 106	13 590	12 395	14 647	15 996	15 201	14 888	17 021	17 697
Møbelindustri og annen industri	15 545	15 343	4 212	3 593	3 844	3 936	3 761	3 362	4 284	4 473
Kraftforsyning	57 550	53 253	12 923	12 106	16 095	16 953	12 079	11 057	13 164	15 296
Vannforsyning	3 794	3 853	948	948	949	964	963	963	962	1 000
Bygge- og anleggsvirksomhet	198 805	210 944	51 252	47 107	52 938	53 493	52 380	49 274	55 796	57 131
Varehandel, reparasjon av kjøretøyer mv.	259 064	276 174	64 521	63 939	71 070	64 812	66 594	67 888	76 880	71 941
Hotell- og restaurantvirksomhet	46 211	48 453	11 760	13 343	11 644	10 186	12 295	13 761	12 211	10 693
Rørtransport	18 688	18 864	4 486	4 237	4 989	5 123	4 403	4 367	4 971	4 852
Utenriks sjøfart	95 218	91 968	25 254	22 664	23 377	22 014	24 238	22 221	23 495	21 791
Transport ellers	145 500	154 240	37 080	37 592	37 797	34 959	38 959	40 017	40 305	37 118
Post og telekommunikasjon	74 414	77 340	18 378	18 481	19 571	18 404	18 933	19 359	20 645	19 220
Finansiell tjenesteyting	107 962	118 443	26 913	27 431	27 187	29 347	29 161	29 840	30 095	32 573
Boligtjenester (husholdninger)	107 767	109 207	26 868	27 163	27 163	26 936	27 236	27 521	27 513	27 293
Forretningsmessig tjenesteyting	313 342	345 708	78 630	72 115	86 933	91 020	81 157	79 746	93 785	99 338
Offentlig administrasjon og forsvar	129 510	131 779	32 739	32 384	32 408	33 566	31 728	33 196	33 289	33 993
Undervisning	97 965	101 289	25 268	21 876	26 169	26 866	24 843	23 131	26 450	27 606
Helse- og sosialtjenester	187 870	193 948	47 388	47 101	47 242	48 653	47 263	48 861	49 170	50 455
Andre sosiale og personlige tjenester	98 667	102 292	24 559	24 579	25 143	25 321	25 488	25 308	26 175	26 225
Fastlands-Norge	2 431 882	2 552 317	611 447	593 332	639 644	640 384	620 252	619 827	671 854	677 184

Offentlig forvaltning	390 819	400 938	99 292	95 291	99 613	102 994	97 620	98 422	101 902	105 145
Statsforvaltningen	187 557	191 207	47 269	46 947	47 203	48 725	46 444	47 805	48 233	49 352
Sivil forvaltning	159 950	163 844	40 261	40 202	40 259	41 634	39 724	41 120	41 365	42 401
Forsvar	27 607	27 363	7 008	6 745	6 944	7 090	6 720	6 685	6 868	6 950
Kommuneforvaltningen	203 262	209 732	52 023	48 344	52 410	54 270	51 175	50 618	53 669	55 794

Tabell 7. Produksjon. Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	2005	2006	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1
Produksjon i alt.	2,9	3,6	5,5	3,4	3,4	7,1	0,4	3,2	3,8	4,2
Jordbruk og skogbruk	0,1	-2,6	3,0	-5,2	9,3	-0,6	-2,2	-0,2	-8,1	3,0
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	5,1	0,5	9,9	-5,9	14,4	2,1	-2,1	-9,5	8,6	20,2
Utvinning av råolje og naturgass, inklusiv tjenester	-3,0	-3,0	-5,3	3,0	-2,1	-0,7	-4,6	-3,5	-3,4	-4,4
Utvinning av råolje og naturgass	-4,2	-4,5	-6,2	1,8	-4,8	-3,2	-6,6	-4,6	-3,7	-6,0
Tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning	14,6	14,5	5,5	21,2	33,9	41,1	18,3	9,8	-0,5	14,5
Bergverksdrift	3,7	9,9	21,3	-13,4	-7,8	-13,3	4,6	17,7	32,5	42,6
Industri	2,6	4,0	8,2	3,0	2,4	9,4	-0,7	2,3	5,2	4,2
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	-3,7	0,3	-1,7	-3,3	0,7	5,5	-3,0	-2,3	1,0	2,0
Tekstil- og bekledningsindustri	5,4	9,5	8,6	1,7	8,5	14,9	5,2	14,3	4,5	3,0
Trelast- og trevareindustri	0,5	0,6	6,8	0,8	-1,6	9,9	-9,5	-1,5	4,6	6,1
Treforedling	-5,5	-8,7	-0,2	-5,8	-11,1	-2,1	-15,2	-10,1	-7,2	-9,6
Forlag og grafisk industri	3,6	1,2	12,1	3,8	4,0	8,9	-5,0	0,6	0,4	0,5
Oljeraffinering, kjemisk og mineralisk industri	8,0	4,3	13,3	14,1	5,0	7,0	4,7	1,9	3,7	2,9
Kjemiske råvarer	-2,8	5,9	0,7	-3,7	-8,4	3,3	5,2	4,3	11,1	3,2
Metallindustri	-4,5	0,8	0,4	-2,7	-11,0	6,5	-3,3	-4,3	4,6	-1,3
Verkstedindustri	9,2	6,5	18,9	7,7	9,2	13,6	-0,9	6,0	7,4	8,7
Bygging av skip og oljeplattformer	11,9	18,1	17,6	8,8	15,5	24,8	11,8	20,1	16,2	10,6
Møbelindustri og annen industri	1,6	-1,3	13,5	1,3	-3,0	1,0	-10,7	-6,4	11,4	13,6
Kraftforsyning	22,0	-7,5	26,1	25,1	20,5	3,2	-6,5	-8,7	-18,2	-9,8
Vannforsyning	3,6	1,5	3,6	3,7	3,6	1,6	1,5	1,6	1,5	3,7
Bygge- og anleggsvirksomhet	8,4	6,1	12,2	7,8	6,7	12,6	2,2	4,6	5,4	6,8
Varehandel, reparasjon av kjøretøyer mv.	4,1	6,6	7,6	5,4	2,6	8,9	3,2	6,2	8,2	11,0
Hotell- og restaurantvirksomhet	2,9	4,9	1,8	5,6	7,1	7,6	4,5	3,1	4,9	5,0
Rørtransport	2,3	0,9	2,0	15,0	-0,8	3,0	-1,9	3,1	-0,4	-5,3
Utenriks sjøfart	-4,8	-3,4	-3,7	-5,9	-2,2	-8,0	-4,0	-2,0	0,5	-1,0
Transport ellers	2,3	6,0	4,8	1,5	3,0	5,8	5,1	6,4	6,6	6,2
Post og telekommunikasjon	3,3	3,9	5,2	3,3	3,4	2,3	3,0	4,8	5,5	4,4
Finansiell tjenesteyting	6,7	9,7	4,7	7,4	9,2	11,0	8,4	8,8	10,7	11,0
Boligtjenester (husholdninger)	1,1	1,3	1,3	1,3	1,3	1,4	1,4	1,3	1,3	1,3
Forretningsmessig tjenesteyting	7,6	10,3	12,9	5,6	10,6	20,3	3,2	10,6	7,9	9,1
Offentlig administrasjon og forsvar	-1,2	1,8	2,6	-1,4	-2,4	5,0	-3,1	2,5	2,7	1,3
Undervisning	2,1	3,4	8,5	-0,3	2,8	9,0	-1,7	5,7	1,1	2,8
Helse- og sosialtjenester	2,9	3,2	5,9	2,8	2,2	5,4	-0,3	3,7	4,1	3,7
Andre sosiale og personlige tjenester	5,9	3,7	6,6	5,9	5,2	3,8	3,8	3,0	4,1	3,6
Fastlands-Norge	4,3	5,0	7,9	3,8	4,6	9,0	1,4	4,5	5,0	5,7

Offentlig forvaltning	1,1	2,6	5,5	0,4	0,5	6,6	-1,7	3,3	2,3	2,1
Statsforvaltningen	1,0	1,9	4,4	0,9	0,2	5,6	-1,7	1,8	2,2	1,3
Sivil forvaltning	2,7	2,4	6,2	2,6	2,0	6,1	-1,3	2,3	2,7	1,8
Forsvar	-7,9	-0,9	-4,4	-8,0	-9,6	2,6	-4,1	-0,9	-1,1	-2,0
Kommuneforvaltningen	1,2	3,2	6,4	-0,1	0,8	7,5	-1,6	4,7	2,4	2,8

Tabell 8. Produksjon. Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	2005	2006	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1
Produksjon i alt.	6,5	6,3	6,2	6,9	6,6	8,8	7,7	5,3	3,9	0,7
Jordbruk og skogbruk	0,8	-0,9	0,9	0,1	1,0	-1,5	-1,1	-0,6	-0,7	1,0
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	12,1	12,7	5,1	16,6	18,7	13,3	29,4	12,9	2,0	3,1
Utvinning av råolje og naturgass, inklusiv tjenester	30,5	21,8	28,8	30,7	33,1	39,3	31,1	15,6	6,3	-7,4
Utvinning av råolje og naturgass	32,7	23,6	30,1	33,6	36,4	42,9	34,4	16,3	6,3	-7,8
Tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning	4,0	4,1	13,1	-5,6	2,8	-2,1	1,4	10,2	7,4	9,7
Bergverksdrift	3,8	-0,1	2,1	6,4	4,3	0,7	-0,4	-5,3	3,6	11,5
Industri	3,4	6,3	3,1	3,5	3,5	5,7	6,5	6,5	6,5	6,0
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	2,7	4,0	1,5	2,9	4,0	4,9	5,0	4,2	2,4	3,3
Tekstil- og bekledningsindustri	0,5	2,4	1,6	-0,2	-1,0	1,1	0,9	4,0	3,9	3,4
Trelast- og trevareindustri	1,6	1,9	2,0	2,1	1,7	1,6	0,8	1,5	3,5	7,8
Treforedling	-1,3	0,4	-1,6	-2,0	-0,7	-0,2	-1,4	-0,5	3,5	4,2
Forlag og grafisk industri	-0,0	0,2	0,1	-0,1	-0,1	0,1	0,0	0,1	0,3	0,3
Oljeraffinering, kjemisk og mineralisk industri	12,2	9,1	8,9	16,1	14,5	17,1	15,6	5,7	0,3	-2,6
Kjemiske råvarer	4,9	7,8	6,7	2,6	3,0	5,3	5,7	8,9	11,2	7,6
Metallindustri	0,2	26,9	3,1	-3,9	-2,7	10,4	19,6	35,2	44,2	34,9
Verkstedindustri	1,7	2,5	1,5	1,2	1,2	2,0	2,0	2,5	3,6	4,3
Bygging av skip og oljeplattformer	3,8	4,6	4,4	3,5	2,9	3,7	3,7	4,9	5,9	5,9
Møbelindustri og annen industri	0,8	1,7	1,2	0,7	-0,3	1,7	0,7	1,5	2,5	2,7
Kraftforsyning	-1,0	25,6	2,2	1,1	2,7	23,0	21,5	29,8	30,4	-4,6
Vannforsyning	1,4	1,5	1,4	1,4	1,4	1,4	1,5	1,5	1,5	1,5
Bygge- og anleggsvirksomhet	3,8	4,1	3,8	3,4	3,7	3,5	3,7	4,1	5,0	5,4
Varehandel, reparasjon av kjøretøyer mv.	2,5	1,7	2,6	4,1	2,2	4,7	2,5	0,3	-0,0	1,1
Hotell- og restaurantvirksomhet	1,1	3,3	1,4	0,6	1,2	2,5	2,5	4,1	3,6	3,3
Rørtransport	3,5	4,0	1,0	3,8	3,8	0,2	8,0	2,1	6,1	-6,3
Utenriks sjøfart	9,0	0,7	8,1	9,1	2,8	2,0	-2,0	5,0	-2,3	0,1
Transport ellers	3,2	3,3	4,6	4,2	2,8	4,4	2,2	2,8	3,9	3,0
Post og telekommunikasjon	-0,3	-1,7	-0,6	0,2	0,8	0,8	1,0	-3,3	-4,9	-5,4
Finansiell tjenesteyting	-3,2	-4,9	-3,0	-3,0	-5,1	-5,7	-3,8	-5,5	-4,6	-2,1
Boligtjenester (husholdninger)	2,0	2,1	1,9	2,1	2,1	2,4	2,2	1,9	2,1	1,5
Forretningsmessig tjenesteyting	2,7	3,2	3,0	2,4	1,9	2,8	3,3	3,4	3,5	3,3
Offentlig administrasjon og forsvar	2,9	4,7	3,5	2,3	2,0	3,3	4,9	4,9	5,7	4,9
Undervisning	2,7	3,2	3,1	2,7	1,5	2,2	3,1	3,0	4,4	3,5
Helse- og sosialtjenester	2,8	3,7	2,8	2,5	2,3	2,4	3,7	4,3	4,4	3,7
Andre sosiale og personlige tjenester	1,8	4,1	1,9	1,6	1,7	3,0	3,8	4,2	5,4	3,8
Fastlands-Norge	2,5	3,9	2,6	2,7	2,4	3,9	4,1	3,7	4,0	3,2

Offentlig forvaltning	2,8	3,7	3,1	2,6	2,1	2,5	3,8	4,0	4,7	4,1
Statsforvaltningen	3,3	4,3	3,8	2,9	2,5	3,5	4,4	4,1	5,1	4,6
Sivil forvaltning	3,2	4,1	3,8	2,8	2,5	3,6	4,3	3,9	4,9	4,7
Forsvar	3,9	5,0	3,4	3,6	3,7	3,0	5,0	5,7	6,6	4,1
Kommuneforvaltningen	2,4	3,3	2,5	2,2	1,6	1,7	3,2	4,0	4,3	3,6

**Tabell 9. Bruttonasjonalprodukt. Bruttoprodukt etter næring, i basisverdi.
Løpende priser. Millioner kroner**

	2005	2006	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1
Bruttonasjonalprodukt¹	1 942 887	2 151 670	474 407	485 579	525 312	540 169	521 634	531 217	558 650	551 070
Jordbruk og skogbruk	16 046	15 292	1 114	7 317	4 329	3 170	1 010	7 261	3 852	3 351
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	11 615	14 082	2 229	2 704	3 775	3 562	3 511	2 977	4 032	4 313
Utvinning av råolje og naturgass, inklusiv tjenester	451 615	541 218	102 319	119 255	129 303	143 262	131 080	134 066	132 809	124 017
Utvinning av råolje og naturgass	439 819	526 887	99 225	116 767	125 152	140 623	127 407	130 675	128 182	120 297
Tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning	11 796	14 331	3 094	2 489	4 151	2 639	3 674	3 391	4 627	3 720
Bergverksdrift	3 762	3 862	1 055	936	878	746	1 038	901	1 177	1 335
Industri	165 175	180 675	43 094	38 331	43 376	45 816	44 800	42 635	47 424	51 439
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	31 079	33 385	7 713	7 671	8 538	8 208	8 218	8 184	8 775	8 792
Tekstil- og bekledningsindustri	2 590	2 879	665	532	729	776	712	602	789	849
Trelast- og trevareindustri	7 631	7 816	2 105	1 769	2 004	2 010	1 931	1 747	2 127	2 359
Treforedling	4 303	3 407	1 104	1 074	1 004	978	792	774	864	971
Forlag og grafisk industri	16 479	16 496	4 246	3 919	4 213	4 437	4 002	3 906	4 150	4 390
Oljeraffinering, kjemisk og mineralisk industri	17 228	16 274	4 826	3 897	4 597	4 028	4 360	3 728	4 159	4 640
Kjemiske råvarer	7 085	8 181	1 808	1 636	1 681	2 046	2 036	1 902	2 197	2 463
Metallindustri	10 733	18 776	3 035	2 216	2 323	3 931	4 713	4 902	5 229	6 331
Verkstedindustri	43 806	45 421	11 270	10 033	11 741	12 309	11 143	10 344	11 626	12 674
Bygging av skip og oljeplattformer	17 875	22 060	4 576	4 127	4 995	5 467	5 375	5 250	5 968	6 309
Møbelindustri og annen industri	6 367	5 980	1 746	1 458	1 552	1 626	1 519	1 296	1 539	1 661
Kraftforsyning	41 749	50 666	9 307	8 636	12 405	15 141	10 926	10 778	13 821	12 727
Vannforsyning	2 144	2 039	536	535	536	536	535	484	484	600
Bygge- og anleggsvirksomhet	78 594	88 045	20 112	18 662	21 476	21 773	21 702	20 630	23 941	24 630
Varehandel, reparasjon av kjøretøyer mv.	141 036	151 290	35 617	35 541	39 223	35 605	37 612	36 915	41 158	39 647
Hotell- og restaurativirksomhet	21 716	23 564	5 621	6 180	5 526	4 932	5 977	6 671	5 985	5 394
Rørtransport	16 841	17 704	3 935	4 067	4 537	4 416	4 197	4 274	4 817	3 855
Utenriks sjøfart	28 476	29 505	7 163	7 451	6 236	6 833	6 518	8 712	7 442	7 997
Transport ellers	53 583	57 806	13 919	12 997	14 681	13 126	14 369	14 040	16 271	14 610
Post og telekommunikasjon	30 852	29 718	7 683	7 603	8 173	7 524	7 738	7 049	7 407	6 607
Finansiell tjenesteyting	68 254	71 216	16 749	17 443	17 371	17 471	17 457	17 943	18 345	18 790
Boligtjenester (husholdninger)	75 699	79 959	18 864	19 115	19 170	19 772	19 909	20 162	20 116	20 299
Forretningsmessig tjenesteyting	166 455	186 893	41 814	38 481	46 452	48 311	44 628	43 246	50 708	54 373
Offentlig administrasjon og forsvar	75 775	81 598	19 247	19 087	19 193	20 403	19 237	20 732	21 226	22 373
Undervisning	76 507	80 595	19 997	16 560	20 915	21 547	19 839	17 770	21 439	22 391
Helse- og sosialtjenester	148 361	157 826	37 372	37 488	37 829	38 628	38 184	40 277	40 738	41 504
Andre sosiale og personlige tjenester	55 163	59 166	13 889	13 902	13 968	14 188	14 904	14 805	15 269	15 255
Bruttonasjonalprodukt Fastlands-Norge¹	1 445 955	1 563 243	360 990	354 806	385 237	385 658	379 839	384 164	413 582	415 201
Merverdi og investeringsavgift	155 749	171 485	38 375	38 955	42 153	39 926	41 552	42 744	47 263	43 934
Korreksjon ikke innbetalt moms	-2 612	581	-997	-940	-894	565	30	1 568	-1 582	-2 416
Andre produktskatter, netto	63 194	63 578	15 958	15 836	15 939	14 436	16 071	15 870	17 201	15 392
Statistiske avvik	-2 862	-6 695	-564	-562	-1 239	-1 521	-1 189	-1 294	-2 693	-1 347
Fastlands-Norge (basisverdi)	1 232 486	1 334 295	308 218	301 517	329 278	332 252	323 375	325 276	353 392	359 638

Offentlig forvaltning	277 130	293 361	70 757	67 257	71 914	74 651	70 794	71 813	76 103	79 357
Statsforvaltningen	121 530	129 778	30 748	30 851	30 815	32 881	31 177	32 635	33 084	35 020
Sivil forvaltning	107 575	115 087	27 198	27 461	27 253	29 134	27 687	29 024	29 242	31 047
Forsvar	13 955	14 691	3 550	3 390	3 562	3 747	3 490	3 611	3 843	3 973
Kommuneforvaltningen	155 600	163 583	40 009	36 406	41 099	41 770	39 617	39 178	43 019	44 337

1 Bruttonasjonalprodukt er målt i markedsverdi, mens bruttoprodukt i næringer er målt i basisverdi

**Tabell 10. Bruttonasjonalprodukt. Bruttoprodukt etter næring, i basisverdi.
Faste 2004-priser. Millioner kroner**

	2005	2006	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1
Bruttonasjonalprodukt¹	1 789 867	1 840 119	445 369	437 884	468 864	464 269	444 789	450 497	480 565	477 216
Jordbruk og skogbruk	16 155	16 236	1 157	7 407	4 345	3 322	1 315	7 567	4 032	3 526
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	9 136	9 059	2 023	1 889	2 592	2 602	1 908	1 701	2 848	3 020
Utvinning av råolje og naturgass, inklusiv tjenester	332 688	319 064	81 661	80 771	84 749	83 500	76 776	77 251	81 537	78 768
Utvinning av råolje og naturgass	321 696	306 483	78 821	78 186	81 210	80 638	73 417	74 412	78 017	75 491
Tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning	10 992	12 581	2 841	2 585	3 539	2 862	3 360	2 839	3 520	3 277
Bergverksdrift	3 550	3 893	1 040	812	844	745	1 086	952	1 111	1 054
Industri	164 609	171 096	42 408	38 923	43 056	44 175	41 634	39 954	45 332	46 125
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	29 635	30 010	7 414	7 266	7 890	7 516	7 287	7 161	8 046	7 690
Tekstil- og bekledningsindustri	2 548	2 798	635	547	713	749	672	629	749	778
Trelast- og trevareindustri	7 524	7 570	2 058	1 713	1 958	1 972	1 863	1 688	2 048	2 092
Treforedling	4 594	4 195	1 183	1 137	1 121	1 129	1 003	1 023	1 041	1 020
Forlag og grafisk industri	16 540	16 734	4 257	3 935	4 240	4 472	4 046	3 958	4 258	4 493
Oljeraffinering, kjemisk og mineralisk industri	19 038	19 331	4 975	4 500	5 000	4 872	4 791	4 548	5 119	4 974
Kjemiske råvarer	6 512	6 896	1 651	1 602	1 570	1 745	1 737	1 671	1 744	1 800
Metallindustri	12 157	12 256	3 181	2 999	2 958	3 216	3 075	2 870	3 095	3 172
Verkstedindustri	42 684	44 942	11 004	9 806	11 371	11 803	10 785	10 291	12 064	12 644
Bygging av skip og oljeplattformer	16 969	20 038	4 314	3 937	4 650	5 079	4 827	4 729	5 403	5 619
Møbelindustri og annen industri	6 408	6 324	1 736	1 481	1 584	1 623	1 550	1 386	1 766	1 844
Kraftforsyning	42 418	38 934	9 497	8 884	11 873	12 542	8 750	8 030	9 613	11 268
Vannforsyning	2 138	2 082	534	537	539	533	538	500	511	603
Bygge- og anleggsvirksomhet	73 932	78 056	19 060	17 518	19 687	19 794	19 382	18 233	20 647	21 017
Varehandel, reparasjon av kjøretøyer mv.	136 689	145 758	33 989	33 764	37 526	34 232	35 051	35 847	40 627	38 038
Hotell- og restaurativirksomhet	21 728	22 781	5 529	6 274	5 475	4 789	5 781	6 470	5 741	5 027
Rørtransport	16 257	16 411	3 903	3 686	4 340	4 457	3 830	3 799	4 324	4 221
Utenriks sjøfart	25 183	24 323	6 679	5 994	6 183	5 822	6 410	5 877	6 214	5 763
Transport ellers	52 595	55 600	13 414	13 492	13 725	12 675	14 044	14 300	14 582	13 375
Post og telekommunikasjon	31 554	32 502	7 843	7 797	8 357	7 731	7 920	8 042	8 809	8 019
Finansiell tjenesteyting	72 672	82 303	17 951	18 442	18 249	20 710	20 013	20 756	20 824	23 115
Boligtjenester (husholdninger)	72 624	73 594	18 106	18 305	18 305	18 152	18 354	18 547	18 541	18 393
Forretningsmessig tjenesteyting	161 372	174 527	40 497	37 165	44 755	45 840	41 610	40 092	46 985	49 628
Offentlig administrasjon og forsvar	73 363	74 585	18 698	18 430	18 464	19 137	17 498	18 855	19 096	19 769
Undervisning	74 192	75 528	19 376	16 011	20 207	20 584	18 556	16 639	19 749	20 539
Helse- og sosialtjenester	143 736	146 922	36 369	36 079	36 249	36 973	35 638	36 987	37 323	38 149
Andre sosiale og personlige tjenester	53 976	54 981	13 583	13 443	13 680	13 517	13 839	13 588	14 037	13 803
Bruttonasjonalprodukt Fastlands-Norge¹	1 415 739	1 480 321	353 126	347 433	373 592	370 489	357 772	363 570	388 490	388 463
Merverdi og investeringsavgift	151 297	159 018	37 486	37 772	40 765	37 481	38 975	39 496	43 066	40 364
Korreksjon ikke innbetalt moms	-2 537	565	-974	-911	-865	530	28	1 449	-1 441	-2 220
Andre produktskatter, netto	60 542	62 301	15 538	15 400	15 765	14 425	15 854	15 566	16 456	15 852
Statistiske avvik	-0	-0	-0	-0	-0	-0	-0	-0	-0	-0
Fastlands-Norge (basisverdi)	1 206 438	1 258 437	301 076	295 172	317 927	318 053	302 915	307 060	330 409	334 467

Offentlig forvaltning	268 385	272 774	68 667	64 849	69 199	71 085	65 764	66 227	69 698	72 143
Statsforvaltningen	117 029	119 015	29 635	29 389	29 678	30 749	28 451	29 693	30 122	31 027
Sivil forvaltning	103 833	105 982	26 230	26 214	26 318	27 308	25 343	26 559	26 772	27 556
Forsvar	13 196	13 034	3 405	3 175	3 361	3 441	3 108	3 134	3 351	3 471
Kommuneforvaltningen	151 356	153 759	39 032	35 460	39 521	40 336	37 313	36 534	39 576	41 116

1 Bruttonasjonalprodukt er målt i markedsverdi, mens bruttoprodukt i næringer er målt i basisverdi

Tabell 11. Bruttonasjonalprodukt. Bruttoprodukt etter næring, i basisverdi.
Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	2005	2006	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1
Bruttonasjonalprodukt¹	2,7	2,8	5,0	3,5	2,8	6,1	-0,1	2,9	2,5	2,8
Jordbruk og skogbruk	0,9	0,5	33,4	-6,8	13,6	2,4	13,6	2,2	-7,2	6,1
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	1,5	-0,9	10,4	-15,5	14,5	-1,2	-5,7	-10,0	9,9	16,1
Utvinning av råolje og naturgass, inklusiv tjenester	-3,7	-4,1	-5,8	2,3	-3,7	-2,3	-6,0	-4,4	-3,8	-5,7
Utvinning av råolje og naturgass	-4,2	-4,7	-6,2	1,8	-4,8	-3,4	-6,9	-4,8	-3,9	-6,4
Tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning	14,6	14,5	5,5	21,2	33,9	41,1	18,3	9,8	-0,5	14,5
Bergverksdrift	-2,9	9,7	14,2	-19,8	-13,5	-12,8	4,4	17,2	31,7	41,5
Industri	3,6	3,9	9,5	3,2	3,8	9,8	-1,8	2,6	5,3	4,4
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	-1,2	1,3	1,2	-0,6	2,6	6,4	-1,7	-1,4	2,0	2,3
Tekstil- og bekledningsindustri	14,7	9,8	17,9	10,4	18,1	14,7	5,8	15,0	5,0	3,8
Trelast- og trevareindustri	5,4	0,6	11,9	5,6	3,2	9,9	-9,5	-1,5	4,6	6,1
Treforedling	-5,5	-8,7	-0,2	-5,8	-11,1	-2,1	-15,2	-10,1	-7,2	-9,6
Forlag og grafisk industri	-1,1	1,2	7,1	-0,9	-0,7	8,9	-5,0	0,6	0,4	0,5
Oljeraffinering, kjemisk og mineralisk industri	8,8	1,5	11,4	10,9	10,9	6,8	-3,7	1,1	2,4	2,1
Kjemiske råvarer	-2,8	5,9	0,7	-3,7	-8,4	3,3	5,2	4,3	11,1	3,2
Metallindustri	-4,5	0,8	0,4	-2,7	-11,0	6,5	-3,3	-4,3	4,6	-1,3
Verkstedindustri	9,6	5,3	19,4	8,1	9,6	12,4	-2,0	4,9	6,1	7,1
Bygging av skip og oljeplattformer	7,3	18,1	12,6	4,2	10,9	24,9	11,9	20,1	16,2	10,6
Møbelindustri og annen industri	1,6	-1,3	13,5	1,3	-3,0	1,0	-10,7	-6,4	11,4	13,6
Kraftforsyning	22,2	-8,2	26,4	25,3	20,7	3,1	-7,9	-9,6	-19,0	-10,2
Vannforsyning	-0,4	-2,6	-0,0	-0,4	-0,8	0,8	0,7	-6,8	-5,1	13,2
Bygge- og anleggsvirksomhet	5,3	5,6	9,0	4,7	3,7	12,0	1,7	4,1	4,9	6,2
Varehandel, reparasjon av kjøretøyer mv.	4,2	6,6	7,8	5,5	2,8	9,0	3,1	6,2	8,3	11,1
Hotell- og restaurativirksomhet	2,9	4,9	1,8	5,6	7,1	7,6	4,5	3,1	4,9	5,0
Rørtransport	2,3	0,9	2,0	15,0	-0,8	3,0	-1,9	3,1	-0,4	-5,3
Utenriks sjøfart	-4,8	-3,4	-3,7	-5,9	-2,2	-8,0	-4,0	-2,0	0,5	-1,0
Transport ellers	2,6	5,7	5,6	1,7	3,1	5,9	4,7	6,0	6,2	5,5
Post og telekommunikasjon	2,5	3,0	4,8	2,6	2,7	2,3	1,0	3,1	5,4	3,7
Finansiell tjenesteyting	8,9	13,3	5,8	9,7	12,5	14,9	11,5	12,5	14,1	11,6
Boligtjenester (husholdninger)	1,1	1,3	1,3	1,3	1,3	1,4	1,4	1,3	1,3	1,3
Forretningsmessig tjenesteyting	7,5	8,2	12,9	5,5	10,5	17,7	2,7	7,9	5,0	8,3
Offentlig administrasjon og forsvar	-1,3	1,7	5,9	-1,7	-3,6	7,7	-6,4	2,3	3,4	3,3
Undervisning	2,1	1,8	10,8	-1,1	2,9	10,7	-4,2	3,9	-2,3	-0,2
Helse- og sosialtjenester	3,2	2,2	7,4	3,0	2,1	5,5	-2,0	2,5	3,0	3,2
Andre sosiale og personlige tjenester	5,5	1,9	7,3	4,9	3,9	1,9	1,9	1,1	2,6	2,1
Bruttonasjonalprodukt Fastlands-Norge¹	4,5	4,6	8,1	3,8	4,6	8,5	1,3	4,6	4,0	4,9
Merverdi og investeringsavgift	4,1	5,1	5,3	5,0	3,7	6,3	4,0	4,6	5,6	7,7
Korreksjon ikke innbetalt moms	..	..	..	..	..	149,1	..	..	..	..
Andre produktskatter, netto	1,6	2,9	4,5	4,0	-0,6	4,2	2,0	1,1	4,4	9,9
Statistiske avvik	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
Fastlands-Norge (basisverdi)	4,4	4,3	8,5	3,6	4,8	8,8	0,6	4,0	3,9	5,2

Offentlig forvaltning	1,5	1,6	8,2	0,5	0,4	8,2	-4,2	2,1	0,7	1,5
Statsforvaltningen	1,2	1,7	7,1	1,1	-0,3	8,6	-4,0	1,0	1,5	0,9
Sivil forvaltning	2,4	2,1	8,1	2,3	1,1	8,9	-3,4	1,3	1,7	0,9
Forsvar	-7,5	-1,2	1,1	-7,5	-11,6	5,7	-8,7	-1,3	-0,3	0,9
Kommuneforvaltningen	1,7	1,6	9,0	0,0	1,0	8,0	-4,4	3,0	0,1	1,9

1 Bruttonasjonalprodukt er målt i markedsverdi, mens bruttoprodukt i næringer er målt i basisverdi

Tabell 12. Bruttonasjonalprodukt. Bruttoprodukt etter næring, i basisverdi.
Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	2005	2006	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1
Bruttonasjonalprodukt¹	8,5	7,7	8,0	8,9	9,0	11,3	10,1	6,3	3,8	-0,7
Jordbruk og skogbruk	-0,7	-5,2	-4,1	-1,0	-0,1	-5,7	-20,2	-2,9	-4,1	-0,4
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	27,1	22,3	9,8	42,5	47,8	24,0	67,0	22,3	-2,8	4,3
Utvinning av råolje og naturgass, inklusiv tjenester	35,7	25,0	33,8	35,7	39,2	45,6	36,3	17,5	6,8	-8,2
Utvinning av råolje og naturgass	36,7	25,7	33,9	37,5	40,6	47,5	37,9	17,6	6,6	-8,6
Tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning	7,3	6,2	34,6	-16,7	5,9	-9,3	0,4	24,1	12,1	23,1
Bergverksdrift	6,0	-6,4	1,4	12,3	6,8	-4,2	-5,8	-17,9	1,8	26,4
Industri	0,3	5,2	0,8	-1,7	0,2	3,3	5,9	8,4	3,8	7,5
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	4,9	6,1	4,3	4,5	4,7	7,8	8,4	8,3	0,8	4,7
Tekstil- og bekledningsindustri	1,6	1,2	3,1	-3,3	0,2	1,9	1,2	-1,6	3,0	5,5
Trelast- og trevareindustri	1,4	1,8	1,5	3,5	3,4	4,3	1,4	0,3	1,5	10,6
Treforedling	-6,3	-13,3	-9,4	-7,7	-3,6	-10,7	-15,5	-19,9	-7,3	9,8
Forlag og grafisk industri	-0,4	-1,1	-0,4	-0,6	-0,2	-0,6	-0,8	-0,9	-1,9	-1,5
Oljeraffinering, kjemisk og mineralisk industri	-9,5	-7,0	-7,2	-8,2	-4,7	-3,5	-6,2	-5,4	-11,6	12,9
Kjemiske råvarer	8,8	9,0	14,5	0,6	0,9	1,1	7,0	11,5	17,7	16,6
Metallindustri	-11,7	73,5	-4,0	-29,6	-20,1	16,8	60,7	131,2	115,1	63,2
Verkstedindustri	2,6	-1,5	1,3	2,1	2,4	1,8	0,9	-1,8	-6,7	-3,9
Bygging av skip og oljeplattformer	5,3	4,5	5,7	4,4	5,0	4,8	5,0	5,9	2,8	4,3
Møbelindustri og annen industri	-0,6	-4,8	-0,7	-0,3	-1,7	-0,1	-2,6	-5,1	-11,0	-10,1
Kraftforsyning	-1,6	32,2	2,2	0,9	3,2	28,8	27,4	38,1	37,6	-6,4
Vannforsyning	0,3	-2,3	-0,1	0,2	0,6	-1,0	-0,8	-2,9	-4,8	-1,1
Bygge- og anleggsvirksomhet	6,3	6,1	5,8	5,3	6,7	5,9	6,1	6,2	6,3	6,5
Varehandel, reparasjon av kjøretøyer mv.	3,2	0,6	3,1	6,3	2,8	6,6	2,4	-2,2	-3,1	0,2
Hotell- og restaurantvirksomhet	-0,1	3,5	1,3	-0,3	-0,3	4,4	1,7	4,7	3,3	4,2
Rørtransport	3,6	4,1	0,7	3,9	4,0	-0,3	8,7	2,0	6,6	-7,8
Utenriks sjøfart	13,1	7,3	10,5	19,7	-3,2	-2,6	-5,2	19,3	18,8	18,2
Transport ellers	1,9	2,1	5,5	2,9	1,8	3,4	-1,4	1,9	4,3	5,5
Post og telekommunikasjon	-2,2	-6,5	-3,1	-1,2	0,3	-0,5	-0,3	-10,1	-14,0	-15,3
Finansiell tjenesteyting	-6,1	-7,9	-6,1	-5,9	-8,7	-8,9	-6,5	-8,6	-7,4	-3,6
Boligtjenester (husholdninger)	4,2	4,2	4,1	4,5	5,2	5,2	4,1	4,1	3,6	1,3
Forretningsmessig tjenesteyting	3,1	3,8	3,5	2,7	2,2	3,4	3,9	4,2	4,0	4,0
Offentlig administrasjon og forsvar	3,3	5,9	4,1	2,3	2,0	3,8	6,8	6,2	6,9	6,1
Undervisning	3,1	3,5	3,9	3,8	1,2	2,3	3,6	3,3	4,9	4,1
Helse- og sosialtjenester	3,2	4,1	3,2	2,8	2,7	2,6	4,3	4,8	4,6	4,1
Andre sosiale og personlige tjenester	2,2	5,3	1,9	2,0	2,2	3,9	5,3	5,4	6,5	5,3
Bruttonasjonalprodukt Fastlands-Norge ¹	2,1	3,4	2,3	2,1	2,0	3,1	3,9	3,5	3,2	2,7
Merverdi og investeringsavgift	2,9	4,8	2,9	2,6	3,2	3,6	4,1	4,9	6,1	2,2
Korreksjon ikke innbetalt moms	3,0	-0,3	2,9	2,6	3,1	3,6	4,1	4,9	6,1	2,2
Andre produktskatter, netto	4,4	-2,2	0,8	1,2	5,2	-10,4	-1,3	-0,9	3,4	-3,0
Statistiske avvik	..	134,0	..	..	..	206,0	110,7	130,1	117,4	-11,4
Fastlands-Norge (basisverdi)	2,2	3,8	2,5	2,2	2,1	4,0	4,3	3,7	3,3	2,9

Offentlig forvaltning	3,3	4,2	3,5	2,9	2,3	2,6	4,5	4,6	5,1	4,7
Statsforvaltningen	3,8	5,0	4,4	3,3	2,9	4,0	5,6	4,7	5,8	5,6
Sivil forvaltning	3,6	4,8	4,3	3,1	2,7	4,2	5,4	4,3	5,5	5,6
Forsvar	5,8	6,6	3,7	5,0	6,1	2,7	7,7	7,9	8,2	5,1
Kommuneforvaltningen	2,8	3,5	2,8	2,5	1,9	1,5	3,6	4,4	4,5	4,1

1 Bruttonasjonalprodukt er målt i markedsverdi, mens bruttoprodukt i næringer er målt i basisverdi

Tabell 13. Hovedtall for konsum. Løpende priser. Millioner kroner

	2005	2006	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1
Konsum i alt.	1 210 356	1 291 798	302 909	308 620	315 960	306 100	317 008	329 509	339 181	327 758
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	820 424	873 595	203 890	213 068	215 733	200 938	215 389	226 114	231 154	215 819
Konsum i husholdninger	786 153	836 285	195 470	204 570	206 981	191 571	206 224	216 864	221 626	205 657
Konsum i ideelle organisasjoner	34 271	37 309	8 419	8 499	8 751	9 367	9 164	9 250	9 528	10 162
Konsum i offentlig forvaltning.	389 932	418 203	99 020	95 552	100 228	105 162	101 620	103 395	108 026	111 939
Konsum i statsforvaltningen	206 218	218 496	51 919	52 023	51 988	54 694	53 191	54 980	55 631	57 456
Konsum i statsforvaltningen, individuelt.	103 077	108 786	25 905	26 083	26 005	27 001	26 482	27 538	27 765	28 361
Konsum i statsforvaltningen, kollektivt	103 141	109 710	26 014	25 940	25 982	27 693	26 709	27 442	27 866	29 095
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	28 964	29 981	7 304	7 138	7 319	7 572	7 305	7 432	7 672	7 684
Konsum i kommuneforvaltningen	183 714	199 706	47 101	43 529	48 240	50 468	48 429	48 415	52 395	54 483
Konsum i kommuneforvaltningen, individuelt.	147 239	160 720	37 867	34 414	38 968	40 732	39 122	38 540	42 326	44 208
Konsum i kommuneforvaltningen, kollektivt	36 475	38 987	9 233	9 115	9 272	9 736	9 306	9 875	10 069	10 275
Personlig konsum	1 070 740	1 143 100	267 662	273 566	280 706	268 670	280 993	292 192	301 245	288 388
Kollektivt konsum	139 616	148 697	35 248	35 055	35 255	37 429	36 015	37 317	37 936	39 369

Tabell 14. Hovedtall for konsum. Faste 2004-priser. Millioner kroner

	2005	2006	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1
Konsum i alt.	1 192 060	1 240 230	298 360	302 970	309 463	297 731	304 478	315 811	322 210	313 180
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	812 122	847 569	201 664	210 304	212 548	196 972	208 836	219 350	222 411	209 894
Konsum i husholdninger	778 529	811 960	193 418	201 997	204 011	187 828	200 071	210 593	213 468	200 294
Konsum i ideelle organisasjoner	33 593	35 609	8 246	8 307	8 538	9 144	8 765	8 757	8 943	9 599
Konsum i offentlig forvaltning.	379 939	392 660	96 696	92 666	96 915	100 759	95 642	96 461	99 799	103 287
Konsum i statsforvaltningen	200 424	203 979	50 506	50 174	50 366	51 878	49 689	51 045	51 366	52 326
Konsum i statsforvaltningen, individuelt.	101 012	102 966	25 413	25 275	25 436	25 920	25 148	25 830	26 068	26 404
Konsum i statsforvaltningen, kollektivt	99 412	101 013	25 093	24 898	24 930	25 958	24 541	25 216	25 298	25 922
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	27 876	27 470	7 079	6 808	7 014	7 119	6 740	6 711	6 900	6 944
Konsum i kommuneforvaltningen	179 514	188 681	46 190	42 493	46 549	48 880	45 952	45 416	48 433	50 960
Konsum i kommuneforvaltningen, individuelt.	143 363	151 500	36 992	33 481	37 476	39 400	37 036	36 044	39 019	41 285
Konsum i kommuneforvaltningen, kollektivt	36 151	37 181	9 198	9 011	9 072	9 480	8 916	9 371	9 414	9 675
Personlig konsum	1 056 497	1 102 036	264 069	269 060	275 461	262 293	271 021	281 224	287 499	277 583
Kollektivt konsum	135 564	138 194	34 291	33 910	34 002	35 438	33 457	34 587	34 712	35 597

Tabell 15. Hovedtall for konsum. Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	2005	2006	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1
Konsum i alt.	2,8	4,0	5,3	3,7	2,1	5,9	2,1	4,2	4,1	5,2
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	3,3	4,4	4,7	4,9	2,6	5,0	3,6	4,3	4,6	6,6
Konsum i husholdninger	3,2	4,3	4,7	4,8	2,4	4,9	3,4	4,3	4,6	6,6
Konsum i ideelle organisasjoner	5,9	6,0	5,2	6,7	6,8	7,5	6,3	5,4	4,7	5,0
Konsum i offentlig forvaltning.	1,8	3,3	6,4	1,1	1,1	7,6	-1,1	4,1	3,0	2,5
Konsum i statsforvaltningen	1,6	1,8	4,7	1,4	0,8	5,1	-1,6	1,7	2,0	0,9
Konsum i statsforvaltningen, individuelt.	2,7	1,9	5,0	1,4	3,0	4,1	-1,0	2,2	2,5	1,9
Konsum i statsforvaltningen, kollektivt	0,4	1,6	4,4	0,7	-1,2	6,0	-2,2	1,3	1,5	-0,1
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	-7,9	-1,5	-4,2	-7,9	-9,6	2,1	-4,8	-1,4	-1,6	-2,5
Konsum i kommuneforvaltningen	2,0	5,1	8,2	0,7	1,5	10,4	-0,5	6,9	4,0	4,3
Konsum i kommuneforvaltningen, individuelt.	2,6	5,7	9,2	0,2	2,7	11,3	0,1	7,7	4,1	4,8
Konsum i kommuneforvaltningen, kollektivt	-0,0	2,8	2,3	-0,9	-0,2	6,9	-3,1	4,0	3,8	2,1
Personlig konsum	3,2	4,3	5,4	4,2	2,6	5,8	2,6	4,5	4,4	5,8
Kollektivt konsum	0,3	1,9	4,5	0,4	-1,3	6,2	-2,4	2,0	2,1	0,4

Tabell 16. Hovedtall for konsum. Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	2005	2006	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1
Konsum i alt.	1,5	2,6	1,7	1,7	1,3	2,2	2,6	2,4	3,1	1,8
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	1,0	2,0	1,1	1,3	1,0	1,9	2,0	1,7	2,4	0,8
Konsum i husholdninger	1,0	2,0	1,0	1,3	1,0	2,0	2,0	1,7	2,3	0,7
Konsum i ideelle organisasjoner	2,0	2,7	2,8	1,3	1,3	1,2	2,4	3,3	3,9	3,3
Konsum i offentlig forvaltning.	2,6	3,8	2,9	2,5	2,0	2,8	3,8	4,0	4,7	3,8
Konsum i statsforvaltningen	2,9	4,1	3,3	2,7	2,3	3,5	4,1	3,9	4,9	4,1
Konsum i statsforvaltningen, individuelt.	2,0	3,5	2,4	3,1	1,1	3,4	3,3	3,3	4,2	3,1
Konsum i statsforvaltningen, kollektivt	3,8	4,7	4,1	3,1	3,4	3,7	5,0	4,5	5,7	5,2
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	3,9	5,0	3,4	3,6	3,7	3,0	5,0	5,6	6,6	4,0
Konsum i kommuneforvaltningen	2,3	3,4	2,4	2,3	1,6	2,0	3,4	4,1	4,4	3,5
Konsum i kommuneforvaltningen, individuelt.	2,7	3,3	2,7	3,7	1,5	1,7	3,2	4,0	4,3	3,6
Konsum i kommuneforvaltningen, kollektivt	0,9	3,9	3,4	0,8	-0,4	2,9	4,0	4,2	4,7	3,4
Personlig konsum	1,3	2,3	1,4	1,5	1,1	2,1	2,3	2,2	2,8	1,4
Kollektivt konsum	3,0	4,5	3,3	2,3	2,7	3,5	4,7	4,4	5,4	4,7

Tabell 17. Konsum i husholdninger. Løpende priser. Millioner kroner

	2005	2006	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1
Konsum i husholdninger	786 153	836 285	195 470	204 570	206 981	191 571	206 224	216 864	221 626	205 657
Matvarer og alkoholfrie drikkevarer	101 909	105 582	25 598	25 940	26 748	24 175	26 624	27 044	27 740	26 127
Alkoholrikke og tobakk mv.	32 428	33 908	8 189	8 233	8 612	7 497	8 698	8 486	9 228	8 132
Klær og skotøy	42 652	44 525	10 891	10 531	12 683	9 273	10 862	10 825	13 566	10 305
Bolig, lys og brensel	156 463	168 575	37 936	37 579	41 011	43 707	40 646	39 799	44 422	43 297
Møbler og husholdningsartikler mv.	46 803	49 703	10 932	11 839	13 684	11 232	11 284	12 495	14 692	12 231
Helsepleie	22 560	23 813	5 691	5 636	5 988	5 592	5 987	5 924	6 310	5 984
Transport	112 137	118 296	29 524	29 536	28 383	26 511	30 633	30 963	30 189	30 295
Post- og teletjenester	24 870	25 935	6 036	6 229	6 600	6 284	6 522	6 490	6 640	6 223
Kultur og fritid	99 647	105 638	23 630	26 529	27 383	23 159	25 006	28 053	29 421	25 393
Utdanning	4 210	4 546	1 030	1 035	1 089	1 141	1 111	1 117	1 177	1 190
Hotell- og restauranttjenester	43 674	47 387	11 129	12 231	11 312	9 911	11 953	13 158	12 365	10 761
Andre varer og tjenester	75 250	79 762	18 907	18 769	19 808	18 810	19 950	19 915	21 087	20 514
Husholdningenes kjøp i utlandet	46 067	52 729	12 175	17 218	8 755	8 753	13 578	19 840	10 559	10 147
Utlendingers kjøp i Norge	-22 516	-24 113	-6 200	-6 735	-5 075	-4 474	-6 628	-7 243	-5 768	-4 943
Varekonsum ¹	406 281	431 377	100 213	102 055	112 535	98 394	104 748	107 211	121 023	106 553
Tjenestekonsum ¹	356 321	376 292	89 282	92 032	90 767	88 898	94 526	97 056	95 812	93 900
Boligtjenester	125 543	130 211	31 272	31 677	31 847	31 964	32 428	32 810	33 008	32 969
Andre tjenester	230 778	246 082	58 010	60 355	58 920	56 934	62 098	64 246	62 804	60 931

1 Konsumet av varer og tjenester inkluderer utlendingers kjøp i Norge, men ikke husholdningenes kjøp i utlandet

Tabell 18. Konsum i husholdninger. Faste 2004-priser. Millioner kroner

	2005	2006	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1
Konsum i husholdninger	778 529	811 960	193 418	201 997	204 011	187 828	200 071	210 593	213 468	200 294
Matvarer og alkoholfrie drikkevarer	100 316	102 433	25 122	25 389	26 404	23 671	25 828	26 111	26 824	24 997
Alkoholrikke og tobakk mv.	31 627	32 428	7 996	8 026	8 395	7 207	8 343	8 090	8 788	7 663
Klær og skotøy	44 650	48 348	11 345	11 232	12 821	10 198	11 534	12 240	14 376	12 008
Bolig, lys og brensel	154 405	156 562	37 506	36 899	39 939	41 451	37 999	37 018	40 094	41 289
Møbler og husholdningsartikler mv.	46 873	50 129	10 895	11 874	13 683	11 360	11 374	12 656	14 739	12 214
Helsepleie	21 975	22 427	5 577	5 439	5 793	5 279	5 669	5 564	5 915	5 525
Transport	107 444	109 739	28 313	27 929	27 045	24 917	28 325	28 315	28 182	28 078
Post- og teletjenester	25 170	25 944	6 081	6 289	6 564	6 174	6 362	6 648	6 759	6 354
Kultur og fritid	99 421	105 607	23 465	26 479	27 477	23 145	24 815	27 985	29 662	25 266
Utdanning	4 143	4 371	1 020	1 018	1 057	1 109	1 075	1 072	1 115	1 127
Hotell- og restauranttjenester	42 992	45 209	10 939	12 131	11 048	9 547	11 466	12 543	11 652	10 041
Andre varer og tjenester	74 906	79 672	18 831	18 633	19 620	19 192	19 869	19 790	20 822	20 636
Husholdningenes kjøp i utlandet	46 583	51 958	12 374	17 210	9 083	8 878	13 695	19 390	9 995	9 746
Utlendingers kjøp i Norge	-21 974	-22 866	-6 045	-6 552	-4 918	-4 298	-6 284	-6 830	-5 453	-4 651
Varekonsum ¹	404 922	421 609	99 545	101 366	111 625	97 047	101 963	105 008	117 590	105 733
Tjenestekonsum ¹	348 998	361 259	87 544	89 973	88 221	86 202	90 697	93 024	91 337	89 466
Boligtjenester	123 028	124 763	30 680	30 963	31 026	30 827	31 098	31 394	31 444	31 270
Andre tjenester	225 970	236 497	56 864	59 010	57 195	55 375	59 599	61 630	59 893	58 196

1 Konsumet av varer og tjenester inkluderer utlendingers kjøp i Norge, men ikke husholdningenes kjøp i utlandet

Tabell 19. Konsum i husholdninger. Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	2005	2006	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1
Konsum i husholdninger	3,2	4,3	4,7	4,8	2,4	4,9	3,4	4,3	4,6	6,6
Matvarer og alkoholfrie drikkevarer	0,6	2,1	1,1	2,0	0,5	1,2	2,8	2,8	1,6	5,6
Alkoholrikke og tobakk mv.	-0,3	2,5	-0,7	2,0	1,1	-0,1	4,3	0,8	4,7	6,3
Klær og skotøy	10,6	8,3	17,2	11,9	7,1	10,2	1,7	9,0	12,1	17,7
Bolig, lys og brensel	1,6	1,4	2,4	2,2	1,3	3,5	1,3	0,3	0,4	-0,4
Møbler og husholdningsartikler mv.	4,9	6,9	7,7	6,7	4,0	9,0	4,4	6,6	7,7	7,5
Helsepleie	2,0	2,1	2,9	2,1	1,4	2,2	1,7	2,3	2,1	4,7
Transport	-0,4	2,1	3,4	2,0	-3,8	3,1	0,0	1,4	4,2	12,7
Post- og teletjenester	5,6	3,1	5,5	3,1	6,1	-1,0	4,6	5,7	3,0	2,9
Kultur og fritid	4,4	6,2	4,0	5,3	4,4	5,2	5,8	5,7	8,0	9,2
Utdanning.	2,3	5,5	2,3	2,4	2,2	5,8	5,4	5,3	5,4	1,7
Hotell- og restauranttjenester.	3,0	5,2	1,5	5,9	7,5	7,6	4,8	3,4	5,5	5,2
Andre varer og tjenester	5,0	6,4	5,6	5,9	4,6	7,7	5,5	6,2	6,1	7,5
Husholdningenes kjøp i utlandet	12,9	11,5	17,2	13,6	10,2	12,2	10,7	12,7	10,0	9,8
Utlendingers kjøp i Norge	4,0	4,1	3,1	2,0	8,8	-3,6	4,0	4,2	10,9	8,2
Varekonsum ¹	2,7	4,1	4,7	4,7	1,5	5,0	2,4	3,6	5,3	9,0
Tjenestekonsum ¹	2,7	3,5	3,0	3,1	3,2	3,5	3,6	3,4	3,5	3,8
Boligtjenester	1,1	1,4	1,4	1,3	1,4	1,5	1,4	1,4	1,3	1,4
Andre tjenester.	3,7	4,7	3,9	4,1	4,2	4,7	4,8	4,4	4,7	5,1

1 Konsumet av varer og tjenester inkluderer utlendingers kjøp i Norge, men ikke husholdningenes kjøp i utlandet

Tabell 20. Konsum i husholdninger. Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	2005	2006	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1
Konsum i husholdninger	1,0	2,0	1,0	1,3	1,0	2,0	2,0	1,7	2,3	0,7
Matvarer og alkoholfrie drikkevarer	1,6	1,5	1,5	2,0	1,5	1,2	1,2	1,4	2,1	2,3
Alkoholrikke og tobakk mv.	2,5	2,0	2,6	2,4	2,1	1,5	1,8	2,3	2,3	2,0
Klær og skotøy	-4,5	-3,6	-6,0	-3,5	-3,4	-1,6	-1,9	-5,7	-4,6	-5,6
Bolig, lys og brensel	1,3	6,3	1,6	1,7	2,4	5,8	5,8	5,6	7,9	-0,5
Møbler og husholdningsartikler mv.	-0,1	-0,7	-0,3	0,1	0,2	-0,4	-1,1	-1,0	-0,3	1,3
Helsepleie	2,7	3,4	2,6	2,9	2,5	4,3	3,5	2,8	3,2	2,3
Transport	4,4	3,3	4,3	5,0	4,1	4,1	3,7	3,4	2,1	1,4
Post- og teletjenester	-1,2	1,2	-0,6	1,6	-0,5	5,7	3,3	-1,4	-2,3	-3,8
Kultur og fritid	0,2	-0,2	0,4	0,2	-0,2	-0,4	0,1	0,1	-0,5	0,4
Utdanning.	1,6	2,3	1,2	1,5	2,3	2,1	2,4	2,5	2,5	2,5
Hotell- og restauranttjenester.	1,6	3,2	1,9	1,0	1,7	2,3	2,5	4,0	3,6	3,2
Andre varer og tjenester	0,5	-0,3	0,7	0,3	-0,6	-1,7	-0,0	-0,1	0,3	1,4
Husholdningenes kjøp i utlandet	-1,1	2,6	-0,7	-0,2	-2,4	-1,4	0,8	2,3	9,6	5,6
Utlendingers kjøp i Norge	2,5	2,9	2,4	2,7	2,6	3,0	2,8	3,2	2,5	2,1
Varekonsum ¹	0,3	2,0	0,4	0,9	0,6	2,4	2,0	1,4	2,1	-0,6
Tjenestekonsum ¹	2,1	2,0	2,2	2,1	2,0	1,9	2,2	2,0	2,0	1,8
Boligtjenester	2,0	2,3	2,0	2,2	2,1	2,4	2,3	2,2	2,3	1,7
Andre tjenester.	2,1	1,9	2,3	2,1	1,9	1,7	2,1	1,9	1,8	1,8

1 Konsumet av varer og tjenester inkluderer utlendingers kjøp i Norge, men ikke husholdningenes kjøp i utlandet

Tabell 21. Bruttoinvestering i fast realkapital. Løpende priser. Millioner kroner

	2005	2006	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1
Bruttoinvestering i fast realkapital i alt.	359 125	399 655	87 754	85 984	105 200	89 101	100 075	99 391	111 088	101 436
Bygg og anlegg	182 476	201 060	44 769	44 138	52 058	47 033	48 767	48 671	56 589	52 365
Oljeboring, oljeleting, olje- og gasrørledning	46 453	45 569	12 001	11 486	13 606	9 964	11 445	11 892	12 269	11 120
Oljeutvinningsplattformer, borerigger og moduler	23 617	32 913	3 432	7 566	7 322	5 271	7 640	9 839	10 164	7 545
Skip og båter	18 279	22 343	5 025	1 728	6 930	5 329	8 656	5 383	2 974	5 839
Transportmidler	8 686	9 990	2 178	2 081	2 678	2 224	2 547	2 158	3 061	2 415
Maskiner og utstyr	79 614	87 779	20 350	18 986	22 606	19 281	21 020	21 447	26 031	22 153
Jordbruk og skogbruk	5 694	6 028	1 710	1 608	1 386	1 063	1 798	1 687	1 479	923
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	1 550	1 629	199	468	568	227	515	379	507	339
Utvinning av råolje og naturgass, inklusiv tjenester	76 433	91 280	16 865	19 822	23 035	18 404	21 943	24 371	26 561	21 002
Utvinning av råolje og naturgass.	78 214	90 179	19 717	18 839	22 988	18 912	21 911	23 799	25 557	21 080
Tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning.	-1 781	1 101	-2 852	983	47	-508	32	572	1 004	-78
Bergverksdrift	922	889	283	231	219	70	159	358	303	143
Industri	22 482	25 904	5 269	5 161	8 275	4 657	5 703	6 664	8 881	5 362
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	3 921	4 595	1 125	829	1 286	824	1 182	1 223	1 366	798
Tekstil- og bekledningsindustri	238	402	45	41	79	91	79	167	65	82
Trelast- og trevareindustri	1 261	1 024	221	383	409	182	230	354	259	337
Treforedling	917	1 233	231	235	308	251	261	252	469	262
Forlag og grafisk industri	1 226	1 156	244	316	376	280	210	343	322	185
Oljeraffinering, kjemisk og mineralsk industri.	2 890	5 487	668	687	1 086	920	1 280	1 380	1 907	1 242
Kjemiske råvarer.	3 014	1 811	729	596	1 198	326	453	372	659	258
Metallindustri	2 354	1 777	475	489	1 085	278	346	343	810	509
Verktedindustri	4 657	6 211	1 116	1 158	1 751	1 081	1 199	1 589	2 342	1 270
Bygging av skip og oljeplattformer.	1 134	1 648	229	247	466	314	331	519	485	301
Møbelindustri og annen industri	869	560	187	180	232	111	132	121	196	118
Kraftforsyning	7 644	9 638	2 130	2 101	2 149	1 578	2 254	2 601	3 205	2 013
Vannforsyning	2 031	2 390	464	529	560	540	588	584	678	656
Bygge- og anleggsvirksomhet	5 079	5 389	1 388	1 198	1 347	1 427	1 357	1 210	1 396	1 441
Varehandel, reparasjon av kjøretøyer mv.	16 927	19 285	4 149	4 110	4 757	4 446	4 483	4 590	5 766	5 112
Hotell- og restaurantvirksomhet	2 657	2 907	661	756	683	669	783	764	691	654
Rørtransport	10 013	5 298	3 130	2 997	2 030	838	1 449	2 017	994	811
Utenriks sjøfart	16 494	16 918	4 594	1 517	6 149	4 768	4 662	4 737	2 751	5 431
Transport ellers	9 625	10 090	2 296	2 368	2 967	2 563	2 616	2 603	2 309	2 807
Post og telekommunikasjon	6 656	5 990	1 950	1 234	1 467	1 966	1 530	1 229	1 265	2 361
Finansiell tjenesteyting	6 573	6 755	1 660	1 628	1 625	1 665	1 652	1 670	1 768	1 810
Boligtjenester (husholdninger)	83 490	92 196	20 651	20 072	22 322	22 855	22 556	21 928	24 856	25 804
Forretningsmessig tjenesteyting	27 555	32 518	6 596	6 573	7 763	8 217	7 804	7 637	8 861	9 430
Offentlig administrasjon og forsvar.	22 115	27 016	5 271	5 465	6 603	5 415	9 253	5 735	6 613	6 167
Undervisning	10 453	11 612	2 413	2 458	3 357	2 418	3 204	2 701	3 289	2 737
Helse- og sosialtjenester	14 639	15 030	3 669	3 207	5 029	2 807	3 275	3 448	5 500	3 461
Andre sosiale og personlige tjenester	10 094	10 893	2 405	2 482	2 909	2 507	2 491	2 479	3 416	2 972
Fastlands-Norge	256 185	286 159	63 165	61 648	73 986	65 091	72 020	68 266	80 782	74 193

Offentlig forvaltning	51 644	58 317	12 283	12 331	16 428	11 567	16 679	12 820	17 251	13 793
Statsforvaltningen	25 443	29 858	6 540	6 040	7 652	5 901	9 894	6 162	7 901	6 698
Sivil forvaltning	23 393	24 162	5 878	5 611	7 128	5 337	5 987	5 676	7 162	6 103
Forsvar	2 050	5 696	662	429	524	564	3 907	486	739	595
Kommuneforvaltningen	26 201	28 459	5 743	6 291	8 776	5 666	6 785	6 658	9 350	7 095

Tabell 22. Bruttoinvestering i fast realkapital. Faste 2004-priser. Millioner kroner

	2005	2006	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1
Bruttoinvestering i fast realkapital i alt.	349 319	375 080	85 301	83 767	101 576	85 069	94 683	92 769	102 560	93 242
Bygg og anlegg	176 156	187 112	43 335	42 474	49 897	44 489	45 630	45 127	51 866	47 352
Oljeboring, oljeleting, olje- og gasrørledning	44 661	42 213	11 572	11 120	12 828	9 694	10 802	10 763	10 955	10 063
Oljeutvinningsplattformer, borerigger og moduler	22 429	30 120	3 203	7 110	6 942	4 889	7 181	8 933	9 117	6 879
Skip og båter	16 896	19 075	4 471	1 630	6 265	4 594	7 552	4 455	2 474	5 046
Transportmidler	8 523	8 800	2 138	2 090	2 597	2 032	2 329	1 948	2 491	2 182
Maskiner og utstyr	80 654	87 759	20 582	19 343	23 048	19 370	21 189	21 543	25 657	21 721
Jordbruk og skogbruk	5 659	5 859	1 698	1 595	1 387	1 045	1 758	1 632	1 425	877
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	1 451	1 432	181	433	525	203	461	324	444	291
Utvinning av råolje og naturgass, inklusiv tjenester	73 527	84 893	16 240	19 059	21 874	17 662	20 791	22 380	24 060	19 227
Utvinning av råolje og naturgass	75 363	84 023	19 091	18 140	21 830	18 189	20 766	21 902	23 166	19 305
Tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning	-1 835	870	-2 851	919	44	-527	25	478	894	-79
Bergverksdrift	918	865	280	231	219	69	157	349	290	135
Industri	22 522	25 245	5 276	5 197	8 285	4 586	5 608	6 520	8 532	5 174
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	3 927	4 493	1 123	835	1 290	815	1 168	1 197	1 312	773
Tekstil- og bekledningsindustri	238	393	46	41	79	89	78	162	64	80
Trelast- og trevareindustri	1 271	1 009	223	388	413	180	228	350	250	326
Treforedling	925	1 221	233	239	311	250	261	250	460	253
Forlag og grafisk industri	1 241	1 152	247	321	382	281	211	343	317	182
Oljeraffinering, kjemisk og mineralsk industri	2 881	5 261	666	687	1 082	886	1 232	1 313	1 830	1 195
Kjemiske råvarer	2 980	1 722	720	589	1 180	315	434	355	619	240
Metallindustri	2 342	1 730	477	492	1 070	274	342	337	777	489
Verktedindustri	4 702	6 094	1 123	1 174	1 773	1 076	1 195	1 579	2 244	1 233
Bygging av skip og oljeplattformer	1 146	1 623	231	251	471	312	328	514	469	292
Møbelindustri og annen industri	869	549	187	180	232	109	131	119	190	111
Kraftforsyning	7 583	9 315	2 119	2 091	2 124	1 539	2 196	2 529	3 051	1 882
Vannforsyning	1 965	2 232	449	509	542	514	550	541	626	589
Bygge- og anleggsvirksomhet	5 082	5 221	1 389	1 209	1 343	1 394	1 329	1 181	1 318	1 385
Varehandel, reparasjon av kjøretøyer mv.	16 965	18 694	4 160	4 151	4 765	4 364	4 403	4 486	5 441	4 888
Hotell- og restaurantvirksomhet	2 638	2 807	658	752	676	649	758	741	660	619
Rørtransport	9 561	4 677	2 989	2 849	1 920	782	1 325	1 764	805	660
Utenriks sjøfart	15 146	14 376	4 175	1 314	5 567	4 253	4 030	3 964	2 128	4 672
Transport ellers	9 595	9 541	2 168	2 502	2 886	2 287	2 499	2 420	2 334	2 660
Post og telekommunikasjon	6 699	5 935	1 965	1 249	1 484	1 963	1 530	1 217	1 225	2 302
Finansiell tjenesteyting	6 470	6 529	1 624	1 621	1 612	1 635	1 635	1 626	1 633	1 670
Boligtjenester (husholdninger)	80 628	85 843	19 991	19 320	21 394	21 617	21 110	20 336	22 780	23 332
Forretningsmessig tjenesteyting	26 843	30 560	6 446	6 382	7 515	7 843	7 361	7 143	8 213	8 671
Offentlig administrasjon og forsvar	21 565	25 352	5 149	5 313	6 433	5 194	8 571	5 406	6 181	5 678
Undervisning	10 238	11 045	2 374	2 404	3 272	2 337	3 074	2 560	3 075	2 548
Helse- og sosialtjenester	14 367	14 325	3 605	3 150	4 918	2 718	3 149	3 294	5 164	3 228
Andre sosiale og personlige tjenester	9 899	10 336	2 364	2 437	2 837	2 416	2 388	2 357	3 175	2 755
Fastlands-Norge	251 085	271 135	61 897	60 545	72 216	62 371	68 537	64 661	75 566	68 684

Offentlig forvaltning	50 401	54 980	12 015	12 008	15 991	11 115	15 663	12 102	16 100	12 719
Statsforvaltningen	24 910	28 153	6 411	5 895	7 492	5 683	9 206	5 835	7 429	6 201
Sivil forvaltning	22 863	22 923	5 748	5 464	6 971	5 125	5 705	5 358	6 736	5 628
Forsvar	2 047	5 230	663	432	521	558	3 501	478	693	573
Kommuneforvaltningen	25 491	26 826	5 604	6 112	8 499	5 432	6 457	6 266	8 671	6 518

Tabell 23. Bruttoinvestering i fast realkapital.
Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	2005	2006	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1
Bruttoinvestering i fast realkapital i alt.	11,2	7,4	12,6	9,1	9,6	8,1	11,0	10,7	1,0	9,6
Bygg og anlegg	11,9	6,2	13,8	8,9	11,2	10,0	5,3	6,2	3,9	6,4
Oljeboring, oljeleting, olje- og gasrørledning	40,9	-5,5	35,0	54,2	46,8	6,0	-6,7	-3,2	-14,6	3,8
Oljeutvinningsplattformer, borerigger og moduler .	-10,4	34,3	-47,9	10,1	-7,9	-5,5	124,2	25,6	31,3	40,7
Skip og båter	48,3	12,9	256,7	-31,5	8,7	1,4	68,9	173,3	-60,5	9,8
Transportmidler	22,8	3,3	23,5	16,6	17,1	19,7	8,9	-6,8	-4,1	7,4
Maskiner og utstyr	-1,4	8,8	3,1	-3,9	-1,9	9,6	3,0	11,4	11,3	12,1
Jordbruk og skogbruk	6,4	3,5	6,7	6,2	7,3	6,6	3,5	2,3	2,7	-16,0
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	20,1	-1,3	-43,7	21,8	116,2	-34,9	154,0	-25,2	-15,4	43,9
Utvinning av råolje og naturgass, inklusiv tjenester	8,2	15,5	-5,5	17,3	9,5	8,0	28,0	17,4	10,0	8,9
Utvinning av råolje og naturgass.	15,7	11,5	16,7	10,3	23,8	11,6	8,8	20,7	6,1	6,1
Tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning.	..	..	..	882,9	-98,4	..	..	-47,9	..	..
Bergverksdrift	23,6	-5,8	118,1	57,0	-23,3	-63,5	-44,0	51,2	32,6	96,4
Industri	11,9	12,1	4,7	2,1	40,2	21,9	6,3	25,4	3,0	12,8
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	7,0	14,4	11,0	-11,7	37,2	20,0	4,0	43,5	1,7	-5,2
Tekstil- og bekledningsindustri	96,4	65,2	203,3	6,1	99,4	24,8	70,4	292,1	-19,9	-9,5
Trelast- og trevareindustri	27,8	-20,6	-8,1	45,8	22,6	-27,3	2,2	-9,6	-39,3	81,0
Treforedling	-3,1	32,1	-1,1	5,8	-8,2	75,8	12,0	4,8	47,9	0,9
Forlag og grafisk industri	23,2	-7,2	0,1	72,5	7,6	-3,4	-14,5	6,8	-17,2	-35,2
Oljeraffinering, kjemisk og mineralsk industri. . .	13,7	82,6	2,0	13,7	44,1	98,2	85,1	91,1	69,2	34,9
Kjemiske råvarer.	57,6	-42,2	65,3	-11,1	101,6	-35,9	-39,7	-39,8	-47,6	-23,6
Metallindustri.	-21,9	-26,2	-40,9	-31,3	38,1	-9,5	-28,3	-31,5	-27,4	78,3
Verkstedindustri	5,2	29,6	5,9	6,7	44,6	70,4	6,4	34,5	26,6	14,5
Bygging av skip og oljeplattformer.	35,3	41,6	9,2	44,1	50,9	62,2	41,8	104,5	-0,5	-6,3
Møbelindustri og annen industri	37,7	-36,8	56,9	6,2	-7,0	-59,6	-30,1	-33,9	-18,1	2,5
Kraftforsyning	-2,8	22,8	10,5	6,8	-17,1	23,1	3,6	21,0	43,7	22,3
Vannforsyning	-2,7	13,6	1,0	-7,1	-1,7	10,7	22,5	6,4	15,5	14,6
Bygge- og anleggsvirksomhet	7,9	2,7	15,0	7,8	6,8	22,2	-4,3	-2,3	-1,9	-0,7
Varehandel, reparasjon av kjøretøyer mv.	7,5	10,2	10,0	10,1	5,9	12,2	5,8	8,1	14,2	12,0
Hotell- og restaurantvirksomhet	27,1	6,4	26,7	43,6	27,6	17,4	15,2	-1,5	-2,4	-4,6
Rørtransport	55,5	-51,1	97,4	56,6	-2,2	-56,6	-55,7	-38,1	-58,1	-15,7
Utenriks sjøfart	50,0	-5,1	315,8	-34,8	4,0	4,0	-3,5	201,8	-61,8	9,9
Transport ellers	26,5	-0,6	28,6	21,1	28,0	12,2	15,3	-3,3	-19,1	16,3
Post og telekommunikasjon	2,8	-11,4	24,1	-18,4	-3,8	-1,9	-22,2	-2,5	-17,5	17,3
Finansiell tjenesteyting	-0,6	0,9	-1,2	-0,3	0,6	1,4	0,7	0,3	1,3	2,1
Boligtjenester (husholdninger)	14,5	6,5	17,0	10,6	9,1	8,5	5,6	5,3	6,5	7,9
Forretningsmessig tjenesteyting	11,7	13,8	11,4	12,9	14,6	20,7	14,2	11,9	9,3	10,6
Offentlig administrasjon og forsvar.	3,3	17,6	6,6	-0,4	9,5	11,2	66,5	1,8	-3,9	9,3
Undervisning	3,7	7,9	1,8	-0,0	7,5	6,8	29,5	6,5	-6,0	9,0
Helse- og sosialtjenester	-1,5	-0,3	-2,1	-1,9	-0,1	0,9	-12,7	4,5	5,0	18,8
Andre sosiale og personlige tjenester	0,2	4,4	-3,0	2,3	-0,1	6,9	1,0	-3,3	11,9	14,0
Fastlands-Norge	9,1	8,0	10,5	6,8	10,5	10,5	10,7	6,8	4,6	10,1

Offentlig forvaltning	-0,5	9,1	0,6	-3,7	3,1	7,0	30,4	0,8	0,7	14,4
Statsforvaltningen	7,8	13,0	8,7	8,7	13,7	11,2	43,6	-1,0	-0,8	9,1
Sivil forvaltning	9,7	0,3	9,6	11,3	14,4	9,5	-0,8	-1,9	-3,4	9,8
Forsvar	-9,6	155,5	1,2	-16,6	5,6	29,3	428,4	10,7	33,0	2,8
Kommuneforvaltningen	-7,4	5,2	-7,3	-13,2	-4,8	3,0	15,2	2,5	2,0	20,0

Tabell 24. Bruttoinvestering i fast realkapital.
Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	2005	2006	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1
Bruttoinvestering i fast realkapital i alt.	2,8	3,6	5,2	1,3	1,3	2,8	2,7	4,4	4,6	3,9
Bygg og anlegg	3,6	3,7	3,8	3,2	3,2	3,0	3,5	3,8	4,6	4,6
Oljeboring, oljeleting, olje- og gasrørledning	4,0	3,8	14,0	-2,2	-0,8	0,4	2,2	7,0	5,6	7,5
Oljeutvinningsplattformer, borerigger og moduler . .	5,3	3,8	10,8	3,7	2,4	5,3	-0,7	3,5	5,7	1,7
Skip og båter	8,2	8,3	128,6	4,7	-5,7	14,3	2,0	14,0	8,7	-0,2
Transportmidler	1,9	11,4	2,3	1,4	3,6	6,3	7,3	11,3	19,1	1,1
Maskiner og utstyr	-1,3	1,3	-1,4	-1,9	-1,2	-0,4	0,3	1,4	3,4	2,5
Jordbruk og skogbruk	0,6	2,3	0,7	0,6	0,2	0,8	1,6	2,5	3,9	3,4
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	6,8	6,5	11,5	5,9	3,6	10,5	2,1	8,4	5,6	3,7
Utvinning av råolje og naturgass, inklusiv tjenester	4,0	3,4	9,8	0,4	1,4	2,0	1,6	4,7	4,8	4,8
Utvinning av råolje og naturgass.	3,8	3,4	5,7	2,1	2,8	1,7	2,2	4,6	4,8	5,0
Tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning.	-3,0	30,4	-0,7	2,3	6,0	22,2	28,8	11,7	6,0	3,0
Bergverksdrift	0,4	2,3	-0,3	-0,2	1,2	0,5	0,3	2,6	4,1	4,5
Industri	-0,2	2,8	-0,1	-1,2	0,6	1,2	1,8	2,9	4,2	2,0
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	-0,1	2,4	-0,3	-0,7	0,4	0,8	1,1	2,8	4,4	2,1
Tekstil- og bekledningsindustri	0,0	2,3	-1,1	-1,3	0,3	0,8	1,9	3,9	2,9	-0,2
Trelast- og trevareindustri	-0,8	2,3	-1,3	-1,1	-0,4	0,9	1,8	2,0	4,3	2,4
Treforedling	-0,9	1,8	-1,0	-1,6	-0,5	0,1	0,7	2,1	3,1	3,3
Forlag og grafisk industri	-1,2	1,6	-14,1	17,3	11,3	-0,1	0,7	1,7	3,6	2,1
Oljeraffinering, kjemisk og mineralisk industri. . .	0,3	4,0	8,8	-8,3	-2,5	3,4	3,5	5,1	3,8	0,1
Kjemiske råvarer.	1,1	4,0	1,1	1,7	0,7	3,2	3,3	3,8	5,0	3,4
Metallindustri.	0,5	2,3	-0,8	-1,2	2,3	0,7	1,8	2,6	2,8	2,7
Verkstedindustri	-0,9	2,9	-1,0	-1,3	-0,6	0,3	1,0	2,0	5,6	2,5
Bygging av skip og oljeplattformer.	-1,0	2,7	-1,7	-2,0	-0,7	0,5	1,9	2,7	4,7	2,4
Møbelindustri og annen industri	0,1	1,9	-0,5	-0,4	0,4	1,2	1,0	2,0	3,1	3,9
Kraftforsyning	0,8	2,6	0,5	0,3	1,6	1,5	2,1	2,3	3,8	4,3
Vannforsyning	3,4	3,6	3,5	3,2	2,5	2,1	3,5	3,8	4,8	6,0
Bygge- og anleggsvirksomhet	-0,1	3,3	-0,6	-0,5	0,6	1,8	2,2	3,3	5,7	1,7
Varehandel, reparasjon av kjøretøyer mv.	-0,2	3,4	-0,7	-0,8	0,2	1,3	2,1	3,4	6,1	2,6
Hotell- og restaurantvirksomhet	0,7	2,8	0,1	0,5	1,8	2,2	2,8	2,6	3,7	2,6
Rørtransport	4,7	8,2	6,5	4,6	3,5	4,1	4,4	8,7	16,7	14,8
Utenriks sjøfart	8,9	8,1	13,8	14,1	6,5	8,3	5,1	3,5	17,0	3,7
Transport ellers	0,3	5,4	69,4	-14,0	-23,8	14,6	-1,2	13,7	-3,8	-5,8
Post og telekommunikasjon	-0,7	1,6	-0,9	-1,2	-0,5	-0,0	0,8	2,1	4,5	2,4
Finansiell tjenesteyting	1,6	1,8	3,2	0,4	-2,1	-1,1	-1,1	2,3	7,4	6,4
Boligtjenester (husholdninger)	3,6	3,7	3,6	3,3	3,3	3,0	3,4	3,8	4,6	4,6
Forretningsmessig tjenesteyting	2,7	3,7	2,3	2,5	3,0	2,8	3,6	3,8	4,4	3,8
Offentlig administrasjon og forsvar.	2,6	3,9	2,4	2,3	2,4	2,0	5,5	3,1	4,2	4,2
Undervisning	2,1	3,0	1,9	1,9	2,1	1,8	2,6	3,2	4,2	3,8
Helse- og sosialtjenester	1,9	3,0	2,0	1,5	1,8	1,7	2,2	2,8	4,2	3,8
Andre sosiale og personlige tjenester	2,0	3,3	1,9	1,6	2,0	2,1	2,5	3,3	5,0	4,0
Fastlands-Norge	2,0	3,4	3,3	1,1	0,8	2,6	3,0	3,7	4,3	3,5

Offentlig forvaltning	2,5	3,5	2,4	2,2	2,3	2,0	4,2	3,2	4,3	4,2
Statsforvaltningen	2,1	3,8	2,0	1,9	2,1	1,9	5,3	3,1	4,1	4,0
Sivil forvaltning	2,3	3,0	2,3	2,0	2,2	2,1	2,6	3,2	4,0	4,1
Forsvar	0,1	8,8	-0,3	-0,5	0,7	0,3	11,7	2,3	6,1	2,6
Kommuneforvaltningen	2,8	3,2	2,9	2,5	2,5	2,1	2,5	3,2	4,4	4,4

Tabell 25. Eksport. Løpende priser. Millioner kroner

	2005	2006	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1
Eksport i alt	865 267	1 002 488	210 258	219 024	237 878	254 317	244 364	246 046	257 762	258 374
Varer	668 896	782 709	161 576	168 858	186 089	204 171	190 252	188 241	200 046	200 777
Råolje og naturgass	427 938	498 355	100 331	109 581	121 673	136 282	122 037	119 080	120 956	122 519
Skip, nybygde	2 737	6 619	556	1 415	596	1 459	879	2 327	1 954	325
Skip, eldre	4 321	3 013	1 011	1 985	273	613	402	71	1 927	1 359
Oljeplattformer og moduler, nye	965	758	826	66	72	188	196	160	214	405
Oljeplattformer, eldre	2 973	1 530	2 889	22	27	884	12	633	1	3
Oljevirkksomhet, diverse varer	93	26	17	22	30	14	11	0	1	14
Fly og helikoptere	298	921	133	56	101	17	326	252	326	26
Tradisjonelle varer	229 571	271 488	55 814	55 711	63 318	64 714	66 389	65 718	74 667	76 126
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	12 669	15 708	2 949	3 227	3 907	3 252	4 118	3 796	4 542	4 148
Bergverksprodukter	3 940	4 064	857	1 457	942	764	773	1 315	1 212	845
Industriprodukter	209 267	248 233	51 267	50 224	57 229	59 353	60 978	59 392	68 510	70 609
Nærings- og nytelsesmidler	23 612	24 455	4 675	4 865	8 128	6 411	5 005	5 171	7 868	7 025
Tekstiler, bekledningsvarer og skotøy	2 239	2 396	567	534	613	606	558	553	679	698
Trevarer	2 594	2 847	726	596	666	715	690	651	791	819
Treforedlingsprodukter	11 274	11 067	2 848	2 773	2 864	2 893	2 684	2 693	2 797	2 818
Grafiske produkter	545	406	149	129	116	101	86	93	126	107
Raffinerte oljeprodukter	21 017	29 034	4 539	6 486	6 557	7 140	8 785	7 152	5 957	5 958
Kjemiske råvarer mv.	19 850	22 538	5 032	4 851	4 764	5 479	5 733	5 478	5 848	5 744
Kjemiske og mineralske produkter	15 486	16 815	4 036	3 585	4 238	4 052	3 984	3 899	4 880	5 752
Metaller	50 533	65 403	13 251	11 872	11 892	14 495	15 945	16 043	18 920	21 231
Verkstedprodukter	57 872	68 504	14 372	13 580	16 222	16 258	16 425	16 590	19 231	19 128
Andre industriprodukter	4 245	4 768	1 072	953	1 169	1 203	1 083	1 069	1 413	1 329
Elektrisk kraft	3 694	3 483	741	803	1 240	1 345	520	1 215	403	524
Trad. varer utenom raffinerte oljeprodukter	208 554	242 454	51 275	49 225	56 761	57 574	57 604	58 566	68 710	70 168
Tjenester	196 371	219 779	48 682	50 166	51 789	50 146	54 112	57 805	57 716	57 597
Bruttofrakter, utenriks sjøfart	79 768	77 529	19 707	19 575	20 368	18 885	18 453	20 272	19 919	18 701
Oljevirkksomhet, diverse tjenester	584	560	145	143	148	146	136	137	141	139
Oljeboringstjenester mv.	12 478	16 954	2 700	2 961	5 027	3 360	4 754	4 117	4 723	4 122
Rørtransport	11 961	12 997	2 758	2 893	3 286	3 176	3 079	3 136	3 606	2 687
Reisetrafikk	22 516	24 113	6 200	6 735	5 075	4 474	6 628	7 243	5 768	4 943
Andre tjenester	69 064	87 626	17 172	17 859	17 885	20 105	21 062	22 900	23 559	27 005
Samferdsel	13 717	13 464	3 514	3 559	3 675	2 871	3 021	3 746	3 826	2 901
Finans- og forretningstjenester	42 046	55 488	10 450	10 386	11 058	13 393	13 619	13 817	14 659	18 052
Tjenester ellers	13 301	18 674	3 208	3 914	3 152	3 841	4 422	5 337	5 074	6 052

Tabell 26. Eksport. Faste 2004-priser. Millioner kroner

	2005	2006	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1
Eksport i alt	737 591	749 656	188 477	178 766	189 502	189 175	184 165	180 986	195 329	197 773
Varer	552 086	545 725	141 098	131 923	141 740	142 030	132 113	128 934	142 648	144 290
Råolje og naturgass	320 559	299 812	81 197	75 746	81 071	80 959	73 156	70 253	75 444	79 127
Skip, nybygde	2 637	6 079	535	1 365	570	1 381	817	2 129	1 752	290
Skip, eldre	3 864	2 976	1 039	1 788	261	718	416	102	1 739	1 293
Oljeplattformer og moduler, nye	919	691	788	63	68	175	180	146	190	355
Oljeplattformer, eldre	2 973	1 530	2 889	22	27	884	12	633	1	3
Oljevirkksomhet, diverse varer	89	25	16	21	28	14	10	0	1	13
Fly og helikoptere	298	892	133	56	101	16	333	251	292	24
Tradisjonelle varer	220 746	233 721	54 500	52 861	59 614	57 883	57 187	55 421	63 230	63 185
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	11 002	11 593	2 613	2 680	3 297	2 646	2 604	2 606	3 736	3 319
Bergverksprodukter	3 660	4 092	833	1 271	893	749	751	1 379	1 213	842
Industriprodukter	202 229	215 839	50 279	48 070	54 225	53 560	53 467	50 810	58 002	58 444
Nærings- og nytelsesmidler	21 547	21 120	4 511	4 418	6 974	5 633	4 302	4 280	6 906	6 031
Tekstiler, bekledningsvarer og skotøy	2 321	2 409	592	561	628	627	603	539	639	696
Trevarer	2 684	2 824	743	619	695	733	708	649	735	787
Treforedlingsprodukter	11 321	10 943	2 843	2 798	2 892	2 882	2 712	2 682	2 667	2 661
Grafiske produkter	563	423	144	144	132	103	99	102	118	112
Raffinerte oljeprodukter	15 405	18 128	3 644	4 047	4 500	4 592	5 107	4 206	4 223	4 332
Kjemiske råvarer mv.	19 011	19 904	4 837	4 738	4 526	4 916	5 234	4 891	4 862	4 741
Kjemiske og mineralske produkter	15 611	16 739	4 031	3 679	4 183	4 041	4 020	3 935	4 743	5 496
Metaller	50 544	50 117	13 048	12 161	12 026	12 733	12 896	11 736	12 753	13 615
Verkstedprodukter	58 828	68 463	14 787	13 899	16 441	16 110	16 658	16 712	18 982	18 673
Andre industriprodukter	4 394	4 771	1 099	1 006	1 228	1 190	1 128	1 078	1 375	1 301
Elektrisk kraft	3 855	2 197	775	840	1 199	928	365	625	279	580
Trad. varer utenom raffinerte oljeprodukter	205 341	215 593	50 856	48 814	55 114	53 291	52 080	51 215	59 008	58 853
Tjenester	185 505	203 930	47 379	46 843	47 762	47 145	52 052	52 052	52 681	53 483
Bruttofrakter, utenriks sjøfart	72 140	69 677	19 133	17 171	17 711	16 679	18 363	16 835	17 801	16 510
Oljevirkksomhet, diverse tjenester	558	511	138	136	140	136	125	125	125	122
Oljeboringstjenester mv.	11 965	15 674	2 592	2 954	4 656	3 384	4 501	3 720	4 069	3 777
Rørtransport	11 334	11 626	2 714	2 498	3 074	3 200	2 695	2 642	3 088	3 017
Reisetrafikk	21 974	22 866	6 045	6 552	4 918	4 298	6 284	6 830	5 453	4 651
Andre tjenester	67 534	83 576	16 757	17 531	17 263	19 448	20 083	21 900	22 145	25 407
Samferdsel	13 278	12 653	3 387	3 579	3 427	2 683	2 860	3 675	3 434	2 654
Finans- og forretningstjenester	41 284	53 222	10 266	10 154	10 792	13 058	13 058	13 177	13 930	17 067
Tjenester ellers	12 972	17 701	3 105	3 798	3 043	3 707	4 165	5 049	4 780	5 685

Tabell 27. Eksport. Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	2005	2006	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1
Eksport i alt	0,7	1,6	2,5	2,0	2,7	4,6	-2,3	1,2	3,1	4,5
Varer	-0,8	-1,2	2,1	0,3	0,2	3,4	-6,4	-2,3	0,6	1,6
Råolje og naturgass	-5,0	-6,5	-4,5	-4,6	-2,4	-1,9	-9,9	-7,3	-6,9	-2,3
Skip, nybygde	7,1	130,5	-32,9	188,9	3,9	731,4	52,7	55,9	207,1	-79,0
Skip, eldre	-10,6	-23,0	-40,1	94,3	-19,1	-7,4	-59,9	-94,3	566,6	80,1
Oljeplattformer og moduler, nye	83,9	-24,9	74,5	92,2	..	..	-77,1	131,6	178,6	102,3
Oljeplattformer, eldre	547,7	-48,5	..	-50,0	-55,0	..	-99,6	..	-96,3	-99,7
Oljevirkksomhet, diverse varer	19,1	-71,8	19,9	48,2	146,7	-41,1	-36,5	..	-96,8	-7,9
Fly og helikoptere	-84,1	199,6	-66,8	-83,9	-74,6	109,3	150,6	347,6	188,9	54,5
Tradisjonelle varer.	5,2	5,9	9,6	5,1	4,6	7,6	4,9	4,8	6,1	9,2
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske.	9,0	5,4	8,2	10,5	14,5	9,7	-0,3	-2,7	13,3	25,4
Bergverksprodukter	-16,1	11,8	5,4	-18,4	-35,0	12,9	-9,9	8,5	35,8	12,5
Industriprodukter	4,0	6,7	8,5	4,5	3,2	7,9	6,3	5,7	7,0	9,1
Nærings- og nytelsesmidler.	-5,5	-2,0	-1,7	-13,4	-0,3	-0,2	-4,6	-3,1	-1,0	7,1
Tekstiler, bekledningsvarer og skotøy	4,6	3,8	9,1	2,9	6,4	16,1	1,9	-3,9	1,8	11,0
Trevarer	3,1	5,2	13,7	1,6	5,2	16,8	-4,7	4,8	5,7	7,4
Treforedlingsprodukter	-1,9	-3,3	0,3	-0,4	-1,4	3,4	-4,6	-4,1	-7,8	-7,7
Grafiske produkter	-2,4	-25,0	5,5	7,8	-14,2	-27,8	-31,1	-29,0	-10,8	8,8
Raffinerte oljeprodukter.	-1,6	17,7	22,7	13,1	1,3	42,9	40,1	3,9	-6,2	-5,7
Kjemiske råvarer mv.	-1,3	4,7	3,9	-0,7	-8,4	0,1	8,2	3,2	7,4	-3,6
Kjemiske og mineralske produkter	8,4	7,2	6,5	4,0	14,7	8,7	-0,3	7,0	13,4	36,0
Metaller.	3,5	-0,8	7,9	5,5	-6,6	-4,3	-1,2	-3,5	6,0	6,9
Verkstedprodukter	13,3	16,4	14,4	13,7	15,9	17,6	12,7	20,2	15,5	15,9
Andre industriprodukter.	-4,7	8,6	-3,8	-12,0	11,1	12,2	2,7	7,1	11,9	9,3
Elektrisk kraft	307,1	-43,0	290,1	164,7	533,1	-10,9	-52,9	-25,6	-76,8	-37,5
Trad. varer utenom raffinerte oljeprodukter.	5,8	5,0	8,8	4,5	4,9	5,4	2,4	4,9	7,1	10,4
Tjenester.	5,5	9,9	3,9	7,1	10,9	8,3	9,9	11,1	10,3	13,4
Bruttofrakter, utenriks sjøfart	-4,8	-3,4	-3,7	-5,9	-2,2	-8,0	-4,0	-2,0	0,5	-1,0
Oljevirkksomhet, diverse tjenester	-9,3	-8,4	-8,2	-2,9	-11,8	-4,9	-9,6	-8,5	-10,7	-10,6
Oljeboringstjenester mv.	27,4	31,0	14,7	8,3	101,8	92,0	73,6	25,9	-12,6	11,6
Rørtransport	6,4	2,6	6,8	22,1	2,6	5,0	-0,7	5,8	0,5	-5,7
Reisetrafikk.	4,0	4,1	3,1	2,0	8,8	-3,6	4,0	4,2	10,9	8,2
Andre tjenester.	15,9	23,8	15,6	21,9	13,4	21,7	19,9	24,9	28,3	30,6
Samferdsel.	6,7	-4,7	7,1	8,7	6,4	-7,0	-15,5	2,7	0,2	-1,1
Finans- og forretningstjenester	14,6	28,9	14,4	16,6	14,9	29,6	27,2	29,8	29,1	30,7
Tjenester ellers	32,5	36,5	31,2	59,5	16,8	22,5	34,2	32,9	57,1	53,4

Tabell 28. Eksport. Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	2005	2006	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1
Eksport i alt	17,3	14,0	15,9	17,1	18,5	22,7	18,9	11,0	5,1	-2,8
Varer	21,2	18,4	18,8	21,4	24,3	29,6	25,8	14,1	6,8	-3,2
Råolje og naturgass	33,5	24,5	31,0	33,9	37,7	44,2	35,0	17,2	6,8	-8,0
Skip, nybygde	3,8	4,9	4,6	2,7	1,9	3,2	3,5	5,5	6,7	6,1
Skip, eldre	11,8	-9,5	-4,6	17,4	51,8	-37,2	-0,7	-37,9	6,0	23,2
Oljeplattformer og moduler, nye	5,0	4,5	4,9	4,1	3,2	3,8	3,7	4,7	6,7	6,5
Oljeplattformer, eldre	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-
Oljevirkksomhet, diverse varer	4,1	-0,8	9,1	-1,0	1,4	-0,9	1,9	..	4,9	8,6
Fly og helikoptere	0,1	3,1	-13,0	-4,3	-4,3	1,5	-2,2	0,5	11,7	-1,0
Tradisjonelle varer	4,0	11,7	2,8	3,8	5,3	9,8	13,4	12,5	11,2	7,8
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	15,2	17,7	10,3	20,7	22,0	14,6	40,1	21,0	2,6	1,7
Bergverksprodukter	7,7	-7,7	4,6	12,8	6,5	-1,1	0,1	-16,8	-5,3	-1,7
Industriprodukter	3,5	11,1	2,5	2,8	4,3	8,9	11,9	11,9	11,9	9,0
Nærings- og nytelsesmidler	9,6	5,7	6,1	9,3	10,7	8,1	12,3	9,7	-2,2	2,3
Tekstiler, bekledningsvarer og skotøy	-3,5	3,1	-1,6	-4,8	-4,6	-0,6	-3,4	7,8	8,8	3,7
Trevarer	-3,4	4,3	-1,0	-4,0	-1,7	1,0	-0,2	4,2	12,4	6,7
Treforedlingsprodukter	-0,4	1,6	-0,1	-2,3	1,0	0,3	-1,2	1,3	5,9	5,5
Grafiske produkter	-3,2	-0,7	11,2	-13,3	-13,3	-7,4	-16,2	1,5	21,8	-2,6
Raffinerte oljeprodukter	36,4	17,4	24,2	44,5	42,7	45,5	38,1	6,1	-3,2	-11,5
Kjemiske råvarer mv.	4,4	8,4	6,7	1,3	2,5	5,2	5,3	9,4	14,3	8,7
Kjemiske og mineralske produkter	-0,8	1,3	-1,3	-3,6	3,8	2,8	-1,0	1,7	1,6	4,4
Metaller	-0,0	30,5	3,0	-4,4	-3,2	12,1	21,8	40,0	50,0	37,0
Verkstedprodukter	-1,6	1,7	-3,9	-2,1	-0,3	0,9	1,4	1,6	2,7	1,5
Andre industriprodukter	-3,4	3,4	0,3	-3,3	-8,2	2,0	-1,6	4,7	8,0	1,1
Elektrisk kraft	-4,2	65,5	-6,4	-7,2	12,6	65,8	48,9	103,3	39,9	-37,6
Trad. varer utenom raffinerte oljeprodukter	1,6	10,7	1,3	-0,0	2,2	6,5	9,7	13,4	13,1	10,4
Tjenester	5,9	1,8	7,4	4,8	1,5	1,2	1,2	3,7	1,0	1,2
Bruttofrakter, utenriks sjøfart	10,6	0,6	9,8	11,0	3,0	2,0	-2,4	5,6	-2,7	0,0
Oljevirkksomhet, diverse tjenester	4,7	4,7	5,3	4,4	3,6	3,8	3,7	4,7	6,7	6,5
Oljeboringstjenester mv.	4,3	3,7	14,0	-5,2	3,4	-2,2	1,4	10,4	7,5	9,9
Rørtransport	5,5	5,9	1,5	5,5	5,9	0,1	12,4	2,5	9,2	-10,3
Reisetrafikk	2,5	2,9	2,4	2,7	2,6	3,0	2,8	3,2	2,5	2,1
Andre tjenester	2,3	2,5	3,3	2,9	0,8	2,3	2,3	2,6	2,7	2,8
Samferdsel	3,3	3,0	6,4	3,9	2,6	4,0	1,8	2,5	3,9	2,2
Finans- og forretningstjenester	1,8	2,4	2,0	2,1	0,8	1,8	2,5	2,5	2,7	3,1
Tjenester ellers	2,5	2,9	4,3	4,1	-1,0	3,6	2,7	2,6	2,5	2,7

Tabell 29. Import. Løpende priser. Millioner kroner

	2005	2006	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1
Import i alt	546 340	609 675	137 805	142 176	144 967	140 197	149 223	156 271	163 984	159 214
Varer	366 996	420 213	93 195	91 874	99 347	99 196	102 095	100 979	117 943	115 871
Råolje og naturgass	3 863	2 199	577	751	1 776	681	285	267	966	832
Skip, nybygde og eldre	7 270	11 913	1 951	1 334	2 543	2 166	5 152	3 120	1 475	1 734
Oljeplattformer og moduler, nybygde og eldre	1 194	1 036	32	1 097	50	824	59	90	63	107
Oljevirkomhet, diverse varer	3 354	1 458	969	660	775	237	243	447	531	145
Fly og helikoptere	187	434	47	2	120	77	108	239	10	123
Tradisjonelle varer	351 128	403 173	89 619	88 030	94 083	95 211	96 248	96 816	114 898	112 930
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	9 576	10 045	2 515	2 022	2 534	2 614	2 639	2 090	2 702	2 854
Bergverksprodukter	4 333	4 854	1 069	1 040	1 272	1 056	1 303	1 209	1 286	1 537
Industriprodukter	336 356	384 541	85 708	84 803	90 079	91 194	91 183	92 696	109 468	108 031
Nærings- og nytelsesmidler	18 039	20 250	4 554	4 600	5 007	4 360	4 864	5 239	5 787	5 246
Tekstiler, bекledningsvarer og skotøy	20 368	21 773	4 309	6 051	4 826	5 815	4 366	6 313	5 279	6 212
Trevarer	7 920	8 805	2 150	1 876	2 052	2 070	2 202	2 099	2 434	2 644
Treforedlingsprodukter	6 863	7 015	1 735	1 666	1 777	1 749	1 687	1 652	1 927	1 914
Grafiske produkter	3 719	3 972	856	937	1 066	976	883	979	1 134	1 013
Raffinerte oljeprodukter	17 711	21 860	4 557	5 094	4 506	5 556	5 696	5 351	5 257	5 364
Kjemiske råvarer mv.	13 758	16 183	3 477	3 481	3 523	3 982	4 210	4 002	3 989	4 476
Kjemiske og mineralske produkter	36 509	39 754	9 508	8 879	9 456	9 487	9 633	9 568	11 066	11 073
Metaller	39 750	46 303	10 386	9 754	9 898	10 854	10 406	10 667	14 376	16 251
Verkstedsprodukter	134 309	156 296	34 425	33 784	37 404	36 808	37 292	36 982	45 214	43 152
Andre industriprodukter	13 826	14 998	3 341	3 240	4 114	3 579	3 357	3 419	4 643	4 077
Transportmidler mv. u. tilsv norsk prod.	23 584	27 332	6 410	5 441	6 450	5 958	6 587	6 425	8 362	6 609
Elektrisk kraft	863	3 733	327	165	198	347	1 123	821	1 442	508
Trad. varer utenom raffinerte oljeprodukter	333 417	381 313	85 062	82 936	89 577	89 655	90 552	91 465	109 641	107 566
Tjenester	179 344	189 462	44 610	50 302	45 620	41 001	47 128	55 292	46 041	43 343
Driftsutgifter utenom bunkers, skipsfart	43 871	39 338	10 546	10 443	12 130	9 951	9 424	9 715	10 248	8 771
Oljevirkomhet, diverse tjenester	7 230	9 833	2 067	2 052	1 733	1 566	2 043	2 755	3 469	2 526
Driftsutgifter utenom bunkers, oljeboring	1 974	2 713	567	563	472	425	561	763	964	696
Reisetrafikk	69 507	77 830	18 254	22 590	14 225	15 691	20 026	26 102	16 011	17 950
Andre tjenester	56 762	59 748	13 176	14 654	17 060	13 368	15 074	15 957	15 349	13 399
Samferdsel	2 410	2 381	649	625	601	543	621	600	617	539
Finans- og forretningstjenester	39 263	40 584	8 939	10 210	12 115	9 363	10 347	11 302	9 572	9 114
Tjenester ellers	15 089	16 783	3 588	3 819	4 344	3 462	4 106	4 055	5 160	3 746

Tabell 30. Import. Faste 2004-priser. Millioner kroner

	2005	2006	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1
Import i alt	539 642	583 765	137 737	140 122	141 546	136 277	146 599	149 392	151 498	148 153
Varer	363 236	397 538	92 707	90 809	97 864	95 683	98 861	95 582	107 411	105 611
Råolje og naturgass	2 953	1 457	494	525	1 239	445	184	164	665	614
Skip, nybygde og eldre	6 111	9 708	1 620	1 194	2 140	1 804	4 301	2 434	1 169	1 499
Oljeplattformer og moduler, nybygde og eldre	919	774	25	844	38	615	47	66	46	82
Oljevirkomhet, diverse varer	3 205	1 322	924	629	732	221	223	407	470	127
Fly og helikoptere	186	429	47	2	120	72	110	238	9	116
Tradisjonelle varer	349 862	383 849	89 597	87 615	93 595	92 527	93 995	92 274	105 053	103 174
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	9 231	9 690	2 429	2 043	2 431	2 502	2 610	2 039	2 539	2 614
Bergverksprodukter	3 859	4 488	960	930	1 092	985	1 318	1 110	1 074	1 270
Industriprodukter	335 895	367 319	85 883	84 473	89 888	88 820	89 281	88 720	100 499	98 729
Nærings- og nytelsesmidler	18 601	19 156	4 725	4 774	5 096	4 250	4 775	4 923	5 209	4 710
Tekstiler, bекledningsvarer og skotøy	21 126	22 195	4 755	6 192	4 902	5 942	4 885	6 314	5 055	6 295
Trevarer	8 116	8 833	2 218	1 936	2 113	2 103	2 262	2 142	2 327	2 445
Treforedlingsprodukter	7 107	7 178	1 764	1 754	1 888	1 821	1 754	1 682	1 922	1 911
Grafiske produkter	3 589	4 061	780	924	1 053	986	933	1 001	1 141	1 004
Raffinerte oljeprodukter	13 218	14 191	3 608	3 273	3 151	3 611	3 547	3 360	3 673	3 936
Kjemiske råvarer mv.	13 541	15 017	3 384	3 458	3 485	3 787	4 007	3 655	3 568	4 046
Kjemiske og mineralske produkter	37 303	40 572	9 770	9 191	9 655	9 678	10 100	9 884	10 910	11 077
Metaller	37 618	36 603	9 870	9 033	9 237	9 817	9 065	8 302	9 420	10 323
Verkstedsprodukter	138 460	159 072	35 307	35 141	38 973	37 619	38 249	37 967	45 236	42 922
Andre industriprodukter	14 002	14 842	3 381	3 373	4 081	3 549	3 409	3 431	4 453	3 950
Transportmidler mv. u. tilsv norsk prod.	23 214	25 598	6 321	5 424	6 254	5 658	6 294	6 060	7 586	6 111
Elektrisk kraft	877	2 352	325	169	184	221	786	404	941	561
Trad. varer utenom raffinerte oljeprodukter	336 644	369 658	85 989	84 342	90 444	88 917	90 447	88 914	101 380	99 238
Tjenester	176 406	186 227	45 031	49 313	43 682	40 594	47 738	53 810	44 086	42 542
Driftsutgifter utenom bunkers, skipsfart	41 040	39 639	10 885	9 769	10 076	9 488	10 447	9 577	10 127	9 392
Oljevirkomhet, diverse tjenester	6 898	8 921	1 971	1 955	1 638	1 461	1 878	2 507	3 074	2 214
Driftsutgifter utenom bunkers, oljeboring	1 952	2 610	563	556	465	417	551	734	909	658
Reisetrafikk	70 321	76 781	18 552	22 579	14 757	15 916	20 199	25 510	15 157	17 240
Andre tjenester	56 195	58 277	13 060	14 454	16 747	13 311	14 664	15 481	14 820	13 037
Samferdsel	2 392	2 367	642	625	590	534	607	608	619	545
Finans- og forretningstjenester	38 979	39 867	8 907	10 084	11 916	9 402	10 128	11 006	9 330	8 950
Tjenester ellers	14 824	16 042	3 512	3 745	4 240	3 375	3 929	3 867	4 871	3 542

Tabell 31. Import. Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	2005	2006	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1
Import i alt	8,6	8,2	12,3	9,0	9,6	13,3	6,4	6,6	7,0	8,7
Varer	7,3	9,4	10,3	8,2	8,6	16,9	6,6	5,3	9,8	10,4
Råolje og naturgass	55,0	-50,6	16,8	-13,2	99,9	-36,0	-62,7	-68,8	-46,3	38,0
Skip, nybygde og eldre	5,3	58,9	37,4	25,3	-18,7	55,9	165,5	103,8	-45,4	-16,9
Oljeplattformer og moduler, nybygde og eldre	-42,4	-15,9	-68,9	30,3	134,0	..	88,7	-92,2	20,5	-86,7
Oljevirkosomhet, diverse varer	-35,0	-58,8	-31,0	-45,8	-45,6	-76,0	-75,8	-35,3	-35,8	-42,7
Fly og helikoptere	-76,8	130,5	-1,5	-99,4	-18,4	321,3	134,9	..	-92,5	61,4
Tradisjonelle varer	8,2	9,7	10,7	9,2	9,7	17,0	4,9	5,3	12,2	11,5
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	-0,1	5,0	7,9	2,0	-3,0	7,5	7,5	-0,2	4,4	4,5
Bergverksprodukter	8,4	16,3	-4,6	15,9	20,3	12,4	37,2	19,4	-1,6	28,9
Industriprodukter	9,5	9,4	12,0	10,4	11,1	17,4	4,0	5,0	11,8	11,2
Nærings- og nytelsesmidler	7,8	3,0	16,3	2,8	5,5	6,1	1,1	3,1	2,2	10,8
Tekstiler, bekledningsvarer og skotøy	7,8	5,1	9,5	9,1	10,0	12,6	2,7	2,0	3,1	5,9
Trevarer	13,8	8,8	23,5	10,3	11,1	13,7	2,0	10,6	10,1	16,3
Treforedlingsprodukter	3,5	1,0	8,0	4,8	4,6	7,0	-0,6	-4,1	1,8	4,9
Grafiske produkter	-2,4	13,1	-3,2	-4,7	0,1	18,5	19,6	8,3	8,3	1,8
Raffinerte oljeprodukter	-20,8	7,4	-23,7	-27,7	-3,1	13,3	-1,7	2,7	16,6	9,0
Kjemiske råvarer mv.	14,0	10,9	9,8	14,3	18,9	17,8	18,4	5,7	2,4	6,8
Kjemiske og mineralske produkter	9,3	8,8	13,4	8,9	8,8	11,4	3,4	7,5	13,0	14,4
Metaller	13,4	-2,7	10,0	7,5	10,9	3,6	-8,2	-8,1	2,0	5,2
Verkstedprodukter	14,5	14,9	18,4	21,2	16,9	29,5	8,3	8,0	16,1	14,1
Andre industriprodukter	10,9	6,0	14,6	11,4	11,7	12,0	0,8	1,7	9,1	11,3
Transportmidler mv. u. tilsv norsk prod.	1,4	10,3	7,2	0,7	-3,7	8,5	-0,4	11,7	21,3	8,0
Elektrisk kraft	-76,1	168,1	-67,3	-81,5	-81,4	10,8	141,7	139,3	411,4	154,5
Trad. varer utenom raffinerte oljeprodukter	9,8	9,8	12,8	11,4	10,2	17,2	5,2	5,4	12,1	11,6
Tjenester	11,4	5,6	16,4	10,6	11,6	5,8	6,0	9,1	0,9	4,8
Driftsutgifter utenom bunkers, skipsfart	-4,8	-3,4	-3,7	-5,9	-2,2	-8,0	-4,0	-2,0	0,5	-1,0
Oljevirkosomhet, diverse tjenester	21,5	29,3	43,0	19,7	10,5	9,5	-4,7	28,3	87,7	51,5
Driftsutgifter utenom bunkers, oljeboring	27,5	33,7	34,5	35,2	24,2	13,1	-2,2	31,9	95,7	58,0
Reisetrafikk	18,3	9,2	30,5	11,6	9,5	10,3	8,9	13,0	2,7	8,3
Andre tjenester	15,5	3,7	14,5	23,8	23,2	11,6	12,3	7,1	-11,5	-2,1
Samferdsel	-53,8	-1,0	-52,1	-47,7	-63,7	-0,1	-5,5	-2,7	4,8	2,2
Finans- og forretningstjenester	29,7	2,3	28,1	41,7	46,8	16,5	13,7	9,1	-21,7	-4,8
Tjenester ellers	10,4	8,2	12,9	11,5	10,2	1,5	11,9	3,2	14,9	4,9

Tabell 32. Import. Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	2005	2006	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1
Import i alt	1,2	3,2	1,8	0,8	0,4	1,9	1,7	3,1	5,7	4,5
Varer	1,0	4,6	1,6	0,5	0,8	2,8	2,7	4,4	8,2	5,8
Råolje og naturgass	30,8	15,3	22,2	40,4	35,3	40,2	32,6	13,9	1,4	-11,5
Skip, nybygde og eldre	19,0	3,1	33,3	16,5	10,5	-3,7	-0,5	14,7	6,2	-3,7
Oljeplattformer og moduler, nybygde og eldre	29,9	3,1	31,9	21,3	12,4	7,9	-2,3	4,9	4,5	-2,3
Oljevirkosomhet, diverse varer	4,7	5,4	5,5	4,6	3,8	3,8	3,7	4,7	6,7	6,5
Fly og helikoptere	0,5	0,7	-13,2	-4,5	-4,5	1,5	-2,2	0,5	11,7	-1,0
Tradisjonelle varer	0,4	4,7	1,0	-0,2	0,1	2,5	2,4	4,4	8,8	6,4
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	3,7	-0,1	1,1	1,6	4,6	-2,9	-2,4	3,5	2,1	4,5
Bergverksprodukter	12,3	-3,7	12,5	11,7	13,9	-1,3	-11,2	-2,6	2,8	12,9
Industriprodukter	0,1	4,5	0,9	-0,3	-0,3	2,5	2,3	4,1	8,7	6,6
Nærings- og nytelsesmidler	-3,0	9,0	-3,4	-4,9	-0,5	6,0	5,7	10,5	13,1	8,6
Tekstiler, bekledningsvarer og skotøy	-3,6	1,7	-1,5	-5,2	-3,2	-0,3	-1,4	2,3	6,1	0,8
Trevarer	-2,4	2,1	-1,7	-3,2	-3,9	-1,2	0,4	1,1	7,7	9,9
Treforedlingsprodukter	-3,4	1,2	-1,4	-4,4	-5,8	-3,0	-2,2	3,4	6,5	4,3
Grafiske produkter	3,6	-5,6	9,7	5,5	2,2	-4,3	-13,8	-3,5	-1,8	2,0
Raffinerte oljeprodukter	34,0	15,0	31,3	43,8	27,4	38,0	27,1	2,3	0,1	-11,4
Kjemiske råvarer mv.	1,6	6,1	3,3	-1,2	0,5	3,1	2,3	8,8	10,6	5,2
Kjemiske og mineralske produkter	-2,1	0,1	-1,1	-2,7	-2,5	-1,7	-2,0	0,2	3,6	2,0
Metaller	5,7	19,7	8,0	5,6	1,5	7,9	9,1	19,0	42,4	42,4
Verkstedprodukter	-3,0	1,3	-2,8	-3,5	-2,4	-1,0	-0,0	1,3	4,1	2,8
Andre industriprodukter	-1,3	2,3	-0,8	-2,2	-0,1	2,0	-0,3	3,7	3,4	2,3
Transportmidler mv. u. tilsv norsk prod.	1,6	5,1	0,5	0,6	3,0	4,0	3,2	5,7	6,9	2,7
Elektrisk kraft	-1,6	61,3	0,2	-5,4	13,8	81,0	42,1	107,9	42,4	-42,5
Trad. varer utenom raffinerte oljeprodukter	-1,0	4,2	-0,3	-1,9	-0,9	0,9	1,2	4,6	9,2	7,5
Tjenester	1,7	0,1	2,4	1,4	-0,6	-0,1	-0,3	0,7	-0,0	0,9
Driftsutgifter utenom bunkers, skipsfart	6,9	-7,2	5,5	2,7	4,2	0,6	-6,9	-5,1	-15,9	-11,0
Oljevirkosomhet, diverse tjenester	4,8	5,2	5,6	4,7	2,7	3,8	3,7	4,7	6,7	6,5
Driftsutgifter utenom bunkers, oljeboring	1,1	2,8	2,3	0,3	0,3	1,0	1,2	2,8	4,4	3,6
Reisetrafikk	-1,2	2,6	-0,6	-0,2	-2,4	-1,4	0,8	2,3	9,6	5,6
Andre tjenester	1,0	1,5	2,7	1,3	-1,2	0,9	1,9	1,7	1,7	2,3
Samferdsel	0,8	-0,2	5,6	1,6	-1,8	1,6	1,2	-1,3	-2,1	-2,9
Finans- og forretningstjenester	0,7	1,1	1,6	1,0	-1,3	0,5	1,8	1,4	0,9	2,3
Tjenester ellers	1,8	2,8	4,0	1,6	-0,5	2,2	2,3	2,8	3,4	3,1

Tabell 33. Sysselsatte personer. Lønnstakere og selvstendige. 1000

	2005	2006	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1
I alt	2 346,4	2 418,3	2 347,5	2 361,5	2 353,9	2 379,0	2 416,4	2 439,2	2 437,8	2 461,4
Jordbruk og skogbruk	64,0	62,0	63,7	64,9	64,3	61,6	62,0	62,8	61,5	59,5
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	14,1	14,1	14,7	13,9	14,0	13,6	14,8	13,5	14,5	13,5
Utvinning av råolje og naturgass, inklusiv tjenester	33,2	35,2	32,0	34,4	34,2	33,3	34,1	36,9	36,3	35,8
Utvinning av råolje og naturgass	19,1	20,1	18,5	19,4	19,8	18,8	19,4	20,3	21,6	20,2
Tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning	14,1	15,1	13,5	15,1	14,4	14,5	14,6	16,6	14,7	15,6
Bergverksdrift	3,9	4,0	3,9	4,0	4,0	3,8	4,0	4,1	4,1	3,9
Industri	265,0	268,5	265,6	265,6	265,7	265,0	267,4	269,9	271,5	274,2
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	49,3	47,9	48,8	49,6	49,8	47,3	47,8	48,4	48,2	47,7
Tekstil- og bekledningsindustri	5,5	5,5	5,7	5,6	5,3	5,4	5,6	5,6	5,4	5,6
Trelast- og trevareindustri	15,3	15,5	15,4	15,2	15,4	15,3	15,5	15,6	15,6	16,1
Treforedling	7,9	7,4	8,0	7,9	7,7	7,8	7,4	7,3	7,1	6,9
Forlag og grafisk industri	29,3	28,4	29,8	28,7	28,8	28,8	28,7	27,9	28,3	28,8
Oljeraffinering, kjemisk og mineralisk industri	21,7	22,0	22,0	21,7	21,7	22,0	22,2	22,0	21,7	22,1
Kjemiske råvarer	8,2	8,0	8,0	8,4	7,9	8,0	7,9	8,3	7,7	8,0
Metallindustri	11,9	11,7	12,0	12,1	11,6	11,7	11,8	11,6	11,4	11,6
Verkstedindustri	71,0	73,7	71,0	71,1	71,7	72,1	73,0	74,0	75,8	77,1
Bygging av skip og oljeplattformer	32,5	36,0	32,1	32,8	33,8	34,3	35,1	36,8	37,8	37,4
Møbelindustri og annen industri	12,4	12,4	12,8	12,3	12,1	12,3	12,6	12,4	12,4	12,9
Kraftforsyning	12,2	12,2	12,2	12,3	12,1	12,0	12,4	12,4	12,3	12,1
Vannforsyning	1,7	1,7	1,6	1,8	1,6	1,8	1,6	1,8	1,5	1,8
Bygge- og anleggsvirksomhet	156,1	168,0	156,8	158,8	156,5	162,4	167,6	171,5	170,4	177,5
Varehandel, reparasjon av kjøretøyer mv.	350,6	359,1	352,6	354,9	349,6	353,1	360,5	363,8	358,8	362,1
Hotell- og restaurantvirksomhet	72,5	74,3	73,7	73,8	70,9	73,2	76,0	75,3	72,5	74,7
Rørtransport	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,6	0,6	0,5	0,5
Utenriks sjøfart	45,1	45,6	45,3	44,6	45,2	45,7	45,7	45,3	45,7	47,6
Transport ellers	111,3	113,3	110,0	112,7	112,2	112,1	113,1	114,3	113,7	112,2
Post og telekommunikasjon	36,1	36,1	36,2	35,6	36,6	36,5	36,5	35,2	36,2	36,9
Finansiell tjenesteyting	49,0	50,4	48,5	49,3	49,7	49,7	50,1	51,0	51,0	50,7
Boligtjenester (husholdninger)	1,3	1,3	1,2	1,4	1,3	1,2	1,2	1,4	1,3	1,2
Forretningsmessig tjenesteyting	241,8	261,2	240,3	243,0	245,0	255,4	261,9	262,1	265,4	274,3
Offentlig administrasjon og forsvar	149,9	153,1	151,2	149,4	149,1	150,6	151,2	154,6	155,7	157,4
Undervisning	180,1	183,2	180,2	178,1	181,5	183,0	184,3	180,8	184,9	184,5
Helse- og sosialtjenester	456,7	469,8	455,9	459,4	458,3	461,5	466,6	475,6	475,5	476,0
Andre sosiale og personlige tjenester	101,4	104,8	101,3	102,8	101,6	103,0	105,0	106,5	104,6	105,2
Fastlands-Norge	2 267,6	2 337,1	2 269,7	2 281,9	2 274,0	2 299,5	2 336,2	2 356,5	2 355,2	2 377,4

Offentlig forvaltning	705,4	721,7	706,3	705,2	707,4	715,5	720,0	723,7	727,5	732,1
Statsforvaltningen	257,9	263,1	257,8	257,7	259,2	262,6	262,5	262,7	264,5	266,8
Sivil forvaltning	229,7	235,2	229,1	229,8	231,3	234,5	234,4	235,1	236,7	238,4
Forsvar	28,2	27,9	28,7	27,9	27,9	28,1	28,1	27,5	27,8	28,4
Kommuneforvaltningen	447,5	458,6	448,5	447,4	448,2	452,8	457,5	461,1	463,0	465,4

Tabell 34. Sysselsatte personer. Lønnstakere og selvstendige.
Prosentvis endring fra samme periode året før

	2005	2006	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1
I alt	1,0	3,1	0,6	1,0	1,4	2,4	2,9	3,3	3,6	3,5
Jordbruk og skogbruk	-3,7	-3,2	-4,0	-3,4	-2,9	-2,4	-2,7	-3,4	-4,4	-3,5
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	-6,4	-0,1	-7,7	-6,6	-4,3	-1,5	0,5	-2,7	3,2	-0,9
Utvinning av råolje og naturgass, inklusiv tjenester	3,3	5,9	1,1	6,0	5,9	3,4	6,6	7,1	6,2	7,6
Utvinning av råolje og naturgass	3,4	4,8	2,4	5,7	5,2	-0,5	5,1	4,8	9,5	7,5
Tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning	3,1	7,3	-0,6	6,3	6,9	9,0	8,6	10,1	1,8	7,7
Bergverksdrift	-1,2	2,1	-0,9	-0,4	0,7	2,2	2,4	2,2	1,7	2,3
Industri	0,5	1,3	0,6	0,5	1,2	0,8	0,7	1,6	2,2	3,4
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	-2,7	-2,7	-3,5	-3,2	-1,0	-3,1	-2,1	-2,6	-3,1	0,9
Tekstil- og bekledningsindustri	-4,1	0,0	-2,3	-0,2	-4,2	-1,1	-1,8	0,6	2,3	3,9
Trelast- og trevareindustri	1,8	1,5	-1,7	4,3	5,8	2,3	0,3	2,3	1,3	5,2
Treforedling	-4,0	-6,3	-5,2	-3,7	-4,0	-2,8	-7,2	-7,9	-7,3	-11,6
Forlag og grafisk industri	-2,6	-3,1	-0,9	-3,5	-3,1	-4,0	-3,7	-2,8	-1,8	-0,0
Oljeraffinering, kjemisk og mineralisk industri	0,9	1,1	1,7	-1,4	0,6	2,3	0,6	1,2	0,1	0,2
Kjemiske råvarer	0,6	-2,5	1,2	1,1	-3,6	-5,2	-1,2	-1,9	-1,7	-0,6
Metallindustri	-6,6	-2,2	-8,0	-5,8	-7,3	-1,7	-1,8	-3,9	-1,4	-0,9
Verktedindustri	4,0	3,8	4,4	4,0	3,9	2,5	2,8	4,1	5,7	6,9
Bygging av skip og oljeplattformer	5,6	10,9	5,8	6,7	7,9	9,8	9,4	12,3	11,8	9,2
Møbelindustri og annen industri	-0,4	0,4	2,2	-0,6	0,7	0,5	-2,1	0,7	2,7	5,0
Kraftforsyning	-1,4	0,6	-1,3	-1,1	-2,7	-0,5	1,3	0,5	1,2	0,8
Vannforsyning	4,0	2,0	1,3	9,6	5,3	5,0	2,5	1,4	-0,8	0,1
Bygge- og anleggsvirksomhet	5,0	7,6	4,2	5,2	5,9	6,8	6,9	7,9	8,9	9,3
Varehandel, reparasjon av kjøretøyer mv.	1,4	2,4	1,6	1,4	1,3	2,3	2,2	2,5	2,6	2,5
Hotell- og restaurantvirksomhet	0,3	2,4	0,0	-0,0	1,1	2,1	3,2	2,1	2,2	2,1
Rørtransport	-0,5	2,9	0,0	0,9	-2,7	-2,9	4,4	6,1	3,7	5,0
Utenriks sjøfart	1,7	1,1	2,4	1,3	1,1	0,9	0,8	1,4	1,1	4,1
Transport ellers	0,1	1,8	-0,8	-0,6	1,5	1,8	2,7	1,4	1,3	0,1
Post og telekommunikasjon	-3,1	0,1	-5,0	-1,4	-1,1	1,6	0,8	-1,0	-1,0	1,1
Finansiell tjenesteyting	-0,0	3,0	-1,2	0,6	1,5	2,7	3,2	3,4	2,6	1,9
Boligtjenester (husholdninger)	-1,8	-0,6	-3,1	0,3	-0,5	0,0	-0,5	-1,5	-0,2	0,3
Forretningsmessig tjenesteyting	3,3	8,0	1,7	3,1	4,4	6,9	9,0	7,9	8,3	7,4
Offentlig administrasjon og forsvar	-2,3	2,1	-1,2	-2,7	-3,2	0,5	0,0	3,5	4,5	4,5
Undervisning	0,2	1,8	-0,8	0,1	1,0	1,4	2,3	1,5	1,8	0,8
Helse- og sosialtjenester	1,4	2,9	1,4	1,7	1,6	1,8	2,3	3,5	3,8	3,2
Andre sosiale og personlige tjenester	0,9	3,3	0,9	0,8	0,5	3,2	3,6	3,6	2,9	2,1
Fastlands-Norge	0,9	3,1	0,6	1,0	1,4	2,5	2,9	3,3	3,6	3,4

Offentlig forvaltning	0,3	2,3	0,3	0,5	0,5	1,8	1,9	2,6	2,8	2,3
Statsforvaltningen	0,3	2,0	0,3	0,2	0,3	2,2	1,8	1,9	2,1	1,6
Sivil forvaltning	1,4	2,4	1,1	1,5	1,6	2,6	2,3	2,3	2,3	1,6
Forsvar	-8,0	-1,2	-6,3	-8,7	-9,5	-0,8	-2,0	-1,5	-0,3	0,9
Kommuneforvaltningen	0,3	2,5	0,3	0,6	0,6	1,6	2,0	3,1	3,3	2,8

Tabell 35. Utførte timeverk. Lønnstakere og selvstendige. Millioner

	2005	2006	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1
I alt	3 334,0	3 405,6	863,7	769,5	874,9	907,5	823,1	783,1	891,9	925,7
Jordbruk og skogbruk	125,1	120,1	31,9	31,1	31,4	30,3	30,0	29,9	29,9	29,2
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	28,3	28,0	7,6	6,4	7,3	7,2	7,1	6,2	7,5	7,1
Utvinning av råolje og naturgass, inklusiv tjenester	57,9	61,0	14,4	13,9	15,6	15,6	14,2	14,8	16,5	16,6
Utvinning av råolje og naturgass	34,3	35,8	8,5	8,1	9,2	9,0	8,4	8,5	10,0	9,5
Tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning	23,6	25,2	5,8	5,8	6,4	6,6	5,8	6,3	6,4	7,0
Bergverksdrift	6,8	6,9	1,8	1,6	1,9	1,7	1,7	1,6	1,8	1,7
Industri	416,4	421,4	108,7	94,6	110,2	112,9	101,4	95,2	111,9	115,2
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	74,6	71,9	19,3	17,0	19,9	19,3	17,3	16,3	19,1	19,1
Tekstil- og bekledningsindustri	7,4	7,4	2,0	1,7	1,9	2,0	1,8	1,7	1,9	2,0
Trelast- og trevareindustri	24,1	24,2	6,3	5,5	6,4	6,5	5,8	5,5	6,4	6,7
Treforedling	12,6	11,7	3,4	2,8	3,2	3,3	2,9	2,5	3,0	2,9
Forlag og grafisk industri	41,2	39,4	11,0	9,1	10,7	10,7	9,7	8,7	10,3	10,6
Oljeraffinering, kjemisk og mineralisk industri	35,0	35,1	9,3	7,8	9,2	9,5	8,7	7,8	9,1	9,3
Kjemiske råvarer	13,6	13,2	3,5	3,1	3,4	3,6	3,2	3,0	3,4	3,5
Metallindustri	18,7	18,2	4,9	4,2	4,8	5,0	4,5	4,0	4,7	4,9
Verkstedindustri	116,9	121,6	30,3	26,7	31,1	32,3	29,0	27,6	32,7	34,0
Bygging av skip og oljeplattformer	53,6	60,1	13,7	12,4	14,7	15,7	14,0	13,9	16,5	16,9
Møbelindustri og annen industri	18,7	18,5	5,1	4,2	4,8	4,9	4,5	4,2	4,8	5,1
Kraftforsyning	19,5	19,4	5,0	4,5	5,1	5,2	4,7	4,4	5,1	5,1
Vannforsyning	2,6	2,6	0,6	0,6	0,6	0,7	0,6	0,6	0,6	0,7
Bygge- og anleggsvirksomhet	251,2	268,0	66,0	57,4	66,9	70,3	64,9	60,9	71,9	75,9
Varehandel, reparasjon av kjøretøyer mv.	475,3	482,4	124,0	111,7	122,8	128,9	116,9	112,5	124,1	130,3
Hotell- og restaurantvirksomhet	90,7	92,5	23,5	22,3	22,3	23,9	23,2	22,6	22,7	24,3
Rørtransport	0,9	0,9	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3
Utenriks sjøfart	86,1	86,2	22,3	20,3	21,8	23,0	21,2	20,2	21,8	23,6
Transport ellers	183,9	185,9	46,8	43,7	48,1	48,8	45,1	43,6	48,4	48,3
Post og telekommunikasjon	51,7	51,0	13,3	11,8	13,7	14,0	12,3	11,4	13,3	13,8
Finansiell tjenesteyting	76,1	77,6	19,5	17,5	20,4	20,9	18,3	17,8	20,6	21,0
Boligtjenester (husholdninger)	1,6	1,6	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Forretningsmessig tjenesteyting	347,4	372,8	88,8	80,9	91,4	100,9	88,7	85,7	97,4	106,5
Offentlig administrasjon og forsvar	229,5	231,8	59,8	52,3	60,2	62,3	54,5	53,1	62,0	64,0
Undervisning	238,3	240,6	63,4	45,2	68,0	68,7	59,4	46,6	65,8	67,8
Helse- og sosialtjenester	510,9	518,3	131,0	121,6	131,6	134,6	125,3	123,9	134,5	137,1
Andre sosiale og personlige tjenester	133,9	136,6	34,8	31,2	34,9	36,8	32,8	31,6	35,4	37,0
Fastlands-Norge	3 189,1	3 257,5	826,8	735,1	837,2	868,7	787,4	748,0	853,4	885,3

Offentlig forvaltning	877,8	886,7	228,1	195,8	233,6	239,3	214,9	198,8	233,8	240,6
Statsforvaltningen	374,9	378,5	96,6	87,0	98,2	101,7	91,1	87,0	98,7	101,5
Sivil forvaltning	326,0	330,5	83,7	76,0	85,4	88,5	79,6	76,3	86,2	88,4
Forsvar	48,9	48,0	12,8	11,1	12,8	13,2	11,5	10,7	12,6	13,1
Kommuneforvaltningen	502,8	508,2	131,5	108,8	135,4	137,6	123,8	111,7	135,1	139,1
Markedsrettet virksomhet	2 377,3	2 439,8	614,6	555,7	621,1	646,7	588,4	566,6	638,1	663,8
Ikke markedsrettet virksomhet	956,7	965,8	249,1	213,7	253,8	260,8	234,7	216,6	253,8	261,9

Tabell 36. Utførte timeverk. Lønnstakere og selvstendige.
Prosentvis endring fra samme periode året før

	2005	2006	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1
I alt	1,2	2,1	8,2	0,8	0,1	9,9	-4,7	1,8	1,9	2,0
Jordbruk og skogbruk	-3,3	-4,0	-0,9	-3,2	-2,7	-1,2	-5,7	-4,1	-4,8	-3,7
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	-5,7	-1,0	-1,0	-6,5	-5,0	4,3	-6,3	-4,1	2,1	-2,1
Utvinning av råolje og naturgass, inklusiv tjenester	2,6	5,5	7,8	5,5	4,0	11,7	-1,1	6,1	5,4	6,2
Utvinning av råolje og naturgass	2,5	4,6	8,2	5,3	3,4	7,1	-1,7	4,0	8,8	6,0
Tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning	2,7	6,6	7,1	5,9	4,9	18,6	-0,2	8,9	0,5	6,5
Bergverksdrift	-1,4	0,3	5,5	-1,5	-1,4	8,7	-5,8	-0,1	-0,3	0,9
Industri	1,1	1,2	8,8	0,7	-0,2	9,6	-6,7	0,7	1,6	2,0
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	-2,6	-3,6	4,5	-3,6	-3,1	4,7	-10,3	-4,3	-4,1	-0,8
Tekstil- og bekledningsindustri	-3,4	-0,3	5,9	0,2	-5,1	7,2	-8,9	-0,2	1,6	2,6
Trelast- og trevareindustri	2,1	0,5	6,6	3,9	3,9	10,9	-8,4	0,5	-0,1	3,3
Treforedling	-3,6	-7,2	0,3	-3,4	-5,2	2,6	-12,9	-9,9	-8,6	-13,4
Forlag og grafisk industri	-2,4	-4,5	6,6	-3,9	-4,2	2,4	-11,6	-4,8	-3,5	-1,2
Oljeraffineri, kjemisk og mineralsk industri	1,3	0,3	9,2	-1,6	-1,2	9,8	-6,9	-0,1	-0,8	-1,6
Kjemiske råvarer	0,1	-3,0	7,6	0,7	-5,5	1,5	-7,8	-3,2	-2,7	-2,2
Metallindustri	-6,0	-2,5	-1,2	-5,5	-8,2	5,8	-8,3	-5,2	-2,2	-2,2
Verkstedindustri	4,5	4,0	12,9	4,2	2,4	12,1	-4,4	3,4	5,2	5,4
Bygging av skip og oljeplattformer	7,0	12,2	15,7	7,8	7,3	22,9	2,4	12,3	12,0	7,6
Møbelindustri og annen industri	-0,2	-1,1	10,0	-0,7	-1,5	7,6	-11,0	-1,3	1,2	3,7
Kraftforsyning	-1,7	-0,4	5,9	-1,2	-4,4	8,1	-7,3	-1,5	-0,5	-0,8
Vannforsyning	4,6	1,5	10,8	9,8	3,1	12,6	-6,0	0,4	-1,3	-0,5
Bygge- og anleggsvirksomhet	5,6	6,6	12,6	5,3	4,3	15,4	-1,7	6,1	7,4	7,9
Varehandel, reparasjon av kjøretøyer mv.	1,3	1,5	8,9	1,1	-0,4	10,3	-5,7	0,6	1,1	1,0
Hotell- og restaurantvirksomhet	0,7	2,0	4,8	0,3	0,4	6,1	-1,1	1,3	1,8	1,4
Rørtransport	-1,1	1,7	7,0	1,3	-5,1	5,8	-5,0	3,6	2,8	3,1
Utenriks sjøfart	1,5	0,1	7,3	1,2	0,2	5,5	-4,7	-0,4	0,0	2,8
Transport ellers	0,7	1,1	6,1	-0,7	0,6	7,8	-3,7	-0,2	0,7	-1,1
Post og telekommunikasjon	-2,0	-1,4	3,4	-0,5	-2,5	8,8	-7,8	-3,8	-2,5	-1,3
Finansiell tjenesteyting	-0,1	1,9	6,7	0,6	-0,3	11,6	-5,9	1,2	1,0	0,3
Boligtjenester (husholdninger)	-2,4	-1,5	3,3	0,3	-1,6	9,3	-8,5	-3,6	-2,3	-1,6
Forretningsmessig tjenesteyting	3,3	7,3	10,0	3,1	2,9	17,0	-0,0	6,0	6,5	5,5
Offentlig administrasjon og forsvar	-2,6	1,0	6,6	-3,1	-5,4	9,0	-8,9	1,4	2,9	2,7
Undervisning	1,0	0,9	10,9	-2,7	1,6	11,5	-6,3	3,2	-3,2	-1,3
Helse- og sosialtjenester	2,3	1,4	8,1	2,0	0,5	6,2	-4,3	1,8	2,2	1,9
Andre sosiale og personlige tjenester	1,0	2,0	9,7	1,2	-2,5	11,6	-5,6	1,3	1,3	0,3
Fastlands-Norge	1,2	2,1	8,2	0,7	0,1	10,0	-4,8	1,8	1,9	1,9

Offentlig forvaltning	0,7	1,0	8,4	-0,3	-0,6	8,6	-5,8	1,5	0,1	0,5
Statsforvaltningen	0,1	0,9	7,1	0,0	-1,6	9,2	-5,7	-0,0	0,5	-0,1
Sivil forvaltning	1,5	1,4	8,1	1,4	-0,1	9,4	-5,0	0,4	0,9	-0,1
Forsvar	-8,3	-1,8	1,0	-8,7	-11,1	8,1	-10,1	-3,1	-1,7	-0,5
Kommuneforvaltningen	1,1	1,1	9,3	-0,5	0,2	8,2	-5,9	2,7	-0,2	1,0
Markedsrettet virksomhet	1,4	2,6	8,0	1,2	0,4	10,4	-4,3	1,9	2,7	2,6
Ikke markedsrettet virksomhet	0,8	0,9	8,6	-0,3	-0,7	8,6	-5,8	1,3	0,0	0,4

Tabell 37. Lønnskostnader etter næring. Løpende priser. Millioner kroner

	2005	2006	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1
Lønnskostnader i alt.	805 681	866 305	203 079	201 456	205 657	211 261	212 999	218 803	223 242	230 643
Jordbruk og skogbruk	4 160	4 178	1 031	1 052	1 058	1 033	1 058	1 051	1 035	1 059
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	1 873	2 040	474	487	460	503	513	526	498	531
Utvinning av råolje og naturgass, inklusiv tjenester	26 581	29 621	6 373	6 974	6 725	7 052	7 021	7 934	7 614	8 123
Utvinning av råolje og naturgass	16 997	18 740	4 091	4 374	4 310	4 422	4 446	4 870	5 001	5 082
Tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning	9 584	10 880	2 282	2 600	2 415	2 629	2 574	3 064	2 612	3 041
Bergverksdrift	1 843	1 938	459	483	480	439	482	514	503	469
Industri	109 573	115 901	27 577	27 499	27 889	27 904	28 880	29 276	29 840	30 528
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	18 050	18 107	4 430	4 581	4 666	4 330	4 494	4 600	4 682	4 596
Tekstil- og bekleddningsindustri	1 548	1 585	414	394	370	380	417	401	387	415
Trelast- og trevareindustri	4 976	5 249	1 247	1 273	1 265	1 266	1 305	1 343	1 335	1 383
Treforedling	3 416	3 289	884	836	849	847	843	789	810	786
Forlag og grafisk industri	11 707	11 725	3 023	2 861	2 885	2 943	3 000	2 869	2 914	3 078
Oljeraffinering, kjemisk og mineralisk industri	9 910	10 433	2 491	2 498	2 510	2 561	2 607	2 649	2 617	2 715
Kjemiske råvarer	4 305	4 438	1 074	1 093	1 038	1 099	1 119	1 139	1 080	1 159
Metallindustri	5 881	5 915	1 517	1 476	1 435	1 469	1 529	1 461	1 457	1 543
Verkstedindustri	30 642	33 367	7 729	7 685	7 854	7 916	8 254	8 445	8 752	9 002
Bygging av skip og oljeplattformer	15 112	17 583	3 747	3 791	4 007	4 064	4 260	4 515	4 744	4 728
Møbelindustri og annen industri	4 026	4 209	1 021	1 012	1 010	1 028	1 054	1 065	1 063	1 121
Kraftforsyning	6 294	6 620	1 603	1 581	1 558	1 609	1 708	1 655	1 649	1 716
Vannforsyning	641	670	152	179	154	177	147	188	158	185
Bygge- og anleggsvirksomhet	53 617	60 319	13 279	13 891	13 846	13 888	14 745	15 809	15 877	16 408
Varehandel, reparasjon av kjøretøyer mv.	105 739	113 069	26 761	26 941	26 467	26 785	28 041	29 331	28 912	29 472
Hotell- og restaurantvirksomhet	17 258	18 096	4 377	4 445	4 290	4 304	4 567	4 696	4 529	4 634
Rørtransport	387	420	96	100	94	100	104	112	104	113
Utenriks sjøfart	13 900	14 296	3 494	3 430	3 478	3 587	3 586	3 540	3 583	3 782
Transport ellers	39 867	42 400	9 933	10 167	9 948	10 207	10 489	10 926	10 778	10 749
Post og telekommunikasjon	14 962	15 938	3 760	3 689	3 885	3 850	4 003	3 927	4 157	4 141
Finansiell tjenesteyting	28 048	31 069	6 981	7 034	7 086	7 613	7 734	7 805	7 917	8 356
Boligtjenester (husholdninger)	387	402	95	104	96	94	99	108	101	99
Forretningsmessig tjenesteyting	94 378	105 290	23 498	23 815	23 947	25 502	26 361	26 602	26 825	28 528
Offentlig administrasjon og forsvar	60 022	64 980	15 323	15 145	15 228	16 355	15 157	16 527	16 941	18 018
Undervisning	69 534	72 994	18 283	14 820	19 114	19 692	17 969	15 842	19 491	20 373
Helse- og sosialtjenester	128 432	135 920	32 445	32 475	32 716	33 296	32 773	34 767	35 084	35 607
Andre sosiale og personlige tjenester	28 185	30 144	7 083	7 143	7 140	7 271	7 562	7 668	7 643	7 751
Fastlands-Norge	764 813	821 968	193 116	190 952	195 361	200 522	202 289	207 217	211 941	218 625

Offentlig forvaltning	241 764	256 274	61 957	58 397	62 993	65 540	61 532	62 525	66 677	69 508
Statsforvaltningen	104 860	112 020	26 606	26 669	26 603	28 558	26 816	28 142	28 504	30 352
Sivil forvaltning	93 563	100 112	23 719	23 939	23 696	25 474	23 980	25 258	25 400	27 106
Forsvar	11 296	11 908	2 887	2 730	2 906	3 084	2 837	2 884	3 103	3 247
Kommuneforvaltningen	136 905	144 254	35 351	31 728	36 390	36 982	34 716	34 383	38 174	39 156

Tabell 38. Lønn per normalårsverk etter næring for lønnstakere.
Prosentvis endring fra samme periode året før

	2005	2006	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3	06:4	07:1
I alt	4,0	4,3	4,4	3,3	2,9	3,0	3,9	4,9	5,2	5,4
Jordbruk og skogbruk	3,6	3,7	3,8	3,3	3,4	3,7	3,6	3,6	3,9	4,7
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	3,9	6,8	4,0	3,6	3,6	6,6	6,9	6,8	7,1	3,9
Utvinning av råolje og naturgass, inklusiv tjenester	4,1	5,3	4,7	3,8	3,3	4,8	3,4	6,3	6,5	7,1
Utvinning av råolje og naturgass	2,6	5,2	2,9	2,4	1,9	5,3	3,4	6,3	6,0	6,9
Tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning	6,9	5,8	7,3	6,5	6,1	5,4	3,9	7,1	6,3	7,4
Bergverksdrift	3,3	2,3	4,4	2,8	1,1	1,6	1,6	3,2	2,7	4,7
Industri	4,2	4,2	5,1	3,1	3,1	3,7	3,9	4,8	4,6	5,7
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	3,9	2,9	4,5	3,1	2,8	2,0	3,3	2,9	3,4	5,3
Tekstil- og bekledningsindustri	4,1	3,4	5,1	2,7	2,8	2,8	3,7	3,5	3,5	6,3
Trelast- og trevareindustri	3,5	2,9	4,5	2,1	2,7	2,1	2,9	3,3	3,3	5,6
Treforedling	4,6	2,8	5,0	3,5	3,5	2,9	2,8	2,5	3,0	5,0
Forlag og grafisk industri	4,3	3,3	5,1	3,2	3,5	3,4	2,8	3,5	3,4	5,7
Oljeraffinering, kjemisk og mineralisk industri	4,0	4,0	4,9	2,6	2,5	4,0	3,3	4,6	4,3	5,5
Kjemiske råvarer	1,6	5,8	2,4	0,9	0,7	5,4	5,5	6,2	5,9	6,0
Metallindustri	4,5	2,6	5,6	2,9	3,0	2,5	2,4	2,8	2,8	6,1
Verkstedindustri	3,7	4,8	4,7	2,5	2,5	4,4	4,3	5,6	5,0	5,5
Bygging av skip og oljeplattformer	6,5	4,9	7,3	5,3	5,5	4,0	4,5	5,8	5,1	5,7
Møbelindustri og annen industri	2,3	4,3	3,1	0,9	0,4	4,0	3,4	4,9	4,7	6,0
Kraftforsyning	5,5	4,6	6,5	4,7	4,4	4,2	5,2	4,2	4,6	5,8
Vannforsyning	3,7	4,5	3,7	1,9	2,4	2,0	4,9	5,8	5,5	5,1
Bygge- og anleggsvirksomhet	4,2	3,7	3,9	4,9	3,5	3,4	3,7	4,1	3,7	5,9
Varehandel, reparasjon av kjøretøyer mv.	3,6	4,0	4,1	3,5	3,0	2,9	2,9	4,8	5,3	5,9
Hotell- og restaurantvirksomhet	3,9	1,9	4,5	3,4	3,0	1,6	1,7	2,1	2,2	4,0
Rørtransport	0,6	5,5	0,3	0,7	-0,5	5,7	3,6	6,1	6,6	7,0
Utenriks sjøfart	2,0	1,8	2,2	1,7	1,7	1,6	1,8	1,8	1,9	1,3
Transport ellers	3,1	4,8	3,8	2,0	2,1	3,1	3,6	5,8	6,6	4,2
Post og telekommunikasjon	5,7	5,9	6,3	4,9	4,9	4,4	4,8	6,8	7,8	5,6
Finansiell tjenesteyting	8,6	7,2	8,9	8,5	8,0	6,3	6,9	7,1	8,4	7,7
Boligtjenester (husholdninger)	3,4	4,5	3,9	2,5	2,7	2,1	4,7	5,0	5,8	5,2
Forretningsmessig tjenesteyting	3,0	3,8	3,4	2,5	2,0	3,0	3,6	4,2	4,2	4,2
Offentlig administrasjon og forsvar	4,2	4,9	4,8	3,0	2,8	2,4	4,1	6,1	6,7	5,9
Undervisning	3,8	3,1	4,3	2,4	2,3	1,3	3,0	3,6	4,2	4,4
Helse- og sosialtjenester	3,7	4,0	4,2	2,6	1,9	2,0	4,1	4,9	4,9	4,9
Andre sosiale og personlige tjenester	3,5	4,1	4,0	2,5	2,4	2,6	4,1	4,8	4,9	5,0
Fastlands-Norge	4,0	4,2	4,4	3,2	2,9	3,0	3,9	4,9	5,1	5,3

Offentlig forvaltning	3,8	4,0	4,4	2,5	2,2	1,9	3,9	4,9	5,2	4,9
Statsforvaltningen	3,9	4,3	4,3	3,0	2,5	2,9	4,1	4,8	5,3	5,1
Sivil forvaltning	3,6	4,1	4,2	2,7	2,2	2,8	3,9	4,5	5,0	5,0
Forsvar	3,1	5,3	3,4	2,6	2,1	3,2	4,4	6,5	6,9	6,0
Kommuneforvaltningen	3,8	3,8	4,4	2,2	1,9	1,1	3,8	5,0	5,1	4,8

Makroøkonomiske nøkkeltall og OECDs prognoser for utvalgte land

Tabell	Side
1. Bruttonasjonalprodukt	54*
2. Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	54*
3. Konsum i offentlig forvaltning	54*
4. Bruttoinvesteringer i fast realkapital	55*
5. Eksport av varer og tjenester	55*
6. Import av varer og tjenester	55*
7. Privat konsumdeflator	56*
8. Lønnskostnader per sysselsatt	56*
9. Sysselsetting	56*
10. Arbeidsledighet	57*
11. Korte renter	57*
12. Budsjettbalanse	57*

Tabell 1. Bruttonasjonalprodukt, regnskap¹⁾ og prognose

Prosentvis volumendring fra foregående år

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	OECD-prognoser	
							2007	2008
Danmark	0,7	0,5	0,4	2,1	3,1	3,2	2,2	1,7
Frankrike	1,8	1,1	1,1	2,0	1,2	2,1	2,2	2,2
Italia	1,7	0,3	0,1	1,0	0,2	1,9	2,0	1,7
Japan	0,2	0,3	1,4	2,7	1,9	2,2	2,4	2,1
USA	0,8	1,6	2,5	3,9	3,2	3,3	2,1	2,5
Storbritannia	2,4	2,1	2,7	3,3	1,9	2,8	2,7	2,5
Sverige	1,2	2,0	1,8	3,6	2,9	4,7	4,3	3,5
Tyskland	1,4	0,0	-0,2	0,8	1,1	3,0	2,9	2,2
Norge ²⁾	2,0	1,5	1,0	3,9	2,7	2,9	3,1	2,6

Kilde: OECD - Economic Outlook nr. 81, Preliminary Edition.

¹⁾ OECDs tall for den nære forhistorien vil ofte ikke være oppdatert med de siste reviderte tallene.²⁾ Oppdaterte historiske tall for Norge finnes bl.a. i den siste vedleggstabellen i denne publikasjonen.**Tabell 2. Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner, regnskap¹⁾ og prognose**

Prosentvis volumendring fra foregående år

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	OECD-prognoser	
							2007	2008
Danmark	0,1	1,5	1,0	4,7	4,2	3,4	1,9	1,6
Frankrike	2,5	2,4	2,2	2,5	2,1	2,6	2,2	2,6
Italia	0,7	0,2	1,0	0,7	0,6	1,5	1,5	1,8
Japan	1,6	1,1	0,4	1,6	1,6	0,9	1,5	1,5
USA	2,5	2,7	2,8	3,9	3,5	3,2	3,1	2,4
Storbritannia	3,0	3,5	2,9	3,4	1,4	2,0	2,4	2,2
Sverige	0,4	1,5	1,8	2,2	2,4	2,8	3,6	3,7
Tyskland	1,9	-0,8	-0,1	-0,3	0,3	1,0	0,9	1,7
Norge ²⁾	2,1	3,1	2,8	5,6	3,3	4,3	3,4	2,9

Kilde: OECD - Economic Outlook nr. 81, Preliminary Edition.

¹⁾ OECDs tall for den nære forhistorien vil ofte ikke være oppdatert med de siste reviderte tallene.²⁾ Oppdaterte historiske tall for Norge finnes bl.a. i den siste vedleggstabellen i denne publikasjonen.**Tabell 3. Konsum i offentlig forvaltning, regnskap¹⁾ og prognose**

Prosentvis volumendring fra foregående år

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	OECD-prognoser	
							2007	2008
Danmark	2,2	2,1	0,2	1,6	1,1	1,2	1,6	1,1
Frankrike	1,1	1,9	2,0	2,2	1,1	1,9	1,7	1,0
Italia	3,6	2,1	2,0	1,6	1,5	-0,3	0,8	0,8
Japan	3,0	2,4	2,3	1,9	1,7	0,3	1,3	1,7
USA	3,1	4,3	2,5	2,1	0,9	1,6	2,5	2,5
Storbritannia	2,4	3,5	3,5	3,2	3,0	2,4	2,3	2,1
Sverige	0,9	2,3	0,7	0,4	0,3	1,8	1,5	1,7
Tyskland	0,5	1,5	0,4	-1,3	0,6	1,8	1,3	1,8
Norge ²⁾	5,8	3,7	1,3	1,5	1,8	2,2	2,6	2,9

Kilde: OECD - Economic Outlook nr. 81, Preliminary Edition.

¹⁾ OECDs tall for den nære forhistorien vil ofte ikke være oppdatert med de siste reviderte tallene.²⁾ Oppdaterte historiske tall for Norge finnes bl.a. i den siste vedleggstabellen i denne publikasjonen.

Tabell 4. Bruttoinvesteringer i fast realkapital, regnskap¹⁾ og prognose

Prosentvis volumendring fra foregående år

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	OECD-prognoser	
							2007	2008
Danmark	-1,4	0,1	-0,2	5,6	9,6	11,1	6,7	3,6
Frankrike	2,3	-1,7	2,3	2,6	3,7	4,0	3,9	2,0
Italia	2,3	4,0	-1,5	1,3	-0,2	2,4	3,2	2,8
Japan	-0,9	-4,9	-0,5	1,4	2,4	3,5	3,0	1,4
USA	-1,7	-3,5	3,2	6,1	6,4	3,1	-2,9	1,8
Storbritannia.	2,5	3,7	0,4	6,0	3,0	6,5	7,6	5,3
Sverige	-1,0	-2,6	1,1	6,4	8,1	8,2	6,6	4,4
Tyskland	-3,5	-6,3	-0,7	-1,4	1,0	6,4	4,9	2,7
Norge ²⁾	-1,1	-1,1	0,2	10,2	11,2	8,9	8,1	2,6

Kilde: OECD - Economic Outlook nr. 81, Preliminary Edition.

¹⁾ OECDs tall for den nære forhistorien vil ofte ikke være oppdatert med de siste reviderte tallene.²⁾ Oppdaterte historiske tall for Norge finnes bl.a. i den siste vedleggstabellen i denne publikasjonen.**Tabell 5. Eksport av varer og tjenester, regnskap¹⁾ og prognose**

Prosentvis volumendring fra foregående år

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	OECD-prognoser	
							2007	2008
Danmark	3,1	4,1	-1,2	2,2	7,2	9,6	5,8	5,3
Frankrike	2,7	1,3	-1,1	3,3	3,3	6,2	4,0	5,9
Italia	0,3	-4,0	-2,2	2,7	0,0	5,5	4,0	5,1
Japan	-6,7	7,6	9,0	13,9	7,0	9,5	7,4	8,2
USA	-5,4	-2,3	1,3	9,2	6,8	8,9	5,6	7,1
Storbritannia.	2,9	1,0	1,7	4,9	7,9	11,6	-2,1	6,6
Sverige	0,8	0,9	4,4	11,1	7,0	8,8	8,6	7,5
Tyskland	6,8	4,3	2,3	8,8	7,1	12,9	9,4	7,2
Norge ²⁾	5,0	-0,8	0,2	1,1	0,7	1,5	3,8	3,1

Kilde: OECD - Economic Outlook nr. 81, Preliminary Edition.

¹⁾ OECDs tall for den nære forhistorien vil ofte ikke være oppdatert med de siste reviderte tallene.²⁾ Oppdaterte historiske tall for Norge finnes bl.a. i den siste vedleggstabellen i denne publikasjonen.**Tabell 6. Import av varer og tjenester, regnskap¹⁾ og prognose**

Prosentvis volumendring fra foregående år

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	OECD-prognoser	
							2007	2008
Danmark	1,9	7,5	-1,7	6,9	10,7	14,0	8,2	5,9
Frankrike	2,2	1,6	1,5	5,9	6,5	7,1	3,5	5,8
Italia	-0,3	-0,5	1,0	2,0	1,0	4,5	4,7	5,5
Japan	0,9	0,9	3,9	8,1	5,8	4,5	2,7	5,3
USA	-2,7	3,4	4,1	10,8	6,1	5,8	2,0	4,7
Storbritannia.	4,8	4,8	2,0	6,6	7,0	11,8	-1,1	7,0
Sverige	-2,6	-1,9	5,1	7,5	6,2	7,9	8,9	7,8
Tyskland	1,5	-1,4	5,3	6,2	6,7	11,5	7,7	7,5
Norge ²⁾	0,9	0,7	1,1	8,8	8,6	9,1	7,3	3,6

Kilde: OECD - Economic Outlook nr. 81, Preliminary Edition.

¹⁾ OECDs tall for den nære forhistorien vil ofte ikke være oppdatert med de siste reviderte tallene.²⁾ Oppdaterte historiske tall for Norge finnes bl.a. i den siste vedleggstabellen i denne publikasjonen.

Tabell 7. Privat konsumdeflator, regnskap¹⁾ og prognose

Prosentvis endring fra foregående år

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	OECD-prognoser	
							2007	2008
Danmark	2,3	1,7	1,3	1,5	2,2	2,1	2,5	2,6
Frankrike	1,7	0,9	1,7	1,6	1,8	1,2	1,0	1,7
Italia	2,6	2,9	2,8	2,6	2,4	2,7	1,9	2,1
Japan	-1,1	-1,4	-0,9	-0,7	-0,8	-0,3	-0,5	0,3
USA	2,1	1,4	2,0	2,6	2,9	2,7	2,4	2,2
Storbritannia	2,3	1,6	1,9	1,7	2,5	2,3	2,3	2,1
Sverige	2,1	1,7	1,8	0,8	1,3	1,3	2,1	2,5
Tyskland	1,8	1,2	1,5	1,6	1,3	1,3	1,7	1,7
Norge ²⁾	2,2	1,4	3,0	0,7	1,0	2,1	1,4	2,5

Kilde: OECD - Economic Outlook nr. 81, Preliminary Edition.

¹⁾ OECDs tall for den nære forhistorien vil ofte ikke være oppdatert med de siste reviderte tallene.²⁾ Se siste reviderte tabeller fra nasjonalregnskapet, for mest oppdaterte historiske tall.**Tabell 8. Lønnskostnader per sysselsatt, regnskap¹⁾ og prognose**

Prosentvis endring fra foregående år

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	OECD-prognoser	
							2007	2008
Danmark	4,1	3,6	3,7	1,6	3,1	3,2	4,3	5,2
Frankrike	2,3	3,4	2,9	3,8	2,6	3,2	2,8	3,1
Italia	2,2	2,1	1,8	3,0	2,1	3,3	1,7	2,9
Japan	-1,2	-2,0	-1,2	-1,3	0,8	0,6	1,5	2,2
USA	2,6	3,3	3,3	4,4	3,6	4,6	4,5	4,5
Storbritannia	4,8	2,8	4,6	4,2	4,6	4,7	4,5	4,3
Sverige	4,6	2,5	2,4	3,8	4,0	2,6	2,9	4,2
Tyskland	1,6	1,2	1,6	0,3	-0,0	0,6	1,6	2,4
Norge ²⁾	7,2	3,2	3,3	4,3	3,8	4,0	5,0	5,1

Kilde: For USA OECD - Economic Outlook nr. 81, Preliminary Edition. For de andre landene Economic Outlook nr. 80.

¹⁾ OECDs tall for den nære forhistorien vil ofte ikke være oppdatert med de siste reviderte tallene.²⁾ Se siste reviderte tabeller fra nasjonalregnskapet, for mest oppdaterte historiske tall.**Tabell 9. Sysselsetting, regnskap¹⁾ og prognose**

Prosentvis endring fra foregående år

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	OECD-prognoser	
							2007	2008
Danmark	0,8	-0,1	-1,5	-0,1	0,7	1,7	1,0	0,1
Frankrike	1,6	0,7	0,0	0,1	0,5	0,9	0,9	0,9
Italia	2,0	1,5	1,0	1,5	0,7	2,2	1,6	0,9
Japan	-0,5	-1,3	-0,2	0,2	0,4	0,4	0,2	-0,3
USA	0,0	-0,3	0,9	1,1	1,6	1,8	1,0	0,4
Storbritannia	0,8	0,8	1,0	1,0	0,9	0,8	1,0	1,1
Sverige	2,0	0,1	-0,2	-0,4	1,0	1,5	1,5	1,5
Tyskland	0,4	-0,6	-0,9	0,4	-0,1	0,7	1,2	0,8
Norge ²⁾	0,4	0,4	-0,8	0,3	0,6	2,8	1,0	0,5

Kilde: OECD - Economic Outlook nr. 81, Preliminary Edition. For Danmark, Sverige og Norge Economic Outlook nr. 80.

¹⁾ OECDs tall for den nære forhistorien vil ofte ikke være oppdatert med de siste reviderte tallene.²⁾ Oppdaterte historiske tall for Norge finnes bl.a. i den siste vedleggstabellen i denne publikasjonen.

Tabell 10. Arbeidsledighet, regnskap¹⁾ og prognose

Prosent av arbeidsstyrken

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	OECD-prognoser	
							2007	2008
Danmark	4,5	4,5	5,3	5,5	4,8	3,9	3,4	3,5
Frankrike	8,7	9,0	9,8	10,0	9,8	9,0	8,4	8,0
Italia	9,2	8,7	8,6	8,1	7,8	6,9	6,3	6,0
Japan	5,0	5,4	5,3	4,7	4,4	4,1	3,8	3,6
USA	4,8	5,8	6,0	5,5	5,1	4,6	4,6	4,8
Storbritannia	5,1	5,2	5,0	4,7	4,8	5,5	5,5	5,5
Sverige	4,0	4,0	4,9	5,5	5,8	5,3	4,8	4,3
Tyskland	6,9	7,6	8,7	9,2	9,1	8,1	6,9	6,3
Norge ²⁾	3,5	3,9	4,5	4,5	4,6	3,4	2,7	2,7

Kilde: OECD - Economic Outlook nr. 81, Preliminary Edition.

¹⁾ OECDs tall for den nære forhistorien vil ofte ikke være oppdatert med de siste reviderte tallene.²⁾ Oppdaterte historiske tall for Norge finnes bl.a. i den siste vedleggstabellen i denne publikasjonen.**Tabell 11. Korte renter, regnskap¹⁾ og prognose**

Prosent

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	OECD-prognoser	
							2007	2008
Danmark	4,6	3,5	2,4	2,1	2,2	3,1	4,3	4,5
Frankrike	4,3	3,3	2,3	2,1	2,2	3,1	4,1	4,3
Italia	4,3	3,3	2,3	2,1	2,2	3,1	4,1	4,3
Japan	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,2	0,5	0,6
USA	3,7	1,8	1,2	1,6	3,5	5,2	5,3	5,0
Storbritannia	5,0	4,0	3,7	4,6	4,7	4,8	5,5	5,4
Sverige	4,0	4,1	3,0	2,1	1,7	2,3	3,6	4,3
Tyskland	4,3	3,3	2,3	2,1	2,2	3,1	4,1	4,3
Norge ²⁾	7,2	6,9	4,1	2,0	2,2	3,1	5,0	5,7

Kilde: OECD - Economic Outlook nr. 81, Preliminary Edition.

¹⁾ OECDs tall for den nære forhistorien vil ofte ikke være oppdatert med de siste reviderte tallene.²⁾ Oppdaterte historiske tall for Norge finnes bl.a. i den siste vedleggstabellen i denne publikasjonen.**Tabell 12. Budsjettbalanse, regnskap¹⁾ og prognose**

Prosent av BNP

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Danmark	1,2	0,2	-0,1	1,9	4,6	4,2	4,3	3,7
Frankrike	-1,6	-3,2	-4,1	-3,6	-3,0	-2,6	-2,3	-1,7
Italia	-3,1	-3,0	-3,5	-3,5	-4,3	-4,5	-2,5	-2,5
Japan	-6,3	-8,0	-7,9	-6,2	-6,4	-2,4	-2,7	-3,0
USA	-0,4	-3,8	-4,8	-4,6	-3,7	-2,3	-2,7	-2,9
Storbritannia	0,9	-1,7	-3,4	-3,3	-3,3	-2,9	-2,7	-2,6
Sverige	1,7	-1,5	-1,1	0,6	1,8	2,1	2,6	2,5
Tyskland	-2,8	-3,6	-4,0	-3,7	-3,2	-1,7	-0,7	-0,4
Norge ²⁾	13,3	9,2	7,3	11,1	15,2	19,3	19,0	18,8

Kilde: OECD - Economic Outlook nr. 81, Preliminary Edition.

¹⁾ OECDs tall for den nære forhistorien vil ofte ikke være oppdatert med de siste reviderte tallene.²⁾ Oppdaterte historiske tall for Norge finnes bl.a. i den siste vedleggstabellen i denne publikasjonen.

Makroøkonomiske hovedstørrelser 1998-2010

Regnskap og prognoser. Prosentvis endring fra året før der ikke annet framgår

											Prognoser			
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005*	2006*	2007	2008	2009	2010	
Realøkonomi														
Konsum i husholdninger mv.	2,8	3,7	4,2	2,1	3,1	2,8	5,6	3,3	4,4	4,7	3,9	3,6	3,8	
Konsum i offentlig forvaltning	3,4	3,1	1,9	4,6	3,1	1,7	1,5	1,8	3,3	3,2	3,2	2,7	3,0	
Bruttoinvestering i fast realkapital	13,6	-5,4	-3,5	-1,1	-1,1	0,2	10,2	11,2	7,4	7,3	4,4	3,9	4,1	
Utvinning og rørtransport	22,2	-13,0	-22,9	-4,6	-5,4	15,9	10,2	19,1	4,4	6,5	9,7	9,3	10,3	
Fastlands-Norge	9,4	0,2	-1,4	3,9	2,3	-3,6	9,3	9,1	8,0	7,1	2,7	2,3	2,0	
Næringer	10,4	-1,0	-0,4	2,5	4,0	-11,6	8,4	10,2	8,5	8,1	3,4	2,3	2,5	
Bolig	7,7	3,0	5,6	8,1	-0,7	1,9	16,3	14,5	6,5	5,3	1,5	1,4	0,8	
Offentlig forvaltning	8,5	0,4	-11,2	2,7	1,7	10,4	2,5	-0,5	9,1	7,5	3,0	3,5	2,9	
Etterspørsel fra Fastlands-Norge ¹	4,2	2,9	2,6	3,0	3,0	1,4	5,0	3,9	4,7	4,8	3,5	3,1	3,3	
Lagerendring ²	0,4	-1,0	1,2	-1,3	0,1	-0,2	1,2	0,4	0,2	-0,4	0,0	0,0	0,0	
Eksport	0,7	2,8	3,2	4,3	-0,3	-0,2	1,1	0,7	1,6	2,7	4,9	2,0	2,6	
Råolje og naturgass	-5,8	0,4	3,8	6,6	2,4	-0,6	-0,5	-5,0	-6,5	-2,4	6,8	-0,4	-0,3	
Tradisjonelle varer	5,5	2,3	3,3	1,8	0,6	2,9	3,4	5,2	5,9	6,7	3,9	4,4	5,7	
Import	8,8	-1,6	2,0	1,7	1,0	1,4	8,8	8,6	8,2	6,8	4,4	5,2	5,2	
Tradisjonelle varer	9,3	-1,9	2,5	4,5	3,0	5,2	10,9	8,2	9,7	8,1	3,9	5,6	6,0	
Bruttonasjonalprodukt	2,7	2,0	3,3	2,0	1,5	1,0	3,9	2,7	2,8	2,9	4,0	2,2	2,6	
Fastlands-Norge	4,1	2,6	2,9	2,0	1,4	1,3	4,4	4,5	4,6	4,1	3,4	2,7	3,0	
Industri og bergverk	-0,9	0,1	-0,6	-0,5	-0,4	3,0	5,7	3,4	4,1	1,9	2,6	0,8	2,7	
Arbeidsmarked														
Utførte timeverk i Fastlands-Norge	2,5	0,8	-0,7	-0,9	-0,9	-2,1	1,7	1,2	2,1	2,2	1,4	0,7	1,3	
Sysselsatte personer	2,7	0,9	0,6	0,4	0,4	-1,0	0,5	1,0	3,1	2,5	1,2	1,1	1,0	
Arbeidstilbud ³	1,7	0,9	0,9	0,5	0,7	-0,4	0,5	1,1	1,8	1,9	1,1	1,1	1,0	
Yrkesandel (nivå) ⁴	73,9	74,2	74,4	74,5	74,6	73,8	73,6	73,8	74,3	75,0	75,1	75,1	75,2	
Arbeidsledighetsrate (nivå)	3,2	3,2	3,4	3,6	3,9	4,5	4,5	4,6	3,4	2,7	2,6	2,6	2,5	
Priser og lønninger														
Lønn per normalsårsverk	6,5	5,4	4,6	5,3	5,4	3,7	4,6	4,0	4,3	5,5	5,5	5,0	4,7	
Konsumprisindeksen (KPI)	2,2	2,3	3,1	3,0	1,3	2,5	0,4	1,6	2,3	0,7	2,5	1,7	1,8	
KPI-JAE ⁵	..	..	..	2,6	2,3	1,1	0,3	1,0	0,8	1,6	1,9	1,7	1,8	
Eksportpris tradisjonelle varer	1,9	-0,5	11,8	-1,8	-9,1	-0,9	8,5	4,0	11,7	2,0	-6,0	-2,6	4,1	
Importpris tradisjonelle varer	0,7	-2,9	6,5	-1,6	-7,2	-0,4	4,0	0,4	4,7	2,6	-3,2	-1,8	0,5	
Boligpris ⁶	9,7	9,4	14,1	7,1	4,0	1,6	10,1	7,9	12,9	14,1	7,2	3,0	2,7	
Inntekter, renter og valuta														
Husholdningenes realdisponible inntekt	..	..	3,4	-0,3	7,9	4,2	3,8	5,2	-4,3	8,3	4,3	3,7	3,7	
Husholdningenes sparerate (nivå)	..	5,0	4,5	3,1	8,4	9,1	7,6	8,9	1,3	4,8	5,2	5,4	5,3	
Pengemarkedsrente (nivå)	5,8	6,5	6,8	7,2	6,9	4,1	2,0	2,2	3,1	4,6	5,3	5,3	5,3	
Utlånsrente, banker (nivå) ⁷	7,9	8,1	8,2	8,8	8,5	6,0	4,1	3,9	4,3	5,4	6,2	6,3	6,3	
Realrente etter skatt (nivå)	3,1	3,7	2,7	3,3	4,8	2,2	2,5	1,3	0,7	3,2	2,0	2,9	2,8	
Importveid kronekurs (44 land) ⁸	2,5	-1,2	2,9	-3,1	-8,5	1,3	3,0	-3,9	0,6	0,3	-1,2	-2,1	-1,1	
Utenriksøkonomi														
Driftsbalansen, mrd. kroner	-3,6	69,5	222,4	247,5	192,3	195,9	221,6	300,8	359,2	311,3	315,6	293,6	291,2	
Driftsbalansen i prosent av BNP	-0,3	5,6	15,0	16,1	12,6	12,3	12,7	15,5	16,7	14,2	13,7	12,4	11,8	
Utlandet														
Eksportmarkedsindikator	8,5	6,7	11,6	0,8	1,3	3,0	6,9	6,7	8,7	6,6	3,8	4,3	6,6	
Konsumpris ECU/euro-området	1,1	1,1	2,1	2,3	2,3	2,1	2,1	2,2	2,2	1,9	1,9	1,9	1,9	
3 måneders rente ECU/euro (nivå)	4,2	2,9	4,4	4,2	3,3	2,3	2,1	2,2	3,1	4,1	3,9	3,8	3,8	
Råoljepris i kroner (nivå) ⁹	96	142	252	219	197	205	257	351	414	385	360	354	350	

¹ Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner + konsum i offentlig forvaltning + bruttoinvesteringer i fast kapital i Fastlands-Norge.

² Endring i lagerendring i prosent av BNP.

³ Summen av ledige ifølge AKU og sysselsetting ekskl. utlendinger i utenriks sjøfart ifølge nasjonalregnskapet.

⁴ Summen av ledige ifølge AKU og sysselsetting ekskl. utlendinger i utenriks sjøfart ifølge nasjonalregnskapet som andel av middelfolkemengden.

⁵ KPI justert for avgiftsendringer og uten energivarer.

⁶ Selveier.

⁷ Husholdningenes lånerente i private finansinstitusjoner. Gjennomsnitt for året.

⁸ Positivt fortegn innebærer depresiering.

⁹ Gjennomsnittlig spotpris Brent Blend.

Kilde: Statistisk sentralbyrå. Redaksjonen avsluttet 29. mai 2007. Frigitt 31. mai 2007.